DÖNEM : 17 CİLT : 18 YASAMA YILI : 2

T. B. M. M.
TUTANAK DERGİSİ

115 inci Birleşim

15 . 6 . 1985 Cumartesi

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	639:640
II. — BU BİRLEŞİM TUTANAK ÖZETİ	640
III. — GELEN KÂĞITLAR	640
IV. — YOKLAMA	640
V. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	778
A) Danışma Kurulu Önerileri	*778*
a) Siyasî Parti Grubu Teklifleri	*778*
1. — TBMM'nin 16 Haziran 1985 Pazar gününden başlamak üzere tatile girmesine dair ANAP Grubu Başkanvekilinin önerisi	778
VI. — SORULAR VE CEVAPLAR	641,779
A) Sözlü Sorular ve Cevapları	*641*
1. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, Türkiye Kömür İşletmelerinin kömür üretim ve satışlarına ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/358)	641
2. — İzmir Milletvekili Işılay Saygın'ın, yeminli özel teknik büro kuran belediye meclisi üyelerine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/392)	641:642
3. — Çorum Milletvekili Ali Rıza Akaydın'ın, Konya Merkez İlçeye bağlı Sarıcalar Köyü merasında işletildiği iddia edilen madene ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/393)	642
4. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, Türkiye Kömür İşletmelerine İlişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/359)	642
5. — Sinop Milletvekili Hilmi Biçer'in, Türkiye'de F - 16 uçaklarının yapılması projesine ortak olan bir firmaya ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/328)	642
6. — İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, Bakanlıkta zorunlu nakil yapıldığı iddialarına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/331)	642
7. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in cezaevlerinde bulunan fikir suçlularına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/342)	642
8. — Adıyaman Milletvekili Ahmet Sırrı Özbek'in, Adıyaman İli Gölbaşı İlçesinde kurulacağı iddia edilen termik santrala ilişkin	

Sayfa

Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/345) 642

9. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, Konya İli Cihanbeyli İlçesi entegre süt mamulleri ve soğuk hava deposuna ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/361) 642

10. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, Konya İlindeki telefon santral sistemine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/363) 642

11. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, Konya İli Beyşehir İlçesi linyit kömürü rezervlerine ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/364) 642

12. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, Konya İli Beyşehir İlçesindeki spor tesislerine ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/365) 642

13. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, işkence yaptıkları iddiası ile yargılanan resmî görevlilere ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/367) 643

14. — Uşak Milletvekili Yusuf Demir'in, açığa alınan ve tayin edilmeyen öğretmenlere ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/368) 643

15. — Balıkesir Milletvekili Davut Abacıgil'in, Balıkesir İli Gökçeyazı Ovasının sulanmasına ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/370) 643

16. — İzmir Milletvekili Rüştü Şardağ'ın Türk Hava Yolları Genel Müdürlük binasının ihalesine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/372) 643

17. — Ordu Milletvekili Bahriye Üçok'un, TRT'nin «İnkılap kanunları» na aykırı hareket ettiği iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/373) 643

18. — İzmir Milletvekili Hüseyin Aydemir'in, orman köy ve köylüsüne yansıtılan «fon» gelirlerine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/374) 643

19. — İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, Amerika Birleşik Devletlerinin «yıldızlar savaşı» adlı stratejik savunma sistemine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/375) 643

Sayfa

20. — Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın, Türkiye'de belediyelere yapılan taşıt teslim ve satışlarına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/377) 643

21. — Uşak Milletvekili Yusuf Demir'in, Uşak İli Millî Eğitim Gençlik ve Spor Müdürlüğünün yayımladığı dergiye ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/378) 643

22. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, tarım kesimine yatırım yapan yabancı firma ve sermayeye ilişkin Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/379) 644

23. — Uşak Milletvekili Yusuf Demir'in, Uşak İli Banaz Orman Bölge Şefine ilişkin Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/380) 644

24. — İzmir Milletvekili Hüseyin Aydemir'in, orman köylülerinin kalkındırılmaları için yapılan çalışmalara ilişkin Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/381) 644

25. — Manisa Milletvekili Abdullah Çakırefe'nin, yurt dışına yapılan gezilere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/382) 644

B) Yazılı Sorular ve Cevapları 779

1. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, Erzurum İli Kadastro Müdürüne ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Mustafa Tınaz Titiz'in yazılı cevabı (7/557) 779

2. — Erzincan Milletvekili Veysel Varol'un, Erzincan Merkez ve Tercan ilçelerine bağlı kadastrosu yapılmamış köylere ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Mustafa Tınaz Titiz'in yazılı cevabı (7/560) 780

3. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, «Atatürk heykel ve anıtları» na ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut'un yazılı cevabı (7/564) 780:781

VII. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER 644,646,667

1. — 4.7.1934 Tarihli ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna

Sayfa

Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/692) (S. Sayısı : 343) 644:645,646:665, 667:778,782:785

VIII. — DİSİPLİN CEZALARI 645,665

1. — Eskişehir Milletvekili Münir Sevinç, İstanbul Milletvekili Günseli Özkaya, Çanakkale Milletvekili Onural Şeref Bozkurt, Ağrı Milletvekili H. Fecri Alpaslan ve Samsun Milletvekili Berati Erdoğan'a 114 üncü Birleşimde verilen cezaların kaldırılması. 645:646

2. — Kırklareli Milletvekili Şükrü Babacan'a kınama cezası verilmesi. 665:667

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 10.00'da açılarak üç oturum yaptı.

Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan ve Çanakkale Milletvekili Onural Şeref Bozkurt TBMM Genel Kurulunun 13 Haziran 1985 günlü 113 üncü Birleşiminde meydana gelen olaylar ve müzakere tarzı,

Ankara Milletvekili Halil İbrahim Karal da, kendilerinin Başkanlık Divanındaki konumu ve isimlerinin geçmesi,

Nedenleriyle gündem dışı birer konuşma yaptılar.

TBMM Başkanlık Divanında açık bulunan üyeliklere HP Grubunca aday gösterilen :

Ankara Milletvekili Halil İbrahim Karal, Başkanvekilliğine;

Adana Milletvekili Cüneyt Canver, İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar ve Kayseri Milletvekili Muzaffer Yıldırım, Kâtip Üyeliklere,

Afyon Milletvekili M. Şükrü Yüzbaşıoğlu da, İdare Amirliğine;

Seçildiler.

Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun (6/358), (6/359),

Çorum Milletvekili Ali Rıza Akaydın'ın (6/393),

Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in (6/367),

Uşak Milletvekili Yusuf Demir'in (6/368), (6/378), (6/380),

Balıkesir Milletvekili Davut Abacıgil'in (6/370),

İzmir Milletvekili Hüseyin Aydemir'in (6/374), (6/381) ve

Manisa Milletvekili Abdullah Çakırefe'nin (6/382),

Sözlü soru önergeleri, ilgili bakanlar Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından;

İzmir Milletvekili Işılay Saygın'ın (6/392) sözlü soru önergesi, soru sahibi izinli bulunduğundan;

Sinop Milletvekili Hilmi Biçer'in (6/328),

Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in (6/342),

Ordu Milletvekili Bahriye Üçok'un (6/373),

İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın (6/375) ve

Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın (6/377),

Sözlü soru önergeleri, mehil verildiğinden;

İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın (6/331),

Adıyaman Milletvekili Ahmet Sırrı Özbek'in (6/345),

Konya Milletvekili Salim Erel'in (6/361, (6/363), (6/364), (6/365),

İzmir Milletvekili Rüştü Şardağ'ın (6/372) ve

Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu' nun (6/379),

Sözlü soru önergeleri de, soru sahipleri ve ilgili bakanlar Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından;

Ertelendiler.

4.7.1934 Tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının (1/692) (S. Sayısı : 343), 5 inci maddesi ile 7 nci maddeye bağlı ek 1, 2, 3 ve 9 uncu maddeleri kabul edildi; ek 4 üncü madde üzerinde bir süre görüşüldü.

2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının görüşmeleri sırasında meydana gelen olaylar sebebiyle İstanbul Milletvekili Günseli Özkaya, Eskişehir Milletvekili Münir Sevinç ve Çanakkale Millet-

vekili Onural Şeref Bozkurt'a birer birleşim Meclisten geçici çıkarma cezası verilmesi kabul edildi.

15 Haziran 1985 Cumartesi (bugün) saat 11.00'de toplanılmak üzere birleşime saat 02.27'de son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Abdulhalim Aras

Kâtip Üye	Kâtip Üye
Çankırı	Kırklareli
Saffet Sakarya	*Cemal Özbilen*
Kâtip Üye	Kâtip Üye
Kayseri	Giresun
Muzaffer Yıldırım	*Yavuz Köymen*

II. — BU BİRLEŞİM TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 11.00'de toplanarak beş oturum yaptı.

Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun (6/358), (6/359),

Çorum Milletvekili Ali Rıza Akaydın'ın (6/393),

Uşak Milletvekili Yusuf Demir'in (6/368), (6/378), (6/380),

Balıkesir Milletvekili Davut Abacıgil'in (6/370),

Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun (6/379),

İzmir Milletvekili Hüseyin Aydemir'in (6/374), (6/381) ve

Manisa Milletvekili Abdullah Çakıefe'nin (6/382),

Sözlü soru önergeleri, ilgili bakanlar Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından;

İzmir Milletvekili Işılay Saygın'ın (6/392) sözlü soru önergesi, soru sahibi izinli olduğundan;

Sinop Milletvekili Hilmi Biçer'in (6/328),

Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in (6/342),

Ordu Milletvekili Bahriye Üçok'un (6/373),

İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın (6/375) ve

Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın (6/377),

Sözlü soru önergeleri, mehil verildiğinden;

İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın (6/331),

Adıyaman Milletvekili Ahmet Sırrı Özbek'in (6/345),

Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in (6/367),

İzmir Milletvekili Rüştü Şardağ'ın (6/372) ve

Konya Milletvekili Salim Erel'in (6/361), (6/363), (6/364), (6/365)

Sözlü soru önergeleri de, soru sahipleri ve ilgili bakanlar Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından; Ertelendiler.

4.7.1934 Tarihli ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının (1/692) (S. Sayısı : 343) görüşmeleri tamamlanarak tümü açık oya sunuldu; oyların ayrımı sonucunda kabul edilip kanunlaştığı açıklandı.

TBMM'nin 16 Haziran 1985 Pazar gününden başlamak üzere tatile girmesine dair ANAP Grubu Başkanvekilinin önerisi kabul edildi.

12 Haziran 1985 günlü 112 nci Birleşimde alınan karar gereğince 1 Eylül 1985 Pazar günü saat 15.00'te toplanılmak üzere birleşime saat 04.20'de son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Abdulhalim Aras

Kâtip Üye	Kâtip Üye
Kayseri	Çankırı
Muzaffer Yıldırım	*Saffet Sakarya*
Kâtip Üye	Kâtip Üye
Samsun	Kırklareli
Süleyman Yağcıoğlu	*Cemal Özbilen*

Kâtip Üye
Giresun
Yavuz Köymen

III. — GELEN KÂĞITLAR

15 . 6 . 1985 Cumartesi

Raporlar

1. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığının Ocak, Şubat ve Mart 1985 Ayları Hesabına ait Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonu Raporu (5/52) (S. Sayısı : 350) (Dağıtma tarihi : 14.6.1985) (GÜNDEME)

2. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonunun; Satın Alma Komisyonu Başkanlığı, Kütüphane - Dokümantasyan ve Tercüme, Basımevi, Saymanlık, Sosyal Hizmetler, Ulaştırma Şube, İşletme ve Yapım, Park ve Bahçeler Müdürlükleri ile Mal Saymanlığında İçtüzüğün 153 ve müteakip maddelerine göre yaptığı denetimle ilgili Rapor (5/53) (S. Sayısı : 351) (Dağıtma tarihi : 14.6.1985) (GÜNDEME)

3. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonunun; Millî Saraylar ve ona bağlı köşk ve kasırlarda İçtüzüğün 153 ve müteakip maddelerine göre yaptığı denetimle ilgili raporu (5/54) (S. Sayısı : 352) (Dağıtma tarihi : 14.6.1985) (GÜNDEME)

Sözlü Soru Önergesi

1. — Konya Milletvekili Sabri Irmak'ın, yabancı bir gazeteye verdiği iddia olunan demece ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/395) (Başkanlığa geliş tarihi : 13.6.1985)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 11.00

BAŞKAN : Başkanvekili Abdulhalim Aras

KÂTİP ÜYELER : Muzaffer Yıldırım (Kayseri), Saffet Sakarya (Çankırı)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisinin 115 inci Birleşimini açıyorum.

IV. — YOKLAMA

BAŞKAN — Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır.

(Kayseri Milletvekili Mustafa Şahin'e kadar yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Toplantı için yetersayımız vardır.

Meclisimizin bu haftaki çok yoğun çalışmaları ve arzu edilen taleplerin 113 ve 114 üncü birleşimlerde yerine getirilmesi sebebiyle, gündem dışı hiçbir arkadaşıma söz veremiyorum.

VI. — SORULAR VE CEVAPLAR

A) SÖZLÜ SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, Türkiye Kömür İşletmelerinin kömür üretim ve satışlarına ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/358)

BAŞKAN — Gündeme geçiyoruz.

Gündemin «Sözlü Sorular» kısmının 1 inci sırasında Erzurum Milletvekili Sayın Hilmi Nalbantoğlu'nun Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi vardır.

Sayın Nalbantoğlu?.. Burada.

Cevap verecek Sayın Bakan?.. Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

2. — İzmir Milletvekili Işılay Saygın'ın, yeminli özel teknik büro kuran belediye meclisi üyelerine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/392)

BAŞKAN — 2 nci sıradaki sözlü soru, soru sahibinin izinli olması sebebiyle ertelenmiştir.

3. — Çorum Milletvekili Ali Rıza Akaydın'ın, Konya Merkez İlçeye bağlı Sarıcalar Köyü merasında işletildiği iddia edilen madene ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/393)

BAŞKAN — 3 üncü sırada, Çorum Milletvekili Ali Rıza Akaydın'ın, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu bulunmaktadır.

Sayın Akaydın?.. Burada.

Cevap verecek Sayın Bakan?.. Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

4. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, Türkiye Kömür İşletmelerine İlişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/359)

BAŞKAN — 4 üncü sırada, Erzurum Milletvekili Sayın Nalbantoğlu'nun, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu bulunmaktadır.

Sayın Nalbantoğlu?.. Buradalar.

Cevap verecek Sayın Bakan?.. Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

5. — Sinop Milletvekili Hilmi Biçer'in, Türkiye'de F - 16 uçaklarının yapılması projesin ortak olan bir firmaya ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/328)

BAŞKAN — 5 inci sırada, Sinop Milletvekili Sayın Hilmi Biçer'in sözlü soru önergesi, verilen mehil üzerine ertelenmiştir.

6. — İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, Bakanlıkta zorunlu nakil yapıldığı iddialarına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/331)

BAŞKAN — 6 ncı sırada, İçel Milletvekili Sayın Fikri Sağlar'ın, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi vardır.

Sayın Sağlar?.. Yok.

Cevap verecek sayın bakan?.. Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

7. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in cezaevlerinde bulunan fikir suçlularına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/342)

BAŞKAN — 7 nci sırada, Adana Milletvekili Sayın Canver'in sözlü soru önergesi, verilen mehil sebebiyle ertelenmiştir.

8. — Adıyaman Milletvekili Ahmet Sırrı Özbek'in, Adıyaman İli Gölbaşı İlçesinde kurulacağı iddia edilen termik santrala ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/345)

BAŞKAN — 8 inci sırada, Adıyaman Milletvekili Sayın Ahmet Sırrı Özbek'in, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Özbek?.. Yok.

Cevap verecek sayın bakan?.. Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

9. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, Konya İli Cihanbeyli İlçesi entegre süt mamulleri ve soğuk hava deposuna ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/361)

BAŞKAN — 9 uncu sırada, Konya Milletvekili Sayın Salim Erel'in Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Erel?.. Yok.

Cevap verecek sayın bakan?.. Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

10. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, Konya İlindeki telefon santral sistemine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önregesi (6/363)

BAŞKAN — 10 uncu sırada, Konya Milletvekili Sayın Salim Erel'in, Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Erel?.. Yok .

Cevap verecek sayın bakan?.. Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

11. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, Konya İli Beyşehir İlçesi linyit kömürü rezervlerine ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/364)

BAŞKAN — 11 inci sırada, Konya Milletvekili Sayın Salim Erel'in, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Erel?.. Yok.

Cevap verecek sayın bakan?.. Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

12. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, Konya İli Beyşehir İlçesindeki spor tesislerine ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/365)

BAŞKAN — 12 nci sırada, Konya Milletvekili Sayın Salim Erel'in, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Erel?.. Yok.

Cevap verecek sayın bakan?.. Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

13. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, işkence yaptıkları iddiası ile yargılanan resmî görevlilere ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/367)

BAŞKAN — 13 üncü sırada, Adana Milletvekili Sayın Cüneyt Canver'in, Adalet Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Canver?.. Yok.

Cevap verecek sayın bakan?.. Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

14. — Uşak Milletvekili Yusuf Demir'in, açığa alınan ve tayin edilmeyen öğretmenlere ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/368)

BAŞKAN — 14 üncü sırada, Uşak Milletvekili Sayın Yusuf Demir'in Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Demir?.. Burada.

Cevap verecek sayın bakan?.. Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

15. — Balıkesir Milletvekili Davut Abacıgil'in, Balıkesir İli Gökçeyazı Ovasının sulanmasına ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/370)

BAŞKAN — 15 inci sırada Balıkesir Milletvekili Sayın Davut Abacıgil'in, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Davut Abacıgil?.. Yok.

DAVUT ABACİĞİL (Balıkesir) — Buradayım Sayın Başkan.

BAŞKAN — Ben yok dedikten sonra «Burada» diyorsunuz.

DAVUT ABACIGİL (Balıkesir) — Sayın Başkan, ismim okunduğu anda burada idim.

MEHMET ÜNER (Kayseri) — Sayın Başkan, yoklamanızda da bu tür hatanız olmuştu.

BAŞKAN — Ne hatası olmuştur efendim?

MEHMET ÜNER (Kayseri) — Efendim, ben önde oturuyordum bazı arkadaşlar olup olmadığı anlaşılmadan yoklamada var gözüktü. (HP sıralarından gürültüler)

16. — İzmir Milletvekili Rüştü Şardağ'ın, Türk Hava Yolları Genel Müdürlük binasının ihalesine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/372)

BAŞKAN — 16 ncı sırada, İzmir Milletvekili Sayın Rüştü Şardağ'ın, Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Şardağ?.. Yok.

Cevap verecek sayın bakan?.. Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

17. — Ordu Milletvekili Bahriye Üçok'un, TRT nin «İnkılap kanunları»na aykırı hareket ettiği iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/373)

BAŞKAN — 17 nci sırada, Ordu Milletvekili Sayın Bahriye Üçok'un, Başbakandan sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Üçok?.. Yok.

Cevap verecek sayın bakan?.. Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

18. — İzmir Milletvekili Hüseyin Aydemir'in, orman köy ve köylüsüne yansıtılan «fon» gelirlerine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/374)

BAŞKAN — 18 inci sırada, İzmir Milletvekili Hüseyin Aydemir'in Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Aydemir?.. Buradalar.

Cevap verecek sayın bakan?.. Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

19. — İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, Amerika Birleşik Devletlerinin «yıldızlar savaşı» adlı stratejik savunma sistemine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/375)

BAŞKAN — 19 uncu sıradaki İçel Milletvekili Sayın Fikri Sağlar'ın sözlü soru önergesi, verilen mehil sebebiyle ertelenmiştir.

20. — Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın, Türkiye'de belediyelere yapılan taşıt teslim ve satışlarına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/377)

BAŞKAN — 20 nci sıradaki Edirne Milletvekili Sayın Türkân Arıkan'ın sözlü soru önergesi, verilen mehil sebebiyle ertelenmiştir.

21. — Uşak Milletvekili Yusuf Demir'in, Uşak İli Millî Eğitim Gençlik ve Spor Müdürlüğünün yayımladığı dergiye ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/378)

BAŞKAN — 21 inci sırada, Uşak Milletvekili Sayın Yusuf Demir'in, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Yusuf Demir?.. Burada.

Cevap verecek sayın bakan?.. Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

22. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, tarım kesimine yatırım yapan yabancı firma ve sermayeye ilişkin Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/379)

BAŞKAN — 22 nci sırada, Hatay Milletvekili Sayın Murat Sökmenoğlu'nun, Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Murat Sökmenoğlu?.. Burada.

Cevap verecek sayın bakan?.. Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

23. — Uşak Milletvekili Yusuf Demir'in Uşak İli Banaz Orman Bölge Şefine ilişkin Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/380)

BAŞKAN — 23 üncü sırada, Uşak Milletvekili Sayın Yusuf Demir'in, Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Yusuf Demir?.. Buradalar.

Cevap verecek sayın bakan?.. Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

24. — İzmir Milletvekili Hüseyin Aydemir'in, orman köylülerinin kalkındırılmaları için yapılan çalışmalara ilişkin Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/381)

BAŞKAN — 24 üncü sırada, İzmir Milletvekili Sayın Hüseyin Aydemir'in, Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Hüseyin Aydemir?.. Buradalar.

Cevap verecek sayın bakan?.. Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

25. — Manisa Milletvekili Abdullah Çakırefe'nin, yurt dışına yapılan gezilere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/382)

BAŞKAN — 25 inci sırada, Manisa Milletvekili Sayın Abdullah Çakırefe'nin, Başbakandan sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Çakırefe?.. Buradalar.

Cevap verecek sayın bakan?.. Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

VII. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. — 4.7.1934 Tarihli ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/692) (S. Sayısı : 343) (1)

BAŞKAN — Gündemin «Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler» kısmına geçiyoruz.

Müzakeresine devam ettiğimiz, Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Ek Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısının...

AYDIN GÜVEN GÜRKAN (Antalya) — Hiçbir şey anlayamıyoruz efendim.

BAŞKAN — Kanun Tasarısının müzakeresine geçiyoruz.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, müsaade ederseniz gündem hakkında söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Gündem geçti efendim, gündeme girdik.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Hayır gündemin tanzimi hakkında usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Hangi usul hakkında söz istiyorsunuz efendim?

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Gündemin hangi maddesinin görüşülmesi gerektiği hakkında efendim.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sayın Başkanın yaptığı uygulamanın tutanaklara geçip bundan sonraki oturumlarda bir emsal olarak gösterilmemesi için maruzatta bulunmak istiyorum.

Sayın Başkan, dün akşam oturumu kapatırken «Görüşülmekte olan tasarının önergelerinden devam edileceği» şeklinde bir beyanda bulundular; bendeniz derhal müdahale ettim ve «Gündemin müzakerelerine» demeleri gerektiğini söyledim, «Evet» dediler, tashih ettiler, düzelttiler ve «Gündemdeki maddelerin görüşülmesi maksadıyla ertelediklerini» söylediler.

Gündeme bakıyoruz, gündemin 1 inci maddesi bir kanun hükmünde kararnamedir. Anayasamızın 91 in-

(1) 343 S. Sayılı Basmayazı 11.6.1985 tarihli 111 inci Birleşim Tutanağına eklidir.

ci maddesi sarihtir. «Kanun hükmündeki kararnameler öncelikle ve ivedilikle komisyonlarda ve Genel Kurulda görüşülür.» Sayın Başkanın, gündemin 1 inci maddesini müzakereye açıp hükümetin ve komisyonun mevcudiyetini yoklama yapmadan dün kaldığımız yerden müzakerelere devam etmesi İçtüzük açısından vahim bir hata olmuştur. Önce bunun bu şekilde tescilini temin etmek istiyorum.

2 nci konu; iktidar, hükümet 1 inci maddeyi görüşmek mecburiyetindedir. Bugün yapılan yoklamada hiç zannetmiyorum ki, Tarım Komisyonunun sayın başkanı, sayın sözcüsü veya başkanvekili Genel Kurulda mevcut olmasın. Eğer, hükümet 1 inci maddeyi erteler ise, bunu hiçbir zaman bir engelleme yaptığı şekliyle tefsir etmemelidir. Engelleme yapmanın demokratik hak olduğu ve saygınlık taşıdığı esasına sığınmamalıdır. Çünkü, bu bir engelleme olamaz, bu Anayasanın amir kuralını açıkça ihlal olur.

Bu nedenle, bu Meclisin Anayasayı bilerek ihlal etmiş olma töhmetinden kurtulmasını sağlamak açısından Sayın Başkandan istirham ediyorum ve sayın hükümetten istirham ediyorum; gündemin 1 inci maddesinin görüşülmesi imkânlarını sağlasınlar.

Saygılar sunuyorum. (HP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, daha önce Danışma Kuruluna partiler tarafından öneriler getirilmiş ve kabul edilmemesi sebebiyle Anavatan Partisi Grubu, yüksek huzurunuza bir öneri getirmiş ve bu öneride, bahsettiğimiz 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu Tasarısının müzakeresi bitinceye kadar devamlı olarak bu tasarı üzerinde çalışmamız yüksek Meclisin kararlarıyla kararlaştırılmıştı.

Bu vesileyle vermiş olduğumuz bu karar gereğince, müzakerelere kaldığımız yerden devam ediyoruz. Kaldıki, teamül, bundan daha önceki tasarılarda da olduğu üzere, tasarıların müzakeresine ara verilmesi halinde insicamın kaybolacağı, müzakere usullerindeki aksaklıkların vesair noksanlıkların giderilmesi için müzakeresine başladığımız kanun tasarılarının veya tekliflerinin ertesi güne kalması halinde bunun devamına imkân veriyorduk ve nitekim en taze örneği de, geçen Maden Kanunu Tasarısının müzakeresiydi. Kaldıki, Meclisimiz sırf kabul ettiğiniz gündem maddesi üzerinde çalışmalarımızı emretmektedir ve yüksek Meclisin kararları veçhile de bu müzakereye devam ediyoruz.

Şimdi...

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Sayın Başkan, bir soru sorabilir miyiz?

BAŞKAN — Müsaade buyurunuz efendim. Başkana soru sorulmaz efendim.

YILMAZ DEMİR (Bilecik) — Anayasanın 91 inci maddesini okur musunuz?

BAŞKAN — Ek 4 üncü madde üzerindeki müzakereler tamamlanmış, verilen önergelerin...

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Sayın Başkan, bir soru sormak istiyorum.

BAŞKAN — Efendim, ne soracaksınız?

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Soracağım şu: Mademki, Genel Kurul karar verdi, 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununu görüşeceğiz; kaç seferdir Meclisi siz açıyorsunuz. Neden, hem gündem dışı söz veriyorsunuz ve ondan sonra da sözlü sorulara geçiyorsunuz?..

BAŞKAN — 3 arkadaşıma da gündem dışı söz vermedim efendim.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Buradaki gündem maddesine gelindiği zaman, «Yok Genel Kurul şöyle karar vermiştir...» deniyor.

BAŞKAN — Efendim anlaşıldı, bu konuya cevap verdik.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Cevap vermediniz.

VIII. — DİSİPLİN CEZALARI

1. — Eskişehir Milletvekili Münir Sevinç; İstanbul Milletvekili Günseli Özkaya, Çanakkale Milletvekili Onural Şeref Bozkurt, Ağrı Milletvekili H. Fecri Alpaslan ve Samsun Milletvekili Berati Erdoğan'a 114 üncü Birleşimde verilen cezaların kaldırılması.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, 2 yıldan beri huzurlarınızda Meclisi yönetmek için zaman zaman bu kürsüde başkanlık vazifesi ifa ediyorum. Bugüne kadar hiçbir arkadaşıma da İçtüzük hükümlerini ceza tatbiki olarak yerine getirmedim ve defaatla da bunun tarafımdan benimsenen ve arzulanan bir konu olmadığını ve arkadaşlarımın bana böyle bir zarureti bahşetmemelerini, mecbur bırakmamalarını özellikle rica ettim.

Bu sebeple, Sayın Münir Sevinç, Sayın Günseli Özkaya ve Sayın Onural Şeref Bozkurt'a vermiş olduğum ve teklifle Meclisinizin kararına iktiran eden cezalarını kaldırıyorum. Kendilerini...

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Kendileri kabul ediyorlar mı siz kaldırıyorsunuz; ama efendim?

BAŞKAN — Efendim, ben.....

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Kendileri kabul ediyorlar mı bakalım?

BAŞKAN — Efendim, kendileri kabul eder etmez...

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Lütfunuza sığınmıyorlar.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Ceza uygulandı Sayın Başkan.

BAŞKAN — Efendim, benim şahsî görüş, temennim ve ondan sonra içimden gelen bir duygu. Bu kabul edilir, edilmez; İçtüzüğe uygun olur olmaz; ama ben vermiş olduğum bu cezaları, cezalar usulen kaldırılsa da kaldırılmasa da kendi vicdanımda kaldırıyorum.

Keza...

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Efendim, ceza uygulandı ve bitti cezası.

BAŞKAN — Efendim, ben dedim ki, «Usule uygun olsa da olmasa da ben bu hissiyatımı dile getiriyorum.»

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Uygulandı efendim cezalar.

BAŞKAN — Efendim, ben kabul ettim..,

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Efendim, cezalar uygulandı ve sonuçlandı.

BAŞKAN — Ben hissiyatımı ifade için söyledim efendim.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Ama ceza uygulandı efendim.

BAŞKAN — Efendim, ben...

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Benim de bir - iki söz etmeme izin verir misiniz?

BAŞKAN — Müsaade buyurun efendim; Sayın Bozkurt zatı âliniz gelmeden evvel bir beyanda bulundum, bunu tekrar arz edeyim.

Benim söylediğim sözler İçtüzüğe uygun olur olmaz, cezanın kaldırılması İçtüzüğe göre mümkün olur olmaz; ama hissiyatımı ifade ettim. Bugüne kadar hiçbir arkadaşıma ceza vermedim, bu cezadan dolayı Meclisimizin daha...

İSMET TURHANGİL (Manisa) — Sayın Başkan, cezayı İçtüzüğe uygun vermediniz.

BAŞKAN — Efendim, sayın arkadaşım ceza alan zatı âliniz değilsiniz, avukatı da değilsiniz; lütfen dinleyin efendim.

Bu itibarla, bu hareket tarzını düzeltmek ve ondan sonra Meclis müzakerelerinin daha düzgün ve daha anlayışlı olarak geçmesi bakımından verilen bu 3 cezayı kaldırıyorum dedim; ama bu İçtüzüğe uygun olur, olmaz. İçtüzüğe uygun değilse benim hissiyatımdır.

Keza, Ağrı Milletvekili Fecri Alpaslan ve yine Samsun Milletvekili Berati Erdoğan'a da vermiş olduğum cezaları kaldırıyorum.

Buyurun Sayın Bozkurt.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygıdeğer üyeleri; güzel bir başlangıç. Bu başlangıcı bozmak istemiyorum. Affı şahsım için kabul etmek düşüncesinde değildim, ancak aylardır kamuoyunda bir af beklentisi var. Buna güzel bir başlangıç teşkil etmesi için, şahsım için değil; ama bekleyenlere bir başlangıç teşkil etmesi için yüce Başkanlığa saygılar sunuyor, teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

VII. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLADAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. — 4.7.1934 Tarihli ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/692) (S. Sayısı : 343) (Devam)

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum.

Şimdi ek 4 üncü madde üzerinde verilmiş önergeleri okutup, aykırılık derecelerine göre ayrı ayrı oylatacağım.

Önergeleri geliş sırasına göre okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının 7 nci maddesinin, ek madde 4'ün metinden çıkartılmasını arz ederiz.

İbrahim Taşdemir	Şükrü Babacan
Ağrı	Kırklareli
Veysel Varol	Hilmi Nalbantoğlu
Erzincan	Erzurum
M. Besim Göçer	Abdullah Çakırefe
Çorum	Manisa
Metin Üstünel	Vehbi Batuman
Adana	Adana

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Teklifin ek 4 üncü maddesi 2559 sayılı Kanunda öngörülen hususların bir derlenmesinden ibarettir.

Bu nedenle gereksizdir. Kanun metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İbrahim Taşdemir Ağrı	İbrahim Ural İstanbul
Kadir Narin Diyarbakır	Yusuf Demir Uşak
Hüseyin Aydemir İzmir	Hilmi Nalbantoğlu Erzurum

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının 7 nci maddesinin ek 4 üncü maddesinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Erol Ağagil Kırklareli	Şükrü Babacan Kırklareli
Tevfik Güneş Kırşehir	Salim Erel Konya
Ayhan Fırat Malatya	Abdullah Çakırefe Manisa
İsmet Turhangil Manisa	Kenan Nuri Nehrozoğlu Mardin
Günseli Özkaya İstanbul	İdris Gürpınar Muğla
Arif Toprak Niğde	Hüseyin Avni Sağesen Ordu
Hasan Altay Samsun	Rıza Tekin Siirt
Özer Gürbüz Sinop	Ruşan Işın Sıvas

Gerekçe : Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Yasa tasarısının ek 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında, polisin üniformasız da görev yapmasısa izin verilmektedir.

Bu ise, vatandaşla polisi sık sık karşı karşıya getirmektedir. Sık sık sahte polisler türeyecek, polis suç işlendiğinde kişinin gerçek mi, sahte mi polis olduğu veya kim olduğu tespit edilemeyecektir.

Ben polisim diyen her kişinin görev yapmaya kalkması halinde gerçek polis olan şahısların ihtarına bilmeden uymayan vatandaşların gerektiğinde can güvenliğini dahi tehlikeye sokacaktır. Ayrıca, bu durum zaman zaman polisin can güvenliğini de tehlikeye sokacaktır.

Bu fıkranın tatbiki halinde polisin kılık ve kıyafetinde gevşeklik ve düzensizlik başlayacaktır. Bu ise polisin vatandaş nezdinde saygınlığını zedeleyecektir.

Bu fıkra ile polise verilen polis bölgesi dışında görev yapma yetkisi verilmesi, polis jandarma yetki uyuşmazlığına yaşatacaktır. Polis, gerektiğinde jandarmanın yetkisini gasp edebilecektir. Bu durumda ehil olmadığı bir hususta görev yapan polis, büyük ölçüde başarısız kalarak toplum düzenini bozacaktır.

Ayrıca polis, jandarmanın bölgesine istediğinde müdahale edecek, ona üstünlük sağlamış bir vesayet altına almış olacaktır.

Bu ise, şimdiki jandarma görev ve yetkilerini belirten yasaya aykırıdır.

Ayrıca fıkranın yazılışı yeterince açık değildir. uygulanmasında bu haliyle güçlük çekilecektir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2559 sayılı Polis Vazife ve Sehaliyet Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının 7 nci maddesinin ek 4 madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Erol Ağagil Kırklareli	Şükrü Babacan Kırklareli
Tevfik Güneş Kırşehir	Salim Erel Konya
Ayhan Fırat Malatya	Abdullah Çakırefe Manisa
İsmet Turhangil Manisa	Kenan Nuri Nehrozoğlu Mardin
Günseli Özkaya İstanbul	İdris Gürpınar Muğla
Arif Toprak Niğde	Hüseyin Avni Sağesen Ordu
Hasan Altay Samsun	Rıza Tekin Siirt
Özer Gürbüz Sinop	Ruşan Işın Sıvas

Gerekçe : Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Yasa Tasarısının Ek 4 üncü maddesinde öngörülen «polis hizmet branşı yeri ve zamanına bakılmaksızın bir suçla karşılaştığında suça el koymak, önlemek, sanık ve suç delillerini tespit, muhafaza ve yetkili zabıtaya teslim etmekle görevli ve yetkilidir.» hükmü Anayasanın angaryayı yasaklayan hükümlerine aykırıdır.

Bu fıkranın kabulü halinde, polis 24 saat görevli sayılacak, gece komşusunda, bakkalda alışveriş yap-

tığında; piknikte, plajda bir olayla karşılaştığında olaya el koymak zorunda kalacaktır.

Bu durumda polisin görevini gereği gibi yapması bir insan gücünün üzerinde olup, yerine getirilmesi olanaksızdır. Çalışma sürelerini belirleyen yasalar ve Anayasamızın ilgili hükümleri karşısında bu fıkra angaryayı yasalaştırmaktadır.

Ayrıca polis, sürekli yetki tecavüzü sorunuyla karşı karşıya kalacaktır. Karakol polisi trafiğe el attığında işin ehli olmadığından kaos yaratacaktır. Yine trafik polisi bir cinayet olayına el koyduğunda, delillerin yok edilmesiyle dahi suçlanacak, vahim hatalar yapacaktır. Tüm bu haller polisi görev yapamaz, kamu düzenini kökünden altüst eder hale sokacaktır.

Yine polisin ulaşımı güç ve masraf gerektiren bir yer ve durumda suç işlendiğini gördüğünde, ilgilileri zabıtaya teslim edene kadar yapılacak giderin polisçe karşılanması nasıl sağlanacaktır? Zaten geçinemeyip gecekonduda yaşayan Türk Polisi, hele ayın sonunda bu parayı nasıl sağlayacaktır?

Yukrıda açıklanan nedenlerle Anayasamıza aykırı ve uygulanması olanaksız bu Ek 4 üncü madde, birinci fıkranın tasarıdan çıkarılması gerekmektedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Ekenmesi Hakkında Kanun Tasarısının 7 nci maddesinin Ek 4 üncü maddesinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Sırrı Özbek — Adıyaman
Paşa Sarıoğlu — Ağrı
M. Şükrü Yüzbaşıoğlu — Afyonkarahisar
İbrahim Taşdemir — Ağrı
Kâzım İpek — Amasya

Gerekçe : 2559 Sayılı Yasanın Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve bu Yasaya Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Yasa Tasarısının 7 nci maddesinin ek 4 üncü maddesi, oyun ve temsillerin yapılabilmesini izne bağlamakla, kültür düzeyimizin gelişmesi ve kültürün geniş kitlelere yayılması için fazlaca araç olan tiyatro ve benzeri grupların başına demokles'in kılıcını asmaktadır.

Zaten çok güç şartlar altında çalışan, malî güçlükler içinde boğulan sanatsal grupların, keyfî bir yasaklama kararı karşısında yok edilmesi mümkün olabilecektir.

Tüm toplumu ilgilendiren böylesine önemli bir makamın keyfîliğine bırakılması hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşamaz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

343 sıra sayılı yasa tasarısının 7 nci madde ek 4 üncü maddesinin Komisyona iadesi talep edilir.

Gerekçe : Polise karşı işlenen veya polisin işlediği suçların tanımlarının yapılarak Türk Ceza Yasası ve Memurin Muhakematı yönünden değerlendirilmesi için ilke ve esaslarının saptanması, tespiti ve tanımlanmanın tevsiki yönünden mezkûr fıkranın Komisyona havalesi gerekmektedir. Bu nedenle Sayın Başkanlığa arz olunur.

Enver Özcan — Tokat
Halil İbrahim Şahin — Denizli
Şeyhmus Bahçeci — Diyarbakır
Yılmaz Önen — İzmir
Hilmi Nalbantoğlu — Erzurum

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

343 sıra sayılı yasa tasarısının 7 nci madde ek 4 üncü maddesinin Komisyona iadesi talebidir.

Gerekçe : Yetki, mükellefiyet, bölge sınırları gibi üniformalı, üniformasız tabirlerin ve kavramların ilke ve esaslarının tespit edilerek hukuk sistematiği için maddenin değerlendirilmesi için Komisyona iadesi gerekmektedir. Kavram kargaşalıklarına neden olmaması, iç güvenlikle ilgili durumu dolayısıyla görevlerin, suçların geniş şekilde maddeleştirilmesi gerekeceğinden, hukuk açısından sıralama ve değerlendirme yönünden yeni bir tanımlamanın yapılması için iadeye ihtiyaç hâsıl olmuştur. Komisyona havalesini saygı ile diliyoruz.

Halil İbrahim Şahin — Denizli
Şeyhmus Bahçeci — Diyarbakır
Muhittin Yıldırım — Edirne
H. Yılmaz Önen — İzmir
Hilmi Nalbantoğlu — Erzurum

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

343 sıra sayılı yasa tasarısının 7 nci maddesinin ek 4 üncü maddesinin Komisyona iadesini talep ederiz.

Gerekçe : Bölge sınırları, hizmet branşı, zaman ve mekân kavramları, elkoyma, önlemek, yetkili zabıta, muhafaza gibi hukukî deyim ve tabirlerin madde bünyesi içinde değerlendirilmesi ve bu kavramla-

rın ilke ve esaslarının saptanması sonucu tanımlamanın hukuk sistematiği içinde yapılabilmesi için Komisyona iadesi gerekeceğinden üzerinde değerlendirme yapılması için Komisyona iadesi saygı ile arz olunur.

Halil İbrahim Şahin — Denizli
Muhittin Yıldırım — Edirne
Bilâl Şişman — İstanbul
Hilmi Nanbantoğlu — Erzurum
Hüseyin Avni Güler — İstanbul

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2559 sayılı Polis, Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının 7 nci maddesinin ek 4, madde 1 fıkrasının madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gerekçe ektedir.

Ahmet Sırrı Özbek — Adıyaman
M. Şükrü Yüzbaşıoğlu — Afyonkarahisar
Paşa Sarıoğlu — Ağrı
İbrahim Taşdemir — Ağrı
Kâzım İpek — Amasya

Gerekçe : Görüşülmekte olan 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 343 sıra sayısı ile Bu maddelerin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddelerin Eklenmesi Hakkındaki Yasa Tasarısının 7 nci maddesi Ek Madde 4 ün metinden çıkarılmasını;

Sanatın geliştirilmesi,

Sanatının özgür olması,

Toplum içerisinde baskı ve hürriyetlerini kısıtlaması nedeniyle Anayasaya aykırı olması,

Yorumlara açık olması nedeni keyfî uygulamaların geleceği kuşkusu ile öneriyoruz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmetke olan 2559 sayılı Poliş Vazife ve Selahiyet Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bazı maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarısının 7 nci maddesinin Ek madde 4, birinci fıkrasının madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gerekçe ektedir.

Hilmi Nalbantoğlu — Erzurum
Münir Sevinç — Eskişehir
M. Nuri Üzel — Eskişehir
Süleyman Koyuncugil — Gaziantep
M. Hayri Osmanlıoğlu — Gaziantep
İsa Vardal — Zonguldak

Gerekçe : Görüşülmekte olan yasa tasarısının 7 nci maddesinin Ek 4 üncü maddesi, sanatsal faaliyetlere izin sistemi getirmekte, çeşitli sanat toplulukları arasında izin makamının kişisel görüş ve düşüncelerine göre değişen bir diskriminasyonu da beraberinde getirmektedir.

Bu tür uygulamalar doğal olarak Anayasamızda da ifadesini bulan Devletin ayırım yapmaması ilkesiyle çatışacağı gibi, giderek kişiler, gruplar ve hatta toplumun geniş kesimleri arasında kamplaşmalara da yol açabilecek tehlikeler taşımaktadır.

Geçmişte acı örneklerini görüp, yaşadığımız bu tür durumlara meydan verilmemesi bakımından, bu Ek birinci fıkranın metinden çıkarılması gereğini arz ederiz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının 7 nci maddesinin Ek Madde 4, ikinci fıkrasının madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gerekçe eklidir.

Hilmi Nalbantoğlu — Erzurum
Münir Sevniç — Eskişehir
M. Nuri Üzel — Eskişehir
Süleyman Koyuncugil — Gaziantep
M. Hayri Osmanlıoğlu — Gaziantep

Gerekçe : Görüşülmekte olan Polis Vazife ve Selahiyet Kanununa eklenecek 343 sıra sayılı kanunun 7 nci madde ek 4 üncü maddesinin ikinci paragrafının çıkarılması.

«Polis, sanık olarak yakaladığı kişileri mahkemeye gönderilmeleri için gerekli süreler hariç, en geç 48 saat içinde, soruşturmalarını tamamlayarak adlî mercilere göndermek zorundadır» demektedir.

Bu gerekçe muğlak ve açık değildir. Şöyle ki, aynı anda suçu işleyen kişilerin bazılarının yakalanamaması neticesinde yakalanmış kişilerin akıbetleri müphem kaldığından, bu maddenin çıkarılmasını arz ederiz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının Ek Madde 4, ikinci fıkrasının tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mustafa Murat Sökmenoğlu
Hatay

Abdurrahman Demirtaş
Hatay

H. Sabri Keskin
Kastamonu

Sadettin Ağacık
Kastamonu

İskender Cenap Ege
Aydın

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan Polis Vazife ve Selahiyet Kanununda değişiklik yapan kanun tasarısının 7 nci maddesinin Ek 4, ikinci fıkrasının tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gerekçe : Polisin görev bölgesiyle sınırlı olmaksızın, tüm yurtta sürekli görevli sayılması, uygulamada büyük güçlükler ve yer yer keyfilikler doğuracağı nedeniyle, bu fıkranın tasarı metninden çıkarılması önerilmiştir.

Özer Gürbüz
Sinop

Ahmet Sırrı Özbek
Adıyaman

Günseli Özkaya
İstanbul

Salim Erel
Konya

Mustafa Çelebi
Hatay

İbrahim Taşdemir
Ağrı

Cüneyt Canver
Adana

Yılmaz İhsan Hastürk
İstanbul

Ömer Kuşhan
Kars

İdris Gürpınar
Muğla

Arsan Savaş Arpacıoğlu
Amasya

Onural Şeref Bozkurt
Çanakkale

Mehmet Üner
Kayseri

Kâzım İpek
Amasya

Veysel Varol
Erzincan

Cemal Özdemir
Tokat

Rıza Tekin
Siirt

M. Seyfi Oktay
Ankara

M. Besim Göçer
Çorum

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının Ek 4 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü paragraflarının metinden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Sırrı Özbek
Adıyaman

Sururi Baykal
Ankara

Tevfik Güneş
Kırşehir

Lezgin Önal
Hakkâri

Ali Rıdvan Yıldırım
Tunceli

İbrahim Taşdemir
Ağrı

Durmuş Fikri Sağlar
İçel

Turgut Sözer
Sakarya

Nuri Korkmaz
Adana

Kadir Narin
Diyarbakır

Muhittin Yıldırım
Edirne

Paşa Sarıoğlu
Ağrı

Yılmaz İhsan Hastürk
İstanbul

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Kanunun 7 nci madde Ek 4 maddesinin üçüncü fıkrasının kanun metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gerekçemiz eklidir.

Hilmi Nalbantoğlu
Erzurum

M. Nuri Üzel
Eskişehir

M. Hayri Osmanoğlu
Gaziantep

Münir Sevinç
Eskişehir

Süleyman Koyuncugil
Gaziantep

Gerekçe : Yüce Meclisimizce görüşülmekte olan Polis Vazife ve Selahiyet Kanununa eklenecek 343 sıra sayılı Kanunun 7 nci madde Ek 4 ncü maddesinin üçüncü paragrafının çıkarılması :

Maddede polis sanık olarak yakaladığı kişileri; mahkemeye gönderilmeleri için gerekli süreler hariç en geç 48 saat içinde, toplu olarak işlenen suçlarda en geç 15 gün içinde soruşturmalarını tamamlayarak adlî mercilere götürmek zorundadır.

Gözaltına alınanların yeme, içme ihtiyaçlarına ve nakillerine ait masraflar Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesine konulacak ödenekle karşılanır demektedir.

Maddenin birinci paragrafında polisin yakaladığı kişilerin mahkemeye gönderilmeleri için gerekli süre-

ler hariç denmektedir. Bu deyimin metinden çıkarılmasını arz ederiz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının 7 nci maddesiyle Polis Vazife ve Selahiyet Kanununa eklenen Ek 4 üncü maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini Hükümet adına arz ve teklif ederim.

Yıldırım Akbulut
İçişleri Bakanı
Erzincan

Ek Madde 4. — Polis, görevli bulunduğu mülkî sınırlar içinde, hizmet branşı, yeri ve zamanına bakılmaksızın, bir suçla karşılaştığında suça el koymak, önlemek, sanık ve suç delillerini tespit, muhafaza ve yetkili zabıtaya teslim etmekle görevli ve yetkilidir.

Bu madde hükmü gereğince bir suça müdahale eden polise karşı işlenen suçlar, görevli memura karşı işlenmiş suç; müdahalede bulunan polisin işlediği suçlar ise, görevli memurun işlediği suç sayılır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz 343 sıra sayılı yasa tasarısı teklifinin madde 7 ile eklenmesi istenen Ek madde 4'ün ilk fıkrasının son satırlarında (Ve yetkili zabıtaya teslim) ifadesi yanlıştır. Buradaki yetkili zabıta belediye zabıtası mı polis zabıtası mı belli değil. Kaldı ki, güvenlik kuvvetlerimizin polis karakol birliklerine veya polislere zaptiye denmektedir. Bu nedenlerle bu ifadenin (Ve yetkili güvenlik karakoluna teslim) şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hilmi Nalbantoğlu — Erzurum
Kadir Narin — Diyarbakır
Emin Fahrettin Özdilek — Konya
Enver Özcan — Tokat
İlhan Dinçel — Malatya

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

343 sıra sayılı yasa tasarısının 7 nci maddesinin Ek 4 üncü madde birinci fıkrasının aşağıda yazılı şekilde değiştirilmesini dileriz.

Ek Madde 4. — Fıkra 1.

«Polis; vazifeli bulunduğu polis bölgesi hudutları içinde, hizmet bölümü, mekân ve zamanına bakılmaksızın bir suçla karşılaştığında suça el koymak, onu önlemek, sanık ve tanık ve tüm suç delillerini tespitle koruma ve yetkili kolluk kuvvetlerine teslim etmekle görevli ve yetkilidir.»

Gerekçe :

Polis, görevli bulunduğu bölgesel hudutlar içerisinde karşılaştığı suçla ilgili tüm değerlendirmeleri yaparak, hazırladığı evrakı müsbiteyi bağlı bulunduğu kolluk kuvvetlerine vermekle yükümlüdür. Ancak, madde metni bu değerlendirmeyi daha açık bir şekilde ifade edemediğinden yukarıda yazılı olduğu şekilde değerlendirmenin yapılması gerekmektedir. Bu nedenle «Polis; vazifeli bulunduğu polis bölgesi hudutları içinde, hizmet bölümü, mekân ve zamanına bakılmaksızın bir suçla karşılaştığında suça el koymak, onu önlemek, sanık ve tanık ve tüm suç delillerini tespitle, koruma ve yetkili kolluk kuvvetlerine teslim etmekle görevli ve yetkilidir» şeklinde değişikliğe uğraması, yasanın ruh ve lafzına uygundur. Talep olunur.

Halil İbrahim Şahin — Denizli
Muhittin Yıldırım — Edirne
Mehmet Kara — Trabzon
Mehmet Azizoğlu — Bursa
Davut Abacıgil — Balıkesir

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair olan tasarının Ek madde 4 üncü maddesinin bir ve ikinci fıkralarının aşağıda yazılı şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Ek Madde 4. —

«Polis; görevli bulunduğu bölgesi sınırları içinde, bir suçla karşılaştığında, suça el koymak, önlemek, sanık ve suç delillerini tespit, muhafaza ve yetkili mercie teslim etmekle görevli ve yetkilidir.

Bu yetkinin kullanılmasında suç yerine ve zamanına bakılmaksızın ve üniformalı veya üniformasız, görevli bulunduğu bölge sınırlarıyla bağlı olmaksızın, her zaman görevli sayılır.

Sabahattin Eryurt — Erzurum
Kadri Altay — Antalya
Ali Mazhar Haznedar — Ordu
Vecihi Akın — Konya
İsmail Şengün — Denizli

Yüksek Başkanlığa

343 sıra sayılı tasarının Ek 4 üncü maddesinin ikinci fırkasındaki, «Veya üniformasız» kelimelerinin metinden çıkarılmasını talep ederiz.

M. Turan Bayezit — Günseli Özkaya
Kahramanmaraş — İstanbul
İbrahim Taşdemir — Mustafa Çelebi
Ağrı — Hatay
Ömer Kuşhan
Kars

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

343 sıra sayılı yasa tasarısının 7 nci maddesinin Ek 4 üncü madde ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini saygıyla arz ve talep ederiz.

Ek 4 üncü madde ikinci fıkra :

«Polis; vazifeli bulunduğu polis bölgeleri sınırları ile bağlı olmaksızın, zaman ve mekân kavramıyla kayıtlı bulunmaksızın yetki ve mükellefiyetinin yerine gelmesi için görevlidir.»

Gerekçe :

Polisin görev ve yetkileri iç güvenlik açısından çok önemlidir. Bu önemin gereği zaman ve mekân ve bölge sınırlarıyla kayıtlı olmaması gerekmektedir. Polis üniformasıyla değil, görevliyle bu sıfatı aldığından üniforması olsun veya olmasın polis ismi önemli olduğundan yukarıda yazılı maddenin daha öz ve kısa hale gelmesi için değişikliğe ihtiyaç hâsıl olmuştur.

«Polis; vazifeli bulunduğu polis bölgeleri sınırları ile bağlı olmaksızın, zaman ve mekân kavramıyla kayıtlı bulunmaksızın, yetki ve mükellefiyetinin yerine gelmesi için görevlidir» şeklinde değişikliğe uğraması gerekmektedir.

Saygı ile arz olunur.

Halil İbrahim Şahin — Şeymus Bahçeci
Denizli — Diyarbakır
H. Yılmaz Önen — Enver Özcan
İzmir — Tokat
Hilmi Nalbantoğlu
Erzurum

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

343 sıra sayılı Yasa Tasarısının 7 nci madde ek 4 üncü maddesi üçüncü fıkrasının değiştirilmesini öneririz.

Ek 4 üncü madde/üçüncü fıkra :

«Bu madde hükmü gereğince suça müdahale eden polise karşı işlenen suçlar, görevli memura karşı işlenmiş suç; polisin işlediği suç ise, vazifeli memurun işlediği suç sayılır»

Gerekçe : Yukarıdaki fıkra hükmüne daha açıklık kazandırmak, polisin işlediği suçun veya polise karşı işlenilen suçun hukukî vasıf ve mahiyetini tespitle hangi yasaya tabi olduğunu değerlendirmek için fıkra hükmünün yukarıdaki şekilde değiştirilmesi gerekmektedir.

Halil İbrahim Şahin — Şeyhmus Bahçeci
Denizli — Diyarbakır
H. Yılmaz Önen — Enver Özcan
İzmir — Tokat
Hilmi Nalbantoğlu
Erzurum

Yüksek Başkanlığa

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 7 nci maddesinin ek 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrası «Bu madde hükmü gereğince bir suça müdahale eden polise karşı işlenen suçlar, görevli memura karşı işlenmiş suç; müdahalede bulunan polisin işlediği suç ise, görevli memurun işlediği suç sayılır» ibaresini taşımaktadır.

Bu fıkra, Türk Ceza Kanununun 258 ve müteakip maddelerinde aynen yer aldığından, burada tekrarı kanun tekniğine uygun olmadığından maddenin komisyona geri alınarak Türk Ceza Kanununa uygun hale getirilmesini talep ederiz.

Ek 4 üncü maddenin komisyonca geri alınarak yeniden düzenlendikten sonra Yüce Meclise iadesi arz olunur.

İhsan Gürbüz — Mustafa Çelebi
Hatay — Hatay
Tevfik Bilal — Mehmet Kemal Gökçora
Hatay — Bursa
Mehmet Azizoğlu
Bursa

BAŞKAN — Okunan önergeleri aykırılık derecesine göre okutup, oylarınıza sunacağım.

Ek 4 üncü maddenin metinden çıkarılması hakkındaki 5 adet önergeyi birlikte işleme koyacağız.

Bu önergelerden birini okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının 7 nci maddesinin ek madde 4'ün metinden çıkarılmasını arz ederiz.

Ağrı Milletvekili İbrahim Taşdemir ve arkadaşları.

BAŞKAN — Aynı mahiyetteki bu 5 önergeyi birlikte işleme koyacağız.

Efendim, komisyon önergelere katılıyor mu?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeleri oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Ek 4 üncü maddenin metinden çıkarılması sadedinde verilen 5 önerge kabul edilmemiştir.

Diğerlerini okutuyorum :

SÜLEYMAN KOYUNCUGİL (Gaziantep) — Sayın Başkan, şu anda komisyon bu kararı verecek çoğunluğa sahip değil.

BAŞKAN — Efendim, «Kabul» derse o zaman ararız.

SÜLEYMAN KOYUNCUGİL (Gaziantep) — Gene veremez, efendim «Kabul» kararı da veremez, «Kabul» de bir karardır.

BAŞKAN — Efendim, zaten «Ret» demek daha önce vermiş olduğu metni müdafaa demektir, daha evvel imzalarıyla, ekseriyetiyle huzurumuza gelmişler; «Kabul» dediği takdirde yeni bir komisyon kararına ihtiyaç olduğu için ekseriyet arıyoruz.

Diğer önergeyi okutuyorum efendim :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

343 sıra sayılı Yasa Tasarısının 7 nci madde ek 4 üncü maddesinin komisyona iadesi talebidir.

Gerekçe : Polise karşı işlenen veya polisin işlediği suçların tanımlarının yapılarak Türk Ceza Yasası ve Memurin Muhakematı yönünden değerlendirilmesi için ilke ve esaslarının saptanması, tespiti ve tanımlamanın tevsiki yönünden mezkûr fıkranın komisyona havalesi gerekmektedir. Bu nedenle Sayın Başkanlığa arz olunur.

Denizli Milletvekili Halil İbrahim Şahin ve arkadaşları.

BAŞKAN — Bu 4 önerge aynı mahiyettedir, birlikte işleme koyacağım.

Komisyon katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyor efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Katılmıyor.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Sayın Başkanım, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN — Evet, buyurunuz.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Şimdi, komisyon «Katılıyorum» diyor. Katıldığına göre daha önceki kabul etmiş olduğu rapordan rücu etmiş oluyor.

BAŞKAN — Ekseriyet buradadır efendim.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Bunun gerekçesi nedir ve bir de ondan sonra redaksiyonu nasıl olacaktır? Gerekçesini belirtmek gerekmez mi efendim?

BAŞKAN — Efendim, şimdi İçtüzüğümüze göre komisyon katılıp katılmama konularında kısa ve öz esbabı mucibe gösterebilir; ama göstermezse, kendilerinden niçin esbabı mucibe isteyelim? Eğer ki, bunun esbabı mucibesini söylerse dinleriz.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Sayın Başkan o zaman sebebi hikmeti nasıl anlayacağız? Sayın Genel Kurulun oyları nasıl tezahür edecek?

BAŞKAN — Efendim, ben komisyonun iradesine buradan nasıl hâkim olabilirim?

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Lütfen efendim, katılma gerekçeleri kısa da olsa belirtilmeli; istirham ediyorum.

BAŞKAN — Efendim o, komisyonun takdirine bağlı bir husus; teamül de böyle.

Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 4 önerge de kabul edilmemiştir.

Birinci fıkranın metinden çıkarılması hakkında 2 önerge vardır; birlikte işleme koyacağım.

MUSTAFA ÇELEBİ (Hatay) — Sayın Başkanım, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN — Efendim zatı âlinizin önergesini okuduk ve bu önergelerle birlikte işleme koyacağım.

MUSTAFA ÇELEBİ (Hatay) — Sayın Başkanım, buradan kısa bir cümle söyleyeceğim, lütfen efendim.

BAŞKAN — Mümkün değil efendim.

MUSTAFA ÇELEBİ (Hatay) — Yerimden arz edeyim efendim.

BAŞKAN — Efendim oylama yapacağız.

Önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının 7 nci maddesinin ek 4 madde birinci fıkrasının madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Adıyaman Milletvekili Ahmet Sırrı Özbek ve arkadaşları.

BAŞKAN — Bu 2 önergeyi birlikte işleme koyuyorum.

Komisyon önergeye katılıyor mu?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyor efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Her 2 önergeyi birlikte oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Her 2 önerge de kabul edilmemiştir.

İkinci fıkranın metinden çıkarılması için 3 önerge vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının 7 nci maddesinin ek madde 4 ikinci fıkrasının madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu ve arkadaşları.

BAŞKAN — Efendim, bu 3 önergeyi birlikte işleme koyuyoruz.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN — Efendim, oylamaya geçiyoruz; bitirelim ondan sonra söz veririm.

Komisyon katılıyor mu efendim önergelere?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, bu önergelerle ilgili bizim de bir önergemiz olduğu için buna katılmıyoruz.

BAŞKAN — Her 3 önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 3 önerge de kabul edilmemiştir.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Sayın Başkan, lütfedin, bir hususu kısaca Genel Kurula arz edeceğim.

BAŞKAN — Efendim, zatı âliniz beyanda bulundunuz.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Bir hususu arz edeceğim.

BAŞKAN — Yerinizden söyleyin efendim.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Genel Kurula arz edeceğim.

BAŞKAN — Efendim, yerinizden söyleyin.

AYDIN GÜVEN GÜRKAN (Antalya) — Sayın Başkan, herhangi biri söz istemiyor, başkanvekilimiz istiyor, insaf edin efendim.

BAŞKAN — Sayın Gürkan, bu kürsüye çıkmanın mutlak surette bir usulü var..

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Peki efendim, yerimden arz edeceğim.

Efendim, bu yasa ile ilgili yüzlerce önerge tarafınızdan okutuldu ve Genel Kurula sunuldu ve baştan beri komisyon, «Katılıyorum» diyor. Bu «Katılıyorum» demenin amacı, tümüyle bizim söz hakkımızı engellemek amacına yöneliktir. Şimdi, belirtildiği üzere ve biraz evvel de beyan buyurduğumuz üzere; kısa da olsa, öz de olsa katılma gerekçesini belirtmesi gerekir. Biz, Genel Kurulda yoklama talebinde bulunuyoruz ve zaman zaman siz, zatı âliniz, hakkın suiistimali olarak nitelendiriyorsunuz. Komisyon yüzlerce önergeden bir tanesine bile bir gerekçe göstermeden «Hayır» diyor ve biz fark ediyoruz, sizin de bildiğiniz ve gördüğünüz üzere komisyonun bu davranışı söz hakkımızı ortadan kaldırmaya yönelik hakkın suiistimali mahiyetinde oluyor. (HP sıralarından alkışlar) Bu duruma karşı bir önlem almanızı, gerçekten tarafsızlığınızın gereği olarak önlem almanızı grubum adına hassaten rica ediyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, bendeniz İçtüzüğün maddesi, hükmü yerine geçemem. İnşallah huzurunuza getirilen ve dağıtılmış olan İçtüzükte, bu gibi konular müzakere konusu olacak ve takdirlerinize mazhar olursa bu madde ile ilgili bir değişiklik yapıldığı takdirde biz, bir muamele yapma durumuna geçeriz.

AYDIN GÜVEN GÜRKAN (Antalya) — Daktilo makinesi İçtüzükte var mı?

BAŞKAN — Sayın Gürkan, burada her şeyi söyleyememek gibi bir ıstırabın içindeyim. Bu itibarla bendenizi mazur görün.

İkincisi, İçtüzüğün bu maddesi (88 inci madde) gelen metinde de aynen geliyor. Gerek iktidar ve gerekse muhalefet grubundan hangi arkadaşınız komisyonlarda ve bu tasarının hazırlanmasında ortaya çıkmakta bulunan mahzurlar üzerinde gelip beyanda bulundular?

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Sayın Başkan, karanlık nokta bırakan beyanlardan gerçekten huzursuzluk duyuyorum.

BAŞKAN — Lütfen, buyurun efendim.

Konu aydınlanmıştır. Zaten teamülde komisyon gerekirse izahat veriyor; gerekmezse beyanını kısaca «Evet» veya «Hayır» diye ifade ediyor.

Okumaya devam edin efendim.

«Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı kanun tasarısının ek 4 üncü maddesinin 2 nci ve 3 üncü paragraflarının metinden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.»

Adıyaman Milletvekili
Ahmet Sırrı Özbek
ve arkadaşları

BAŞKAN — Her 2 önerge de 3 üncü fıkranın metinden çıkarılmasını havidir; o bakımdan her 2'sini birlikte işleme koyacağım.

Sayın komisyon önergeye iştirak ediyor musunuz?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN — Sayın Hükümet?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Her 2 önergeyi birden oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının 7 nci maddesiyle Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununa eklenen ek 4 üncü maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini hükümet adına arz ve teklif ederim.

Yıldırım Akbulut
İçişleri Bakanı

«Ek Madde 4. — Polis, görevli bulunduğu mülkî sınırlar içinde, hizmet branşı, yeri ve zamanına bakılmaksızın, bir suçla karşılaştığında suça el koymak, önlemek, sanık ve suç delillerini tespit, muhafaza ve yetkili zabıtaya teslim etmekle görevli ve yetkilidir.

Bu madde hükmü gereğince bir suça müdahale eden polise karşı işlenen suçlar görevli memura karşı işlenmiş suç; müdahalede bulunan polisin işlediği suçlar ise görevli memurun işlediği suç sayılır.»

BAŞKAN — Komisyon önergeye katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyor efendim.

AHMET SIRRI ÖZBEK (Adıyaman) — Sayın Başkan, hükümetin önergesi aynıdır.

BAŞKAN — Müsaade buyurun efendim.

Önergeye komisyon katılıyor.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler...

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Sayın Başkan, affedersiniz. Yapmış oldukları değişikliği sayın bakanın açıklaması mümkün değil mi? (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Müsaade buyurun efendim, müsaade buyurun.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge sahibi verdiği önergeler hakkında gerekirse açıklama yapar; kısa olmak kaydıyla. Katılındığı takdirde hiç söz hakkı yoktur.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Sayın Başkan, arz etmek istediğim konu şu : Biz oy kullanmak durumundayız; getirmiş oldukları önerge hızlı okundu, anlaşılmadı.

BAŞKAN — Sayın milletvekili, zatı âliniz dün akşam bu 4 üncü madde üzerindeki müzakerelerde bulundunuz mu, bulunmadınız mı bilmiyorum.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Cezalı olduğum için bulunamadım efendim.

BAŞKAN — Evet; o sırada bunlar ariz amik tartışıldı ve bu metni nasıl getireceğini de suallere karşı cevap olarak arz etti efendim.

Sayın İbrahim Taşdemir, Sayın Halil İbrahim Şahin ve keza yine Sayın Halil İbrahim Şahin ve arkadaşlarının önergelerini, kabul ettiğiniz bu önerge karşılamış bulunduğundan, bu 3 önergeyi işleme koymuyorum.

ENVER ÖZCAN (Tokat) — Nasıl koymazsınız Sayın Başkan; değişik yorum var?

BAŞKAN — Efendim, bu önergelerdeki talepler, kabul ettiğiniz önergede aynen var efendim.

ENVER ÖZCAN (Tokat) — Efendim bir dinleyelim de bilgi sahibi olalım.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Hükümetin önergesi ile değil de muhalefetin önergesi ile tadil edilse idi olmaz mıydı Sayın Başkan?

BAŞKAN — Buyurun.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz 343 sıra sayılı yasa tasarısı teklifinin madde 7 ile eklenmesi istenen ek madde 4'ün ilk fıkrasının son satırında «ve yetkili zabıtaya teslim» ifadesi yanlıştır. Buradaki yetkili zabıta belediye zabıtası mıdır, polis zabıtası mı belli değil. Kaldıki güvenlik kuvvetlerimizin polis karakol birliklerine veya polislere de zaptiye denmektedir.

Bu nedenlerle bu ifadenin «ve yetkili güvenlik karakoluna teslim şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Diyarbakır Milletvekili
Kadir Narin
ve arkadaşları

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Sayın Başkanım, biraz evvel gerçekten usulü bozan bir uygulama yaptınız. Bundan evvelki önergelerde, «Bunların hepsi aynı mahiyettedir» diye hepsini bir anda oyladınız da, bir evvelki yapmış olduğunuz oylamada, mademki hükümetin teklifi ile bu 3 önerge aynı idi, niçin birleştirerek oylamadınız; hükümetin önergesini ayrı, diğerlerini ayrı oyladınız?

BAŞKAN — Aynı neticeye varır efendim.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Aynı neticeye varırsa 4'ünü ne diye birleştirmediniz Sayın Başkan? Ne diye hata yaptınız?

BAŞKAN — Evet.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Arkadaşlarımızın vermiş olduğu önerge kabul edilmiyor, işleme konulmuyor diye...

BAŞKAN — Arkadaşlarımız buradadırlar, bir itirazları vaki ise kabul ederiz.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Önergede benim de imzam vardı. (Gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen efendim, tarafgirlik yapabilmek için...

KÂZIM İPEK (Amasya) — Aynı şeyler birleştirilir efendim.

BAŞKAN — Zatı âlinizin imzası var mı bu önergelerde efendim?

KÂZIM İPEK (Amasya) — Hayır.

BAŞKAN — O halde?..

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Hükümetten gelmeyen önergeler hiçbir zaman bu Mecliste kabul edilmeyecek imajını mı yaratmak istiyorsunuz bu tutumunuzla?

BAŞKAN — Efendim, ne münasebet Sayın Sevinç. Biz kabul edilen önergelerde bu hususlar aynen kabul edildiği için yeniden bir oylamaya ihtiyaç hissetmiyoruz; çünkü haşiv yapmış oluruz, gereksiz iş yapmış oluruz. İçtüzük gereksiz muameleye izin vermemektedir.

İSA VARDAL (Zonguldak) — İçtüzük birleştirmeye amirdir.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Daha evvelki uygulamanızda teamül böyle değildi.

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

SÜLEYMAN KOYUNCUGİL (Gaziantep) — Anlaşılmıyor Sayın Başkan. Komisyon ve hükümetin durumunu lütfen belirtiniz efendim.

BAŞKAN — Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekili arkadaşım, bana nazaran komisyona zatı âliniz daha yakınsınız. Ben anladığıma ve işittiğime göre, sizin de işittiğinizi ve anladığınızı kabul etmek mevkiindeyiz.

Buyurun okuyun efendim.

MUHİTTİN YILDIRIM (Edirne) — Siz yüksektesiniz efendim. Siz yüksek makamdasınız Sayın Başkan.

SÜLEYMAN KOYUNCUGİL (Gaziantep) — Orası çok müsait. Hepimizin sesini duyabilirsiniz; ama biz duyamayız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

343 sıra sayılı Yasa tasarısının 7 nci maddesinin ek 4 üncü madde birinci fıkrasının aşağıda yazılı şekilde değiştirilmesini dileriz.

«Ek madde 4. — Fıkra 1. —

«Polis vazifeli bulunduğu polis bölgesi hudutları içinde hizmet bölümü, mekân ve zamanına bakılmaksızın bir suçla karşılaştığında suça el koymak, onu önlemek, sanık ve tanık ve tüm suç delillerini tespitle koruma ve yetkili kolluk kuvvetlerine teslim etmekle görevli ve yetkilidir.»

Denizli Milletvekili Halil İbrahim Şahin ve arkadaşları

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılıyor mu? Açık konuşun efendim, arkadaşlarımız anlayamıyorlar.

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer bir önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine dair olan tasarının ek madde 4 üncü maddenin bir ve ikinci fıkralarının aşağıda yazılı şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

«Ek Madde 4. — Polis; görevli bulunduğu bölgesi sınırları içinde, bir suçla karşılaştığında, suça el koymak, önlemek, sanık ve suç delillerini tespit, muhafaza ve yetkili mercie teslim etmekle görevli ve yetkilidir.

Bu yetkinin kullanılmasında suç yeri ve zamanına bakılmaksızın ve üniformalı veya üniformasız, görevli bulunduğu bölge sınırları ile bağlı olmaksızın, her zaman görevli sayılır.

Erzurum Milletvekili Sabahattin Eryurt ve arkadaşları

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılıyor mu?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi 1 önerge daha vardır, Sayın Hasan Altay ve arkadaşlarının önergesi, «tasarının 7 nci maddesiyle eklenen ek 4 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve talep ederiz» demişler; fakat 7 sayfalık bir Anayasa metni eklemişlerdir. Bu itibarla bu metni ve bu talebi önerge olarak kabul edemiyoruz.

ENVER ÖZCAN (Tokat) — Özüne karşı mısınız?

BAŞKAN — Madde üzerinde verilen önergelerin işlemleri tamamlanmıştır.

Ek madde 4'ü kabul ettiğiniz önergeyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Ek madde 4 kabul edilmiştir.

Ek madde 5'i okutuyorum:

EK MADDE 5. — Genel güvenlik, kaçakçılık ve uyuşturucu maddelerle ilgili önemli olayları takip etmek, gerekiyorsa müdahale ederek soruşturmasını yapmak üzere;

A) İçişleri Bakanlığınca doğrudan veya ilgili Valinin talebi üzerine merkez personelinden ekipler (timler) görevlendirilebilir.

B) Yukarıdaki bent hükmüne uygun olarak bir ilde soruşturması yapılan olayın aydınlatılması, delillerin toplanması, sanıkların yakalanması, başka illerde de araştırma ve soruşturma yapılmasını gerektiriyorsa iller arasında ilgili Valiliklerce ekipler görevlendirilebilir.

Bu ekiplerin polis yetkilerini kullanması, genel kolluğun görev bölgesi sınırları ile kayıtlı değildir. Bu ekipler görev yaptıkları mahallin en büyük mülkî amirine bilgi vermek zorundadırlar.

Genel ve özel kolluk makam ve memurları bu personele gereken her türlü yardımı yapmaya mecburdur.

BAŞKAN — Sayın Ertan, buyurunuz. (HP sıralarından alkışlar)

FİKRET ERTAN (İzmir) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu madde ile getirilmek istenilen mevzuat, timler kurulmasına ilişkindir. Bu timler, ülkenin her yerinde görev yapabilirler. Bu timler gittikleri yerlerde soruşturma da yapacaklardır. Bu soruşturmanın sonuçlarını, bölgenin cumhuriyet savcısına iletmeyecekler; bölgenin en yetkili mülkî amirine bilgi vereceklerdir. Bu açıdan maddeyi sakıncalı görmekteyiz.

Yargı organlarının, adalet mekanizmasında en üstte olması gerekir. Soruşturma olayı da bir yargı olayıdır ve yargıya bağlı olması gerekirken, yürütme organına, yani en büyük mülkî amir nedeniyle yürütme organına bağlı oluyor.

Sayın milletvekilleri, bu açıdan hükümetin, iktidarınızın sosyal ve ekonomik olaylara kendi doğrultusundan baktığını ve plebisiter bir diktatöryanın kokusunu allığımızı iletmekte yarar görüyoruz.

Yargı hakkı muhakkak ve muhakkak adalet mekanizmasının temelini oluşturur. Adalet mekanizmasına karşı duyulan ürkeklik, gerçekte ürkek, korkak bir halk oluşturur. Adalet mekanizmasının sarsılması, ülkemizde insanları güvensiz yapar. Yasaları çok seri çıkarmakla tabiî ki hükümetiniz bir noktada işbirliğini göstermektedir, ama görüşmüz o ki, yasaları çabuk çıkarmak önemli değildir. Önemli olan kamuoyumuzda, hatta hatta dünya kamuoyunda da onay görmesidir. Bu Yasa kesinkes kamuoyundan onay görmemiştir ve sizin sıralarınızın boşluğu, sizin grubunuz tarafından da içine sindirilerek onaylanmadığının bir kanıtıdır.

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) — Aynı paraleldedir.

FİKRET ERTAN (Devamla) — Sayın milletvekilleri, dünya kamuoyu da bu Yasaya karşıdır. AET'nin Ankara Temsilcisi Mr. Morgan'ın demeci malumdur. Buna karşı Sayın Başbakanımızın gösterdiği hassasiyeti de bir noktada olumlu karşılıyoruz. Haliyle hiçbir ülke, bağımsız olduğumuzun kanıtını giderici beyanatta bulunamaz, Sayın AET Temsilcisi Mr. Morgan da kesinkes tabiî ki içişlerimize karışamaz; fakat biz bunda bazı şeyler sezinlemeye çalışıyoruz. Bakınız, sezinlediğimiz konunun doğruluğunu iddia etmiyoruz; fakat Türkiye Avrupadan koparılmak mı isteniyor diye, yine Avrupa ülkelerindeki kamuoyundan gelen tepkileri de olumlu karşılıyoruz.

Türkiye bir Avrupa ülkesi olmak zorunluğundadır, antenlerini Batıya çevirmek zorunluğundadır, oysa bugün Avrupadaki basın - yayın organları ve Türkiye konusunda uzman kişiler Sayın Başbakanımızın Mr. Morgan'a karşı çıkışını çok sert bulmaktadırlar ve şunu iletmektedirler: Diyorlar ki, Türkiye acaba Amerika - Suudi Arabistan - Türkiye eksenine mi oturtulmak isteniyor. 1970'lerde, «1995'lerin İtalya'sı olacağız» derken, şu gün için Pasifik ötesi modellerinin, Latin Amerika modellerinin uygulanacağı bir ülke konumuna doğru gidiyoruz.

Sayın ANAP milletvekilleri, aranızda birçok arkadaşımız, «Niçin bu konuyu, bu Yasayı bu kadar uzatıyorsunuz?» diyorsunuz. Bu belediye zabıtasıyla ilgili bir yasa değildir, bu sizin ekonomik önlemlerinizin bir monte yasasıdır. (HP sıralarından alkışlar)

Bu Yasa çıkmadan ekonomik önlemleriniz haliyle uygulanamayacaktır. Dışa dönük ekonomi politikasının uygulandığı her ülkede sıkı rejimler vardır. (ANAP sıralarından «Tam tersi» sesleri) Yoktur diyemezsiniz. Bir Kolombiya'ya bakınız, bir Güney Kore'ye bakınız. Sayın Başbakanım, kesinkes biliyorsunuz, Güney Kore'de 20 yıl gece 12.00'den sonra sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır. Tabiî ki, Türkiye bir Güney Kore değildir, tabiî ki Sayın Başbakanımız da bir Çu Pa Ti değildir, tabiî ki bir Pinochet de değildir; ama kesinkes dışa dönük ekonomi politikasının uygulandığı tüm ülkelerde tüm az gelişmiş ülkelerde böyle sıkı yasalar vardır.

ALPASLAN PEHLİVANLI (Ankara) — Gevşeye gevşeye düştü gitti.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Sayın Başkan, duydunuz mu?

BAŞKAN — Sayın Pehlivanlı, Sayın Pehlivanlı rica edeyim.

Buyurun efendim devam edin, ben cevabını verdim siz devam edin efendim.

FİKRET ERTAN (Devamla) — Sayın milletvekilleri, ne zaman ciddî bir konuya girsek sayın ANAP milletvekillerinden, fasıl heyetine karışmış bir saksafon gibi kıyametler kopmaktadır. Lütfen arkadaşlarım. (HP sıralarından alkışlar)

Burası bir forum alanıdır...

HAKKI ARTUKARSLAN (Bingöl) — Pinochet'yi karıştırıp kimseyi saksafon yapamazsın.

BAŞKAN — Bir dakika efendim, bir dakika efendim.

FİKRET ERTAN (Devamla) — Kimseyi benzetmediğimi kesinkes iletiyorum.

BAŞKAN — Sayın Ertan...

Sayın Pehlivanlı, sayın hatibe karşı kullandığınız sözü bendeniz müzakereyi takip sebebiyle anlayamadım, yalnız arkadaşlarım bir söz söylediler, şayet böyle bir söz söylediyseniz geri almanızı rica edeceğim.

ALPASLAN PEHLİVANLI (Ankara) — Ne söylemişim?..

BAŞKAN — Teşekkür ederim buyurun efendim, devam edin efendim.

ALPASLAN PEHLİVANLI (Ankara) — Sayın Başkan, saksafon lafını açıklasın?

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Bırak konuşsun.

BAŞKAN — Buyurun devam edin efendim. 10 dakikalık süresi vardır bu süre içerisinde konuşacaktır efendim.

ALPASLAN PEHLİVANLI (Ankara) — Saksafon lafını açıklasın Sayın Başkan. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Ertan, devam edin efendim.

FİKRET ERTAN (Devamla) — ANAP iktidarının seçimle ilgili yayınladığı beyannameden bir pasaj okumak istiyorum: «Yapısal değişiklik makinelerin modernleşmesi değil, zihinlerin değişmesidir, zihinlerin Avrupaî çalışma tarzlarına kendilerini uydurmalarıdır.» Gerçekten arkadaşlar, Avrupaî düşünmek zorunluluğundayız.

Sayın arkadaşlarım, insan haklarını yadsıyarak iktidar olamazsınız. Özgürlük olgusunu içinizde titreştirecek sigortaları, antenleri muhakkak oluşturmamız gerekir. Bu ülkeyi özgür, geleceğinden umutlu insanlar ülkesi haline getirmek zorundayız. Bu ülke insanlarına onurlu soruşturma yapılmalı, onurlarıyla yaşamalı. Bu ülke insanı az şeyler ister. 1950'lerde bir hükümet ve bir başvekil bu ülkeyi jandarma hükümeti olmaktan kurtarmıştı; ama 1980'li yılların ya-

rısına geldiğimizde yazık ki şunu iletmek istiyorum; bir başka hükümet, kendisinin liberal olduğunu savunan bir hükümet bu ülkeyi polis ülkesi haline getirmek durumunda kalmaktadır. (HP sıralarından alkışlar)

Arkadaşlar, tekrar tekrar söylüyorum; bu ülkede insan haklarını korumak şu parlamentonun görevidir. Şu parlamento demokrasiyi gelenekleştirmekle görevlidir. Demokratik kurumları oluşmamış bir ülke çağdaş bir yapıya ulaşamaz. Muhalefeti tarafından denetlenmeyen bir ülkenin muhakkak ülke demokrasisi biçimseldir. Beş - altı gündür burada muhalefet yapmak zorunluluğunu hissediyoruz. Bu zorunluluk bu Yasanın çok çok tehlikeli olmasından ileri gelmektedir. Bu Yasayla bizim hiçbir ortak yanımız yoktur. Bu Yasaya kesinkes karşıyız.

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) — Maddeye gel, maddeye.

FİKRET ERTAN (Devamla) — Lütfen Bakan Bey.

Buraya geldiğinizde, madde ile ilişkili olmasa da, Sayın Turizm Bakanı ve Sayın Başbakanımız dahil; «Bizim bütünlüğümüzü kıskanıyorsunuz» diyorsunuz. Arkadaşlar, sizin neyinizi kıskanacağız? Siz değil misiniz ki, sadece özgür görüşlerini belirtti diye bir bakanınızı istifaya davet eden; siz değil misiniz ki kendi bakanınızı yüce Divana götüren?

Saygılarımla. (HP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

ALPASLAN PEHLİVANLI (Ankara) — Alakası var mı bunun? Bu müsamaha niye Sayın Başkan?

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) — Usul hakkında söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Efendim, mazur görmenizi rica ederim söz veremeyeceğim.

Hangi usul hakkında söz istiyorsunuz Sayın Bakan?

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) — Tutumunuz hakkında Sayın Başkan.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, söz verin konuşsunlar efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Sayın Bayezit'in zannettiği gibi uzun konuşup engellemeye katkıda bulunacak değilim. (ANAP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, Meclisteki müzakerelerin belli usulleri vardır. Buraya çıkan hatip, aklına gelen her şeyi söylemek hakkına sahip değildir. Buraya bir maddenin müzakeresi için çıkan hatip, o madde ile ilgili tek kelime bile söylemiyor, buna mukabil Pinochet den, Kore'den, saksafondan bahsediyorsa, siz kendisini müzakere usulüne davetle mükellefsiniz.

Saygılarımla görevinizi hatırlatırım Sayın Başkan. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Halil İbrahim Şahin, buyurun.

İSA VARDAL (Zonguldak) — Sayın Bakana cevap verin.

BAŞKAN — Sayın Halil İbrahim Şahin, buyurun.

İSA VARDAL (Zonguldak) — Çekiniyor musun, niye cevap vermiyorsunuz?

BAŞKAN — Ne çekineceğim efendim; ne söylüyorsunuz?

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Sayın Halil İbrahim Şahin, buyurun.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Siz vermiyorsanız biz verelim.

İSA VARDAL (Zonguldak) — Cevap verin.

BAŞKAN — Müzakereyi uzatmak istemiyorum. Cevap verip vermemek de benim takdirime bağlı bir husus.

YILMAZ İHSAN HASTÜRK (İstanbul) — Tarafsızlığınızdan şikâyet ediyor sayın bakan, sizin tarafsızlığınızdan şikâyet ediyor.

BAŞKAN — Görüşlerini bildiriyor, görüşlerini bildiriyor; ben de aksini söylemediğime göre, ben de Sayın Bakanın sözlerinin aksini söylemediğime göre beyanlarını kabul etmemiş oluyorum. Bunun tahtında olan budur.

İSA VARDAL (Zonguldak) — Çekiniyorsun.

BAŞKAN — Sayın arkadaşım, sık sık zatı âliniz «Çekiniyor musun?» diye beyanda bulunuyorsunuz. Bunu esefle karşılıyorum, çok esefle karşılıyorum. Benim kimseden çekinecek şeyim yok, senden de çekinmiyorum. Lütfen efendim.

İSA VARDAL (Zonguldak) — Ben de sizin tutumunuzu esefle karşılıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Başkanlığa saygılı olunuz, bu saygıyı devam ettiriniz.

İSA VARDAL (Zonguldak) — Çünkü siz bizim konuşmalarımızı engelliyorsunuz, sorularımızı bile engelliyorsunuz.

BAŞKAN — Bir gün zatı âliniz de bu makamı işgal ederseniz, inşallah işgal edersiniz; o zaman bu

makama saygının ne demek olduğunu, belki o zaman öğrenirsiniz.

İSA VARDAL (Zonguldak) — Biz saygılıyız o makama, ama siz bu saygıyı uyandırın.

BAŞKAN — Sayın Şahin, devam edin efendim.

HALİL İBRAHİM ŞAHİN (Denizli) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; ek 5 inci madde, «Genel güvenlik, kaçakçılık ve uyuşturucu maddelerle ilgili önemli olayları takip etmek, gerekiyorsa müdahale ederek soruşturmasını yapmak üzere;

A) İçişleri Bakanlığınca doğrudan veya ilgili valinin talebi üzerine merkez personelinden ekipler (timler) görevlendirilebilir.» diyor. Burada (A) bendinde ifadesini bulan ve «timler» demek suretiyle idarenin keyfiliğini daha pekleştiren bir madde ile karşı karşıya bulunuyoruz.

Mezkûr yasa tasarısında sistematik olarak gelen ve ek 5 inci maddesi ile doruğa ulaşan idarenin keyfiliği hususlarını şöylece sıralamak mümkün oluyor:

343 sıra sayılı Yasa tasarısının madde 1'i ile genel terbiye ve ahlak kuralları gibi soyut kavramlarla kavram kargaşalığına ve böylece fikirlere ve düşüncelere ambargo konulması temin edildiğine göre, bu timler, doğrudan doğruya, bu maddeden de istifade etmek suretiyle, soyut kavramlarla vatandaşı fişlemeye devam edeceklerdir; çünkü 2559 sayılı Yasanın 5 inci maddesinde sıralanan bentler haricinde hangi durumlar genel terbiye ve genel ahlaka aykırıdır, bu dahi değerlendirilmeden bir de timler kurulmak suretiyle doğrudan doğruya temel hak ve hürriyetlere sansür konulmuş olacaktır.

Bunun madde 2 ile de bağlantısı vardır. Dernek ve meslek teşekkülleri ve sendikalar gibi sosyal devlet anlayışının ve açık bir tabirle demokrasinin unsurları olan müesseselerin kapatılması da yine bu timler aracılığı ile temin edilmiş olacaktır.

Madde 3 ile de ilişkisi vardır bu maddenin. Sanat ve sanatçıyı engellemeye yine bu timler vasıtası ile devam edilecektir. Timler de yargıya bağlı olmadığından, doğrudan doğruya idareye bağlı olduğundan keyfilik hüküm sürecektir ülkemizde.

Yine madde 4 ile de bu ek 5 inci maddenin ilgisi vardır. Polise geniş takdir yetkisi verilerek, o artık hem savcı ve hem de hâkim olacaktır ülkemizde.

Yine esas madde 5 ile de bu ek 5 inci maddenin irtibatı vardır. Dışarıda zamdan tutuklu bir mahkûm olursanız yine korkudan kurtulamazsınız. İşkencenin yasalaşması da bununla bizzat gündeme gelmiş olacaktır.

Madde 6 ile de ilişkisi vardır. Suçsuzların hürriyeti ile özgürlüklerini selbetmekte ve aynı zamanda hüviyet tespiti yoluyla keyfî olarak gözaltına alınmaktadır.

Madde 7 ile de ilişkisi vardır. 7 nci maddede hâkim tamamen devreden çıkmıştır. Bu maddeyle hâkim soruşturma esnasında da artık hiçbir zaman devreye giremeyecektir.

Ek madde 2 ile de yine ilişkileri var. Ek madde 3 ile de özgürlüklere sebepsiz, ilke ve esasları tespit edilmeden takyit getirilmektedir. Ek madde 4 ile de keyfilik ve kargaşalık en yüce şekilde ortaya çıkmaktadır. İşte en sonunda da ek 5 ile timler devreye girmek suretiyle, adlî zabıta da kurulmadığı için idare keyfiliği sürdürecek demektir.

Hükümet, bütün bu eleştirileri yaptığımızda, Anayasadan kaynaklandığını ifade etmektedir.

Değerli arkadaşlarım, Anayasa Allah yapısı, Tanrı yapısı değildir. 1982 yılında yürürlüğe giren Anayasamızın eğer Türk halkının özlemlerine cevap vermeyen maddeleri varsa, demokrasinin kurallarını, demokratik yolları kapayan yolları varsa bu yüce Meclis demokrasinin yollarını açmak için gerekirse, tüm yasalarda olduğu gibi, Anayasa maddelerini de tarayabilir. Timleri de bu yönden eleştirmek suretiyle adlî zabıtayı bu maddeye koyarak timler konusunu da ortadan kaldırmak gerekir.

Hepinize saygılar sunarım. (HP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bahadır.

Sayın Bahadır, şahsınız adına mı, grup adına mı konuşacaksınız efendim.

OSMAN BAHADIR (Trabzon) — Grup adına konuşacağım.

BAŞKAN — Peki, buyurun efendim.

MDP GRUBU ADINA OSMAN BAHADIR (Trabzon) — Sayın Başkan, yüce Meclisin değerli üyeleri; ek 5 inci madde, «Genel Güvenlik, kaçakçılık ve uyuşturucu maddelerle ilgili önemli olayları takip etmek, gerekiyorsa müdahale ederek soruşturmasını yapmak üzere» diye başlıyor ve timlerin kurulmasına imkân sağlıyor. Mülkî sınırlar dikkate alınmadan bir polis timi istediği ilden istediği ile gitmek suretiyle burada zikredilen suçlar üzerinde kovuşturma yapabilecektir. Burada yalnız timi teşkil eden mülkî amirle, polisin yeniden görev aldığı bölgenin mülkî amiri olaydan haberdardır. Bunun dışında cumhuriyet savcısının olaylardan haberi yoktur; cumhuriyet savcısı bir nevî devre dışı bırakılmıştır. Vatan-

daşın haklarını koruyan ve cumhuriyet kanunlarının doğru uygulamasıyla görevli olan iddia makamının olaylardan ve polis harekâtından haberi yoktur. Bir nevî, polis ordusu gibi kendi ilinde polis görev yapmaktadır; ama ne mahkemenin, ne de cumhuriyet savcısının bundan hiç haberi yoktur. Bunu düşünebiliyor musunuz?

PAŞA SARIOĞLU (Ağrı) — Vahim bir şey, vahim.

OSMAN BAHADIR (Devamla) — Cumhuriyet savcısından, adliyeden bu olayları gizlemenin maksadı nedir? Bir siyasî iktidar bu hareketleri cumhuriyet savcısından neden gizlemektedir? Düşününüz, bu bölgelerde polis görev yaparken, bir kısım vatandaşlara karşı suçlu duruma düşebilir. Yine polis, burada görev yaparken bizzat kendisi de birçok suçlar işleyebilir. Bunların tahkikatını cumhuriyet savcısı yapacak, gerek polisin vatandaşa karşı ve gerekse vatandaşın polise karşı işlediği suçlardan dolayı zuhur edecek iş yükü gene adliyelerin ve cumhuriyet savcısının üzerinde olacak; fakat olaylardan cumhuriyet savcısının haberi olmayacak. Ben bunun çok acı bir şey olduğunu söylemek istiyorum. Bu aynı zamanda bir cumhuriyet savcısı için onur kırıcı bir keyfiyettir. Devlet, cumhuriyet savcısına güvenmiyorsa bu müesseseyi kaldırsın, güveniyorsa, mülkî amir gibi cumhuriyet savcısına da güvensin. Bu bir ikilik yaratmaktadır sayın milletvekilleri.

Bir de genel olarak burada takip edilen suçlar, devlet güvenlik mahkemelerinin görevine giren suçlardır. Evvelce kabul edilen yasaya göre, polisin, gerek doğrudan doğruya, gerek dolaylı olarak yapmış olduğu tahkikatı, güvenlik mahkemesi savcısına derhal haber vermesi ilke olarak kabul edilmişti. Polis Vazife ve Selahiyet Kanununda bu ilkeden neden inhiraf edilmektedir?

Bunun sebebini size söyleyeyim. Bizde, hukukçularda, «Boyacı küpü gibi» diye bir tabir vardır. Bazıları gelir, sanki boyacı küpüymüş gibi hemen ertesi güne karar ister. Bu kanun da maalesef aceleye getirilmiş, bidayette gayet kötü yazılmış, komisyonlarda yeterince incelenmemiş, Genel Kurulda da inceleme imkânı verilmeyen bir tutum içerisinde görüşülmektedir. (HP sıralarından alkışlar) Bu kanun çok noksan çıkacaktır, çok arızalı çıkacaktır, çok tedirgin edici mahiyette çıkacaktır.

Ben, bu kanunun birçok maddesinin uygulanması sırasında bazı olayların da çıkabileceğini düşünüyorum. Bu kanunla vatandaşlar zorla suça sürüklenmektedir.

Hepinize saygılar sunarım. (MDP ve HP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Tasarının ek 5 inci maddesi üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, sualler vardı, sonra aceleye gelmesin.

BAŞKAN — Arz edeceğim efendim.

Sualler için vaktimiz çok daralmış ve çalışma süremizin dolmasına da 3 dakika kalmış bulunduğundan, bu ek 5 inci maddenin müzakeresi tamamlanıncaya kadar çalışma süresinin uzatılmasını daha sonra ara verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Uzatıyoruz efendim.

Şimdi 1 saat ara verecektik; bu müzakereyi tamamlayalım, ondan sonra diyoruz efendim.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Oylama yanlış oldu efendim.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Hem dağıtıyorum diyorsunuz, hem cayıyorsunuz; anlımıyoruz efendim.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Ara verilmesi dendi...

BAŞKAN — Efendim, cümlenin sonunu tamamlamadan ağır ağır konuştuğum için öyle anlaşıldı. Zabıtlar meydandadır.

Şimdi sual sormak isteyen arkadaşlarımız isimlerini bildirsinler.

Efendim, herkes oturduğu yerden elini kaldırırsa biz daha iyi tespit etmiş oluruz; arkadaşlarımız kaydediyorlar.

SALİM EREL (Konya) — Hangi elimizi kaldıracağız?

BAŞKAN — Onun takdiri size ait, sağ elinizi mi kaldırırsın, sol elinizi mi kaldırırsın. Bu kadar hafiflik yapmayalım, lütfen efendim.

SALİM EREL (Konya) — Ne hafifliği?

BAŞKAN — Sağ elimi mi kaldıracağım, sol elimi mi kaldıracağım diye Başkanlığa sormak hafifliktir. Bir de, hangi hafiflik diye soruyorsun. (ANAP sıralarından alkışlar)

İSMAİL SARUHAN (Ankara) — Sayın Başkan, usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Ne usulü hakkında istiyorsunuz efendim?

Şimdi müzakereler devam ediyor, hangi usul hakkında söyleyeceğinizi beyan etmiyorsunuz, usul hakkında söz istiyorsunuz. Hangi usul hakkında söz istiyorsunuz?

İSMAİL SARUHAN (Ankara) — Tatilden sonra yapılacak toplantıda yoklama isteyecekler, onun için söz istiyorum.

BAŞKAN — Lütfen oturun efendim.

Efendim, benim beyanlarımı zabıtlardan biraz sonra tetkik ederseniz, hatam varsa ben düzeltirim. Ben kelimeleri teker teker söylediğim için, uzun olduğu için, bir kısmını aldığınız zaman sizin dediğiniz mana çıkar, hepsini okuduğunuz zaman bu tatbikin doğru olduğunu anlarsınız. Eğer 15 dakika evvel dışarıya çıkmak istiyorsanız serbestsiniz, sizi kimse burada tutmuyor.

Soru sormak isteyen milletvekillerinin isimlerini okuyorum: Sayın Işın, Sayın Yücel, Sayın Vural Arıkan, Sayın Alcan, Sayın Türkân Arıkan, Sayın Nuri Sevinç, Sayın Koyuncugil, Sayın Cengiz, Sayın Bayram, Sayın Korkmaz, Sayın Taşdemir, Sayın Özbek, Sayın Yıldırım, Sayın Turhangil, Sayın Bayezit, Sayın Üstünel, Sayın Oktay, Sayın İpek, Sayın Vardal, Sayın Erel, Sayın Ağagil, Sayın Yıldırım, Sayın Nalbantoğlu, Sayın Aydemir, Sayın Sarıoğlu, Sayın Gürpınar, Sayın Kazancıoğlu, Sayın Fırat, Sayın Kuşhan ve Sayın Musa Ateş.

Soru kayıt işlemi tamamlanmıştır.

Yalnız muhterem arkadaşlarım, sorunun tarifi İçtüzükte yazılmıştır. Soru mütalaa serdetmeksizin, görüş bildirmeksizin kısa ve öz, hangi konulara cevap verilmek istendiği hususunu ihtiva etsin. Bu itibarla, bu istikamette olmayan soruları sormayacağım.

Buyurun Sayın Işın.

RUŞAN IŞIN (Sıvas) — Sayın Başkanım, ben sorumu sorarken zatı âlinizinde bir hususta dikkatinizi çekmek istiyorum.

Benim dün akşamki oturumda Sayın Bakana sorduğum sorunun cevabını zatı âliniz verdi, sayın bakan cevap vermedi ve zabıtlara da geçmedi. Bu sorularımın cevaplarının zabıtlara geçmesi açısından, hükümet açısından önemlidir. Bu nedenle sorumun cevabının sayın bakan tarafından verilmesini rica ediyorum.

BAŞKAN — Efendim, cevap verip vermeme konusunu ben takdir ederim. Soruyu sual mahiyetinde görürsem ve sayın bakana yöneltirsem sayın bakan da cevap verir. Sayın bakan ben izin vermeden konuşamaz.

Buyurun.

YILMAZ İHSAN HASTÜRK (İstanbul) — Sayın bakanın cevap hakkını kullanıyorsunuz.

RUŞAN IŞIN (Sıvas) — Sayın Başkan, tasarının ek 5 inci maddesinde, genel güvenlik, kaçakçılık ve uyuşturucu maddelerle ilgili olayların takibi için özel timler kurulması valinin isteği ve ya İçişleri Bakanlığının doğrudan emriyle belirleniyor.

Yine bu tasarının (B) fıkrasından sonra gelen paragrafta, «Bu ekiplerin polis yetkililerini kullanması» şeklindeki bir ibaresiyle de bunların sivil memur personelden oluşturulacağı dikkati çekmektedir.

Şimdi sorumu soruyorum :

İlaç yapan imalathanelerdeki veya eczanelerde bulunan uyuşturucu maddeleri de takip ve kontrol etme yetkisi verilmekte midir? Böyle bir yetki verilmiş ise, eczanelerde reçete ile satılan bu tür ilaçlar bir deftere kaydedilmekte ve bağlı oldukları sağlık müdürlüklerine ve eczanelere de bilgi verilmektedir. Eğer eczanelerde bu maddelerin takip ve kontrolü var ise, tasdikli ve kayıtlı bu defterleri, görevli arkadaşların teftiş etme ve denetleme yetkisi var mıdır?

Bu hususun açıklanmasını arz ederim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Mevzuata aykırı olarak imal edilen uyuşturucu maddelerin takibi emniyetin görevi cümlesindendir, diğerleri değildir. O bakımdan, bu sorunun, eczanelerde imal edilen maddelerle bir alakası yoktur efendim.

BAŞKAN — Sayın Vasıf Yücel, buyurun.

MUHTEŞEM VASIF YÜCEL (Zonguldak) — Sayın Başkanım, soruyorum, sorularımı.

Soru 1. Ek 5 inci maddenin birinci fıkrasında sadece genel güvenlik, kaçakçılık ve uyuşturucu maddelerle ilgili olayları takip etmek üzere içişleri Bakanlığınca doğrudan veya ilgili valinin talebi üzerine merkez personelinden ekipler, timler kurulacağı (A) bendinde belirlenmiştir.

Halbuki, kanun tasarısının diğer maddelerinde devletin bütünlüğü ve anayasal düzeni bozucu faaliyetleri önlemek için polise geniş yetkiler verilmekte ve verilmesi gerekmektedir. Çünkü, devletin bütünlüğüyle ilgili bir durumdur. Ancak, bu ek maddede, devletin bütünlüğü ve anayasal düzeni bozucu faaliyetlerle ilgili timler; yani ekipler kurulmasına neden lüzum görülmemiştir?

Soru 2. Ek 5 inci maddenin (B) bendinde yazılı olduğu gibi, komşu iller arasında, ilgili valiliklerce polis ekipleri, timler oluşturulacağı öngörülmekte-

dir. Komşu il valileri arasında şahsî birtakım kırgınlıklar olduğunu düşünelim. Bu hallerde bir ilde ortaya çıkarılan bir olayın, komşu illerle de ilgisi olduğu hallerde, olayın çıktığı ilin valisinin tim kurulması teklifinin komşu il valisince kabul edilmemesi hallerinde nasıl bir prosedür uygulanacaktır?

Soru 3. Ek 5 inci madde gereğince, gerek İçişleri Bakanlığınca doğrudan veya ilgili valinin talebiyle istenilen merkez personelinden kurulacak timler, gerekse komşu il valilerinin anlaşarak kuracakları timlerin yaptığı araştırma ve soruşturma neticesi olayın sanıkları olduğu şüphesi bulunan hallerde, sanıkların bulundukları yerlerden başka bir ile veya merkez Ankara'ya getirilmesi halinde yakınlarına, olayın gizliliği de göz önünde tutularak, yani sanığın nereye götürülebileceği veya götürüldüğü işlemi zamanında nasıl yerine getirilecektir?

Son sorum Sayın Başkanım; ek 5 inci madde gereğince gerek, İçişleri Bakanlığınca doğrudan veya ilgili valiliğin talebi üzerine merkez personelinden kurulacak timler olsun, gerekse komşu il valilerinin anlaşarak oluşturacakları timler olsun bunların yaptıkları araştırma ve soruşturma neticesi olayın sanıkları olduğu şüphesi bulunan hallerde, sanıkların bulundukları yerlerden başka bir ile veya Ankara merkezine getirilmeleri konusunda bir düzenleme tasarıda öngörülmemiştir. Bu düzenleme nerede yapılacaktır?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim bunlar bir soru mahiyetini aşmıştır. Bunlar bir müzakere tarzında ifade edilip izah edilecek konulardır. Soru İçtüzükte ifade edildiği şekilde değildir. Müphem kalan öğrenilmesi istenilen kısaca cevap verilecek sorular değil, o yüzden münakaşayı tevlit edebilecek cevaplar doğurur.

O bakımdan cevaplamıyorum efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Arıkan.

VURAL ARIKAN (İzmir) — Sayın Başkan, ben iki küçük hususu öğrenmek istiyorum. (HP sıralarından «Duymuyoruz» sesleri)

BAŞKAN — Ben işitiyorum efendim.

VURAL ARIKAN (İzmir) — Birincisi; «Genel güvenlikle ilgili önemli olayları takip etmek.» Şuradan anlaşılıyor ki, genel güvenlikle alakalı önemli olaylar var. Bunun kriteri ne olacak, ölçüsü ne olacak?

İkincisi; kaçakçılık deniliyor; kaçakçılıkla kastedilen nedir? Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun şümulüne giren muameleler mi kastediliyor, yoksa tavsifi şekilde kaçakçılık sayılan işlemleri de mi kapsıyor? Mesela vergi kaçakçılığı. Eğer vergi kaçakçılığını kaçakçılıkla ilgili işlerden mütalaa ederseniz bir genelge ile vergi mevzuatını bir tarafa iter, ticarî işletmeleri polisin baskısı altında tutarsınız.

Üçüncüsü; bu kurulacak timlerin bir başka ülkede benzeri var mıdır? Tarih boyunca olmuştur; mesela Hitler döneminde uzun zaman olmuştur; ama yeni dönemde bir başka ülkede bunun örneği var mıdır? Bunu öğrenmek istiyorum.

Dördüncü sualim; kanun gerekçesine baktığımızda aynen şu ibareyi görüyoruz. Diyor ki, «Bunun sonucu olarak kolluk kuvvetlerince kanun uygunluğu tartışılabilir pratik uygulamalar yapılmak zorunda kalınmış ve ortaya çıkan hukukî boşlukların genelge ve emirlerle doldurulması yoluna gidilmiştir.»

O halde, buradaki ek 5 inci madde, yine bu türlü kanuna aykırı işlemleri kolaylıkla yapabilmek amacıyla mı getiriliyor? Bunun cevabını rica ediyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — «Genel güvenlik, kaçakçılık ve uyuşturucu maddelerle ilgili önemli olaylar» deniyor; bunların hepsinin önemli olaylar olduğu vurgulanmak için getirilmiş bir deyimdir.

Vergi kaçakçılığını bu madde içerir bir mahiyette değildir; diğer suç teşkil eden, genel hükümlere göre mevzubahis ettiğimiz kaçakçılıklardır.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Vergi kaçakçılığı suç değil midir yani?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Onunla ilgilenmiyoruz efendim, bu maddede onunla ilgilenmiyoruz; o suçlar ilgili maddeleriyle halledilir.

«Bu kurulacak timlerin başka ülkelerde misalleri var mıdır?» sorusunu cevaplıyorum. Ben başka ülkelerde olup olmadığını bilmiyorum. Ancak, bizim ülkemizde bazı zaruretler doğmuştur. Bu gibi önemli olayları takip edebilmek için daha ihtisaslaşmış elemanlarla, daha iyi ve hakkaniyete uygun bir soruşturma yapılması amacı güdülmüştür. Tamamen halisane niyetlerle ve bir ihtiyaca binaen getirilmiş bir maddedir.

Öbür sorularınızı tespit edemedim Sayın Arıkan. Diğerlerini tekrar ederseniz cevaplayacağım.

BAŞKAN — Sayın Alcan, buyurun; buyurun Sayın Alcan... ((HP sıralarından «Soru tamamlanmadı» sesleri)

Efendim, soru sahibinin siz avukatı mısınız? Allah Allah!..

Sayın Alcan, devam edin efendim.

SALİH ALCAN (Tekirdağ) — Sayın Başkanım, madde metninde, «Görevlendirilen ekipler, aynı zamanda soruşturma yapacaklardır» deniyor. Yani Cumhuriyet savcılarının görevi olan...

BAŞKAN — Efendim, siz esbabı mucibe eklemeyin, ne soruyorsanız onu sorun efendim.

TEVFİK BİLAL (Hatay) — Açıklanması lazım efendim.

BAŞKAN — Efendim, eğer açıklanması gerekirse sorarım, derim ki «Açıklanmadı, açıklansın.» Lütfen, lütfen efendim. Sualinde açıklanacak bir konu varsa, sual olmadığını anladığım takdirde sorarım.

SALİH ALCAN (Tekirdağ) — «Bu ekiplerin polis yetkilerini kullanması, genel kolluğun görev bölgesi sınırlarıyla kayıtlı değildir. Bu ekipler görev yaptıkları mahallin en büyük mülkî amirine bilgi vermek zorundadırlar» deniliyor. Ekiplerin giderek soruşturma görevi yapacakları mahaldeki Cumhuriyet savcısının olaydan ve gelen ekiplerden bilgisi dahi olmayacaktır. Bu durum, Anayasamızın «Kuvvetler ayrılığı» ilkesine aykırı düşmüyor mu?

BAŞKAN — Efendim, şimdi zatı âliniz görüş bildiriyorsunuz Sayın Alcan, sual sorun, sual haline getirin lütfen, lütfen efendim.

SALİM EREL (Konya) — Görüş değil sual bunlar Sayın Başkan.

SALİH ALCAN (Tekirdağ) — Bu ekiplerin soruşturma yaptıkları Cumhuriyet savcısının emrine girmeleri gerekmez mi? En azından, gelen ekiplerden Cumhuriyet savcısının bilgisi olması gerekmez mi?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Sayın Başkan, yüce Meclisin değerli üyeleri; bu ekipler, mülkî idare amirine, valiye haber vermekle beraber, elbetteki olaya el koymuş olan savcıya da haber vereceklerdir; bu, işin tabiatında vardır. Eğer bir şüpheyi doğuracaksa metne koymamız da mümkündür efendim. İşin tabiatında vardır. Bir olay vuku bulmuştur, bu olaya elbet o yerin, mahallin Cumhuriyet savcısı el koymuştur. Polis, ona niyabeten, onun emrinde görev yapacak bir kişidir; adlî soruşturmalarda bu böyledir, elbetteki onun haberi de olacaktır efendim.

YILMAZ İHSAN HASTÜRK (İstanbul) — Maddede yok yalnız.

BAŞKAN — Sayın Türkân Arıkan; buyurunuz.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, birinci sorum; merkez personelinden gönderilen ekiplerin nitelikleri ne olacaktır? Halen özel olarak yetiştirilmiş özel timler var mıdır, sayısı nedir? Bunlar nerede yetiştirilecektir?

İkinci sorum; özel kolluk makamlarına her türlü yardımı yapacak kuruluşlar arasında özel bankalar olacak mıdır ve bu özel bankalar, yatma, yiyecek ve silah sağlama konusunda da görevli olacaklar mıdır?

BAŞKAN — Evet.

Sorunun birinci kısmına cevap verin efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, bazı olayları tahkik ve soruşturma için merkezde eğitim vererek personel yetiştiriyoruz. Ama bu eğitim, bilmiyorum ne şekilde anlaşılıyor? Deminden beri konuşmalarımızda hep eğitim noksanlığından bahsediyoruz. Bu olayları daha iyi soruşturabilmek, daha ihtisas kesbedebilmeleri için ekipler yetiştiriyoruz. Bunun nitelikleri budur, yani bunun başka bir özelliği yok. Bu işi daha iyi becerebilecek kimseler.

Özel bankaların...

BAŞKAN — Efendim, Sayın Bakanım, bu sual mahiyetinde değildir, konuyla ilgili değildir, cevaplamamanızı rica ediyorum. (HP ve MDP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler; «Bırakın cevaplasın» sesleri)

Sayın Münir Sevinç, buyurun.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, ne müdahale ediyorsunuz? Bakan cevap veriyor, siz müdahale ediyorsunuz.

YILMAZ İHSAN HASTÜRK (İstanbul) — Yani sualleri dahi kesmeye başladınız Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Sevinç, devam ediniz, buyurunuz efendim.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Sual sorma hakkımızı kaldırdınız Sayın Başkan.

BAŞKAN — Efendim, «Özel bankalar bunlara yardım edecek mi?» deniliyor. Devletin müessesesi ile özel bankaların ne münasebeti olur ve bu madde ile ne ilgisi vardır? Madde ile ilgisi olmayan bir konuyu niçin soru haline getireceğim? Soru mahiyetinde olup olmadığının takdiri bana aittir; sual mahiyetinde görmedim.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, bahis konusu hükümettir, devlet değildir.

SALİM EREL (Konya) — Sayın Başkan, devri iktidarınızda her şey oluyor.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Efendim, usul hakkında zatı âlinize sonra söz veririm.

Buyurun Sayın Sevinç.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Sayın Başkan, bu maddede getirilen önlemlerle birden fazla coğrafî hudutların içerisinde; yani, iki, üç, dört ilin coğrafî konumu içerisinde yapılan operasyonlarda valiler arasında koordinasyon nasıl sağlanacaktır? Kanunda hiçbir...

BAYINDIRLIK VE İSKÂN BAKANI İSMAİL SAFA GİRAY (İstanbul) — Telefonla sağlanacaktır.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Ne buyurdunuz Sayın Bakan?

BAŞKAN — Efendim, siz Divana sorun sorunuzu.

YILMAZ İHSAN HASTÜRK (İstanbul) — Gayrî ciddî bir kişi bakan olamaz Sayın Başkan, son derece gayrî ciddî davranıyorlar.

BAŞKAN — Sayın Sevinç, sualinizi sorun efendim.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Efendim, tam konsantre olmuş iken araya girdiler.

BAŞKAN — Yeniden toparlayın Sayın Sevinç, yeniden konsantre olun efendim, buyurun sorunuzu sorun efendim.

ŞÜKRÜ BABACAN (Kırklareli) — Sayın Bakan amigoluk yapmasın.

BAYINDIRLIK VE İSKÂN BAKANI İSMAİL SAFA GİRAY (İstanbul) — Sayın Başkan, neler deniyor duymuyor musunuz?

BAŞKAN — Lütfen efendim, bir dakikanızı rica ederim sayın bakan, oradan böyle bir şey söyledi ise, ki hangi arkadaşımız olduğunu tespit edemediğim bir sayın milletvekili bakana karşı «amigoluk» gibi bir kelimeyi kullanmıştır. Bunun çok çirkin bir şey olduğunu ve bu Meclisin adabına ve örfüne aykırı olduğunu ifade etmek isterim.

ŞÜKRÜ BABACAN (Kırklareli) — Bakanlar amigoluk yapmasın; ben söyledim.

BAŞKAN — Zatı âliniz mi söylediniz efendim? Sözünüzü geri alınız efendim.

ŞÜKRÜ BABACAN (Kırklareli) — Bundan özellikle kaçınsınlar efendim; ben söyledim.

BAŞKAN — Efendim, sözünüzü geri almanızı istiyorum.

ŞÜKRÜ BABACAN (Kırklareli) — Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN — Efendim, sözlerinizi geri almanızı rica ediyorum, sürçü lisan olduğunu ifade etmenizi istiyorum.

ŞÜKRÜ BABACAN (Kırklareli) — Efendim, sözümü kürsüden geri alacağım.

BAŞKAN — Hayır efendim, oradan geri alınız. Bunun tevil edilecek bir tarafı yoktur, özür dilemenizi, geri almanızı rica ediyorum.

ŞÜKRÜ BABACAN (Kırklareli) — Sayın Başkan, önce bakan sözünü geri alsın.

BAŞKAN — Efendim, bakanın beyanı hatalı olabilir; onu biz değerlendiririz; zatı âlinizin sözü hakkında söylüyorum.

ŞÜKRÜ BABACAN (Kırklareli) — Sayın Başkan, önce bakan sözünü geri alsın.

BAŞKAN — Efendim, zatı âliniz bakanı «amigo» olarak vasıflandırdınız, bu sözünüzü geri alıyor musunuz, almıyor musunuz?

ŞÜKRÜ BABACAN (Kırklareli) — Sayın Başkan, müsaade buyurun açıklayayım efendim.

BAŞKAN — Lütfen, ben müsaade buyurmuyorum; bu sözünüzü geri alıyor musunuz, almıyor musunuz?

ŞÜKRÜ BABACAN (Kırklareli) — O da bir daha yapmazsa sözümü geri alacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hayır, şartlı olmaz efendim.

DEVLET BAKANI AHMET KARAEVLİ (Tekirdağ) — Olay çıkarır, ceza almazsa bu hale gelir.

VIII. — DİSİPLİN CEZALARI

2. — Kırklareli Milletvekili Şükrü Babacan'a kınama cezası verilmesi

BAŞKAN — Zatı âlinize kınama cezası veriyorum sayın milletvekili.

ŞÜKRÜ BABACAN (Kırklareli) — O halde söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Babacan.

İSMAİL ÜĞDÜL (Edirne) — Niye kürsüye çıkıyor Sayın Başkan?

BAŞKAN — Efendim, İçtüzük hükümleri ne ise, onları uyguluyoruz.

İSMAİL ÜĞDÜL (Edirne) — Nereye gidiyorsun, otur yerine.

TEVFİK BİLAL (Hatay) — Sayın Başkan, tahrik ediyor. (Gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen oturun efendim, lütfen oturun efendim. (Başkanın tokmağı vurması)

SALİM EREL (Konya) — Sayın Başkan, mahkemeyi hâkim mi yönetir, yoksa mübaşir mi yönetir?

BAŞKAN — Lütfen oturun efendim.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın Başkan, hatibin konuşması bitince müsaadenizle bir şey arz etmek istiyorum. (Gürültüler)

BAŞKAN — Efendim, hatip kürsüdeyken kime söz vereceğim? Buyurun oturun. (Başkanın tokmağı vurması)

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Oturun efendim, hatip konuşsun efendim, lütfen efendim, her şeyin bir usul ve adabı var, hatip kürsüdeyken onu kürsüden indireyim de zatı âlinize söz mü vereyim?

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın Başkan, hatibin konuşması bittikten sonra, makamınıza bir şey arz etmek istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun oturun efendim, gerekirse arz edersiniz, gerekmezse arz etmezsiniz.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın Başkan, gerektiği için ben söylüyorum, gerekmeyen bir şeyi ben söylemem.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Babacan, sadece verdiğim cezanın haksızlığı konusunda konuşacaksınız.

ŞÜKRÜ BABACAN (Tekirdağ) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kınama cezasına teşekkür ederim; fakat ben bunu hak etmedim.

EYÜP AŞIK (Trabzon) — Sen daha evvel hak ettin.

ŞÜKRÜ BABACAN (Devamla) — Arkadaşlarım müsaade edin de konuşalım burada. (Gürültüler)

DEVLET BAKANI AHMET KARAEVLİ (Tekirdağ) — Geçen gün buraya kadar saldırman cezasız kaldı.

BAŞKAN — Lütfen efendim, lütfen. (Gürültüler)

ŞÜKRÜ BABACAN (Devamla) — Sayın Bakan hâlâ tahrik ediyor, bu devam edecek olursa hadiseler de devam eder, çok daha ağır cezalar verilir. (Gürültüler, Başkanın tokmağı vurması)

DEVLET BAKANI AHMET KARAEVLİ (Tekirdağ) — Buraya kadar saldırman cezasız kaldı.

BAŞKAN — Sayın Karaevli, lütfen efendim. (Gürültüler, Başkanın tokmağı vurması)

ŞÜKRÜ BABACAN (Devamla) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; özellikle Bakanlar Kurulu sıralarından ve komisyon sıralarından laf atmalar, tahrik etmeler, tahkir etmeler olursa bu olayların sonu alınmaz. (ANAP sıralarından gürültüler, Başkanın tokmağı vurması)

BAŞKAN — Efendim, arkadaşımız bir iki kelime söyleyip inecek, lütfen tahammül gösterelim efendim.

EYÜP AŞIK (Trabzon) — Daha önce de olay çıkartmıştı Sayın Başkan.

BAŞKAN — Lütfen efendim, şayet öyleyse siz de meydan vermeyin efendim.

EYÜP AŞIK (Trabzon) — Daha evvel olay çıkardı.

BAŞKAN — Ben biliyorum efendim, lütfen efendim, zabıtlar meydanda, lütfen, sakin olalım. (Gürültüler)

Efendim lütfen; lütfen Sayın Babacan, devam edin.

ŞÜKRÜ BABACAN (Devamla) — Efendim, konuşturmuyorlar Sayın Başkan görüyorsunuz.

BAŞKAN — Efendim, zatı âliniz konuşmak istemiyorsunuz ki.

ŞÜKRÜ BABACAN (Devamla) — Hayır efendim, konuşmak istiyorum ben, konuşturmuyorlar. (Gürültüler, Başkanın tokmağı vurması)

AYHAN UYSAL (Çanakkale) — Erkek gibi konuş.

ŞÜKRÜ BABACAN (Devamla) — Ben erkek gibi konuşurum, erkek gibi konuşuyorum, sen de erkek gibi dinlemesini bil. (Gürültüler, Başkanın tokmağı vurması)

YILMAZ İHSAN HASTÜRK (İstanbul) — Sayın Başkan, sayın üye «Erkek gibi konuş» diyor arkadaşımıza.

BAŞKAN — Efendim ben işitmedim, zapta bakarım gereğini yaparım. (Gürültüler, Başkanın tokmağı vurması)

YILMAZ İHSAN HASTÜRK (İstanbul) — Öyle demekle arkadaşım ne murat ediyor? Erkekse doğrular söylediğini. (Gürültüler, Başkanın tokmağı vurması)

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Siz de hep böyle yapıyorsunuz efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Babacan.

ŞÜKRÜ BABACAN (Devamla) — Tamam efendim, fazla konuşacak bir şey yok, teşekkür ederim.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın Başkan, söz verecektiniz bana.

BAŞKAN — Efendim lütfen, söylenecek bir şey kalmadı.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın Başkan, bu vaziyetiniz devam ettiği sürece bu Mecliste olaylar bitmez, tarafsızlığınızı kaybettiniz.

BAŞKAN — O zaman beni indirir, başka birisini getirirsiniz, eğer İçtüzük müsaitse. (Gürültüler)

VII. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. — 4.7.1934 Tarihli ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/692) (S. Sayısı : 343) (Devam)

BAŞKAN — Buyurun Sayın Sevinç.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Sayın Başkan, birden fazla ilin, yani iki, üç ilin coğrafî hudutları içinde yapılan operasyonlarda valiler arasındaki koodinasyon nasıl sağlanacaktır? Bunun için kanunda herhangi bir çalışma tarzı gösterilmemiştir. Bunu nasıl sağlayacaklar? Bunun açıklanmasını istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, valiler arasında koordinasyon sağlanması mecburî değildir, bu bir nezaket meselesi yahut ihtiyaç meselesidir, haber verilecektir. Bu gibi anlaşmazlık olursa Bakan kendi yetkisi dahilinde bunu halleder efendim.

BAŞKAN — Sayın Cengiz, buyurun.

ÖMER NECATİ CENGİZ (İstanbul) — Ek 5 inci maddenin birinci bendinde «Genel güvenlik, kaçakçılık ve uyuşturucu maddelerle ilgili önemli olayları takip etmek» için timlerin kurulacağından bahsedilmektedir. Bu timler hangi personelden oluşacak; özel geliştirilmiş timler var mıdır, bu timleri yetiştirecek ehliyetli, yetkili kişiler mevcut mudur, menşeleri, deneyimleri, fikir ve yetenekleri ne dereceye kadardır; önemli olaylar nelerdir? Bütün bunlar belirgin, müşahhas bir çerçeveyi kapsamıyor.

BAŞKAN — Şimdi zatı âliniz 5 dakikadan beri görüş bildirdiniz, daha konuya gelmediniz.

ÖMER NECATİ CENGİZ (İstanbul) — Sayın Başkan, söylediğim sözleri daha evvelden saniyesiyle tespit ettim efendim. Aştığım zaman hemen keserim.

BAŞKAN — Zaten öyle bir müddet de yok efendim.

ÖMER NECATİ CENGİZ (İstanbul) — Çok önemli olaylar veya önemsiz olaylar hakkında birer örnek verebilirler mi? Deneyimli kişiler hakkında açıklama rica ediyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Sorunun bir kısmına daha evvelki açıklamalarımda cevap verdim. «Önemli olaylar nelerdir?» diyorlar. Kanun maddesinde belirtilmiş genel güvenlik, kaçakçılık, uyuşturucu maddeler; önemli olaylar bunlardır efendim.

Arz ederim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Nuri Korkmaz.

NURİ KORKMAZ (Adana) — Sayın Başkan bu 5 inci maddenin 3 üncü fıkrasındaki genel ve özel kolluk görevlileri...

BAŞKAN — Sayın Korkmaz biraz daha öne gelin.

SALİM EREL (Konya) — Ona da ceza ver, Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Salim Erel, bu Meclisin müzakerelerini hafife aldığınızı biraz evvel ifade ettim ve bu itiyadınızdan vazgeçmenizi özellikle rica ediyorum. «Sağ elimi mi kaldırayım, sol elimi mi kaldırayım» gibi bu Mecliste olmamış bir hafifliği dile getirdiniz ve bunu devam ettiriyorsunuz. Lütfen bu itiyadınızdan vazgeçin.

SALİM EREL — Konya Özürüm varsa geri alıyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Korkmaz.

NURİ KORKMAZ (Adana) — Genel ve özel kolluk görevlileri kimlerdir?

Sorum bu kadardır.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Belediye zabıtaları, orman muhafaza memurları, bankada özel güvenlik görevlileri vardır. Bunlardır efendim.

NURİ KORKMAZ (Adana) — Banka özel güvenlik görevlileri var mıdır?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Evet efendim.

NURİ KORKMAZ (Adana) — Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Taşdemir.

İBRAHİM TAŞDEMİR (Ağrı) — Sayın Başkanım, ek 5 inci madde de gerek bakanlık tarafından doğrudan doğruya, gerekse ilgili valilerin talebiyle dolaylı olarak, bazı timlerin görevlendirileceği ve bu timlerin görev yaptıkları yerlerdeki mülkî idare amirine bilgi vermek zorunda oldukları belirtilmektedir. Acaba sadece bilgi vermekle mi yetineceklerdir? Doğrudan doğruya görev yaparken söz konusu idare amirinin denetimine tabi olacaklar mıdır; emir ve yetkiyi ondan mı alacaklardır?

Ayrıca az önce arkadaşım Salih Alcan'ın sorduğu soruyu ben de soracaktım; fakat biraz değişik şekilde; bilgi almak istiyorum. Sayın Bakanımız, «İlgili zabıtanın da bunları kontrol edeceğini» söylediler. Fakat Sayın Başkanım, Adalet Komisyonundaki görüşmeler sırasında gerek Sayın Emniyet Genel Müdürü, gerekse Sayın İçişleri Bakanlığı yetkililerinin vermiş oldukları bilgilere göre, zaman zaman bu gibi görevler yapılırken ilgili yerin emniyet müdürüne veyahut da savcısına bilgi vermenin sakıncalı olduğu, bu bilgilerin ilgili kişiler tarafından saptırılabileceği, bu nedenle de bunlara bilgi verme...

BAŞKAN — Sayın Taşdemir, burada Hükümet adına yetkili olan ve komisyonlara ihtisasları sebebiyle gelen arkadaşların sözünden önce, bu Meclis huzurunda Sayın Bakanın ifadesi zabıtlar için önemlidir. Bu itibarla birinci konunuzu cevaplandırmasını rica ediyorum.

İBRAHİM TAŞDEMİR (Ağrı) — Sayın Başkan, sualilerim daha bitmedi.

BAŞKAN — Buyurun.

İBRAHİM TAŞDEMİR (Ağrı) — Eğer gerçekten Sayın Bakanımız, bu timlerin ilgili savcıların denetimi altında görev yapmaları konusundaki düşüncesinde - mutlaka samimidir ama - kararlı iseler, Hükümet tarafından verilecek olan bir önerge ile bunun madde metnine dahil edilmesini kabul ediyorlar mı? Çünkü, bizim verdiğimiz önergeler kabul edilmiyor.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Sayın Başkan, böyle bir zaruret hissediliyorsa önerge ile ben...

İBRAHİM TAŞDEMİR (Ağrı) — Sizce uygun mu?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, ben cevabımı vereyim, değerlendirmesi size ait olsun. Ben cümlemi bitireyim.

Böyle bir önerge vermekte bizce bir mahzur yoktur. Verelim efendim.

BAŞKAN — Sayın Özbek, buyurunuz.

AHMET SIRRI ÖZBEK (Adıyaman) — Sayın Başkanım, Ek 5 inci maddenin birinci fırkası «Genel güvenlik, kaçakçılık ve uyuşturucu maddelerle ilgili önemli olayları takip etmek, gerekiyorsa müdahale ederek soruşturmasını yapmak üzere» hükmünü getirmektedir. Şimdi, «Müdahale ederek soruşturma yapmak» cümlesi Ceza Yasamız ve usul yasalarımızda önemli olayların, cürümlerin, soruşturmalarının bizzat savcılarla yapılacağı hükme bağlanmaktadır. Burada, polise böyle bir özel yetki verilmesinin amacı nedir? Birinci sorum bu.

İkincisi, Sayın Bakan da hukukçudurlar, bilirler; genel güvenlik kavramı içerisine her türlü kasta dayalı olmayan taksirli suçlar ile kabahatler de girer, bunlar genel güvenlik kavramının içerisindedir. Bu tür kabahatlerin ve taksirli suçların takibi için de timler görevlendirilebilecek mi?

Üçüncüsü ise, bu tip tim kavramı Ceza Kanunumuzda bulunmamaktadır. Bu kanuna özel olarak getirilmesinin amacı ve anlamı nedir?

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, buyurunuz.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Sayın Başkan, bir talebimiz var, sorularla ilgili olarak.

BAŞKAN — Burada milletvekili arkadaşlarımız şahısları adına soru soruyorlar, ben de bunu yerine getiriyorum.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Soru - cevap konusu ile ilişkili.

BAŞKAN — Zatı âlinize de 17 nci sırada sözlü soru sorma sırası gelecek o zaman beyan edersiniz efendim.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — O ayrı. Lütfederseniz sorumu soracağım ama; soru - cevap müessesesi üzerinde bir talebimiz var.

BAŞKAN — Sayın Bakan, buyurunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Cumhuriyet savcısına niyabeten görev yapar polis memurları. O bakımdan Cumhuriyet savcısının bilgisi tahtında hareket edilecektir.

İkinci sorunun cevabı; hayır.

Üçüncü sorunun cevabı, yine taksirli suçlarla ilgili olduğu için, «Hayır»dır efendim.

BAŞKAN — Sayın Muhittin Yıldırım, buyurunuz.

MUHİTTİN YILDIRIM (Edirne) — Sayın Başkanım, ek madde 5'in (A) fırkasında, «İçişleri Bakanlığınca doğrudan veya ilgili valinin talebi üzerine mer-

kez personelinden ekipler (timler) görevlendirilebilir» denilmektedir.

Daha önceki maddelerde de belirtildiği üzere, ihtisas ve branşa bakılmaksızın, her türlü branştan polislerin her konuda görev yapacakları belirtildiğine göre, örneğin bir kaçakçılık ekibi için merkezden görevlendirilecek ekipler içinde trafik, ahlak polisleri de olabilecek midir?

BAŞKAN — Sayın Bakan buyurunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Soruyu cevap vermeye değer bulmuyorum efendim.

BAŞKAN — Sayın Turhangil, buyurunuz.

İSMET TURHANGİL (Manisa) — Sayın Başkan, ek madde 5'te, genel güvenlik, kaçakçılık ve uyuşturucu maddelerle ilgili olayların takip edileceğinden bahsedilirken, öbür yandan çıkarılan kanun ile kaçakçılığın affı niçin sağlanmaktadır? Bu husus bir terslik yaratmıyor mu?

2. Kaçakçılık suçları affedildiğine göre, uyuşturucu madde suçluları da affedilecek midir?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Her iki sualin de cevabı «Hayır»dır efendim.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Efendim, suallerin cevabı çok soyut olmuyor mu?

BAŞKAN — Bendeniz zorlayamam ki, efendim. Nasıl cevap verirlerse onu öyle kabul ederiz. Onun takdirini Genel Kurul yapar efendim.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Sayın Başkan, bu konuda çok masum bir talebimiz olacak efendim.

BAŞKAN — Efendim, talebiniz nasıl olabilir? Zamanla yüz defa, elli defa bu konu halledildi.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Sayın Başkan, sayın bakan mücerret cevaplar veriyor. O zaman bu konuda kendilerini uyarınız efendim.

BAŞKAN — Efendim, sayın bakan cevap vermiyorsa, ona göre değerlendirilir.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Zatı âliniz sayın bakana bu hususta bir ikazda bulunmaz mısınız?

BAŞKAN — Efendim, cevap verip vermemelerini, cevabı nasıl verebileceklerini, cevabı uygun bulup bulmadıklarını ben mi takdir edeceğim, cevap verecek olan bakan mı takdir edecek? Ben soru mahiyetinde telakki edersem sorarım; ama sayın bakan «Bunun cevabı mümkün değil» derlerse, başka bir şey olamaz.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Efendim, bir masum talebimiz olacak, belki usul için bir kolaylık olur.

BAŞKAN — Sayın Oktay, şimdi zatı âlinize de söz sırası gelecek efendim.

Sayın Bayezit buyurun efendim.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, Sayın Bakanın cevaplandırması ricasıyla, dinledikleri zaman sorumu soracağım efendim.

Efendim, maddede, «Bu ekiplerin polis yetkilerini kullanması, genel kolluğun görev bölgesi sınırları ile kayıtlı değildir» ibaresi var. Genel kolluk; polis artı jandarmadır. Genel kolluk; polis artı jandarma olunca, eşittir; bunların görev bölgesi Türkiye Cumhuriyetinin sınırlarıdır. Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde, genel kolluğun görev bölgesi dışında bir karış yer olmaması hukuken izah edilemez. Bu maddedeki bu deyimle ne kastedilmek istenilmiştir? Benim aklıma gelen şu alternatif veyahut da şu imkân mı elde edilmek istenilmektedir? Bugün polis askerî garnizonlarda herhangi bir yetkiye sahip değildir; askerî garnizonların kendi özel kolluk kuvvetleri vardır. Burada, «Genel kolluğun görev bölgesi sınırları ile kayıtlı değildir» demek suretiyle polisin askerî garnizonlara da girebilmesi mi amaçlanmaktadır; bu yetki mi amaçlanmaktadır? Bu amaçlanmakta ise, polis ile askerî birliklerin karşı karşıya gelmesi gibi tehlikeli bir durum ortaya çıkmayacak mıdır?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, bu il bazında düşünülmüş, konulmuştur. Ankara'dan gönderilen bir ekip diğer bir (B) şehrinde bu görevi yapabilecek; (B) şehrinde görev yaptığı zaman, belli şartlar doğduğunda belki (C) şehrinde de görev yapabilecektir. Kasıt budur efendim.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Bakana teşekkür ederim.

Yalnız bir noktayı tavzih etmek istiyorum : Eğer maksat bu ise, ki sayın bakana teşekkür ediyorum, maksat budur. Lütfen bu şekilde ibareler bu kanunlara gelmesin. Çünkü, bu ibareden anlaşılan, sayın bakanın izah ettikleri maksat değildir. Lütfen bu ibareyi değiştirin efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Üstünel.

METİN ÜSTÜNEL (Adana) — Sayın Başkanım, ek 5 inci maddenin üçüncü fıkrasında; görevlendirilecek ekiplerin jandarma bölgesinde de yetkili olacak-

ları anlaşılmaktadır. Fıkrada, bu ekiplerin görev yaptıkları yerde, mahallin en büyük mülkî idare amirine bilgi vermek zorunda oldukları belirtilmektedir. Bu bilgi ne tür bir bilgi olacaktır? Örneğin...

BAŞKAN — Hayır örnek vermeyin efendim, sadece varsa ikinci sualinizi sorunuz efendim.

METİN ÜSTÜNEL (Adana) — Orada bulunduklarına dair bir bilgi mi verilecektir, yoksa, görevi, amacı, niteliği ve kapsamı hakkında mı bilgi verilecektir ve bu bilgi yazılı mı, sözlü mü olacaktır?

Öte yandan, bilgi verme zorunluluğu ve görevin sonuçları hakkında da bilgi verme düşünülüyor mu?

Yabancı bankalarda görevli bulunan kişiler, yabancı uyruklu ise bu özel timlere bu yabancı uyruklular da iştirak edecekler midir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Olaya el koymak için bir il sınırına giden ekip valiye durumu anlatıp bilgi verecektir, ne için geldiği hakkında ve valinin sorumluluğu altında da çalışacaktır.

Ekipler o ilde olayın mahiyetine göre, jandarma sahasına girebilecek olan yerlerdeki olayları da soruşturabilecek, özel güvenlik kuvvetlerinden gerekli bilgivi alacaktır. Yabancı banka memurlarıyla falan bir ilgisi yoktur bu işin.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın İpek.

KÂZIM İPEK (Amasya) — Efendim, sormak istediğim sorular bazı arkadaşlarım tarafından sorulduğu için ben soru sormaktan vazgeçtim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

Sayın İsa Vardal?.. Yok.

Buyurun Sayın Salim Erel.

SALİM EREL (Konya) — Sayın Başkan, önce saygılarımı sunarım.

Görüşülmekte olan yasa tasarısının ek 5 inci maddesinin (A) fıkrasında, «İçişleri Bakanlığınca doğrudan veya ilgili Valinin talebi üzerine merkez personelinden ekipler (timler) görevlendirilebilir» ibaresi vardır. Buradaki «merkez» kelimesi hangi kuruluşa izafeten söyleniyor? Şayet, Emniyet Genel Müdürlüğü kastediliyorsa burada niçin bu kuruluşun adı zikredilmemiştir? Birinci sorum budur Sayın Başkan.

İkinci sorum , Sayın Başkan; maddenin (B) fıkrasında «Bu ekiplerin polis yetkilerini kullanması genel kolluğun görev bölgesi sınırları ile kayıtlı değildir. Bu ekipler görev yaptıkları mahallin en büyük mülkî amirine bilgi vermek zroundadırlar» denilmektedir.

Şimdi soruma geçiyorum. İl İdareleri Kanununa göre, il içinde kolluk kuvvetlerinin amiri validir. Bu sıfatla başında bulunduğu ilde cereyan eden bütün hareketlerden sorumludur. Getirilen bu madde ile kanun maddesi arasında bir yetki tecavüzü veya çelişki yok mudur? Ekibin görev yaptığı bölgede, meydana getireceği bir olaydan mahallin en büyük mülkî amirinin sorumlu olup olmayacağının da açıklanmasını arz ve talep ediyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Birinci sorunun cevabı : Bu tabir kanunda açıktır, bellidir bunu tekrar açıklamaya gerek yoktur.

Defaatle söylüyorum, ekipler valiye bilgi vereceklerdir, onun sorumluluğu altında çalışacaklardır.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Oktay.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Suali mi sorayım, yoksa talebimizi mi arz edeyim?

BAŞKAN — O konu aydınlanmıştır, sualinizi sorun efendim. Zatı âlinizin sormak istediği hususu ben anlıyorum. Anladığım kadarıyla ifade edeyim. Diyorsunuz ki; «Bakan kendi takdirine bağlı olarak cevaplandırıp cevaplandırmamak durumunda değildir, mutlak surette konuşmak durumundadır.»

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Hayır, onu arz edeyim. Öyle değil efendim, bağışlarsanız kısaca açıklayayım.

BAŞKAN — Bunun başka nasıl anlamı olur efendim?

Buyurun.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Sayın Başkanım, şu bir gerçek ki; şu ana kadar sorulan suallere objektif, belirli, açık ve net cevaplar alamadık.

Şimdi, sualler genellikle bilimsel mahiyettedir.

BAŞKAN — Sayın Oktay, burada hemen bir şey arz edeyim : Zatı âliniz için veyahut da herhangi bir milletvekili için sayın bakanın beyanları net olmayabilir, diğerine göre net olur, bir diğerine göre subjektif olur, bir başkası için de objektif olur. Bu beyanları Genel Kurul takdir edecek; bu itibarla ben, bakana : Objektif olarak bildireceksiniz, net olarak

bildireceksiniz şeklinde bir beyanda bulunabilir miyim, bir ihtarda bulunabilir miyim? Bu mümkün değil.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Efendim, teknik konular oluyor, bilimsel sualler oluyor; bu yüzden yardımcı olarak sayın bakanın yanındaki diğer bakan arkadaşlarımızdan da görüş alınarak, suallerimize acaba daha net cevap almamız mümkün olmaz mı?

BAŞKAN — Efendim, o hükümetin bileceği bir husus. Hükümet burada 12 üyesi ile de bulunabilir, tek üyesi ile de bulunabilir.

Buyurun efendim, sualinizi sorun .

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Peki efendim, sualime geçiyorum.

Bilindiği gibi polis teşkilatı, devletin ana güvenlik teşkilatlarından birisidir ve İçişleri Bakanının da emrindedir. Elbetteki İçişleri Bakanı, çeşitli yerlerdeki olayları ve işlenen suçları takip etmek için, izleyebilmek için polis teşkilatına emir verme yetkisine sahiptir. Bilindiği üzere, İçişleri Bakanlığı aynı zamanda politik bir makamdır da; diyelim ki partizan bir bakanın eline kalkıp, bu teşkilat dışında, böylesine devletin ana güvenlik teşkilatı dışında, bir tim oluşturmak suretiyle çeşitli suçları, suçluları takip etme yetkisini veriyorsunuz. Eğer bakan gerçekten partizan ise, böylesine bir yetki ve imkânın bakana verilmesi siyasal ve demokratik yaşamımız açısından acaba hiç sakınca getirmez mi; böyle bir yetkinin sakıncası olmaz mı? Diyelim sayın bakanımız objektif hareket etmiyor...

BAŞKAN — Efendim, misal arz etmeyin, sadece sual sorun.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Peki efendim.

İkinci sorum : Böylesine partizan bir bakanın varlığı halinde, böylesine bir tim siyasal sindirme aracı olarak kullanılamaz mı? Ayrıca...

BAŞKAN — Evet, üçüncü sorunuz.

Efendim, izin verirseniz ben de sayayım.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Efendim, müsaade buyurun ben fabrika değilim ki.

Mac Carthy'cilik için kullanılamaz mı? Bu uygulamanın giderek, bir totaliter sistem oluşturarak, toplumumuzun bir korku toplumu haline gelmesine neden olamaz mı? Korku toplumlarında halkın demokratik etkinliğinden inanarak söz etmek mümkün olmayacağına göre, rejimin güçsüzleşmesi söz konusu olmaz mı?

Ayrıca... (ANAP sıralarından «Yeter artık» sesleri)

BAŞKAN — Buyurun efendim, devam edin.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Özel bankaların bir kısmı özel holdinglere bağlıdır. Özel bankaların güvenlik elemanları da bu timlere dahil edileceğine göre, örneğin Sabancı Holding'e bağlı bazı Akbank güvenlik görevlisinin, böyle bir time alınması ne derece uygundur? Böyle bir davranış, geçmişte olduğu gibi, devlet dışı birtakım güvenlik gücü oluşturma anlamına gelmez mi? Bu tehlikeli bir yaklaşım değil midir?

Açık, net ve doyurucu cevap istiyorum.

BAŞKAN — Kendi takdir eder efendim.

Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Sayın Başkan, yüce Meclisin saygıdeğer üyeleri; bazı konuşmacılar, tarafımızdan verilen cevapları açık, net ve doyurucu bulmamaktadırlar. Ancak, görüşmüş olduğumuz kanun tasarısının müzakeresi esnasında yüce Meclisteki usullerin ne denli bizleri memnun edici bir tarzda cereyan ettiği hepimizce bilinmektedir.

Maddeler hakkında sorulan sualler, olayın mahiveti ile, içeriği ile ilgili olmamaktadır. Bir madde üzerindeki tek bir soru, yirmibeş otuz arkadaşımız tarafından söz alınarak, aynı şekilde yöneltilmektedir. Bunlardan maksadın, hakikaten aydınlanmak olduğuna inanmak biraz güçtür. O bakımdan...

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Neden olmadığını belirtmeniz lazım Sayın Bakan. (Gürültüler)

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — O bakımdan biz, İçtüzüğün bize vermiş olduğu yetkilerle münakaşaya sebep vermeyecek, müzakereye sebep vermeyecek soruları cevaplandırırız. Aksi takdirde, diğerlerini cevaplandırmak gibi bir mükellefiyetimiz yoktur. O bakımdan verdiğimiz cevaplar, soru sahibini ister tatmin eder, ister etmez; bizim onları ikna etmek, onları doyurmak, onların arzu ettikleri soruları cevaplayamamak veyahut cevaplamak gibi bir duruma getirme mükellefiyetimiz yoktur.

BAŞKAN — Sayın Bakan, bunları bendeniz açıkladım efendim, siz cevap verin.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Ben, İçişleri Bakanı olarak hükümetin bir üyesiyim. Burada, «Sorular neden cevaplandırılmıyor?» şeklinde bir imaj yaratılmasına taraftar de-

ğilim efendim. Gerekçesi bilinmelidir, ona göre zabıtlara geçmelidir efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

«Partizan bir bakan tarafından siyasî baskı unsuru olarak kullanılamaz mı?» diye bir soruyu, hem demokrasinin doruğa erdirilmesi savunmasını yapacaksınız, hem de Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinde bulunan bir bakanı «Siyasî baskı unsuru yapacak kişi» olarak düşüneceksiniz... İşte bunun ikisi bir arada işlemez efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Geçmişte bunun çok örnekleri var.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Bunun ikisi bir arada işlemez. Örnek başka şeydir, ilerlemek başka şeydir. Biz, demokrasiyi oluşturmaya çalışıyoruz. Bizim getirdiğimiz kanunlar devletin ve demokrasinin bekası içindir, şahıslar için değildir. Böyle tatbiki olmamış ve olmayacak şeyler için de biz bunları getirmiyoruz. Onun için bu suale evet dememiz mümkün değildir.

Özel bankalardaki koruma kuvvetlerini, güvenlik kuvvetlerini timlere almıyoruz, bilgi edinecek, bilgi verecek.

Bir suçu, bir olayı açıklığa kavuşturabilmek için bir çaba sarf ediliyorsa, bunu başka şekilde gölgelemenin, başka şekilde tefsir etmenin manası nedir, bilemiyorum. Hangi suçlar devletin güvenliği ile ilgili, hangi suçlar kaçakçılıkla ilgili, bunları ortadan kaldırmak için çırpınırken, bunlarla hiç ilgisi olmayan ve işe gölge düşürmek isteyen sorulara elbetteki biz, arzu ettiğiniz doyurucu cevabı veremeyiz efendim.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Bunlar subjektif şeyler, biraz evvel verdiğiniz cevapla çelişkili Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Verdiğimiz cevapların sizin için doyurucu olması mümkün olmaz, elbette olmaz efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sayın Erol Ağagil?.. Yok.

Sayın Ali Rıdvan Yıldırım, buyurun.

ALİ RIDVAN YILDIRIM (Tunceli) — Sayın Başkan, ek madde 5'in (A) fıkrasında, her ne kadar illere İçişleri Bakanlığının timleri gönderilebileceği belirtilmekte ise de, bakanlığın ayrı timleri yoktur. Ancak, bakanlık adına Emniyet Genel Müdürlüğü timleri gidecektir. Buna göre sorularımı tevcih ediyorum Sayın Başkan.

1. Bu durum hiçbir icraî yetkisi olmayan Emniyet Genel Müdürlüğüne icraî bir görev vermek suretiyle onu valinin üstüne çıkacaktır. Bu ise...

BAŞKAN — Sayın Yıldırım...

ALİ RIDVAN YILDIRIM (Tunceli) — Bir dakika...

BAŞKAN — Sayın Yıldırım, beyan ve görüş bildirmeyin. «Valinin üstüne çıkacak» görüşü zatı âlinizin görüşü; ne soracaksınız, onu sorun lütfen edendim. (Gürültüler) Lütfen efendim...

ALİ RIDVAN YILDIRIM (Tunceli) — Sayın Başkanım, çıkacak mı? çıkmayacak mı? Onu öğrenmek istiyorum, bu bizim en doğal hakkımız. (ANAP sıralarından gürültüler)

Bunlar yetki ihtilaflarına neden olmayacak mı?

BAŞKAN — Bu iki kelime ile söylenecek bir söz. Buyurun Sayın Bakan.

ALİ RIDVAN YILDIRIM (Tunceli) — Sorum var Sayın Başkan, bitmedi. (ANAP sıralarından gürültüler)

HAZIM KUTAY (Ankara) — Daha ne soracaksın?

ALİ RIDVAN YILDIRIM (Tunceli) — Sayın Başkan, arkadaşlarımız müdahale ediyor ve insicamımı yitiriyorum.

BAŞKAN — Sayın Kutay, Sayın Kutay, lütfen Başkanlığa yardımcı olun lütfen, Çok rica ediyorum yardımcı olun. Hatta daha ileri gidiyorum, ayıp ediliyor.

Buyurun sorunuzu sormaya devam edin efendim.

ALİ RIDVAN YILDIRIM (Tunceli) — Soru 2. bilindiği gibi, polis belediye hudutları içinde görev yapmaktadır. Yaptığı tahkikatı jandarma bölgesinde sürdürmek durumunda kalan polis, jandarma ile nasıl bir işbirliğine gidecektir? Ayrıca jandarma bölgesinde de bu tahkikatı devam ettirebilecek midir?

Soru 3. Merkezden gönderilen ekiplerin görevini kötüye kullanması veya işkence yapması halinde, valinin, il emniyet müdürünün ve jandarma kumandanının sorumluluğu ne olacaktır?

Soru 4. Bu gibi durumlarda bir suç işlendiğinde, mahallî savcının yetki ve sorumluluğu ne olacaktır.

Sayın bakandan bu konulara açıklık getirmesini istirham ediyorum.

BAŞKAN — Sayın Yıldırım, mevzuatımızda bu sorduğunuz suallerin hepsi vardır; ama ben sual mahiyetinde telakki ediyorsa sayın bakan, buna rağmen soruyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Biraz evvelki açıklamalarımda bu suallerin hepsinin cevabını verdim; zabıtlarda vardır. Tetkik edeceğim, yoksa yazılı olarak cevap vereceğim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Nalbantoğlu.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Sayın Başkan, benim sorum 5 tane idi; fakat 3 ünü arkadaşlarım sorduğu için sormuyorum, geri kalanları soracağım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim; yardımcı olduğunuz için.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Bu görevlendirilen ekip ve timler arasında ne fark vardır? Bunların amirleri kim olacaktır; komser mi, amir mi; yani amirleri kim olacaktır? Bu ekip veya timlerin sayı ve teçhizat miktarı ve çeşitleri ne olacaktır?

Diğerlerini arkadaşlar sordular, o bakımdan sormuyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Soruyu anlayamadım Sayın Başkan, tekrar edebilir mi?

BAŞKAN — Sayın Nalbantoğlu, buraya hitaben bir daha tekrarlar mısınız?

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Ekipler ile timler arasında ne fark vardır? Bunları kimler yönetecektir, amiri kim olacaktır; emniyet amiri mi, komiser mi?

BAŞKAN — Sayın Bakan, ekiple tim arasındaki fark nedir; bunların amiri kimdir?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) —Efendim, ekiple tim arasında bir fark yoktur.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Bunların sayı ve teçhizat durumları?...

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Olayın mahiyetine göre değişecektir efendim; şimdi kesin bir rakam veremem.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Aydemir.

Sayın Aydemir, konuşma mahiyetinde değil, sadece soru olarak rica ediyorum. Bir kanaat olarak ve ondan sonra da bu kanaatimizi sual haline dönüştürerek soracaksınız; katiyen izin vermiyorum. Onun için hatırlatıyorum; sual mahiyetinde lütfedin.

HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — Sayın Başkanım, Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 2 nci maddesinde, polisin genel emniyetle ilgili görevleri 2 kısma ayrılmıştır :

Birincisi; idarî zabıta, idarî kolluk kuvvetleri ki, suç işleninceye kadar geçen safha ile ilgilidir.

BAŞKAN — Efendim, idarî zabıta belli, onu tarife gerek yok.

HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — İdarî zabıta tamamen mülkî idare amirin emrindedir.

İkincisi, suç işlendiği andan itibaren olan davalarla ilgilidir. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda savcının emrinde olan adlî zabıta işe karışıyor.

BAŞKAN — Efendim, onu şu şekilde sormanızı rica ediyorum: Birisi adlî zabıta, diğeri idarî zabıta vazifesini yapıyor.

Devam edin.

HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — Şimdi bu tasarıda polis, olayları bölge çapında takip ederken (timler) kovuşturacak; gerektiği zaman, suç işlenmişse soruşturmaya geçecek, suçluyu yakalayacak, soruşturmasını yapacak. İdarî zabıta görevleri yaptığı sırada suça muttali olur, suçluyu yakalar...

BAŞKAN — Lütfen bunun tarifine girmeyin efendim; suali söyleyin.

HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — Ve soruşturmasına geçerse, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre savcının emrine girecek midir? Sadece bilgi vermelerini rica ediyorum.

BAŞKAN — Onu cevaplandırdılar efendim.

HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — Efendim, sorum devam ediyor.

Bu konudaki ihtilafları halletme bakımından, daha evvel Sayın Ulusu Hükümeti zamanında bir Bölge Valiliği Kanunu düzenlenmiş, yürürlüğe de girmişti. Sonradan sayın Meclis Anayasaya aykırı buldu, memleket menfaatine aykırı bularak reddetti. Onun yerine kaim olmak üzere bendeniz Koordinatör Valilik Kanun teklifi hazırladım, İçişleri Komisyonuna getirdim.

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Ne soruyor Sayın Başkan? Biraz ciddiyete davet edin.

HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — Şimdi, bu kabil vilayetler arasındaki suçlarda, 2 veya 3 ili ilgilendiren operasyonlarda...

BAŞKAN — Konu anlaşılmıştır efendim; bunlara sayın bakan cevap vermiştir efendim.

HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — Önemli suçlarda bunları, bu sorunları halledecek bir koordinatör valilik kanun teklifi getirmiştim. Sayın hükü-

met bu koordinatör valilik müessesesine lüzum görüyor mu?

BAŞKAN — Bunlara sayın bakan cevap vermiştir efendim.

AYDIN GÜVEN GÜRKAN (Antalya) — Sayın Başkan, Sayın Başkan...

BAŞKAN — Sayın Gürkan, arkadaşıma sual sorduruyorum; kendisi, aşağı yukarı 5 dakikadan beri, vermiş olduğu bir kanun teklifinin müdafaasını yapıyor. Arkadaşın sözünü keserken nasıl müdahale ediyorsunuz? Lütfen, insafınıza müracaat ediyorum; Çok rica ediyorum efendim.

AYDIN GÜVEN GÜRKAN (Antalya) — Sayın bakan cevap vermeye tenezzül etmezken, not dahi alma ihtiyacını hissetmezken, siz niye hükümete müdahale etmiyorsunuz Sayın Başkan? Not dahi almıyor.

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ NİHAT AKPAK (Sakarya) — Notlar buradadır beyefendi.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Aydemir.

HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — İlgili valiler arasında olacaksa, valilerle adliye arasında vazife suiistimalleriyle ilgili polise...

BAŞKAN — Efendim, zatıâliniz «Koordinasyonu sağlamak bakımından tedbirler getiriyor musunuz?» diyorsunuz.

HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — Tahkikat sırasındaki ihtilaflar çözüme bağlanmamıştır. Şimdi, sayın bakanımızın daha evvelce soru soran arkadaşlarımıza verdiği cevaplardan da anlıyoruz ki, bir boşluk var; yani kanun metni üzerinde tam düzenleme yapılmamıştır. Sayın bakanımız bu boşlukları yeniden düzenleyecek bir önerge getirecek midir? Lütfen açıklasınlar.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, bu ekiplerin cumhuriyet savcısının sorumluluğundan arındırılması gibi bir husus yoktur. Cumhuriyet savcısına bilgi verilecektir; onun talimatıyla ona niyabeten görev yapacaklardır.

Defaatle de söyledim. Bir sual daha geldiği zaman, yine diyeceksiniz ki, «Bakan niye açıklamıyor?»

Saygıyla arz ederim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Paşa Sarıoğlu.

PAŞA SARIOĞLU (Ağrı) — Sayın Başkanım, Türkiye anarşi, terör ve uyuşturucu ile mücadelede olağanüstü dönemde olağan kanunlarla büyük bir mücadele vermiştir ve dışarıya gittiğimiz zaman da, Avrupa Konseyinde, konu uyuşturucu maddelerle ilgili mücadeleye geldiği zaman, bunu samimi olarak söylüyorum, burada şey yapmıyorum Sayın Başkan; Özünü anlatmak için söylüyorum, kesin takdiri kendisine aittir... (ANAP sıralarından gürültüler)

Müsaade edin sorumu sorayım.

BAŞKAN — Buyurun efendim, ben dinliyorum. Arkadaşlarımızın dinleyip dinlememesi önemli değil. Suali tevcih edecek benim ve bende dinliyorum efendim.

Buyurun.

PAŞA SARIOĞLU (Ağrı) — Türkiye hem bu olağanüstü dönemden önce uyuşturucu maddelerle mücadelede, hem de diğer hususlarda büyük bir başarıya ulaşmıştır ve bunu elimizdeki olağan döneme ait yasalarla yapmıştır.

Şimdi, olağanüstü dönemden olağan döneme geçerken tersi yapılmaktadır. Olağanüstü dönemde yapılması lazım gelen birtakım uygulamaları bu sefer olağan döneme dönüştürmek suretiyle olağan dönemde, olağanüstü zamanlarda uygulanması lazım gelen yetkilerle donatmak istiyoruz polisi.

Şimdi bu bana göre bir süper güç. Arkadaşım değindi, bu kaldırıldı, süper valiler diyeceğim, tabii o yetkililerin kaldırılmasında yarar vardı; Çünkü bunun sebepleri de malum. Şimdi bu kalkmışken, biz bu sefer başka bir sıfatla süper ekipler teşkil ediyoruz ve bu süper ekipler vasıtasıyla birtakım şeyleri kontrol edeceğimizi iddia ediyoruz.

Sayın Başkan, bana göre bunlar olağanüstü dönemlerde kullanılması lazım gelen yetkilerdir ve o dönemlerde kalmalıdır. Olağan dönemlere ait olan yetkiler ve polis sorunu da, buna göre, sivil bir idareye göre olmalıdır.

BAŞKAN — Bu konudaki görüşleri nedir? (Gürültüler)

Evet devam edin efendim. Bitiriyor arkadaşımız, bitiriyor... (ANAP ve HP sıralarından gürültüler)

PAŞA SARIOĞLU (Ağrı) — Sayın Başkanım, dinlemiyorlar.

BAŞKAN — Ben dinliyorum efendim; lütfen bana hitap edin.

PAŞA SARIOĞLU (Ağrı) — Şimdi Sayın Başkanım, Pişmanlık Yasasında İtalya'dan bir örnek gösterdiler. Şimdi, bizim gibi demokratik birçok ülke vardır, bunlarda da bu hastalık vardır; anarşi de vardır, uyuşturucu da bizden fazladır. Mademki Avrupa Konseyi üyesiyiz, mademki bu kulüplere üyeyiz, acaba onlarda bu meselede mücadele yöntemleri

içerisinde bu yetkiler var mıdır? Sayın Bakanımız, İçişleri Bakanları toplantısında gidip orada konuşacaktır; acaba orada ne diyecektir? Yani bizim durumumuz bu kadar özel midir? Bunu sormak istiyorum.

BAŞKAN — Evet.

Efendim, bu son konuya sayın bakan, «Bu konuda dışardaki tatbikat hakkında benim bir bilgim yoktur» dedi.

Şimdi birinci konu hakkında cevap rica ediyorum; yani bu olağanüstü bir müessese mi getiriyor, bir valiler sistemi mi getiriyor (Sayın Aydemir'in dediği gibi), yoksa bu maksadın dışında bir hadise midir?

Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Sayın Başkanım, şimdi soru sahibi kendi kanaatini soruyor, diyor ki; «Benim kanaatim doğru mudur?» Değil mi efendim?

PAŞA SARIOĞLU (Ağrı) — Ben öyle bir şey söylemedim efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Öyle çıkıyor efendim. Siz, «Bunlar olağanüstü dönemlerdedir. Olağanüstü dönemlerdeki yetkileri siz şimdi niye veriyorsunuz?» diyorsunuz ve benden şimdi soru soruyorsunuz. Ben şimdi bu soruya nasıl cevap verebilirim efendim?

PAŞA SARIOĞLU (Ağrı) — Sayın Başkanım, soru cevaplandırılmadı, yarım kaldı.

BAŞKAN — Cevaplandırıldı efendim. (Gürültüler)

Buyurun Sayın Gürpınar.

İDRİS GÜRPINAR (Muğla) — Sayın Başkan, kurulması düşünülen bu özel timlerin içinde mütehassıs eleman bulundurulacak mıdır? Örneğin; bu uyuşturucu konusunda inceleme ve araştırma yapacak ekipte bir farmakoloji uzmanı olacak mıdır?

Diğer sorularımı cevaplandırdılar efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Elbette efendim; zaten kastımız bu. En iyi elemanlarımızla en iyi sonuca varmak için yapıyoruz.

BAŞKAN — Evet.

Buyurun Sayın Kazancıoğlu.

YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Trabzon) — Efendim 2 sualim var. Birincisi; timler, ekipler en büyük mülkî amirlerine bilgi vermek zorundadırlar. Şimdi, diyelim ki, Trabzon ve Rize vali veya mülkî amirleri bu emirleri aldılar. Yek diğerine uymayan, muhalif olan emirler verirlerse durum ne olacak? (HP sıralarından «Duyamıyoruz, kürsüye çıksın» sesleri, gürültüler)

BAŞKAN — Önemli olan Başkanlığın duyması ve onu sual haline getirmesidir efendim; bütün milletvekillerinin duymasına tabiatıyla imkân yok.

Buyurun Sayın Kazancıoğlu, devam edin efendim.

YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Trabzon) — İkinci sualim : Sayın Vural Arıkan, «Dışarıda bu timleri alan kimseler var mıdır?» dediler.

BAŞKAN — «Bilmiyorum» dedi.

YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Trabzon) — Sayın bakan «Bilmiyorum» dedi.

Şimdi Sayın İçişleri Bakanı Beyefendinin Allah'tan Sayın Başbakan imdadına yetişiyorlar, işe ilmiyet veriyorlar ve yazdıkları yazıda; yani kanun tasarısında şunu söylüyorlar ve dün de buyurdular ki; «Dışarıda terör ve anarşik olaylar konusunda kanunlar yapılmıştır» Onu yazısında da belirtiyor. Şimdi demek istiyor ki, «Bak bunlar için yazılar vardır, onları siz tetkik edin.» Bu sebeple Sayın Başbakanı işe ilmiyet verdiği için tebrik ederim. Ancak sualim şu :

Kendilerine bu işaret verildiği halde neden bunu nazarı itibare almadılar? Ama bana, «Ben bilmiyorum» dedi; onun için bir daha söylememde fayda var.

BAŞKAN — Evet, şimdi anlaşılmıştır efendim.

YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Trabzon) — Kendilerini kırmak istemem, kendilerine karşı hürmetim vardır. Yalnız acele mi oldu, vakit mi bulamadılar? Bunu lütfen izah etsinler.

BAŞKAN — Sayın Bakan, 1 inci kısmına cevap rica ediyorum; diğer kısımları sual mahiyetinde görmüyoruz efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, bu kanun tasarısı Yüce Meclisten geçer, kabul edilirse...

BAŞKAN — Sayın Ayhan Fırat.

AYHAN FIRAT (Malatya) — Benim sorum cevaplandırılmıştır.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Kuşhan. (HP sıralarından «Bakan soruyu cevaplasın» sesleri, gürültüler)

Ben hazırlanmaları için söylüyorum efendim; Sayın Bakanı dinliyoruz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Valiler de kanun çerçevesinde yetkile-

rini kullanmak mecburiyetindedirler. Keyfî davranışlarından elbette ki sorumlu olurlar.

BAŞKAN — Sayın Kuşhan, buyurun.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın Bakana soracağım 7 soru vardı, 5'ini arkadaşlarım sordu; fakat sayın bakan cevap vermedi. Onun için onları sormayacağım efendim. 2 tane sorum kaldı, onları soruyorum Sayın Başkan.

Polis yetkisiyle teçhiz edilmiş timlere alınacak kimselerin özellikleri ne olacaktır? Bunu kim ve hangi kriterlere göre tayin edecektir?

2 nci sorum; sayın bakan Sayın Arıkan'a cevap verirken «suç teşkil eden olaylar bu ifade kapsamındadır» dediler. Kaçakçılık içinde mütalaa edilmesi gereken vergi kaçakçılığı bundan böyle suç olmaktan çıkarılmış mıdır?

3 üncü sorum sayın bakanla ilgilidir. Sayın bakan, «Sorularınızla devletin güvenliğine gölge düşürülmektedir» diye bir ifadede bulundular. İfade müphem ve üzerinde durulması gereken bir ifadedir. Lütfedip açıklarlar mı?

BAŞKAN — Evet Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Timler merkezin mevcut kadrolarındaki yetenekli elemanlardan teşkil ettirilecektir ve merkez görevlilerince yapılacaktır.

Bakanın sorulara cevap vermediği, şeklindeki beyanlar doğru değildir. Onu söyleyen, zabıtları açar cevapların olup olmadığını tespit eder.

BAŞKAN — Soru işlemi tamamlanmıştır.

Önergelerin okunmasına geçiyoruz.

SÜLEYMAN KOYUNCUGİL (Gaziantep) — Benim sorum vardı Sayın Başkan. (HP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Ancak vakit geçtiği için, saat 15.30'da toplanmak üzere oturumu kapatıyorum.

Kapanma Saati : 14.20

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.30

BAŞKAN : Başkanvekili Abdulhalim Aras

KÂTİP ÜYELER : Süleyman Yağcıoğlu (Samsun), Cemal Özbilen (Kırklareli)

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, 115 inci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

VII. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. — 4.7.1934 Tarihli ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/692) (S. Sayısı : 343) (Devam)

BAŞKAN — 5 inci ek maddenin müzakeresi tamamlanmış, verilmiş olan önergelerin müzakeresine geçmiştik. Şu anda verilmiş olan önergeleri geliş sırasına göre okutuyorum.

SÜLEYMAN KOYUNCUGİL (Gaziantep) — Sayın Başkan, usulle ilgili söz istiyorum.

BAŞKAN — Hangi konuda efendim?

SÜLEYMAN KOYUNCUGİL (Gaziantep) — 64 üncü maddeyle ilgili.

BAŞKAN — Hangi konuda efendim?

SÜLEYMAN KOYUNCUGİL (Gaziantep) — Efendim, sorularla ilgili.

Ben de ismimi kaydettirmiştim; ancak gözden kaçan bir durum oldu tahmin ederim.

BAŞKAN — Müsaade ederseniz açıklayayım efendim.

Bendeniz bu notu Sayın Kâtip Üye ile Divanda bulunan Kanunlar Müdür Yardımcısına yaptırdım ve ondan sonra kendilerinin vermiş olduğu listeyi de

yüksek Meclis huzurunda okudum. Bu itibarla, okunduktan sonra da, başkaca bir ses gelmediği için, «Soru yazdırma işlemi sona ermiştir» dedim.

SÜLEYMAN KOYUNCUGİL (Gaziantep) — Okunmadı efendim.

BAŞKAN — Dedim efendim.

Bu itibarla, bir usulsüzlük yoktur, önergelerin okunmasına devam ediyoruz.

Buyurun okuyun efendim :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesinin ek madde 5'in metinden çıkarılmasını arz ederiz.

Gerekçe ektedir.

İbrahim Taşdemir Ağrı	Veysel Varol Erzincan
Hilmi Nalbantoğlu Erzurum	Abdulah Çakırefe Manisa
Şükrü Babacan Kırklareli	M. Besim Göçer Çorum
Metin Üstünel Adana	

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesinin Ek 5 maddesinin madde metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Sırrı Özbek Adıyaman	Şükrü Yüzbaşıoğlu Afyon
Paşa Sarıoğlu Ağrı	İbrahim Taşdemir Ağrı
Kâzım İpek Amasya	

Gerekçe : Görüşülmekte olan Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 7 inci maddesinden Ek 5 inci maddenin çıkartılması.

«Polis sanık olarak yakaladığı kişileri mahkemeye göndermeleri ve gerekli süreler hariç en geç 48 saat içinde ve toplu olarak işlenen suçlarda en geç 15 gün içinde soruşturulmaları tamamlayarak adlî mercilere gönderilir» demektedir. Bazı toplu suçları işleyenlerin tümünün 15 gün içinde toplanması mümkün değildir, bu bakımdan yasa anlamsız ve noksan düzenlendiğinden 2 madde çıkarılmasını arz ederiz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanunun ek 5 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkrası polisin genel yetkilerini ve aslî görevlerini tadat etmiş ve fakat Emniyet Genel Müdürlüğüne büyük yetkiler vermiştir. Oysa bu Genel Müdürlük bir icra organı değildir. Bu Genel Müdürlüğün bu kâbil hareketleri bir bakanın istifasına, bir diğerinin de azline neden olmuştur.

Bu nedenle madde metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

İbrahim Ural İstanbul	İbrahim Taşdemir Ağrı
Kadir Narin Diyarbakır	Yusuf Demir Uşak
Hüseyin Aydemir İzmir	Hilmi Nalbantoğlu Erzurum

BAŞKAN — Bir diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesinin Ek Madde 5'in aşağıdaki şekilde düzenlenmesi arz ve teklif ederiz.

«Ek Madde 5. — Genel güvenlik, kaçakçılık, uyuşturucu maddeler, dolandırıcılık ile ilgili önemli olayları takip etmek gerekiyorsa müdahale edilerek soruşturmasını yapmak üzere,

A) Bakanlıkça doğrudan veya Mülkî Amirliğine timler görevlendirilebilir,

B) Yukarıdaki bant hükmüne uygun olarak bir ilde soruşturması yapılan olayın aydınlatılması, delillerin toplanması, sanıkların yakalanması, başka illerde ve sanayi yerlerde araştırma ve soruşturma yapılmasını gerektiriyorsa, iller arasında ilgili valiliklerce ekipler görevlendirilebilir. Bu ekiplerin polis yetkililerini kullanması, genel kolluğun görev bölgesi sınırlarıyla kayıtlı değildir.

Genel ve özel kolluk makam ve memurları bu personele gereken her türlü yardımı yapmaya mecburdur.

Selçuk Akıncı Tekirdağ	Münir Sevinç Eskişehir
Kadir Narin Diyarbakır	Tevfik Bilal Hatay
Özer Gürbüz Sinop	Neriman Elgin Ankara
Salim Erel Konya	Salih Alcan Tekirdağ
Aşkın Toktaş İzmir	Hüsamettin Konuksever Edirne
Barış Can Sinop	Hüseyin Avni Sağesen Ordu

Ali İhsan Elgin
İçel
Halil İbrahim Şahin
Denizli
Yılmaz Demir
Bilecik
Şükrü Babacan
Kırklareli
Feridun Şakir Öğünç
İstanbul
A. Rıza Akaydın
Çorum
H. Yılmaz Önen
İzmir
Cemal Özdemir
Tokat

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 inci maddesi ile eklenen ek 5 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değişmesini arz ve teklif ederiz.

Muhittin Yıldırım
Edirne
Hüseyin Avni Güler
İstanbul
Enver Özcan
Tokat
Şeyhmus Bahçeçi
Diyarbakır
Şevki Taştan
Sivas

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Tasarısının 7 nci maddesiyle eklenen ek madde 5'in, (A) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde : 7

Ek Madde : 5

A) Bendi :

İçişleri Bakanlığınca doğrudan veya ilgili valinin talebi üzerine, Emniyet Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatı ve bağlı kuruluşlarında görevli polis sıfat ve yetkilerine sahip personelden ekipler, (Timler) görevlendirilebilir.

Yusuf Ziya Kazancıoğlu
Trabzon
Sururi Baykal
Ankara
Münir Sevinç
Eskişehir
İbrahim Taşdemir
Ağrı
Hüseyin Avni Sağesen
Ordu
Nuri Korkmaz
Adana
Halil İbrahim Şahin
Denizli
Tevfik Güneş
Kırşehir
Vecihi Ataklı
Şanlıurfa
Kadir Narin
Diyarbakır
Fikret Ertan
İzmir
Tevfik Bilal
Hatay
Mehmet Kara
Trabzon
S. Hüsamettin Konuksever
Edirne
Salih Alcan
Tekirdağ
Metin Üstünel
Adana
Hüseyin Avni Güler
İstanbul
Süleyman Koyuncugil
Gaziantep

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesiyle, eklenen ek madde 5'in (A) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 7,

Ek Madde 5. —

A) Fıkrası

İçişleri Bakanlığınca doğrudan veya ilgili valinin talebi üzerine, Emniyet Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatı ve bağlı kuruluşlarında görevli polis sıfat ve yetkilerine sahip personelinden ekipler (Timler) görevlendirilebilir.

Cahit Tutum
Balıkesir
Hüseyin Aydemir
İzmir
Hayrullah Olca
İzmir
Salim Erel
Konya
Bilâl Şişman
İstanbul
Arif Toprak
Niğde
Onural Şeref Bozkurt
Çanakkale

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesinin, ek 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

«Bu ekiplerin polis yetkilerini kullanması, genel kolluğun görev bölgesi sınırları ile kayıtlı değildir. Bu ekipler görev yaptıkları mahallin en büyük mülkî amirine ve Cumhuriyet Savcısına bilgi vermek zorundadırlar.

Gerekçe : Zabıta, adlî soruşturmada savcı adına görev yapar ve yetki kullanır. Bu nedenle bölgede görev yapacak timlerin Cumhuriyet savcılarına bilgi vermemeleri, soruşturma sistemimize ters düştüğü gibi uygulamada çeşitli sakıncalar doğuracaktır. Bu nedenle metne «Cumhuriyet savcıları» sözcüğünün eklenmesi önerilmiştir.

Özer Gürbüz
Sinop
Günseli Özkaya
İstanbul
Ömer Kuşhan
Kars
İbrahim Taşdemir
Ağrı
Mustafa Çelebi
Hatay
Cüneyt Canver
Adana
Yılmaz İhsan Hastürk
İstanbul
Ahmet Sırrı Özbek
Adıyaman

Cemal Özdemir
Tokat
Onural Şeref Bozkurt
Çanakkale
Kâzım İpek
Amasya
M. Besim Göçer
Çorum

A. Savaş Arpacıoğlu
Amasya
Mehmet Üner
Kayseri
M. Seyfi Oktay
Ankara
Salim Erel
Konya

İdris Gürpınar
Muğla

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Tasarısının 7 nci maddesiyle 2559 Sayılı Yasaya eklenen 5 inci maddenin ikinci fıkrasının aşağıdaki biçimde değiştirilmesini öneririz.

Saygılarımızla

Reşit Ülker
İstanbul
M. Seyfi Oktay
Ankara

Salim Erel
Konya
Abdullah Çakırefe
Manisa

Cahit Tutum
Balıkesir

İkinci fıkranın değişik biçimi :

Bu ekipler görev yaptıkları yerin Cumhuriyet Savcısının buyruğuna girerler. Ayrıca görev yaptıkları yerin en büyük mülkiye amirine bilgi vermek zorundadırlar.

Gerekçe : Anayasamıza göre yargı yürütmeden tamamen ayrıdır. Adlî zabıta görevi Anayasayla Cumhuriyet savcılıklarına verilmiştir. Polisin Cumhuriyet Savcılıklarından ayrı bir biçimde adlî görev yapması Anayasaya aykırıdır, yurttaşların da çıkarlarına değildir.

Çünkü, savcılar ve yargıçlar Anayasa ile teminat altındadırlar. Bugün Türkiye'de seçimler bile yargı teminatı altında yapılmaktadır. Son olarak, siyasî partilerin ilçe, il, büyük kongre seçimleri de yargı denetimi altında yapılmaktadır. Bu gelişmeler ve Anayasa hükmü karşısında Cumhuriyet Savcılarının polisin adlî görevini yaparken devre dışında bırakılması olanak dışıdır. Değişiklik bu amaçla verilmiştir. Polis timinin bölgenin savcısıyla birlikte çalışması sağlanmak istenmiştir.

BAŞKAN — Önergeleri aykırılık derecesine göre okutup, oylarınıza sunacağım.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Sayın Başkan, Meclisimizin toplanmasıyla ilgili bir hususu çok kısa olarak arz edeceğim; müsaade ederseniz.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Anayasamızın «Toplantı ve karar yeter sayısı» başlığını taşıyan 96 ncı maddesi «Anayasada, başkaca bir hüküm yoksa, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz» demektedir.

Sayın Başkanım, gerçekten bu madde, Ulusumuzun, milletimizin iradesini temsil eden Meclisimizin çalışmalarıyla yakından ilgili, ilişkili, millî iradenin tecellisi açısından son derece önemli bir hüküm.

İstirhamım o ki, toplanırken bu asgarî, her ne kadar biz İçtüzük hükümlerine göre...

BAŞKAN — Efendim bakıyoruz. Lütfen dinleyin efendim.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Bağışlayın, iki cümle kaldı efendim.

Yani, her ne kadar İçtüzük hükümlerine göre siz oturumu açtığınız zaman milletvekillerinin bir yoklama talep etme hakları yok ise de, doğrudan doğruya Başkanlık Divanına Anayasamızın verdiği bir yükümlülük olarak düşünmek lazım bunu. Bu nedenle, toplantımızı açarken bu asgarî sayıya riayet etmek ve bunu mutlaka kollamak gerekli Sayın Başkanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Efendim, birleşimin devamıdır, yaptığımız oturumdur. Bu itibarla, oturum birleşimin devamı mahiyetindedir.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Her halûkârda dikkate alınması lazım Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Kaldıki, şu anda da bahsettiğiniz yeterli toplantı sayımızın çok çok üstünde milletvekili arkadaşlarımızın mevcudiyeti vardır.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Açılışta böyle olduğunu sanmıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Efendim, kapanışta nasılsa, açılışta da aynı muamele yapılacaktır. Başkanlığın kendiliğinden bir yoklama talebi olamaz.

Buyurun okuyun efendim.

Sayın İbrahim Taşdemir'in önergesini okutuyorum.

CÜNEYT CANVER (Adana) — Yavaş okusun efendim.

BAŞKAN — Efendim, yavaş okumak, hızlı okumak, buradaki bulunan kâtip üyenin tarzına, görüşüne bağlıdır. Bir kısım arkadaşlarımız yavaş okur, bir kısım arkadaşlarımız, «hızlı oku», dediğimiz halde, tavrı öyledir, öyle okur.

Sayın Canver, lütfen, Divan Üyesisiniz, bunları bilen bir arkadaşsınız; rica ederim.

Buyurun.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Tasarısının 7 nci maddesinin ek madde 5'inin metinden çıkarılmasını arz ederiz.

Ağrı Milletvekili İbrahim Taşdemir ve arkadaşları.

BAŞKAN — Efendim, Sırrı Özbek ve arkadaşlarının da önergesi aynı mahiyette olduğu için, birlikte işleme koyuyorum.

Komisyon her 2 önergeye de katılıyor mu?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyor.

BAŞKAN — Hükümet?...

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanunun ek 5 inci maddesinden birinci ve ikinci fıkrası polisin genel yetkilerini ve aslî görevlerini tadat etmiş ve fakat Emniyet Genel Müdürlüğüne büyük yetkiler vermiştir. Oysa bu Genel Müdürlük bir icra organı değildir. Bu Genel Müdürlüğün bu kabil hareketleri bir bakanın istifasına, bir diğerinin de azline neden olmuştur.

Bu nedenle madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ediyoruz.

İstanbul Milletvekili İbrahim Ural ve arkadaşları.

BAŞKAN — Komisyon önergeye katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyor efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

İzmir Milletvekili A. Aşkın Toktaş ve arkadaşlarının önergesi :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Tasarısının 7 nci maddesinin ek madde 5'in aşağıdaki şekilde düzenlenmesini arz ve teklif ederiz.

Ek Madde 5. — Genel güvenlik, kaçakçılık, uyuşturucu maddeler, dolandırıcılık ile ilgili önemli olayları takip etmek gerekiyorsa müdahale edilerek soruşturmasını yapmak üzere,

A) Bakanlıkça doğrudan veya mülkî amirliğine timler görevlendirilebilir.

B) Yukarıdaki bent hükmüne uygun olarak bir ilde soruşturması yapılan olayın aydınlatılması, delillerin toplanması, sanıkların yakalanması başka illerde ve sanayi yerlerde araştırma ve soruşturma yapılmasını gerektiriyorsa iller arasında ilgili valiliklerce ekipler görevlendirilebilir. Bu ekiplerin polis yetkilerini kullanması genel kolluğun görev bölgesi sınırlarıyla kayıtlı değildir.

Genel ve özel kolluk makam ve memurları bu personele gereken her türlü yardımı yapmaya mecburdur.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Antalya Milletvekili Aydın Güven Gürkan ve arkadaşlarının önergesi :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Tasarısının 7 nci maddesiyle 2559 sayılı Kanuna eklenen ek madde 5'in (A) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 7

Ek Madde 5. —

A) Bendi

İçişleri Bakanlığınca doğrudan veya ilgili valinin talebi üzerine, Emniyet Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatı ve bağlı kuruluşlarında görevli polis sıfat ve yetkilerine sahip personelden ekipler (Timler) görevlendirilebilir.

BAŞKAN — Sayın Cahit Tutum ve arkadaşlarına ait bir önerge daha vardır ve aynı mahiyettedir, okutuyorum :

Balıkesir Milletvekili Cahit Tutum ve arkadaşlarının önergesi :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Tasarısının 7 nci maddesine eklenen ek madde 5'in, (A) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 7

Ek Madde 5. —

A) Fıkrası

İçişleri Bakanlığınca doğrudan veya ilgili valinin talebi üzerine, Emniyet Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatı ve bağlı kuruluşlarında görevli polis sıfat ve yetkilerine sahip personelinden ekipler (Timler) görevlendirilebilir.

BAŞKAN — Her 2 önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyor efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Her 2 önergeyi birlikte oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Her 2 önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Sinop Milletvekili Özer Gürbüz ve arkadaşlarının önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Tasarısının 7 nci maddesinin, ek 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının aşağıdaki biçimde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

«Bu ekiplerin polis yetklerini kullanması, genel kolluğun görev bölgesi sınırları ile kayıtlı değildir. Bu ekipler görev yaptıkları mahallin en büyük mülkî amirine ve Cumhuriyet Savcısına bilgi vermek zorundadırlar.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

İstanbul Milletvekili Reşit Ülker ve arkadaşlarının önergesi :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Tasarısının 7 nci maddesiyle 2559 sayılı Yasaya eklenen 5 inci maddenin ikinci fıkrasının aşağıdaki biçimde değiştirilmesini öneririz.

Saygılarımızla.

İkinci fıkranın değişik biçimi :

«Bu ekipler görev yaptıkları yerin Cumhuriyet Savcısının buyruğuna girerler, ayrıca, görev yaptıkları yerin en büyük mülkî amirine bilgi vermek zorundadırlar.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Hükümetin bir önergesi vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Kanun Tasarısıyla Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununa ilave edilmesi öngörülen ek 5 inci maddenin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini hükümet adına arz ve teklif ederim.

Yıldırım Akbulut
İçişleri Bakanı

«Bu ekiplerin polis yetkisini kullanması, polis bölgesi sınırları ile kayıtlı değildir. Bu ekipler görev yaptıkları mahallin en büyük mülkî amirine bilgi vermek zorundadırlar. Görevin ifası sırasında mahallin en büyük mülkî amirine karşı da sorumludurlar.»

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Sayın Başkan, önerge hükümet adına mı, kendi adına mı? Bunu ona göre tasrih etsinler. Sayın Akbulut'un isminden bahsedildi, hükümet adına demediler; onu tasrih etsin.

BAŞKAN — Hükümet adına efendim.

Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılıyoruz.

BAŞKAN — Tabiî kendi önergeniz olduğu için katılıyorsunuz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Sayın Durcan Emirbayer ve Sayın Muhittin Yıldırım'ın ayrı ayrı 2 önergeleri vardır; fakat Sayın Emirbayer'in önergesi eklenmemiş bulunduğundan ve önerge yerine de 8 sayfalık bir Anayasa kitabından alınmış metinler konduğundan; keza, Sayın Muhittin Yıldırım'ın önergesine de Türkiye Cumhuriyeti Anayasasıyla ilgili metinler alınmış bulunduğundan; her 2 önergeyi, önerge mahiyetinde göremediğimizden işleme koyamıyoruz.

KADİR NARİN (Diyarbakır) — Sayın Başkanım, bana göre bir usulsüzlük var. Teklifi yapan hükümet, yine aynı teklifi yapan hükümet 2 nci bir önerge veriyor, bu önergeyi verdikten sonra hükümetin burada kalkıp açıklama yapması gereklidir; siz bu açıklamayı yaptırmadan oylama işlemine geçiyorsunuz bu yanlış olur efendim.

Arz ederim.

BAŞKAN — Efendim, İçtüzüğün önerge konusundaki 88 inci maddesi her milletvekilinin her gün, Başkan da dahil olmak üzere, okuması lazım gelen bir maddedir; bendeniz de dahil olmak üzere. Bunu açık seçik her gün okuduğumuz takdirde, bunların cevabı vardır. Önergeleri komisyon verebilir, hükümet verebilir, milletvekili verebilir. Şayet hükümetin önergesine komisyon katılmamış olsaydı, hükümet izah etme durumunda olurdu. Kabul ettiği için, hükümet izahat verse dahi, Başkanlık olarak bu izahata, bu usul karşısında müsaade edemeyiz.

Şimdi, ek 5 inci maddeyi kabul ettiğiniz önerge ile birlikte oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Ek 5 inci madde kabul edilmiştir. (Gürültüler)

VURAL ARIKAN (İzmir) — Sayın Başkan, usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Tabiî efendim, buyurun.

VURAL ARIKAN (İzmir) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gerek 1961 Anayasasında, gerek 1982 Anayasasında kabul edilmiş bazı ilkeler vardır. Bu ilkelerin başında Anayasanın üstünlüğü gelir. Yasama uzvu da dahil, gerçek kişiler de dahil, herkes bunlara uymak mecburiyetindedir. Ülkemizde 1961 Anayasasından itibaren Anayasa Mahkemesi kurulmuş ve Anayasa denetimi de başlamıştır. Gerek 1961 Anayasamızda, gerek 1982 Anayasamızda, Anayasa Mahkemesi kararlarının da, yasama uzvu dahil, bütün organları bağladığı açıkça ilke olarak belirtilmiştir. Keza, Anayasa Mahkemesinin kuruluş kanununda da bu ilke yer almıştır. O halde, kanunları hazırlarken, kanunları görüşürken, Anayasanın getirdiği bu temel prensiplere, hangi partiden olursak olalım, Başkanlık Divanını hangi parti mensubu işgal ediyor olursa olsun, uyarsak, meselelerin çok daha çabuk, muslihane çözülmesi mümkün olabilir.

Sabahtan beri bir şeyi müşahede ediyorum; komisyon önergelere iştirak ediyor, hükümet reddediyor. Nedeni, önerge sahiplerinin konuşmalarını önlemeye matuftur Milletvekilleri... (ANAP sıralarından gürültüler)

Müsaade buyurun, geleceğim efendim.

Bu konuda Anayasa Mahkemesinin bir kararı var, müsaade buyurun, müsaade buyurun. (HP ve MDP sıralarından alkışlar) Ben bilmeden konuşmam, doğru bilmediğimi de konuşmam. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Efendim müsaade buyurun.

VURAL ARIKAN (İzmir) — Şimdi müsaade buyurun, müsaade buyurun.

Demekki bu, milletvekillerinin görev yapmasına engel olmak için getirilen bir yöntemdir. Mesela bakınız, demin çok sevdiğim Sayın Başkanımız «Bu önergeyi oya koymuyorum» dedi. Dikkatinizi çekerim; 21.6.1974 tarihli Resmî Gazetede - 14 922 sayılıdır Resmî Gazete - Anayasa Mahkemesinin bir kararı var; bugün geçerli olan Meclis İçtüzüğü ile alakalı. 73'e 32 esas, karar da 74'e 11.

İSMAİL SARUHAN (Ankara) — Hangi karar?

VURAL ARIKAN (Devamla) — Başta söyledim efendim, müsaade buyurun, müsaade buyurun.

Hukuk bir terazi gibidir, dirhem dirhem çalışacaksınız hukukta; bu inşaat işine benzemez. (HP ve MDP sıralarından alkışlar) Hatta bu kararın mevzuunda...

BAŞKAN — Sayın Arıkan...

VURAL ARIKAN (Devamla) — Müsaade buyurun Sayın Başkan, size de geliyorum; müsaade buyurun.

BAŞKAN — Sayın Arıkan, 1 dakikanızı rica edeceğim. Evvela bir usulü sağlayalım, ondan sonra konuşalım efendim.

Sayın Arıkan, hitap ettiğiniz arkadaşlar milletvekilleridir, milletvekillerine hitap edeceksiniz; fakat milletvekillerinin şahıslarına hitap etmeyiniz...

VURAL ARIKAN (Devamla) — Kimsenin şahsına hitap etmiyorum.

BAŞKAN — Ve milletvekillerinin müdahalelerine de cevap vermeyiniz...

VURAL ARIKAN (Devamla) — O cevabı siz verin o zaman.

BAŞKAN — Ve karşılıklı cevaplara da imkân tanımayınız.

VURAL ARIKAN (Devamla) — Peki.

ÖMER NECATİ CENGİZ (İstanbul) — O zaman siz cevap verin.

BAŞKAN — O halde bağırmanın ne gereği vardı? Bağırmadan bu sözümü dinleseydiniz, zahmete katlanmasaydınız olmaz mıydı?

VURAL ARIKAN (Devamla) — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Buyurun.

VURAL ARIKAN (Devamla) — Sayın Başkan, dikkatinize arz etmek isterim, ben hukukî bir konuyu tartışıyorum burada, ben bağırmak için çıkmadım buraya.

BAŞKAN — Efendim, ben de sükûneti sağlamakla...

VURAL ARIKAN (Devamla) — Hukukî bir konuyu tartışmak istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

VURAL ARIKAN (Devamla) — Hatta Anayasa Mahkemesinin bu kararında, sözü geçen arkadaşımız halen içimizde bulunuyor, milletvekili arkadaşımızdır; Reşit Ülker Beyefendidir...

BAŞKAN — Buyurun efendim, devam edin.

VURAL ARIKAN (Devamla) — Reşit Ülker Beyefendinin vermiş olduğu bir önergeyi Başkanlık Divanı işleme koymamış. 1739 sayılı Kanunun iptali sebebiyle açılan davada, bunun konulması lazım geldiği ve fakat benzerî önergeler olduğu için konulmamasının Meclis sonucunu değiştirmeyeceği ortaya çıkmıştır. Binaenaleyh, sadece bunun için değil Anayasa Mahkemesi kararı, öncelik ve ivedilik kararları için de söz konusu. Bu kararlarda, hangi İçtüzük hükümlerinin Anayasa murakabesine tabi olacağı veya olmayacağı belirtilmiş ve açıklanmıştır.

Şimdi, Başkanlık Divanı Anayasa Mahkemesi kararına uymak mecburiyetinde, bizler uymak mecburiyetindeyiz, siyasî partiler uymak mecburiyetinde. Zararı yok, kanun 10 gün sonra çıksın; ama milletvekili konuşsun. (HP ve MDP sıralarından alkışlar)

Benim arz etmek istediğim husus budur.

BAŞKAN — Efendim... (HP ve MDP sıralarından alkışlar) Müsaade buyurun efendim.

İSMAİL SARUHAN (Ankara) — Sayın Başkan, sataşma var, söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Saruhan, hangi İçtüzük maddesini bugüne kadar okudunuz da İçtüzük hakkında söz istiyorsunuz; lütfen, ömrünüzde İçtüzüğü okudunuz mu? (HP sıralarından «Konuşsun Sayın Başkan» sesleri)

Muhterem arkadaşlarım, Sayın Arıkan'a çok teşekkür ederim. Demekki, Başkanlık Divanının tasarrufları ve Yüksek Meclisin müzakere usulleri bir denetime tabidir. Biz İçtüzüğü, mevcut tatbikat, mevcut metin ve metindeki muhtevaya göre tatbik ederiz. Mahkemenin ileride ne karar verebileceği, yüce heyetinizin kararı mahkemenin önüne gittiği ve onu müzakereye başladığı anda başlar. Onun kararına hepimiz hürmetliyiz, bir Anayasa müessesesidir.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Nerede hürmet ediyorsunuz?

BAŞKAN — Biz de İçtüzüğün 88 inci maddesinin dördüncü fıkrasına göre bu şekilde tatbikat yapıyoruz. İnşallah bizim dediğimiz doğru çıkar veyahut da «hayır» çıkar, ona hürmet ederiz.

Şimdi ek 6 ncı maddenin müzakeresine geçiyoruz.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Öbür önergeleri niçin okutmadınız Sayın Başkan?

BAŞKAN — Hangi önergeleri efendim?

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Hükümetin önerisini okutup maddeyi oyladınız.

BAŞKAN — Onu söyledim efendim. Önerge mahiyetinde olmayan 8 sayfalık herhangi bir metni ben nasıl okutabilirim?

ONURAL ŞEREK BOZKURT (Çanakkale) — Onu takdir etme yetkisi Genel Kurula aittir Sayın Başkan. O önerge üzerinde takdir yetkisi zatı âlinize veya Başkanlık Divanına değil, Genel Kurula aittir.

BAŞKAN — Efendim, madde kabul edilmiştir; fakat zatı âlinizi ikna için bu önergeyi tekrar göstereyim efendim. Herkes görsün ve ibretle...

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, Anayasayı yanlış anlıyorsunuz, Anayasayı okuyun lütfen. Anayasa Mahkemesi hangi hallerde yetkili; Anayasayı okuyun, okumamışsınız.

BAŞKAN — Müsaade buyurun efendim, Sayın Bozkurt'a...

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Ya da kasten yanlış söylüyorsunuz...

BAŞKAN — Efendim, Sayın Bozkurt'un demin bahsettiği konuyu yeniden okuyorum :

«Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının 7 nci maddesiyle eklenen ek 5 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz» diyor.

Aşağıda hiçbir şey yok.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Eke bakın efendim.

BAŞKAN — Esbabı mucibe olarak bu da eklenmiş.

ONURAL ŞEREK BOZKURT (Çanakkale) — Orada birçok önergemiz var Sayın Başkan.

BAŞKAN — Bu itibarla önerge mahiyetinde görmedik. (ANAP sıralarından alkışlar)

ONURAL ŞEREF BOZKUT (Çanakkale) — Sayın Başkan, çok ekstra bir örneği gösterdiniz. Oysa, yüzlerce önerge tarafınızdan işleme konmadı. Bu bir zuhur eseridir, bir yanlışlıkla oraya intikal etmiştir, ama yüzlerce başka önergeyi, benim arz etmeye çalıştığım yönteme tabi tuttunuz ve Genel Kurulun bilgisine sunmadınız.

BAŞKAN — Ek 6 ncı maddenin müzakeresine geçiyoruz.

Ek madde 6'yı okutuyorum efendim :

EK MADDE 6. — Polis; yakalanması gerekli kişi veya dağıtılması gereken topluluğun direnmesi, saldırıya yeltenmesi veya saldırıda bulunması hallerinde, bu fiilleri etkisiz hale getirmek için zor kullanabilir.

Zor kullanma, direnme ve saldırının mahiyetine ve derecesine göre etkisiz hale getirilecek şekilde kademeli olarak artan nispette bedenî kuvvet, kanunî şartları gerçekleştiğinde her çeşit silah kullanma yetkilerini ifade eder.

Toplu kuvvet olarak müdahale edilen durumlarda, zor kullanmanın derecesi ile kullanılacak araç ve gereçler müdahale eden kuvvetin amiri tarafından tayin ve tespit edilir.»

BAŞKAN — Şimdi, madde üzerinde söz isteyen arkadaşları okuyorum : Milliyetçi Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Osman Bahadır, Halkçı Partisi Grubu adına Sayın Hüseyin Aydemir; şahısları adına, Sayın Türkân Arıkan, Sayın İsmail Saruhan, Sayın Metin Üstünel.

Milliyetçi Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Bahadır; buyurun.

MDP GRUBU ADINA OSMAN BAHADIR (Trabzon) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu madde üzerinde görüşlerimizi arz etmek üzere madde metnini huzurunuzda bir defa okumak istiyorum.

Tasarıda yer alan ek 6 ncı madde: «Polis; yakalanması gerekli kişi veya dağıtılması gereken topluluğun direnmesi, saldırıya yeltenmesi veya saldırıda bulunması hallerinde, bu fiilleri etkisiz hale getirmek izin çor kullanabilir.

Zor kullanma, direnme ve saldırının mahiyetine ve derecesine göre etkisiz hale getirilecek şekilde kademeli olarak artan nispette bedenî kuvvet, kanunî şartları gerçekleştirdiğinde her çeşit silah kullanma yetkilerini ifade eder.

Toplu kuvvet olarak müdahale edildiği durumlarda, zor kullanmanın derecesi ile kullanılacak araç ve gereçler müdahale eden kuvvetin amiri tarafından tayin ve tespit edilir.»

Burada iki halde silah kullanma mevzuubahis; birinci halde ferdî suçlarda silah kullanma hali, ikinci halde toplu suçlarda silah kullanma hali. Yalnız, toplu suçlarda «Kullanılacak araç ve gereçler» diye bir tabir geçmektedir. Bu araç ve gereçlerin ne olduğu açıklanmamıştır.

Toplu suçlarda polisin silah kullanabilmesi hususu, toplu suça karşı kuvvet kullanan polisin amiri tarafından tespit edilecektir. Halbuki, kişisel olaylarda amir tarafından böyle bir ikaz veya emir verme söz konusu değildir. Burada hangi halde silah kullanılacağı da açıklanmamıştır.

Polisin, yakalanması gereken kişiye silah kullanması için, yakalanması gereken kişinin tarifinin yapılması lazımdır; çünkü Ceza Kanununda zikredilen yakalanması gereken kişi ile Polis Vazife ve Selahiyet Kanununda zikredilen yakalanması gereken kişi aynı değildir. Böylece kavram karışıklığı yapılmıştır.

Şunu peşinen söyleyebilirim ki, en kötü şekilde yazılmış maddelerden birisi de budur. Madde o şekilde kaleme alınmıştır ki, polis, silahsız bir kişiye de silah kullanabilecektir. Halbuki polis silahsız bir kişiye silah kullanamaz; ona bedenî kuvvetle mukavemet etmesi lazımdır.

Burada çok tehlikeli bir madde getirilmiş bulunuyor; maddede, «Mukavemet derecesine göre silah kullanır» deniliyor. Bizde bir tabir vardır, «Silahlı eşkiya düşman sayılır» diye. Gayet tabiî böyle silahlı birine karşı silah kullanılabilir; ama ne yazık ki metin böyle bir açıklıktan yoksundur, burada bunu da zikretmek isterim.

Sonra, dikkatimi çeken ikinci bir konu daha var. Gerçi şu anda görüşmelerini yaptığımız kanun tasarısı ile Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu ara-

sında tabiî olarak farklar vardır, ama benzer noktaları da oldukça fazla olan ve birbirleriyle ahenk içerisinde olması gereken kanunlardır. 1983'te hazırlanmış Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununda, toplu suçlarda ne şekilde mukavemet edileceği, ne şekilde bunların önleneceği daha teferruatlı şekilde düzenlenmiş, ilkeler daha güzel tespit edilmiş olmasına rağmen, bu kanun tasarısı düzenlenirken bu hususlar dikkate alınmamıştır.

Ben öyle tahmin ediyorum ki, görüyorum ki bu kanun tasarısı hazırlanırken Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu, Jandarma Nizamnamesi, Cezaevi Nizamnamesi, cezaevinin teşkilatıyla ilgili mevzuat, Türk Ceza Kanunu gibi hukukî metinlerinden güzel bir şekilde, ahenkli bir şekilde faydalanılmamıştır. Bu bakımdan, bundan sonraki maddelerde de aynı metin aksaklıkları vardır.

Bütün bu sebeplerle, hem ağır hükümler getirmesi bakımından, hem de yazılış bakımından kanun tasarısı son derece sakattır, yeniden düzenlenmeye muhtaçtır; gözden geçirilip öyle getirilseydi çok daha iyi olurdu. Bu haliyle maddeyi son derece sakıncalı buluyoruz; sayın hükümetin buraya da bir önerge getirmesinin faydalı olacağını düşünüyoruz.

Önergelerle ilgili olarak şunu ifade etmek istiyorum. Burada bir arkadaşımız, «Ben İngiltere'ye gittim. Orada iktidar, muhalefetin verdiği önergeleri dikkate almaz, kendisi işine geldiğine göre önerge düzenler, verir» dedi. Arkadaşlar, İngiltere'nin örf ve âdetleri, İngiltere'nin durumu bizi ilgilendirmez. İngiltere'deki iktidarın hareketini Türkiye'deki muhalefet benimsemez. Onun için, muhalefetten gelen önergeler hiç dikkate alınmıyor, okunmuyor; hükümet için sanki bir angarya getirilmiş gibi telakki ediliyor. Bundan üzülmekteyim. Önergelere daha iyi eğilinse faydalı olur. Hatta önergeyi verenin yüce Genel Kurulumuza arz edeceği bazı düşünceleri olabilir; bunlar dikkate alınmadan geçilmemeli. Biz sadece söylüyoruz; önerge vermekten kaçınıyoruz. Önerge versek de dikkate alınmıyor; bu bakımdan önerge de düzenlemedim. Görüşüm bundan ibarettir.

Hepinizi en derin saygılarımı sunarım. (MDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Halkçı Parti Grubu adına Sayın Hüseyin Aydemir; buyurunuz. (HP sıralarından alkışlar)

Sayın Hüseyin Aydemir, sürenize riayet etmenizi rica ediyorum.

MUHİTTİN YILDIRIM (Edirne) — Sayın Başkanım, siz araya girmeyin.

BAŞKAN — Efendim, Sayın Aydemir ile kürsüde şu anda, yeni karşılaşmıyoruz. Öğleden evvel de, daha evvel de söyledim. Onun için, ifadelerini gayet güzel kullanıyor ve çok nazik ifadeler kullanıyor; fakat süresini bizim tahammülümüzün üzerinde geçiriyor. Onun için ikaz ettim efendim.

Buyurun Sayın Aydemir; Buyurun efendim.

HP GRUBU ADINA HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — Sayın Başkanım, Yüce Meclisimizin pek muhterem üyeleri; polisin zor kullanmasını düzenleyen bir madde üzerinde grubumuz adına görüşlerimi arz etmek için söz almış bulunuyorum. Grup adına konuştuğum için, bu defa herhalde 10 dakikalık süre içerisinde görüşlerimi sizlere arz etme imkânını bulacağım.

Bu madde, yeni düzenlemede özellikle üzerinde durulan zor kullanmanın özendirilmesi ile ilgilidir. Bütün bu tenkitlerin en esaslı kısımlarından birisi de, yeni düzenlemelerde zor kullanmanın özendirilerek, bilhassa silah kullanımının özendirilmek suretiyle baskının artırılması ve baskı ve zorun âdeta bir müesseseleştirilmek istenmesi konusunda toplanmaktadır. İşte bunu özellikle düzenleyen madde, bugün, şimdi şu anda arz etmekte olduğumuz 6 ncı maddedir. Eski düzenlemede bununla ilgili 17 nci madde metnini okuyacağım. Bakalım, eskiden zor kullanmayla ilgili hüküm nedir?

Eski 17 nci madde de :

«Polisin;

A) Kanun ve usul dairesinde verdiği emre itaatsizlik ve ittihaz eylediği tedbirlere riayetsizlik edenler;

B) Vazife yaparken polise mukavemette bulunan veya vazifesinden alıkoymak maksadıyla polise zorla karşı koyan ve yakalanmadıkları takdirde hareketlerine devam etmeleri melhuz bulunan şahıslar;

Karakola götürülüp haklarında tanzim olunacak evrakla beraber 24 saat içinde adliyeye verilirler» deniyor.

İşte, eskiden beri zor kullanmayla ilgili, eski Polis Kanunumuzda; halen yürürlükte olan Polis Kanununun 17 nci maddesinde polise zor kullanmakla ilgili verilen yetki bundan ibaret.

Şimdi, bu yetki ile polise karşı gelenleri, polisi dinlemeyenleri, polisin aldığı tedbirlere uymayanları polis yakalar, karakola götürür, 24 saat karakolda gözetim altında bulundurur; ondan sonra savcıya tes-

lim eder. Bu madde 50 yıldan beri uygulanmaktadır ve polis, hiçbir surette sıkıntı çekmemiştir; bu maddeye göre, kendisine karşı gelenleri, zor kullanarak karakola götürmüş, 24 saat orada gözetim altında bulundurduktan sonra savcılığa teslim etmiştir. Bu madde ihtiyaca cevap verirken, yeniden bu maddeye ilaveten bu 6 ncı maddeyi düzenlemekteki maksat nedir? Bu maksat, silah kullanma ve zoru özendirerek baskıcı uygulamalara yeni bir müessese ve kurumlaş-satışlarına ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanın-tırma getirme isteğinden başka bir şey değildir. (HP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Şimdi esasında, silah kullanmayla ilgili olarak eski 16 ncı maddeyi müsaade ederseniz burada tekrar okumak ihtiyacındayız. Çünkü, eski Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu, polisin silah kullanmasını o kadar dikkatle, kılı kırk yaparak ve o kadar basiretle ifade etmiştir ki, polis hiçbir surette rastgele, canı istediği vakit silah kullanamaz.

Eski maddede, «Polis, aşağıda yazılı hallerde silah kullanmaya selahiyetlidir» diyor. Buradaki maddeler, polisin ihtiyacı bulunduğu zaman, hangi hallerde ve şartlarda silah kullanacağını gayet açık, temkinli ve basiretli bir şekilde ifade etmiştir.

«Nefsini müdafaa etmek; (polis, kendi nefsini müdafaa etmek durumunda kalırsa silah kullanabilir)

Başkasının ırz ve canına vukubulan ve başka suretle men'i mümkün olmayan bir taarruzu savmak için;

Ağır cezayı müstelzim bir suçtan maznun olarak yakalanıp nezaret altında bulunan ve kaçanları takip için;

Muhafazasına memur olduğu mevki veya elindeki silaha yahut kendisine verilmiş veya teslim edilmiş olan şahıslara karşı vukubulacak taarruzu başka suretle defe imkân olmamışsa;

Ağır cezayı müstelzim ve meşhut cürüm halinde bulunan suçlarda suçlunun saklı olduğu yerin arandığı sırada o yerden şüpheli bir şahıs kaçarsa ve dur ihtarına riayet etmezse;

Ağır hapsi müstelzim durumlarda;

Vazife esnasında polise tecavüz veya karşı koymaya elverişli aletlerin ve silahların teslim edilmesi emredildiği halde edilmediği durumlarda;

Polisin vazifesini yapmasına yalnız veya toplu olarak fiilî mukavemette bulunulmuşsa ve taarruzla mümanaat edilmişse;

Devlet nüfuz ve icraatına silahlı olarak karşı gelinmişse»

İşte, polis ancak kanunun bu 16 ncı maddesinde derpiş edilen hallerde, şartlar tahakkuk ettiği takdirde silah kullanabilir. Bunun dışında, polise «Silah kullanacaksın» demek, her türlü kamu selametini, kamu düzenini, vatandaşın kişi dokunulmazlığını en geniş ölçüde tehlikeye atmak demektir. Uygulamada da bunun misalleri çoktur ve bu madde eğer bu şekilde kanunlaşırsa, artık polisin eline, kişi dokunulmazlığını ihlal edebilecek, her halukârda çeşitli vesilelerle silah kullanmayı özendirebilecek bir yetki geçmiş olabilir.

Yine, silah kullanmayı özendiren iki madde daha vardır; bilhassa ek 11 inci madde. Hükümetten gelen eski teklif daha kötüydü ve silah kullanan polis tutuksuz olarak yargılanıyordu ve Memurin Muhakemat Kanununa tabi tutuluyordu. Bunu da 11 inci maddede ayrıca arz edeceğiz; uygulamada çok tehlikeli ve vahim durumlar yaratır, silah kullananı âdeta korur gibi bir durumdadır. Halen, silah kullanana ayrıcalık tanıyan hükümler, ki gerek hükümet teklifinde (sonradan alınmıştır), gerekse komisyondan gelen şekliyle tehlikelidir; tehlikeli hükümler vardır.

Şimdi, bunun dışında, eğer madde bu şekilde tedvin edilir ve çıkarsa; karakoldaki dayak hadiselerinde, polisin çeşitli vesilelerle karakolda yapacağı kanun dışı işlemler de, vazife suiistimallerinde, yine bu maddeden kaynaklanmış olarak, kendisini müdafaa imkânı sağlayacaktır polise. Bu bakımdan bizim önergemiz, «Polisin zor kullanmaması esastır.

Ancak; yakalanması gerekli kişi veya dağıtılması gereken topluluğun direnmesi; saldırıya teşebbüs veya saldırıda bulunulması halerinde, bu fiilleri etkisiz hale getirmek için zor kullanılabilir.

Zor kullanma; direnme ve saldırının mahiyetine ve derecesine göre etkisiz hale getirilecek şekilde, mahiyet ve derecesiyle orantılı ve kademeli olarak artan nispette bedenî kuvvet ve 16 ncı Maddedeki şartlar gerçekleştiğinde he rçeşit silah kullanma yetkilerini ifade eder» diyor.

Şimdi, bu 16 ncı maddeyi mutlaka yazmak lazım; fakat her halûkârda silah kullanmayı buradan çıkarmak gerekir. Eğer biz bunu, 16 ncı maddedeki silah kulanma yetkisini de kapsar şekilde koyarsak, eski düzenlemeye göre biraz daha kişi dokunulmazlığını teminat altına alırız; ama bu da tehlikelidir. Her halukârda «Zor kullanma» cümlesini veya bu maddeyi mümkünse tamamen çıkarmak gerekir; çünkü eski metin polise zor kullanma kiçin kâfi derecede yetki vermiştir.

BAŞKAN — Sayın Aydemir, süreniz 3 dakika geçmiştir. Toparlayınız efendim. (Gürültüler)

RUŞAN IŞIN (Sivas) — Sayın Başkan, hep siz kestiniz sözünü.

HÜSEYİN AYDEMİR (Devamla) — Toparlıyorum efendim.

Şimdi burada polise, silah kullanmanın dışında, zor kulanmayı esas olarak verirsek; zor kullanmayı çeşitli durumlarda kademe kademe verirsek; hele bunun derecesini ,o ekibe komuta eden amir bir komiserse ona dahi veriyor; o komiser 5 polisi emrine almış, hadiseye müdahale etmiş, orada onun takdirini ve derecesini komiser tayin ediyor; komiser silah kullanmayı takdir ederse ve o basit olayda silahı kullanır da 3-4 vatandaş ölürse, bunun sorumlusu kim olacak? Bu madde çok tehlikeli bir maddedir. Silah kullanmayı çıkarsak dahi, vatandaşa karakollarda yapılacak müessir fiilleri, dayak atma olaylarını dahi meşru hale getirecektir. Zaten yapılan herhangi bir vazife suiistimali, zor kullanma durumları Memurin Muhakemat Kanununa tabi olduğu için, kanunî mercilere intikal ettirilememekte ve çoğu kere takipsiz kalmaktadır, netice alınamamaktadır. Böyle bir madde koyduktan sonra, polisin işkenceye varan çeşitli tasarruflarında, karakollarda yaptığı tasarruflar da (Tabiî hepsi değil, yüzde 90'ı tertemiz; ama biz nihayet bunun aksi durumlarını düşünmek zorundayız) polis karakolda zor kullanma maddesini kendisine kalkan yaparak, gayri kanunî tasarruflara giriştiği, kişi dokunulmazlığını zedeleyici, gölge düşürücü eylemde bulunduğu zaman, bilhassa Anayasamızın 13 üncü maddesindeki «Kişinin insanlık sıfat ve haysiyeti ile bağdaşmayacak hiçbir eyleme tabi tutulamaz» hükmü geniş ölçüde yara alacaktır. Toplum için çok tehlikeli bir madde bahis konusudur; yüksek takdirlerinizle bu maddenin yeniden düzenlenmesinin ve mümkünse, eski kanundaki hükümler yeterli olduğundan, madde metninden tamamen çıkarılmasının zorunluluk olduğunu tecrübelerime ve vicdanıma dayanarak yüce heyetinize arz ediyorum.

En derin hürmetlerimi arz ederim. (HP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Türkân Arıkan.

ÖMER NECATİ CENGİZ (İstanbul) — Sayın Başkan 6 ncı maddede bir redaksiyon hatasını arz edeceğim efendim.

BAŞKAN — Efendim, ikinci fıkranın son cümlesinde «kullanma» olması lazım gelir; onu mu işaret edecektiniz efendim?

ÖMER NECATİ CENGİZ (İstanbul) — İki tane de virgül hatası var efendim; eğer sayın komisyon tasvip ederse.

BAŞKAN — Onu, hatip arkadaşımızın konuşmasından sonra işaret buyursanız. Bunu maddenin oylaması sırasında hatırlatırsanız, o maddî hatalarla birlikte oylayalım efendim.

Buyurun Sayın Arıkan.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçen haftalarda gazetelerde bir haber yer aldı; küçük bir kıza kelepçe takılarak karakola götürüldüğüne dair bir haberdi bu. Münferit bir olay olmakla birlikte, o küçük yavrunun psikolojik dünyası üzerindeki etkisi çok boyutludur ve belki de bütün hayatı boyunca sürecektir.

Başka bir şey düşünelim; hamile bir kadının tekmelenerek götürülmesi söz konusu olabilir mi? Akıl hastası bir kişinin tokatlanarak veya hakaret edilerek götürülmesi mümkün olabilir mi? Yakalanan kişilerin yakalanma sırasında sözle tehdit edilmeleri mümkün olabilir mi? Üstelik, bu maddenin hükümet tasarısında mevcut olan, komisyonda metinden çıkarılan maddî gücün, yeniden önergelerle konulabilmesi de mümkündür. Ben bazı kişilere «Maddî güç nedir» diye sordum, emniyet teşkilatından kişiler de vardı, hiç bilen yok. Ben hiç bilmiyorum, nedir maddî güç?

Yasama bir karar verme sürecidir. Bütün bilgilerle teçhiz edilmiş olarak karar vermemiz, bütün vatandaşların anayasal haklarına halel getirilmesini önler. Bunun için bence her konuyu açıkça tartışmamızda yarar vardır. Nasıl olsa Anayasa Mahkemesinin denetimi var denebilir; ama tasarının kanunlaşmasıyla Anayasa Mahkemesinin iptal etmesi arasında bir süre geçecektir. O dönem içinde vatandaşlarımızın hakkı belki de zedelenmiş olacaktır.

İşte bu nedenlerle her şeyden önce, bütün vatandaşlarımızın Anayasanın 17 nci maddesindeki haklarını açık ve net bir şekilde korumak için; öte yandan polislerimizi ortaya çıkabilecek münferit bazı yanlış uygulamaların şaibesinden şimdiden korumak gerekir. Bunun için Anayasamızın 17 nci maddesindeki belirli paragrafların bu maddenin sonuna eklenmesini önerdik. Bunu önermemizin nedeni, vatandaşlarımıza Anayasanın getirdiği hakları kullanma imkânını sağlamaktır.

Kaldıki, bu tasarıda hükümet bazı maddelerin altına Anayasadaki bazı metinleri aynen eklemiş bu-

lunmaktadır. Bunu da nedenle reddedeceklerini umuyorum.

Son olarak bir noktayı daha vurgulamak istiyorum. Maddedeki bazı kavramlar bende birtakım endişeler yarattı. Bu madde zor kullanma ile ilgili. Geçen pazar günü Resmî Gazetede polis kolejlerine öğrenci alınması ile ilgili 1 yönetmelik neşredildi ve o yönetmelikte kız öğrencilerin polis kolejlerine alınması önlendi. Şimdi benim aklıma bir sual geldi : Neden polis kolejlerine kadın alınmıyor? Acaba bedenî güç, maddî güç çok ağır bir şekilde mi kullanılacak? Onun için mi kadınlar alınmıyor? (HP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar) Zımnen bunu mu demek istiyorlar? Eğer buysa, çok yanlış düşündüklerini belirtmek istiyorum; çünkü bizim mizah edebiyatımızda oklava edebiyatı hayli önemli bir şekilde yer tutmuştur.

Yüce Meclise saygılar sunarım. (HP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın İsmail Saruhan.

İSMAİL SARUHAN (Ankara) — Söz sıramı Sayın Hüseyin Şen'e devrediyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Hüseyin Şen.

HÜSEYİN ŞEN (Artvin) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; benden önce görüşlerini açıklayan muhterem üyeler, bu maddenin tehlikeli bir madde olduğunu ve polise geniş yetki verdiğini söylediler. Tabiatıyla bu madde kötüye kullanıldığı zaman tehlikeli durumlar ortaya çıkabilir ve ifade ettikleri hususlar doğrudur. Ancak, ben şu Meclisteki az konuşan; fakat dikkatle dinleyen bir milletvekili olarak şunu anlamakta güçlük çekiyorum : Bütün bu maddeler tehlikeli midir? Yani, polis yasa tasarısının tüm maddeleri bu derece tehlikeli midir? Emniyet Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı, hükümet, Türk Devleti bu tehlikeli yasayı bilerek, kasıtlı olarak mı huzurumuza getirmektedir?

RUŞAN IŞIN (Sivas) Hükümet kendisi için getiriyor.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Araştırma yapın.

HÜSEYİN ŞEN (Devamla) — Bunu anlamak gerçekten mümkün değildir. O bakımdan neyin iyi olduğunu, neyin kötü olduğunu maalesef kimseye anlatamıyoruz.

RUŞAN IŞIN (Sivas) — Bu yasayla polisin başı derde girecek.

HÜSEYİN ŞEN (Devamla) — Şimdi efendim, mevcut Polis Vazife ve Selahiyet Yasasının 16 ncı maddesinde, silahın hangi hallerde kullanılacağı yazılı.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Burada yazılı değil. İşte mesele bu; fark burada.

HÜSEYİN ŞEN (Devamla) — Evet, fakat burada yeni bir hüküm getiriliyor. 1934 yılından sonra Türkiye'de gelişmeler olmuştur, bunları kimse inkâr edemez. Polisin zaten hakkı var, silah kullanma yetkisi var. Anayasa da aşağı yukarı aynı ifadelerle, meydana gelen olaylardan ders alınarak hükümler vazetmiştir. Şimdi buna karşı koyalım; güzel, ama gerektiği zaman yakalama hakkını kullanırken veya kanunsuz bir toplu gösteri yapılırken orada polis müdahale etmesin mi? Yani tamamen 16 ncı madde hükümlerine bağlı mı kalsın?

Yine, halen yürürlükte olan kanunda bulunmayan hüküm vardır. Tabiatıyla polise bunu anlatmazsanız, onu eğitmezseniz ve buradaki gibi açık ifadeler bulunmazsa, silahını nasıl kullanacağını bilmez. Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununda, silahın nasıl kullanılacağı, ilişik yönetmeliğinde çok açık şekilde yazılmıştır.

İSA VARDAL Zonguldak) — Maddeyi iyi oku.

HÜSEYİN ŞEN (Devamla) — Efendim, simdi okuyorum maddeyi.

BAŞKAN — Sayın Şen, bir dakikanızı rica edeyim.

Kürsüdeki hatibe «Maddeyi iyi okudunuz, iyi okumadınız» şeklindeki hitap isabetli değildir efendim. Bundan evvelki hatipler nasıl okuyarak ve bilerek çıkmışlarsa kürsüye, arkadaşımızı da öyle kabul etmek mecburiyetindeyiz, beyanlarını dinlemek zorundayız.

Devam ediniz efendim.

HÜSEYİN ŞEN (Devamla) — Sayın milletvekilleri, bunları size anlatmakta bir maksadım vardır. Bir kastım yok; bu mutlaka kötüye kullanılmayacaktır, ama kötüye kullanılacaktır fikriyle hareket ettiğimiz zaman, mevcut polis yasası ile şimdiki tasarıdaki bütün hükümler bu memleket için tehlikeli şekilde kullanılabilir. Hatta hiç kanun olmasa bile şikâyet ettiğiniz durumlar ortada demek kullanılabiliyor veya layusel, herhangi bir şeye dayanmadan fiil îka edilebiliyor; ama öyle görmemek lazım. Bu madde üzerindeki münakaşanın sebebini anlamak, endişenin ötesinde mümkün değil.

Efendim, ifadeler Anayasadan seçilmiş; öyle mi? 1982 Anayasası bir ihtiyaçtan doğmuş. Öyle hükümler getirmiş ki, devleti güçlendirmiş; artık bir terö-

ristin, bir anarşistin, devlet düzenini yıkan bir kişinin veya şu veya bu şekilde zararlı bir faaliyette bulunmak isteyenin faaliyetine engel olmak için hükümler vazetmiş.

Burada diyor ki; «Zor kullanma, direnme ve saldırının mahiyetine ve derecesine göre etkisiz hale getirecek şekilde kademeli olarak...» Var mı daha önce? Bu ifadeler kanunlarımızda bulunuyor mu? Bulunmuyor.

İSA VARDAL (Zonguldak) — Nedir o kademe?

HÜSEYİN ŞEN (Devamla) — Efendim, yani polis bunu okuduğu zaman veya kendisine vazife verenler bunu okudukları zaman, ne şekilde hareket edeceklerini kendi tüzüklerinde, ilgili genelgelerinde, yönetmeliklerinde vazedecekler ve bunu en iyi şekilde kullanacaklardır; ama bu bir ihtiyaçtır. «Bu değildir» mümkün değil.

AHMET SIRRI ÖZBEK (Adıyaman) — Anayasadaki hükümler tüzükle düzenlenmez sayın konuşmacı.

HÜSEYİN ŞEN (Devamla) — Efendim, müdahale etmeyin. Ben sizin kadar konuşmayı bilirim; ama burada her şeyi hukukî terimler içerisinde izah etmeye mecbur değilim. Lütfen susun.

Efendim, yine burada, bundan evvelki kanunda bulunmayan bir hüküm var. Diyor ki; «Toplu kuvvet olarak müdahale edilen durumlarda zor kullanmanın derecesi ile kullanılacak araç ve gereçler, müdahale eden kuvvetin amiri tarafından tayin ve tespit edilir.» Bu da bir hükümdür. 1980 sonrasında, önceki yıllarda, sıkıyönetim dönemlerinde bunlar aynen uygulanmıştı, ama bir açıklık, bir hüküm yoktu. Dolayısıyla bunların varlığına ihtiyacımız vardır.

Lütfen, bir haftadan beri müzakeresini yaptığımız bu kanunun ille kötüye uygulanacağı fikri sabitiyle hareket etmeyelim. Bunu yanlış takdim edersek Meclis zarar görür, polis esasen zarar görmektedir ve fevkalade rencide olmuştur. Ben, hakikaten onların durumunda olmak istemezdim.

Hepinize saygılar sunarım. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Madde üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır. (HP sıralarından «Sorular var» sesleri)

ÖMER NECATİ CENGİZ (İstanbul) — Redaksiyonla ilgili bir husus vardı Sayın Başkan.

BAŞKAN — Efendim, onu zatı âlinize soracağım.

Soru soracak milletvekillerinin isimlerini okuyorum : Sayın Sevinç, Sayın Vardal, Sayın Bozkurt, Sayın Erel, Sayın Bahçeci, Sayın Yücel, Sayın Özgenç, Sayın Özkaya, Sayın Işın, Sayın Alcan, Sayın Turhangil, Sayın Taşdemir, Sayın Üstünel, Sayın Canver, Sayın Oktay, Sayın Muhittin Yıldırım, Sayın Rıdvan Yıldırım, Sayın Nalbantoğlu, Sayın Özbek, Sayın Koyuncugil, Sayın Baykal, Sayın Ülker, Sayın Kazancıoğlu, Sayın Alaattin Fırat.

Sayın Münir Sevinç, buyurun.

Sayın Sevinç, 24 ilâ 25 arkadaşımız soru için söz almışlardır. Şimdi, soru, yerinde ayağa kalkmak suretiyle sorulur dendiğine göre, sorunun mahiyeti bellidir. Kürsüde madde için 5 dakika süre tanıyan İçtüzük, sorunun mana ve mahiyetini tayin etmiş, herhangi bir fikir serdetmeden, görüş bildirmeden sadece sorunuzu şu, şu diye netleştirmek suretiyle olacaktır. Aksi takdirde yeniden İçtüzüğün hükümlerine aykırı olarak daha geniş anlamda 25 kişilik bir müzakere tablosu arz etmiş oluruz.

Bu itibarla, sorularınızı bu istikamette sormanızı ve bu istikamette soru sormayan arkadaşların sorularını bakana yöneltmeyeceğimi şimdiden arz ederim.

Buyurun Sayın Sevinç.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Sayın Başkanım, bu soruyu eğer yukarıdaki...

BAŞKAN — Zatı âliniz için bunu söylemedim. Bütün soru soran arkadaşlar için söyledim efendim.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Anladım efendim.

BAŞKAN — Buyurun.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Sayın Başkan, soruyu açıklama yapmadan sadece, yetkisi var mıdır şeklinde sorsam acaba sayın bakan ne cevap verecektir?

BAŞKAN — Efendim, bendeniz sualinizin cevaplandırılmasını uygun görürsem, bakana aktarırken elbette bunu ne anlamda sorduğunuzu da söyler, yardımcı olurum efendim.

Buyurun.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Maddenin üçüncü fıkrasında, «Toplu kuvvet olarak müdahale edilen durumlarda, zor kullanma derecesi ile kullanılacak araç ve gereçler müdahale eden kuvvetin amiri tarafından tayin ve tespit edilir» denilmektedir. Bu durumda toplu kuvvette görevli olan bir polis me-

muru, el koydukları herhangi bir olayda, amirin tespit ettiği araç ve gereç dışında bir araçla müdahale ederse sorumlu olacak mıdır? Yani toplu kuvvetteki polisin kendiliğinden takdir ederek veya acil halin zorunlu kıldığı durumlarda amirinin tespiti dışına çıkmaya yetkisi olacak mıdır?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Amirinin emri hilafına hareket eden polis sorumlu olacaktır.

İkinci soruyu anlamadım efendim.

BAŞKAN — İkinci soru şudur : Bu şahıs, emri altındaki şahıs, bu vazifeyi ifa ederken kullanacağı aleti seçmede kendi takdirini kullanacak mıdır?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Madde açık efendim. Madde bunu belirtiyor, «Amirin emriyle» diyor.

BAŞKAN — Sayın Vardal, buyurun sorunuzu sorun efendim.

İSA VARDAL (Zonguldak) — Sayın Başkanım, ek madde 6'nın ikinci fıkrasında, «Polis kanunî şartları gerçekleştiğinde her çeşit silah kullanma yetkisine sahiptir» hükmü yer almaktadır.

Sayın Bakan, silah kullanmanın kanunî şartlarını lütfen tek tek sayabilir mi? Şayet sayamıyorsa, bakan bunu sayamadığına göre, kültür düzeyi düşük olan bir polis memurundan bu şartları tek tek bilmesini beklemek mümkün mü? Soru bir.

Soru 2; ek 6 ncı maddenin ikinci fıkrasında, zor kullanma, direnme ve saldırının mahiyetine ve derecesine göre etkisiz hale getirilecek şekilde kademeli olarak artan nispette bedenî kuvvet kullanılacağı ifade edilmektedir. Polisimizin yine kültür düzeyi ve vatandaşa olan yaklaşım şekli hepimizce malumdur. Buna göre zor kullanmanın, hangi halde ve ne yapılacağının açıkça ve tadadî şekilde sayılarak belirtilmesi, bu yetkiyi kullanacak polis için kolaylık sağlaması; vatandaşın, hareketinin gerektirmediği bir muameleye maruz kalmasının önlenmesi bakımından faydalı olmaz mı?

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Sayın Bakan, «Türk Polisi kültür düzeyinin zayıf olması sebebiyle bu yetkisini nasıl kullanabilecek? Siz teferruatı ile tadadî olarak gösterebilecek misiniz?» diye soruyorlar.

İSA VARDAL (Zonguldak) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN — Yani hadiseleri bu metinde teker teker sayabilecek misiniz?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Silah kullanma şartları kanunda belirtilmiştir. Bu kanuna uygun olarak görev yapacak herkes kanuna uymak mecburiyetindedir ve şimdiye kadar da uymuştur efendim. Bu münakaşanın açılmasının gereği yoktur.

BAŞKAN — Sayın Bozkurt, buyurun.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Efendim, bendeniz sarfınazar ettim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Salim Erel.

İSA VARDAL (Zonguldak) — Sayın Başkan, 2 nci soruma cevap vermediler.

BAŞKAN — 2 nci soru da aynı mahiyette idi efendim, aynı mahiyette idi.

İSA VARDAL (Zonguldak) — Aynı mahiyette değildi efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Erel.

SALİM EREL (Konya) — Sayın Başkan, ek madde 6'da «polis» kelimesinden sonra ifadenin anlamına göre virgül konması lazımdır. Buraya virgül konmamıştır.

BAŞKAN — Sayın Cengiz beyan ettiler efendim. Biz maddeyi okurken bu maddî hata ile birlikte okuyacağız ve Sayın Cengiz'e de soracağız efendim.

SALİM EREL (Konya) — Özür dilerim onu anlayamadım efendim. Buraya virgül konacak değil mi?

BAŞKAN — Orayı tetkik edeceğiz efendim, Zatı âlinizden de soracağız, Sayın Cengiz'den de soracağız bu maddî hatayı. Evet şimdi sorunuza geçin efendim.

SALİM EREL (Konya) — Sayın Başkanım, maddede, polis bu fiileri etkisiz hale getirmek için zor kulanabilir diyor. Ben şu anda bir vatandaş olarak hangi zorla muhatap kalacağımı bilemiyorum ve bu nun endişesi içerisindeyim.

BAŞKAN — Efendim, şimdi bu sual mi; lütfen efendim. Efendim lütfen sualinize geçin lütfen.

SALİM EREL (Konya) — Rica ediyorum. Soruyorum, ben milletvekiliyim, bu kadar beni zapturapt altına sokmayın.

BAŞKAN — Efendim, sualin nasıl olacağını İçtüzük tespit etmiş.

SALİM EREL (Konya) — Yani bir arkadaşımız burayı lise müdürü mü diye idare ediyor dive sorunca biz de öğrencimi olacağız Sayın Başkanım; istirham ederim?

BAŞKAN — Efendim, ne ben öğretmenim, ne de zatı âliniz öğrencisiniz; ama sual şeklinde sorunuz, sual şekline getiririz, lütfen sual şekline getiririz.

Suale hakarete maruz kalırsam gibi bir şahsî mütalaa ile girmeyin.

SALİM EREL (Konya) — Sayın Başkan, sizi üzecek olaylara sebebiyet veriyorsak ve bunlardan biri de ben isem, bu olayların nedeninde biraz da zatı âlinizin riyaset usulü yatıyor.

BAŞKAN — Efendim, zatı âliniz soru sormadığınız için, zatı âlinizi geçiyorum.

Sayın Şeyhmus Bahçeci, buyurun.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, maşallah bayram şekeri dağıtır gibi ceza dağıtıyorsunuz.

BAŞKAN — Sayın Bahçeci, Sayın Bahçeci...

İnşallah efendim üzücü hadiseler olmaz da biz de öyle... (HP sıralarından «Bravo Başkan» sesleri) Evet, buyurun efendim.

ŞEYHMUS BAHÇECİ (Diyarbakır) — Sayın Başkan maddede, polis, topluluğun saldırıya yeltenmesi veya saldırıda bulunması hallerinde, bu fiilleri etkisiz hale getirmek için zor kullanabilir denmekte. Bu gibi hallerde parlayıcı ve patlayıcı maddeler ile ateşli silahlah, sis ve göz yaşartıcı bombalar kullanılabilecek midir?

Polis, her hal ve hareketlerde olaylarda daimi olarak psikolojik ve bedenî kuvvet kullanmadan ateşli silahlarla zor kullanarak olayları bastırmaya giderse, ateşi elle değil, maşa ile tutmak varken, bu hallerde ne yapılacaktır? Daimî olarak ateşli silah kullanmayı âdet haline getirirlerse ne olacaktır? Devletler hukukunda bile..

BAŞKAN — Efendim, şimdi devletler hukukunda ne yazıyor, onu söylemeyin efendim.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Onu çıkarıyor efendim.

ŞEYHMUS BAHÇECİ (Diyarbakır) — Savaş hallerinde bile kadınlara, çocuklara, hastalara, sivillere müdahale edilmez. Burada ne yapılacaktır?

BAŞKAN — Efendim, bunların hepsi Türk mevzuatında vardır; ama ben bakana yine de soru mahiyetinde soruyorum. Takdir kendilerinindir.

Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Göz yaşartıcı bomba kullanılacaktır. Diğerlerinde toplumu dağıtmak için kanunun verdiği her türlü selahiyet kullanılacaktır efendim ve buna gerek vardır, biz inanıyoruz.

BAŞKAN — Sayın Vasıf Yücel.

MUHTEŞEM VASIF YÜCEL (Zonguldak) — Sayın Başkan, ek 6 ncı maddenin birinci fıkrasındaki «Polis yakalanması gerekli kişi» tabirinden ne kastedilmektedir? Polis bu yetkisini kullanırken, yakalanması gerekli kişiyi belirleyen, elinde gerekli dokümanlar olmadığı takdirde yanlışlıkla başka bir kişiyi yakalasa polis hakkında ne gibi işlem uygulanacaktır? Bu bir.

2 nci sorum; ek 6 ncı maddenin birinci fıkrasındaki «Saldırıya yeltenmesi» ibaresi Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kanunlarına girebilecek nitelikte bir ifade tarzı mıdır?

BAŞKAN — Sayın Bakan buyurun efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Şimdiye kadar yanlışlıkla yakalayanlara ne muamele yapılmışsa, şimdi de öyle yapılacaktır. Bu kanun, bununla ilgili bir kanun değildir.

BAŞKAN — Sayın Günseli Özkaya.

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Kanun tasarısında «Polis yakalanması gerekli kişiler» denmektedir. Ancak bu öylesine geniş bir kavramdır ki, ne herhangi bir kanuna, ne de herhangi bir kanun maddesine atıf yapılmamıştır. Bundan önceki kanun yapma tekniğine aykırı bulduğumuz bu düzenleme biçimi acaba yeni bir kanun tekniği midir?

Bunun dışında «Dağıtılması gerekli topluluklar» denmektedir. Bu da öylesi geniş bir kavramdır ki, örneğin...

BAŞKAN — Örnek vermeyin efendim, geniş kavram olduğunu kabul edelim.

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Efendim, benim amacım anlatmaktır, kesinlikle uzatmak değil.

BAŞKAN — Estağfurullah. Tabiî, teşekkür ederim.

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Bir pankartın asıldığı veya bir sloganın atıldığı bir toplulukta, polisin değerlendirmesi topluluğun dağıtılması şeklinde olduğu zaman, bu topluluklar belki de kendi kurumlarının, kuruluşlarının istemlerini söylemek için böyle toplantıları da düzenlemeyi amaçlarlarsa, siyasî iktidarların emrine girme yolu açılmıyor mu?

Bunun dışında özellikle kadın derneklerinde kadınlarımız hiçbir şekilde olay çıkartmaktan yana olmadıklarından, bu kanun tasarısı gerçekleştiği takdirde kadınlarımızı dernek çalışmalarından soyutlamış olmuyor muyuz? Öğrenci derneklerinin (gençlik teşkilatı henüz yok Türkiye'de) henüz yeni oluşmakta olduğu Türkiye'de bu kadar ağır baskı biçimindeki geniş kapsamlardan çekinen öğrencilerimiz ya bunları kurmaktan vazgeçeceklerdir veya zayıflayan iktidarlar Siyasî Partiler Kanununda olmayan kadın ve

gençlik kollarını bu kanundan faydalanarak acaba kendilerine yan kuruluş olarak yapma yolunu açmıyorlar mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Bakan, bu kanunun yanlış tatbikatı karşısında ne gibi bir durum alınır, onu sormak istiyor Sayın Günseli Özkaya.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, kanunların yanlış tatbiki kimin tarafından icra edilmiş, ifa edilmişse yine kanunî takibata maruzdur. Gerekli soruşturma ve tahkikat yapılır, tecziyesi cihetine gidilir.

BAŞKAN — Sayın Ülker, buyurun.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Sayın Başkan, burada getirilen maddeye girmeden evvel, üzerinde durmadan evvel, halen yürürlükte bulunan kanunun 17 nci maddesinde, tedbirlere riayetsizlik, mukavemet edenlere karşı olmak, zorla karşı koyanlara el koymak, yakalanmadıkları takdirde suç işleyecekleri engellemek için polisin zor kullanacağı ve karakola götüreceği ifade edilmiştir. 16 ncı maddede de «Polis aşağıdaki yazılı hallerde sürat kazanmaya selahiyetlidir» demektedir. Şimdi bu madde niçin getirilmiştir, anlaşılmıyor. Çünkü diyor ki : «Kanunî şartlar gerçekleştiğinde her çeşit silah kullanma yetkisini ifade eder.» Demek ki 16 ncı maddeye göre kanunî şartlar gerçekleşirse, olacak.

Şimdi burada bir de, «Dağıtılması gereken topluluk» denmektedir. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu var; eğer onun kapsamına giriyorsa, o bozulmuş olur. O kanundaki boru çalmak, gürültü etmek gibi şeyler bu maddeye getirilmek suretiyle, bu madde usulsüz getirilmiş bir madde olmaktadır.

BAŞKAN — Çok affedersiniz, sözünüzü kesmemiş olayım ama, zatı âliniz şunu sormak istiyorsunuz zannediyorum Sayın Ülker : Yani «16 ve 17 nci maddelerde bunlar daha evvel tedvin edilmişken ve Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununda hükümler varken, bu maddeye neden lüzum hissedildi?» diyorsunuz.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Evet efendim.

BAŞKAN — Diğer sorunuza geçin efendim.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Bu şekilde polis kargaşaya sokulmaktadır. Acaba bu maddenin geri alınması düşünülmekte midir?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim aksine, hangi hallerde bedenî güç kullanılacağı, hangi hallerde maddî güç kullanılacağı belirtilmesi ve sorulan soruların içeriğinden de anlaşılacağı gibi, bunların takdirinde hata yapıldığında arzu edilmeyen sonuçların doğmaması için getirilmiş bir maddedir. Bunların tedricî olarak kullanılacağını ve bu hareketlere toplum amirinin emriyle başlanacağını sıralıyor, bir biçime sokuyoruz.

Saygıyla arz ederim efendim.

BAŞKAN — Sayın Özbek.

AHMET SIRRI ÖZBEK (Adıyaman) — Sayın Başkanım, bu madde metninde, «Saldırıya yeltenmek» diye bir ibare vardır. Buradaki, saldırıya yeltenmekten kasıt nedir? Özellikle...

BAŞKAN — Bu 1 inci soru efendim, diğerine geçin.

AHMET SIRRI ÖZBEK (Adıyaman) — Efendim siz soru sormanın şeklini de değiştiriyorsunuz. Doğru - yanlış sorusu sormuyorum ki, doğru mu yanlış mı diye soru sorayım. Lütfen efendim.

BAŞKAN — Efendim zatı âlinizin açıklama yapması mümkün değil.

AHMET SIRRI ÖZBEK (Adıyaman) — Test yapmıyoruz burada Sayın Başkan.

BAŞKAN — Zatı âliniz, «Yeltenme nedir» diye sordunuz. Onu soracağım efendim.

AHMET SIRRI ÖZBEK (Adıyaman) — Türk Ceza Kanununda, «Eksik teşebbüs» ve «Tam teşebbüs» kavramları varken, buna rağmen, «Saldırıya yeltenme» ibaresi hangi anlama gelmektedir? Lütfen örneklerle açıklayınız. 1 inci sorum bu.

2 nci sorum; 1 ay kadar önce Adana'da bir mühendis bir dükkân sahibiyle herhangi bir tartışmaya...

BAŞKAN — Efendim misal vermeyin; 50 tane misal veren olur burada. Lütfen efendim.

CÜNEYT CANVER (Adana) — Örnek veriyor Sayın Başkan.

BAŞKAN — Örnek veremez efendim, örnek veremez. Ancak soru sorar efendim.

AHMET SIRRI ÖZBEK (Adıyaman) — Sayın Başkanım, bu mühendis bıçakla dükkânın önüne çıkıyor ve o anda oradan geçen polisler silahlarını çekip mühendisi öldürüyorlar. Burada, elinde bir meyve bıçağı bulunan bir mühendisi, bir insanı polis hangi yetkiye dayanarak öldürmüştür? Bu polis hakkında ne işlem yapılacaktır?

BAŞKAN — Efendim, Sayın Bakan, Sayın Reşit Ülker'e o konuda cevap verdi efendim. Suç işlemişse, hududunu aşmışsa elbette cezalandırılacaktır. Kanunlarımızda bu hususta müeyyideler var, zaten bakan da öyle cevap verdi.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Hudut yok Sayın Başkan.

BAŞKAN — Yeltenme hususuna da cevap verdi. Sayın Koyuncugil.

AHMET SIRRI ÖZBEK (Adıyaman) — Efendim sorularıma cevap verilmedi.

BAŞKAN — Efendim sorularınıza daha evvel cevap verdi, arkadaşlarınız bütün teferruatıyla «yeltenme nedir» diye sordular, Sayın Bakan da cevap verdi efendim.

Sayın Koyuncugil, buyurun.

AHMET SIRRI ÖZBEK (Adıyaman) — Dikkatle izledim, soruyla ilgili cevap vermediler efendim.

BAŞKAN — Sayın Bakan, bu soruya cevap vermediyseniz buyurun efendim.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Sayın Başkanım, bana sıra gelmeyecek mi efendim?

BAŞKAN — Gelecek efendim, niçin gelmesin efendim; 30 kişi soru için söz istedi, size de gelecek sıra efendim, isminizi yazdım.

Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim kanunlarımızda ve tatbikatlarda yer almış tabirler eğer burada öğrenilmek isteniyorsa, burada bunların izahı uzun zaman alır. Bunlar eğer merak ediliyorsa şahsî gayretlerle öğrenilmelidir efendim.

BAŞKAN — Sayın Koyuncugil.

AHMET SIRRI ÖZBEK (Adıyaman) — Türk Ceza Kanununda «Saldırıya yeltenmek» diye bir terim yoktur Sayın Bakan.

ÜNAL YAŞAR (Gaziantep) — Kanunu bilmemek mazeret değildir.

BAŞKAN — Efendim şimdi hukukçular yarışa girdi, onun için bağışlayın birbirinizi.

Buyurun Sayın Koyuncugil.

SÜLEYMAN KOYUNCUGİL (Gaziantep) — Sayın Başkan, 9 sorumdan 7 tanesi cevaplandırıldığı için...

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

SÜLEYMAN KOYUNCUGİL (Gaziantep) — Net cevap alamadığım diğer bir sorumu soruyorum efendim.

«Zor kullanma, direnme ve saldırının mahiyetine ve derecesine göre etkisiz hale getirilecek şekilde kademeli olarak artan nispette bedenî kuvvet, kanunî şartları gerçekleştiğinde her çeşit silah kullanma yetkilerini ifade eder» denmektedir.

Çok iyi bildiğiniz üzere uluslararası kuruluşlarca yasaklanmış, uluslar arasındaki savaşlarda dahi kullanılmayan silahlar sözkonusudur. Bu silahlar örneğin Napalm bombası, biyolojik silahlar...

BAŞKAN — Efendim, ne gereği var, söylediniz; bunları saymaya ne gerek var?

SÜLEYMAN KOYUNCUGİL (Gaziantep) — Bu silahlar kullanılacak mı?

BAŞKAN — Bunu sorunuz efendim.

Sayın Koyuncugil, diğer sorunuza devam edin efendim.

SÜLEYMAN KOYUNCUGİL (Gaziantep) — Özel kuruluş kanunu, tüzüğü, yönetmeliği olmayan özel timlerin kimlerden, nasıl teşekkül edeceğini bilmediğimize göre, eğitim derecelerinin de ne olduğunu yine bilemiyoruz; bu nedenle 6 ncı maddede ve daha önce de 5 inci maddede tanımlanan bu kuruluşun, bu maddeler içerisine girmesi nedeniyle bunların amirleri hangi nitelikte olacaklar ve bu silah kullanma kararını nasıl verecekler?

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

Şimdi Sayın Bakan, burada Napalm bombası, İkinci Dünya Harbinde kullanılan gazlar, bunlar kullanılacak mı efendim?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, her halde latife olsun diye sordu sayın milletvekili.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın bakan soru ciddidir.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Ben de ciddî cevap veriyorum.

BAŞKAN — Sayın Sururi Baykal.

SURURİ BAYKAL (Ankara) — Sayın Başkanım, gerçekten «Her çeşit silah» deyimi bütün silahları kapsamaktadır. Şimdi bununla ilgili bir sorum var; fakat sayın bakan cevaplandırmaya niyetli bulunmadıkları için bunu geçiyorum. Nagazaki ve Hiroşima çağrışımı içinde bunu soracaktım, vazgeçiyorum ve tek soruma dönüyorum.

«Zor kullanma kademeli olarak artan nispette bedenî kuvvet kullanılmasını ifade eder» denmektedir. Artan nispette kullanılacak kuvvetin azalması gerekebileceği düşünülmüş müdür? Gerektiğinde bedenî kuvvet duruma göre artırılmış iken, bu lüzumun azalması halinde artırılmış bedenî kuvvet kullanımı azaltılacak mıdır? Bu kanunda yer alan şekle göre soruyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Aynı olayda mı söylüyorsunuz sayın milletvekili?

SURURİ BAYKAL (Ankara) — Aynı olayda.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Elbette efendim, tabiî efendim.

SURURİ BAYKAL (Ankara) — Cevap verilmedi efendim.

BAŞKAN — Cevapladı efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Verdim efendim, nasıl cevap vereyim? «Azaltılacak mı?» diyor, ben de evet diyorum. Ne yapmamı istiyorsunuz?

BAŞKAN — Sayın Rıdvan Yıldırım buyurun.

ALİ RIDVAN YILDIRIM (Tunceli) — Sayın Başkan, madde metninde, «Polis yakalanması gerekli kişi veya dağıtılması gereken topluluğun direnmesi, saldırıya yeltenmesi veya saldırıda bulunması hallerinde, bu fiilleri etkisiz hale getirmek izin zor kullanabilir. Artan nispette bedenî kuvvet, kanunî şartları gerçekleştiğinde her çeşit silah kullanma yetkilerini ifade eder» denmektedir.

Örneğin, bir topluluk hiçbir saldırı yapmadan, herhangi bir olayı pankartlarla veya sloganlarla protesto ediyor. Polis bu topluluğu dağıtmak için zor kullanıyor. Topluluk dağılma niyetinde değil, ama hiçbir zarar verecek saldırı da yoktur. Amir kendi yetkisiyle silah kullanma emri verebilecek midir? Bunu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Bu olaylar kanunsuz toplantı ve gösteri yürüyüşleri içindir.

Eğer topluluk hiçbir suç işlemiyorsa topluluğuna devam edemez efendim. Yine polis onu o zaman, mademki bir direnme yoktur, hemen oradan dağıtır veyahut da arabasına alıp götürür.

ALİ RIDVAN YILDIRIM (Tunceli) — Pasif direnme var.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, o zaman arabasına alır, götürür.

ALİ RIDVAN YILDIRIM (Tunceli) — Silah kullanamaz?..

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Kullanmaz, neden kullansın.

BAŞKAN — Sayın Yıldırım, soru cevaplandırılmıştır.

Buyurun Sayın Nalbantoğlu.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Sayın Başkan, 1 sorumu arkadaşlar sordu, 2 tane sorum var.

Hukukumuzda «direnme» ile «saldırı» deyimlerinin tarifi kesin olarak yapılmış mıdır?

«Zor kullanma» deyiminden sonra «kanunî şartları gerçekleştiğinde her çeşit silah kullanma yetkilerini ifade eder» deniliyor. Her çeşit silah içinde top, roket, füze, denizaltı da sayılabilir mi?

BAŞKAN — Efendim, bunlara sayın bakan daha önce cevap verdi.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Ben duymadım. (Gülüşmeler)

BAŞKAN — Sayın Ruşan Işın, buyurun.

RUŞAN IŞIN (Sıvas) — Sayın Başkan, tasarının ek 6 ncı maddesinin ilk fıkrasında, «saldırıda bulunma» ve «saldırıya yeltenme» deyimleri ayrı ayrı geçmektedir. Bu deyimler arasındaki fark, hangi takdir unsurlarına göre gözetilecektir?

Toplu olaylarda saldırıya yeltenme hali nasıl saptanacaktır? Hangi hallerde saldırı ve yeltenme hali, hangi hallerde saldırıda bulunma fiili teşekkül etmiş olacaktır.

Aynı fıkrada direnme hali sözkonusudur, direnmenin ölçüsü ne olacaktır? Bütün bu deyimler ifade edildiğine göre bunlar Polis Görev Yönetmeliğinde veya başka bir mevzuatta tanımlanmış mıdır? Eğer tanımlanmış ise bu yasaların veya tüzüklerin burada açıklanmasını istiyorum. Çünkü tespit etmek mecburiyetindeyiz.

BAŞKAN — Sayın Bakan, Sayın Işın, buradaki terimlerin net ve açık bulunmadığını, bunların bir yönetmelikle bir tarife bağlanabileceği hususunu bakanlık olarak düşünüyorlar mı diye soruyorlar.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Bu kelimeler açıktır. Bunların tarife muhtaç yönleri yoktur.

BAŞKAN — Sayın Alcan, buyurun.

SALİH ALCAN (Tekirdağ) — Sayın Başkanım, bu maddede topluluğu dağıtmak için dövmek, coplamak, yerlerde sürümek gibi işkenceye taalluk eden davranışların kullanılması yasak bir hale mi getirilmek istenmektedir?

Karakol veya emniyet binasında gözetim altında bulunan bir sanık dövüldüğünde, kendisine emniyette zor kullanılarak dövüldüğünü iddia ettiğinde polis cevaben, «Vatandaş saldırıda bulundu, biz de yasanın bu maddesine göre işlem yaptık» dediğinde, yapılan işlem yasal olabilecek midir?

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — İşlemlerin yasal olup olmadığına mahkemeler karar verir efendim, biz karar vermeyiz.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Turhangil, buyurun.

İSMET TURHANGİL (Manisa) — Sayın Başkan, sizden öncelikle bir ricam var. Lütfen sözümü kesmeyin, tamamını bitireyim.

BAŞKAN — Efendim, soru olarak soracaksanız, yani oradaki yazılı metni okuyacaksanız, daha evvel söz istemiş olsaydınız size söz verirdik, kürsüden konuşurdunuz.

Şimdi sorunuzu buyurun.

İSMET TURHANGİL (Manisa) — Şimdi, ek madde için tasarı gerekçesinde, 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Yasasında ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasasında zor kullanmanın şekli ve sınırı hakkında hüküm bulunmadığından bahisle bu maddenin hazırlandığından bahsediliyor. Fakat, ilgili maddeyi dikkatlice okuduğumuzda yine de şekil ve sınır konmadığı açıkça görülüyor. Buna göre, şayet polisin kan davası sebebiyle bir düşmanı olduğunu kabul edersek buna karşı alınacak tedbirler nelerdir? Bu 1 inci sorum.

2. Bu önlem araç ve gereçten mi olacaktır?

3. Spor müsabakalarında da bu yöntemler kullanılacak mıdır?

BAŞKAN — Sayın Turhangil şayet bu madde metniyle herkes özel hayatındaki münferit hadiseleri zihinlerinde billurlaştırır ve bunu soru haline getirirse, herkesin hayatında tatbik konusu olacak ve buraya yöneltilecek bir soru olmaz. Bu itibarla, bu soruları genel mahiyette maddenin metniyle ilgili görmedim. Ama Sayın Bakan buna cevap lütfederse sizin adınıza da Başkanlık adına da teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — 1 inci sorunun maddeyle ilgisi yoktur.

İkinci soruya cevabım şudur : Spor müsabakalarında bu kullanılmayacaktır efendim.

Arz ederim.

BAŞKAN — Sayın Metin Üstünel, buyurun.

METİN ÜSTÜNEL (Adana) — Sayın Başkanım, ek 6 ncı maddenin ikinci fıkrasında zor kullanma yetkisinden söz edilmektedir. Maddeye göre zor kullanmanın bir unsuru da bedenî kuvvet kullanmaktır. Kullanılacak bedenî kuvvetin de direnme ve saldırının mahiyetine göre ve derecesine göre kademeli olarak artan oranda olacağı anlaşılmaktadır. Maddeye geçen bedenî kuvvet kullanmanın somut örnekleri verilebilir mi? Bu deyim dövmeyi ve hastanelik etmeyi kapsıyor mu? Hastanelik olduğu zaman o şahıs hastane masraflarını nereden karşılayacak?

BAŞKAN — Efendim bunlar maddemizle ilgili sorular değildir.

Sayın Canver, buyurun efendim.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, Sayın Bakan cevap verir buna.

BAŞKAN — Efendim bunlara Sayın Bakan cevap verir vermez, ben Sayın Bakana soruyu yöneltiysem cevap verir, kendisi o arzu içerisinde olsa dahi benim takdirime bağlı bir husus. Bunlar maddeyle ilgili değildir efendim.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan bu yetkinizi nereden alıyorsunuz, teamülden mi alıyorsunuz, İçtüzükteki sarih bir maddeden mi alıyorsunuz?

BAŞKAN — Hem teamülden, hem de maddeden alıyorum.

Buyurun Sayın Canver.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Hangi maddeden alıyorsunuz? Yetkiniz yok efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Canver, sualinizi sorun.

METİN ÜSTÜNEL (Adana) — Aynı fıkra, fıkranın aynını tekrarlayarak soru soruyoruz. Daha nasıl olacak?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Canver.

CÜNEYT CANVER (Adana) — Sayın Başkan, daha önce polisin hangi hallerde zor kullanacağı en ince detayına kadar düzenlenildiği halde ek madde 6 daha genel ifade kullanarak polisin zora başvurmasını kolaylaştırmakta ve meşrulaştırmaktadır. Bu kolaylığın sağlanmasına neden ve hangi olaylar sonucu gerek duyulmuş, zor kullanmanın eski hali polisimizi güç durumlarda mı bırakmıştır? Açıklanmasını istiyorum.

İkincisi, ek madde 6 bu haliyle kabul edilirse vatandaşı, bazı polislerin keyfî olarak zor kullanmasına karşı nasıl koruyacaksınız?

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim aksine biz keyfî davranışları önlemek için bu maddeyi getirdik. O bakımdan sayın soru sahibi gibi düşünmediğimi arz ederim efendim.

BAŞKAN — Sayın Oktay, buyurun.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Sayın Başkan, aslında gerçekten yoruluyorsunuz. Bir usul tartışması açarak sorular bir satır olacak diye, sayın ANAP Grubunun oylarıyla kabul ettirseniz siz de kurtulacaksınız. (HP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Soru müessesesi bu Meclisteki 50 seneden beri bu şekilde kullanılıyor efendim, buyurun.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Yani çok rahatlarsınız efendim...

Sayın hükümet bir tasarı getirdi, elbetteki bilerek getirdi; bütün bu unsurları, buradaki tabirleri, maddelerdeki detayı bilerek getirdi. Bizi aydınlatmalarını istirham ederim. Sayın bakan bize açıkça bu bilgileri versinler ve biz de rahatlayalım, siz de lütfen kısıtlamayın.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Zor kullanma tabiri var. Evet, zor kullanma, bedenî kuvvet, maddî güç olarak belirtilmiş; ama bunlar hepsi genel tabirler Sayın Başkanım. Maddî güçten ne anlaşılıyor? Nedir bu maddî güç? Yani çok çeşitli şeyler var, cop var işin içerisinde, başka şeyler var, çok şeyler var. Nedir bunlar? Hani, polis nasıl anlayacak bu şeyleri, maddî gücü nasıl anlayacak? Bunun belirtilmesi lazım. Soruyorum, nedir bu?

BAŞKAN — Başkaca var mı efendim?

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Tabiî var efendim, nefes aldırmıyorsunuz.

BAŞKAN — Okuyun, onu diyorum efendim.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — «Şartları gerçekleştiğinde her çeşit silah kullanma yetkisi» diyor, ama şartlar, hangi şartlar? Bu gerçekleşecek şartlar hangileridir? Polis, istediği gibi yorumlayabilecek midir? Arkadaşlarımızın aldandığı nokta burasıdır. Belli bir konuda silah kullanma yetkisi verip, onu kötüye kullanırsa bu kötüye kullanmadır. Burada, kötüye kullanma, değil. Yani, hangi şartlar gerçekleşecek? Bu konuda bir unsur belirtilmemiş. Bu durum karşısında polis, bu şartları dilediği gibi yorumlayabilecek, dilediği gibi değerlendirebilecektir.

Polis bir takdir hatası yaparak, diyelim, hani o şekilde söyleyelim, silahını kullanıp adamın ölmesine sebebiyet verirse, şartlar gerçekleşmiştir diye adamı ibra mı edeceğiz, yoksa Türk Ceza Yasasındaki katletmek suçu işlenmiş olacak mıdır? Bunların bir açıklığa kavuşturulmasını istiyorum.

Polis bu şartları dilediği şekilde yorumlama imkânına sahip olacağına göre; «Ben böyle yorumluyorum, o halde şu kişi bu şartlara aykırı davranmıştır» demek suretiyle husumet duyduğu veya kendi görüş ve düşüncelerine ters düşen vatandaşımıza karşı bu yetkisini kullanıp kullanamayacağı konusunu nasıl düşünüyor hükümet? Yani, kullanamayacağı konusunda bir güvence düşündü mü? Yoksa, vatandaş, polisi uzaktan da gördüğü zaman kaçmak zorunda mı kalacaktır; yani güvencesi sadece bu mu olacaktır? Bir sınırlandırma, bu konuda bir güvence yok mu, güvence getirilmiyor mu?

Açıkça istirham ediyorum, lütfen konular çok önemlidir. Polemik için sormuyorum; toplumsal yaşamımızda her zaman karşılaşacağımız ve bu sistemin getireceği boşluklar bunlardır.

BAŞKAN — Efendim, ben de suallerinizi Sayın Bakana aktarıyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, bedenî kuvvet: Bir kanunsuz davranış olmuştur, bir toplum hareketi olmuştur; ne yapacak polis, tutmayacak mı bu adamı, göğsü ile itelemeyecek mi, kalkanı varsa kalkanını kullanmayacak mı? Bu, şiddetle artıyorsa copunu kullanmayacak mı, su sıkmayacak mı? Gide gide artıyor, tecavüze geliyorsa silah kullanmayacak mı?

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Özür dilerim Sayın Bakanım, tek tek saymazsanız, belli unsurları koymazsanız olmaz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, bakın ben sizi dinledim, bunları da söylüyorum, misalleriyle söylüyorsunuz, bakın misalleriyle söylüyorum.

Şimdi siz, «şartlar gerçekleştiğinde» diyorsunuz. Madde metninde «şartlar gerçekleştiğinde» demiyor, «kanunî şartlar gerçekleştiğinde» deniyor. Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu 16 ncı maddesinde yazmış. Yani devamlı, böyle keyfî davranışı getirmiyor. Herkes kanunlarla mukayyet.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — İşte nedir bunlar? Bunu soruyorum. Tabir belirsiz olunca, adam ne yapacağını şaşıracak.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, kanunî şart, zaten kanunun kendisinde var, 16 ncı madde şartları saymış efendim.

Husumet meselesi söz konusu değil. Biz, o noktada, sizin bu soruyu sorduğunuz noktada bir yenilik getirmiyoruz. Silah kullanma yeni gelen bir şey değil, kanunun 16 ncı maddesinde var; 50 senedir eğer husumet beslediği insanı gitse vursaydı ve takipsiz kalsaydı şimdi yine aynı suali bana sorabilirdiniz; ama, mademki şimdiye kadar olmamış, olanlar da kanun çerçevesinde cezalandırılmış, takip edilmiş; o halde bir mesele olmamak lazım gelir.

Saygıyla arz ediyorum efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Muhittin Yıldırım, buyurun.

MUHİTTİN YILDIRIM (Edirne) — Sayın Başkanım, aracılığınızla sayın bakandan sormak istediğim konu, tasarının ek 6 ncı maddesi; yani, her çeşit silahlar konusuydu. Arkadaşlarım bu konuda sorular sordukları için sormaktan vazgeçiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın İbrahim Taşdemir.

İBRAHİM TAŞDEMİR (Ağrı) — Sayın Başkanım, 2559 sayılı Yasada polisin hangi şartlar altında silah kullanacağı belirtilmiştir. Buna göre, amir tarafından polise verilen emirlerin kanuna uygun olması halinde kullanılacağı, polis tarafından bu emirlerin kanunsuz olarak telakki edilmesi halinde öncelikle yazılı talimat istemesi gerektiği, acil hallerde ise, sözlü talimatla yetinebileceği; fakat bu durumlarda ortaya çıkan sorumlulukta amirin ve polisin müteselsil olarak cezalandırılacağı belirtilmektedir.

Mevcut yasaya göre, silah kullanan polise bir inisiyatif ve bunun sonucu olarak bir sorumluluk verilmektedir. Halbuki getirilen tasarının...

BAŞKAN — Efendim, lütfen bunu soru haline getiriniz. Zatı âlinize söz versem, kürsüye gelseniz, 5 dakika konuşabilirsiniz, daha fazla konuşamazsınız. Bunu suiistimal ediyoruz; lütfen efendim.

İBRAHİM TAŞDEMİR (Ağrı) — Samimiyim Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Soru haline getirin ve neticesini söyleyin lütfen.

İBRAHİM TAŞDEMİR (Ağrı) — Netice olarak, şu söylediğim asıl yasada kanunsuz emir diye bir müessese vardır. Kanunsuz emre itaat etmek veya etmemek müeyyideye bağlanmıştır. Dolayısıyla, verilen emrin kanuna uygun olup olmadığının takdiri polise bırakılmıştır. Halbuki, tasarıda toplu hallerde zor kullanmanın derecesini amir belirleyecektir. Dolayısıyla, polisin bir inisiyatifi bulunmamaktadır.

Hal böyle olduğuna göre, bu durumda silah kullanan polise ceza tahmil etmek sizce doğru mudur? Dolayısıyla, burada tasarı ile yasa arasında bir çelişki mevcuttur. Eğer tasarıda polise yetki tanımayan, doğrudan doğruya...

BAŞKAN «Eğer» dediniz mi şahsî görüşe giriyorsunuz efendim, Lütfen sualiniz 5 dakikayı geçti, kürsüde olsaydınız 5 dakikadan fazla konuşamazdınız, oysa hâlâ suale girmediniz efendim.

İBRAHİM TAŞDEMİR (Ağrı) — Sayın Başkan, tasarının kabulü halinde, asıl kanunda mevcut olan kanunsuz emir müessesesi yok olmayacak mıdır?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Hayır efendim, olmayacaktır.

BAŞKAN — Sayın Taşdemir, sayın bakan cevap vermeden evvel bu suali bendeniz sayın bakana yöneltmeyecektim; çünkü, sayın bakan, biraz evvel zor kullanmanın kanunî şartlar içerisinde olacağını, bu kanunî şartların da 16 ncı ve 17 nci maddelerde yazılı olduğunu beyan ettiler ve zatı âliniz de dinlediniz; fakat bu suali 5 dakikadan beri tekrarlıyorsunuz.

İBRAHİM TAŞDEMİR (Ağrı) — Sayın Başkanım, 16 ncı maddenin...

BAŞKAN — Buyurun Sayın Kazancıoğlu.

YUSUF ZİYA KAZANCIOĞLU (Trabzon) — Sayın Başkanım, ani meydana gelen ve dağıtılması gereken toplulukla karşılaştığı takdirde polis hemen tabanca kullanabilecek midir? Eğer kullanabilecekse, dış memleketlerde buna bir örnek var mıdır?

BAŞKAN — Buyurun, Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Hayır efendim, bunu onun için kademeli olarak getirdik. Bunları sıralamak gerekirse bedenî gücünü kullanacak, maddî gücünü kullanacak, buna rağmen kanunî şartlar gerçekleşecek boyuta geldiğinde de silahını kullanacaktır.

BAŞKAN — Efendim, ek madde 6 hakkındaki müzakereler tamamlanmıştır.

Verilen önergeleri geliş sırasına göre okutuyorum..

ÖMER NECATİ CENGİZ (İstanbul) — Efendim, bir redaksiyon hatası vardır.

BAŞKAN — Hangi konuydu efendim?

ÖMER NECATİ CENGİZ (İstanbul) — Efendim, 6 ncı maddenin «polis» kelimesinden sonra bir virgül...

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI NECAT TUNÇSİPER (Balıkesir) — Noktalı virgül.

ÖMER NECATİ CENGİZ (İstanbul) — Evet; ayrıca birinci paragrafın son satırındaki «zor kullanabilir» den önce de virgül konulması gerekir.

İkinci paragrafın ikinci satırında «derecesine göre» den sonra bir virgül ve son olarak üçüncü paragrafın üçüncü satırında «gereçler» den sonra virgül konmasını yüksek makamınızdan ve İçişleri Komisyonundan rica ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

Önergeleri okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesiyle eklenen Ek 6 ncı maddesindeki ikinci fıkrada yer alan «artan nispette» deyiminin «artan veya azalan nispette» olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gerekçe : Artan nispette kullanılan bedenî kuvvetin, azaltılması gereği ve ihtiyacı her zaman ihtimal dahilindedir.

Suriri Baykal	Şeyhmus Bahçeci
Ankara	Diyarbakır
Nuri Korkmaz	H. Barış Can
Adana	Sinop

Muhittin Yıldırım
Edirne

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının 7 nci maddesiyle eklenen 6 ncı maddenin metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gerekçe sözlü olarak arz edilecek.

Metin Üstünel	Sururi Baykal
Adana	Ankara
Muhittin Yıldırım	M. Turan Bayezit
Edirne	Kahramanmaraş
Muhteşem Vasıf Yücel	Kadir Narin
Zonguldak	Diyarbakır

Yüksek Başkanlığa

Madde : 7, Ek Madde : 6, Fıkra : 1

343 sayılı tasarının 7 nci maddesinin eki olan 6 ncı maddenin birinci fıkrasında «Polis yakalanması gerekli kişi veya dağıtılması gereken topluluğun direnmesi, saldırıya yeltenmesi veya saldırıda bulunması hallerinde, bu fiille yetkisiz hale getirmek için gaz kullanabilir denilmektedir.

Etkisiz hale getirmek için kullanılması gereken gazın tarifi, şiddeti hakkında fıkrada bir ölçü yoktur. Bu ölçüyü tayin etmek gerekir. Bu ölçüyü kanunla belirtmek şarttır. Ölçüyü yönetmelikle tarif etmek sakıncalıdır. Polisi zaafa düşürmek için ve kullanacağı zorun hududunu geçmemesi için maddenin birinci fıkrasına açıklık getirmek lazımdır.

Maddenin komisyonca geri çekilerek birinci fıkraya açıklık getirmesini talep ederiz.

Mustafa Çelebi	Davut Abacıgil
Hatay	Balıkesir
Ali Rıza Akaydın	M. Kemal Gökçora
Çorum	Bursa

Mehmet Azizoğlu
Bursa

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan Polis Vazife ve Selahiyet Kanununda değişiklik yapan kanun tasarısının 7 nci maddesinin Ek 6 ncı maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gerekçe :

2559 Sayılı Kanunun 16 ncı maddesinde polisin hangi hallerde silah kullanmaya yetkili olduğunu saymıştı. Madde yeterli ve günün ihtiyacını karşılayacak niteliktedir. Bazı yanlış anlamalara ve uygulamada sakıncalara neden olacağı düşüncesiyle madde metninin tasarıdan çıkarılması önerilmiştir.

Ahmet Sırrı Özbek	Günseli Özkaya
Adıyaman	İstanbul
İbrahim Taşdemir	Cüneyt Canver
Ağrı	Adana
Yılmaz İhsan Hastürk	Ömer Kuşhan
İstanbul	Kars
Mustafa Çelebi	Özer Gürbüz
Hatay	Sinop
İdris Gürpınar	Salim Erel
Muğla	Konya
Rıza Tekin	M. Besim Göçer
Siirt	Çorum
M. Seyfi Oktay	Kazım İpek
Ankara	Amasya
Mehmet Üner	Arsan Savaş Arpacıoğlu
Kayseri	Amasya
Cemal Özdemir	Onural Şeref Bozkurt
Tokat	Çanakkale

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz 343 sıra sayılı yasa teklifinin (Ek Madde 6) nın metinden tamamen çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hilmi Nalbantoğlu	Arif Toprak
Erzurum	Niğde
Mehmet Kafkaslıgil	Edip Özgenç
İstanbul	İçel
Salim Erel	Sururi Baykal
Konya	Ankara

Yüksek Başkanlığa

Madde 7, Ek Madde 6, fıkra 2, 343 sayılı tasarının 7 nci maddesinin Ek 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında silah kullanma yetkisi vardır. Bu yetkinin hangi halde kullanılacağı açık değildir. Türk Ceza

Kanununun 49 uncu maddesinde yer alan meşru müdafaa sınırı polisce aşılabilecek mi?

Fıkraya açıklık getirilmek üzere maddenin komisyonca geri çekilmesi saygıyla arz olunur.

Mustafa Çelebi
Hatay

M. Kemal Gökçora
Bursa

Mehmet Azizoğlu
Bursa

Davut Abacıgil
Balıkesir

A. Rıza Akaydın
Çorum

Sayın Başkanlığa

343 sıra sayılı kanun tasarısının 6 ncı Ek maddenin iknici fıkrasında «kademeli» ibaresinden önce, «Anayasanın 17 nci maddesi çerçevesinden» ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Türkân Turgut Arıkan
Edirne

Abdurrahman Demirtaş
Hatay

M. Murat Sökmenoğlu
Hatay

Nazmi Önder
İçel

İskender Cenap Ege
Aydın

Sadettin Ağacık
Kastamonu

Yüksek Başkanlığa

Madde 7, Ek Madde 6, Fıkra 3, 343 sayılı tasarının 7 nci maddesinin Ek 6 maddesinin üçüncü fıkrasında açıklık yoktur. «Müdahale eden kuvvetin amiri hangi hallerde ve nasıl müdahalenin derecesini tayin edecektir» Fıkrada bu hususa açıklık getirilmesi gerekir. Kanunların vatandaş tarafından bilinmemesi, kanunu ihlal etmek için mazeret sayılmaz ise de, mücadeleyi yürüten amir de kendisini kanun yerine koyamaz.

Bu nedenle maddenin komisyona geri çekilmesi ve fıkraya açıklık getirilmesi gereklidir. Aksi takdirde polis yetkisi daralmış olabileceği, silah kullanmakta tereddüde düşebileceği ve hatta korkacağı ve bazı hallerde görev sınırını aşacağından endişe ederiz.

Saygılarla.

Mustafa Çelebi
Hatay

M. Kemal Gökçora
Bursa

Mehmet Azizoğlu
Bursa

Davut Abacıgil
Balıkesir

A. Rıza Akaydın
Çorum

Sayın Başkanlığa

343 sıra sayılı kanun tasarının ek madde 6'nın sonuna aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

«Zor kullanmada; kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir ceza veya muameleye tabi tutulamaz.

Türkân Turgut Arıkan
Edirne

M. Murat Sökmenoğlu
Hatay

Abdurrahman Demirtaş
Hatay

Nazmi Önder
Muş

Sadettin Ağacık
Kastamonu

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz 343 sıra sayılı kanun teklifinin Ek Madde 6'nın son fıkrasında : «kullanılacak araç ve gereçler, müdahale eden kuvvetin amiri tarafından değil de o yerdeki en büyük emniyet örgüt amiri tarafından tayin ve tespit edilir» şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hilmi Nalbantoğlu
Erzurum

Münir Sevinç
Eskişehir

Musa Ateş
Tunceli

A. Rıza Akaydın
Çorum

Abdullah Çakırefe
Manisa

Şeyhmus Bahçeci
Diyarbakır

Ali Rıdvan Yıldırım
Tunceli

Muhittin Yıldırım
Edirne

Fikret Ertan
İzmir

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci maddesiyle Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununa eklenmesi öngörülen Ek 6 ncı Maddenin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini hükümet adına arz ve teklif ederim.

Yıldırım Akbulut
İçişleri Bakanı

«Zor kullanma, direnme ve saldırının mahiyetine ve derecesine göre etkisiz hale getirilecek şekilde kademeli olarak artan nispette bedenî kuvvet, maddî güç ve kanunî şartları gerçekleştiğinden her çeşit silah kullanma yetkilerini ifade eder.»

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci maddesiyle 2559 Sayılı Kanuna eklenen

Ek Madde 6'nın aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 7. (Ek Madde 6) — Polisin zor kullanmaması esastır.

Ancak; yakalanması gerekli kişiye veya dağıtılması gereken topluluğun direnmesi; saldırıya teşebbüs veya saldırıda bulunması hallerinde, bu fiilleri etkisiz hale getirmek için zor kullanabilir.

Zor kullanma; direnme ve saldırının mahiyetine ve derecesine göre etkisiz hale getirilecek şekilde, mahiyet ve derecesiyle orantılı ve kademeli olarak artan nispette bedenî kuvvet ve (16) ncı maddedeki şartlar gerçekleştiğinde her çeşit silah kullanma yetkilerini ifade eder.

Toplu kuvvet olarak müdahale edilen durumlarda zor kullanmanın derecesi ile kullanılacak araç ve gereçler müdahale eden kuvvetin amiri tarafından tayin ve tespit edilir.

Salim Erel Konya	Hüseyin Aydemir İzmir
Arif Toprak Niğde	Hayrullah Olca İzmir
Kâzım İpek Amasya	Onural Şeref Bozkurt Çanakkale
Bilâl Şişman İstanbul	S. Hüsamettin Konuksever Edirne

BAŞKAN — Önergeleri aykırılık derecesine göre okutup, oylarınıza sunacağım :

Sayın Metin Üstünel ve arkadaşlarının ek 6 ncı maddenin metinden çıkarılmasına ilişkin önergesi vardır. Bu önergeden sonra Sayın Hilmi Nalbantoğlu ve Sayın Özer Gürbüz'ün de aynı mahiyette önergesi vardır.

Bu 3 önergeyi birlikte oylarınıza sunacağım.

Komisyon bu 3 önergeye katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Hükümet?...

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) Katılmıyoruz.

BAŞKAN — 3 önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Her 3 önerge de kabul edilmemiştir.

Sayın Mustafa Çelebi ve arkadaşlarının, yine Sayın Mustafa Çelebi ve arkadaşlarının, keza yine Sayın Mustafa Çelebi ve arkadaşlarının maddenin komisyona iadesi yolunda, aynı mahiyette...

MUSTAFA ÇELEBİ (Hatay) — Komisynoca geri çekilmesi.

BAŞKAN — Biz bunu iade anlamında alıyoruz. Komisyona iadesini öneren önergeleri vardır.

Bu 3 önergeyi birlikte oylarınıza sunacağım.

Komisyon ve hükümet önergeye katılıyorlar mı efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Hükümet?..

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 3 önerge de kabul edilmemiştir.

Diğer önergeleri tek tek okutup, oylatacağım efendim.

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanuna 7 nci maddesiyle eklenen ek madde 6'nın aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 7. — Ek Madde 6. — Polisin zor kullanması esastır.

Ancak; yakalanması gerekli kişi veya dağıtılması gereken topluluğun direnmesi; saldırıya teşebbüs veya saldırıda bulunulması hallerinde, bu fiilleri etkisiz hale getirmek için zor kullanılabilir.

Zor kullanma; direnme ve saldırının mahiyetine ve derecesine göre etkisiz hale getirilecek şekilde, mahiyet ve derecesiyle orantılı ve kademeli olarak artan nispette bedenî kuvvet ve (16) ncı maddedeki şartlar gerçekleştiğinde her çeşit silah kullanma yetkilerini ifade eder.

Toplu kuvvet olarak müdahale edilen durumlarda zor kullanmanın derecesiyle kullanılacak araç ve gereçler müdahale eden kuvvetin amiri tarafından tayin ve tespit edilir.

İzmir Milletvekili
Hüseyin Aydemir
ve arkadaşları

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci maddesiyle Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununa eklenmesi öngörülen Ek 6 ncı maddenin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini hükümet adına arz ve teklif ederim.

Yıldırım Akbulut
İçişleri Bakanı

«Zor kullanma, direnme ve saldırının mahiyetine ve derecesine göre etkisiz hale getirilecek şekilde kademeli olarak artan nispette bedenî kuvvet, maddî güç ve kanunî şartları gerçekleştiğinde her çeşit silah kullanma yetkilerini ifade eder.

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Sayın Başkan, katılıp katılmadıklarını hükümete sormadınız.

BAŞKAN — Önerge, hükümetin önergesi efendim.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Sayın Başkanlığa

343 sıra sayılı kanun tasarının ek madde 6'nın sonuna aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz. Saygılarımızla.

«Zor kullanmada; kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya ve muameleye tabi tutulamaz.»

Edirne Milletvekili
Türkân Turgut Arıkan
ve arkadaşları

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Hükümet?..

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Sayın Başkanlığa

343 sıra sayılı kanun tasarısında 6 ncı ek maddenin ikinci fıkrasında «kademeli» ibaresinden önce,

«Anayasanın 17 nci maddesi çerçevesinde» ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Hatay Milletvekili
M. Murat Sökmenoğlu
ve arkadaşları

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyor efendim.

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesiyle eklenen ek 6 ncı maddesindeki ikinci fıkrada yer alan «artan nispette» deyiminin artan veya azalan nispette» olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ankara Milletvekili
Sururi Baykal
ve arkadaşları

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Hükümet?..

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz 343 sıra sayılı kanun teklifinin Ek madde 6'nın son fıkrasında «Kullanılacak araç ve gereçler müdahale eden kuvvetin amiri tarafından değil de o yerdeki en büyük emniyet örgüt amiri tarafından tayin ve tespit edilir» şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Erzurum Milletvekili
Hilmi Nalbantoğlu
ve arkadaşları

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılmıyor Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Ek 6 ncı maddeyi kabul ettiğiniz önerge ile birlikte oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Ek 6 ncı madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, dünkü birleşimde Sayın Başbakan, ek 7 nci maddenin metinden çıkarılması için bir önerge vereceklerini bildirmişler ve hükümet de şu anda bu yolda bir önerge vermiştir. Sayın milletvekili arkadaşlarım, konuşmak isterlerse, tabiatıyla konuşurlar; ama bu takdirde konuşmaya ihtiyaç kalmadığı şüphesizdir. Bu bakımdan, Sayın Osman Bahadır'a soruyorum; söz istiyor musunuz efendim?

OSMAN BAHADIR (Trabzon) — Madde kalkıyorsa, konuşmaya lüzum yok efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Hüseyin Aydemir?.. Yok.

Sayın Arıkan?..

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Osman Bahadır'a iştirak ediyorum.

BAŞKAN — Evet, iştirak ediyorsunuz.

Sayın İsmail Saruhan?..

İSMAİL SARUHAN (Ankara) — Ben de iştirak ediyorum.

BAŞKAN — İştirak ediyorlar.

Şimdi, ek 7 nci maddeyi okutuyorum :

«EK MADDE 7. — Polis;

A) Alınacak güvenlik tedbirlerine esas olmak üzere kişilerin Kurum ve Kuruluşların telefon numaralarını veya bu numaralara göre isim ve adreslerini PTT ve diğer ilgili kuruluş yetkililerinden isteyebilir. Bu istek derhal yerine getirilir.

B) Devletin bütünlüğüne, Anayasa düzenine ve genel güvenliğine karşı işlenen suçlar ile kaçakçılık ve uyuşturucu maddelere dair suçların tespiti maksadıyla kuvvetli delillerin bulunması halinde hâkim kararı ile, gecikmesinde mahzur bulunması hallerinde o yerin savcısının yazılı izniyle kişilerin veya özel kurum ve kuruluşların özel haberleşme vasıtalarını, eşya ve kâğıtlarını kontrol edebilir.

BAŞKAN — Hükümetin, Ek 7 nci maddenin tasarı metninden çıkarılmasına ilişkin önergesini okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının 7 nci maddesiyle Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununa eklenmesi öngörülen Ek 7 nci maddenin tasarı metninden çıkarılmasını ve diğer ek madde numaralarının da buna göre tesellsül ettirilmesini Hükümet adına arz ve teklif ederim.

Yıldırım Akbulut
İçişleri Bakanı

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Ek 7 nci madde metinden çıkarılmıştır.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — İttifakla kabul edilmiştir Sayın Başkan; zapta geçsin efendim.

BAŞKAN — Diğer önergeler ve usulüne uygun verilmemiş önergeler bu vesileyle işleme konmamış bulunmaktadır.

Şimdi ek 8 inci maddeyi ek 7 nci madde olarak okutuyorum :

«EK MADDE 7. — Polis; Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Anayasa düzenine ve genel güvenliğine dair önleyici ve koruyucu tedbirleri almak, emniyet ve asayişi sağlamak üzere; ülke seviyesinde her konuda istihbarat faaliyetlerinde bulunur, bu amaçla bilgi toplar, değerlendirir, yetkili mercilere veya kullanma alanına ulaştırır. Devletin diğer istihbarat kuruluşlarıyla işbirliği yapar.»

BAŞKAN — Madde üzerinde Sayın Ayhan Fırat, buyurun.

HP GRUBU ADINA AYHAN FIRAT (Malatya) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin saygıdeğer üyeleri; hepinizi Halkçı Parti Grubu adına saygı ile selamlıyorum.

Biraz önce madde okundu, bu madde bugün toplumda büyük bir yara açmış olan ve günümüzde her gün karşımıza çıkan güvenlik tahkikatı ile ilgili bir madde.

Muhterem arkadaşlarım, güvenlik tahkikatları yolu ile binlerce, onbinlerce memur sokaklardadır. Onbinlerce memurun yeri değişmiştir. Bunun nedeni ne-

dir? Nedeni, güvenlik tahkikatlarının belediye hudutları içerisinde veya polisin görev yaptığı bölgelerde, bir polis memuru tarafından yapılarak, neticenin duyulara, yani dedikodulara bilhassa dayandırılarak gönderilen raporlar üzerine, bunların Devlet teşkilatında görev yapamayacaklarına dair çıkan kararlardır. Ayrıca, kırsal alanlarda bu tahkikatlar jandarma teşkilatı tarafından yapılmaktadır.

Muhterem arkadaşlarım, Anayasanın 5 inci maddesi: «Devletin temel amaç ve görevleri, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya çalışmaktır» demektedir.

Yine Anayasamızın 13 üncü maddesi, kişinin temel hak ve hürriyetlerinin nasıl sınırlandırılacağını göstermiştir.

Anayasanın 14 üncü maddesi ise, bu temel hak ve hürriyetlerin ne zaman tümüyle veya kısmen kaldırılacağını, durdurulacağını göstermiştir.

Anayasanın 17 nci maddesi : «Kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya ve muameleye tabi tutulamaz» demektedir.

Bir insanı iş arayan bir insanı, karakolun önünden dahi geçmemiş, hakkında hiçbir yargı kararı olmayan, tertemiz bir insanı alnına vurulan bir damgayla Türkiye içerisinde, «Devlette görev alamaz, sakıncalıdır» diye toplumun içerisine bırakıyorsunuz. Bu insanı, insan haysiyetine yaraşmayacak bir tutum içerisinde bir damga içerisinde belirlemek Anayasanın 17 nci maddesine taban tabana zıttır.

Anayasanın 23 üncü maddesi, yerleşme hürriyetinden bahseder. Herkes istediği vilayette oturabilir, herkes istediği yerde ev tutabilir; fakat bakıyorsunuz ki, bu tahkikatlar, bir insanın oturduğu mahallin bile etkisi altında kalınarak tanzim edilmiş olabiliyor. Oturduğu mahallin etkisi, şu mahallede oturuyor, dolayısıyla bu böyledir diye bir rapor verilebiliyor devam ettiği kıraathaneye göre bir değerlendirme yapılabiliyor.

Ayrıca, Anayasamızın 41 inci maddesi, ailenin korunmasıyla ilgilidir. Bilhassa, çocukları ve hanımı devlet koruma altına almaya çalışır. Halbuki bugün bakıyoruz, ülkemizde - 1402 hariç - binlerce parçalanmış aile vardır. Bunlar hanım ve çocuklarını yanlarına aldırsın denmekte ise de, bu doğru bir talep değildir. Çünkü 30 - 40 bin lira alan bir memurun, orada daha önce yerleşmiş ailesinden kalmış bir oda içerisinde oturan bir memurun, çoluk - çocuğunu alarak bir başka memlekete gitmesine imkân yoktur. İşte bu gibi memurlar, ailelerini bırakarak, tayin edildikleri bölgelere gitmekte ve yıllarca mahrumiyet içerisinde kalmakta, çoluk - çocukları perişan olmakta; Anayasanın 41 inci maddesi taban tabana ihlal edilmekte.

Muhterem arkadaşlarım, Anayasanın 49 uncu maddesi de, çalışma hakkı ve ödevi ile ilgilidir. Der ki : «Çalışma herkesin hakkı ve ödevidir.»

Muhterem arkadaşlarım, demin arz ettiğim gibi, yargı kararı olmayan, hiçbir suçu olmayan bir insana siz «görev yapamaz» diyorsunuz. Anayasanın verdiği temel hak ve hürriyetleri kısıtlıyorsunuz.

Şimdi muhterem arkadaşlarım, bunlar hep yapılan tahkikatlar neticesi; bugün ülkemizde yaşayan bu insanların binlercesi sizlere de, bizlere de gelmektedir. Öğretmeninden tutun, mühendisine, memuruna, en küçük odacısına kadar binlerce insan, bu derdine çare bulmaya çalışıyor.

Bakın ben 4 tane misal vermek istiyorum. Çok gizli bir yerde amir olarak çalışırken, benden yanımda çalıştırdığım bir mühendisin derhal görevi terk etmesi, derhal ayrılması istendi. Ancak, ben buna muhalefet ettim; ilgili yerlere kadar gittim ve «Suçu nedir?» dedim. Cevaben «Efendim, uçaktan çekilen bir fotoğrafta, bir toplumda resmi tespit edilmiş.» Suç? Yok. «Belki benim de resmim vardır» dedim. «Efendim, başınıza bir şey gelmesin» dediler. Ben de «Hayır, katiyen» dedim; fakat döndüğüm zaman o mühendisimin personel dairesi tarafından işinden alındığını öğrendim. Muhterem arkadaşlar, çok calibi dikkattir, o mühendis askere gitti. Ben, çavuş olacağını zannediyordum ki, 6 ay sonra sekreterim o mühendisin beni görmek için geldiğini söyledi. Buyursun dedim ve bir subay içeri girdi. Ben herhalde çok kötü bir yere vermişlerdir diye düşündüğümden, «Seni nereye verdiler?» diye sordum. «Efendim, beni bugün Türkiye'de en gizli olan bir yerin muhabere subayı olarak görevlendirdiler» dedi. Demek ki, orduda yapılan bir tahkikatla, diğer tarafta yapılan tahkikat arasında bu kadar fark edebiliyor muhterem arkadaşlar.

Bir misal daha vermek istiyorum. Bugün benim vilayetimden Türkiye'nin bir uç noktasına gönderilmiş bir memur için ilgililerle konuşuyorum : Suçu nedir, mahkemeye çıkmış mıdır? «Hayır, çıkmamıştır.» Peki, karakola düşmüş müdür? «Düşmemiştir.»

Peki, niye buraya gitmiştir? «Efendim, dosyasında suçu var, hatta hatta şifre adı bile var» Peki, muhterem arkadaşlarım, şifre adı bile olan insan mahkemeye verilmez mi? Her suçun bir cezası vardır. Nasıl olur da mahkemeye verilmeden bu alınır ve bir ücra vilayete verilir? Bu ücra vilayet Türkiye hudutları dışında mıdır? Hayır. O halde niye veriyoruz?

Bir başka misal vermek istiyorum arkadaşlar. Millî Eğitim Bakanlığında binlerce okul öğretmenine ihtiyaç vardır; zannediyorum 27 bin öğretmene. Millî Eğitim Bakanlığına öğretmenlik için 19 bin kişi müracaat etmişse de, daha bugün bunlardan 7 bin tanesi tayin edilmiş değil; hepsi güvenlik tahkikatının bitmesini bekliyor. Okullar tatile girdi, köy çocukları öğretmensiz tedrisatı bitirdi.

Muhterem arkadaşlarım, çoğuna da menfî cevap geliyor. Mahkemeye gitmemiş, suçu yok; ama «Görev almanız sakıncalı bulunmuştur» diyerek görev verilmiyor. Madem sakıncalı bulunuyor, okul sıralarındayken bu öğretmen adayları men edilmeli. Bunlar hizmet vermeyecekse, devlet bunlar için niye fuzulî masraf yapsın? Niye devletin kesesinden milyarlar harcanarak bunlar yetiştirilsin? Muhterem arkadaşlarım, bunlar sosyal bir yaradır, onun için söylüyorum.

Ayrıca üniversiteden bir misal vermek istiyorum. Bir üniversite hocası, bir başka üniversitede hocalık yapmak için iyi bir pozisyon buluyor ve oraya geçmek için müracaat ediyor. Tahkikat 7 - 8 ay sürüyor ve sonuç «Geçemez, sakıncalıdır» diyerekten menfî geliyor arkadaşlar. Mevcut üniversitede hocalık yapıyor, devam ediyor; ama bu tarafa sakıncalıdır!.. Bakın, Türkiye'de mevcut 2 üniversiteden birinden birine geçecek, oraya geçmesi sakıncalıdır; ama yerinde kalabilir!.. Böyle şey olur mu arkadaşlar?

Muhterem arkadaşlarım, bugün üniversitelerde büyük boyutta hoca sıkıntısı vardır, YÖK son derece şikâyetçidir. Sayın YÖK Başkanının bir şikâyetini...

BAŞKAN — Sayın Fırat, lütfen toparlayın efendim.

AYHAN FIRAT (Devamla) — Toparlıyorum Sayın Başkanım.

YÖK Başkanı diyor ki, «Bir devlet idaresine memur alınırken bile güvenlik soruşturması isteniyor. Güvenlik soruşturmasını yapan merci de hükümete bağlıdır. YÖK'ün güvenlik soruşturması yapan bir ünitesi yoktur. Raporlar önümüze geliyor, biz de genellikle bu raporlar doğrultusunda karar veriyoruz.» Bugün üniversitelerin acıklı hali vardır. Senelerdir, 25 senedir hizmet eden profesörlere, bu ay sonu kapı dışarı deniyor, 25 senedir hizmet ediyorlar. Muhterem arkadaşlarım bunlar yaradır.

Muhterem arkadaşlarım, bunu şöyle değerlendirmek lazım :

Önce, ülkede hiçbir mahkumiyeti olmayan insanlar var; bunları ayırmak lazım; bu bir.

Bir de, mahkemeye gitmiş, beraat etmiş olanlar var. Mademki ceza almamış, bunların da görevine iade edilmeleri gerekir; ama tatbikat hep farklı. Bir de mahkûm olanlar var. Maalesef bugün mahkûm olanlardan 10 kişi sayabilirim sizlere yüksek görevlere gelmiş olan; ama mahkemede beraat edenler, hatta mahkeme ile hiçbir ilişkisi olmayanlar sokaklarda geziyor ve alınlarına yapıştırılmış; «Devlette görev alamaz, sakıncalıdır» diye.

Muhterem arkadaşlarım, toparlıyorum.

Ben sayın hükümetten istirham ediyorum, bu yasayı geri alması tabiî ki en doğalıydı; ama şu anda geri alacağını zannetmiyorum, yalnız bu madde behemahal geri alınmalıdır. Bu madde geri alınmazsa, bu yara bitmez, bu yaraya yenileri eklenir. Tahkikat yapan insanların, önce bilgili olması lazım. Polis teşkilatını, hakikaten bugünkü yöneticiler de, dünkü yöneticiler de ellerinden geldiği kadar şartlara uydurmaya çalışıyorlar; kurslar açıyorlar, takviye ediyorlar; ama kâfi midir?. Anadolu'nun en ücra köşesinde, bir jandarma erinin yaptığı tahkikata veya daha önceden oraya yeni gitmiş bir polis memurunun yaptığı tahkikata bağlı olarak vatandaşın alnına bir leke vuruyorsunuz. Bu böyle olmaz. Bunu yapanlar tecrübeli kişiler olur, bunu yapanlar muayyen bir görevden sonrakiler olur, bunu yapanlar, özellikle yetiştirilmiş insanlar olur. O zaman bir nebze kabul edilebilir.

Muhterem arkadaşlarım, soruşturmayı yapabilecek olanların nitelikleriyle soruşturma esasları ve prensipleri behemahal tespit edilmelidir. İşte, onun için bu madde geri alınmalıdır. Bu maddeyi geri alsınlar, sayın komisyon lütfen bu maddeyi saydığımız ihtiyaçlara cevap verecek hale getirsin; biz de katılalım ve bu maddeyi bundan böyle toplumda bu yaraları açmayacak bir hale getirelim.

Muhterem arkadaşlarım, bir şey daha söylemek istiyorum; o da, adlî tahkikattır. Ben şöyle düşünüyorum; eğer ülkede yaşayan bir insan, alnı açık bir insan, mahkemeye girmemişse veya mahkemeye gitmiş de mahkeme bunun suçsuzluğuna karar vermişse,

bu insan Anayasamız gereğince muteber kişidir, bunun hakkında güvenlik tahkikatı yapmaya gerek yoktur; yani bunları fişlemeye gerek yoktur. Dolayısıyla adlî tahkikat kâfidir.

Son olarak şunu arz ediyorum : muhterem arkadaşlarım, bunları temizlerken bu ülkenin bugün ihtiyacı olan bir tek şey vardır; fişlemeye gitmeden önce, fişleri temizlemek lazımdır; af mekanizmasını getirmek lazımdır, ülke çapında geniş kapsamlı ve bu sosyal yaraları kapatacak bir affı gündeme getirmek ve ondan sonra da, söylediğim gibi, bunu daha bilinçli yapmak ülke yararına olacaktır.

Hepinize en derin saygılarımı sunarım; sağolun. (HP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Osman Işık, buyurun efendim.

OSMAN IŞIK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetin yaş ortalamasına baktığımız zaman hepimizin de cumhuriyet dönemimizin nesli olduğumuz, cumhuriyet ilkeleriyle ve Atatürk ilkeleri ışığında yetiştiğimiz görülmektedir.

Yani, bir başka yönetim biçiminin etkisinde kalmamız veya alışkanlığını taşımamız düşünülemez. Yüce Atatürk, «Yurtta sulh cihanda sulh» ilkesiyle dahili huzurun millet hayatiyetiyle ilgili önemini belirtmişlerdir.

Büyük milletimizin huzuruna, genç demokrasimize, milletimizin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü ilkesine kastedenlerin takibi, yakalanmaları, yargılanmaları, anarşinin ve terörün kökünün kazınmasını hedef alan tedbirlerin alınması konusunda Yüce Meclis elbette azimli ve kararlıdır.

Malumlarınız olduğu gibi, kanunlar değişmeyen din kuralları değildir. Milletimizin yüce menfaatları için polis teşkilatına da, bir başka teşkilata da yetki verilebilir, sorumluluk yüklenebilir.

Ben bu kanunun eski ek geçici 8 inci maddesinin, yeni 7 nci maddesinin halen uygulamada bulunan 3201 sayılı Kanunun (E) bendini değişik yorumlardan kurtardığı için ve caydırıcı hükümler taşıdığı için önemine ve yararına inanmaktayım.

Yüce Meclise saygılar sunarım. (ANAP sıralarından alkışlar.)

BAŞKAN — Sayın Abdullah Çakırefe. (HP sıralarından alkışlar)

ABDULLAH ÇAKIREFE (Manisa) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz yasanın eski 8 inci, yeni şekliyle 7 nci maddesini hakikaten 2559 sayılı Yasanın tümünü kapsar şekliyle mütalaa etmek lazım.

Çünkü bu madde, bazı durumlarda jurnalcılık, hafiyecilik ve buna benzer vatandaşın fişleme durumlarını ortaya koymaktadır.

Böylesine önemli yasalar çıkartılırken iktidar ve muhalefetin asgarî müştereklerde birleşmesi lazımdır. Grup başkanları ve yardımcılarının diyaloğu kurarak, parlamento içerisinde demokrasimizin daimî olmasını sağlayıcı tedbirleri alması lazımdır. Bu da, bilhassa iktidar kanadına ve öncelikle Sayın Başbakan Özal'a düşer.

Demokrasi muhalefetle yürür; sokaktaki muhalefetle değil, parlamento içerisindeki muhalefetle yürür. Muhalefetin iyi niyetini, demokrasi ve parlamentonun işlerliğini, daimiliğini sağlayıcı çabalarını dikkate alıp, anlayış gösterilmesi de iktidar kanadına düşer.

Demokrasilerde polisiye tedbirlerle, bilhassa gündemdeki bu yasayla bir yere gitmek mümkün değildir. Bu yasadaki bu madde, polisimize yük olacak, polis de halk da daima rahatsız olacaktır.

Bu yasa, polisin yetkisini aşacak, savcıyla hâkimin cübbesini polise giydirip, eline de silahı verip yetkini dilediğin gibi kullan yasası olursa, vatandaş, polis arasında kötü çatışmalar, kötü gözle birbirlerine bakmalar olur. Bu yasa, jurnalcılığı teşvik edecek, demokrasiye de gölge düşürecektir. Bu yasa, sendikaları tahdit ve her zaman da tehdit edecektir. Bu yasa, sokak politikacılarına ve sokak muhalefetine prim verecek, bu yasa memleketi milleti ve rejim düşmanlarını sevindirecek, milleti ve rejimi sevenleri üzecektir. Bu yasa, dış ülkelerle münasebetlerimizi etkileyecek, polis devleti nazarıyla bakmalarına vesile olacaktır.

Değerli arkadaşlarım, sıkıyönetimi kaldırıyorsunuz, yerine polis sıkıyönetimi getiriyorsunuz; bu, değişen bir şey olmuyor.

Değerli arkadaşlarım, bu yasanın mübarek Ramazan gününde buraya gelmesini düşündüm, düşündüm anlayamadım. Sonra bir duruma karar verdim. Yöremizde biz teraviye gideriz, teraviye giderken de bütün camileri dolaşırız. Camileri dolaşırken «Falanca camideki falanca imam, hoca teraviyi 20 - 25 dakikada kıldırıyor» derler, herkes o camiye gider. O camiye gideriz, hakikaten imam teravi namazını 20 - 25 dakikada bitirir; ama teraviyi kıldıran imam «El-

hamdülillah» ile başlar «Veladdalin amin» le bitirir. Kitabın kelamlarını yutarak gelir, son selamı anlamıyla getirmez. Bu, imama da «iki salla bir bağla, meseleyi bitir imamı» derler. Şimdi...

RECEP ERCÜMENT KONUKMAN (İstanbul) — O dediğin camide olur.

ABDULLAH ÇAKIREFE (Devamla) — Tabiî bu camide olur, orada oluyor, o imam yapıyor bunu. Buna da «jet imam, jet hoca» derler. Şimdi bakıyorum da «iki salla bir bağla» cemaat takılmış birisinin arkasına «Bizim» kelam gidiyor, Anayasa kelamı yutuluyor; hem yutturuluyor, hem yutuluyor. (HP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar) Şimdi bu bakımdan, bu yasanın çıkmasına da «Jet» diyoruz, «İki salla bir bağlayla» gidiyor. Bunu maalesef, Sayın Divan da bu şekilde öğretmiş kâtiplere, kâtipler de «İki salla bir bağlayla» kelamları yuta yuta bu hale geldik, buraya geldik.

Onun için, saygıdeğer iktidara, saygıdeğer Başbakana çok yük düşmektedir. Şurada hadiseler olmuştur, şu hadiseler çok acı hadiselerdir, görüntüleri iyi değildir. Geçmişte bu hadiseler gele gele, yapıla yapıla burası zaman zaman inkıtaa uğramıştır. Öyleyse buradan ders alacak kimseler vardır; buradan ders alacak milletvekili olarak bizleriz. Eğer başkanlarımız bu görevlerini yapamıyorlarsa, bu zinciri bizim milletvekili olarak kırmamız lazım, burasını daimîleştirmek için. Yoksa körü körüne birisinin arkasına düşüp gitmek, her şeyi bilen olarak görmek iyi bir şey yaratmayacaktır memleketimize.

Hepinize saygılar sunarım. (HP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Çakırefe.

Efendim, şahsı adına 2 milletvekili arkadaşımız konuşmuş bulunduğundan ek 7 nci madde üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sorular var efendim.

BAŞKAN — Sayın Bayezit, Sayın Öney, Sayın Üner, Sayın Özbek, Sayın Sarıoğlu, Sayın Ataklı, Sayın Tutum, Sayın Bayazıt, Sayın Sevinç, Sayın Ağagil, Sayın Alcan, Sayın Narin, Sayın Cengiz, Sayın Işın, Sayın Kuşhan, Sayın Erel, Sayın İpek, Sayın Oktay, Sayın Özkaya, Sayın Gürpınar, Sayın Ülker, Sayın Vardal, Sayın Sağesen, Sayın Taşdemir, Sayın Öğünç, Sayın Nalbantoğlu, Sayın Muhittin Yıldırım soru sormak istemektedirler.

Buyurun Sayın Bayezit.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan eğer değerlendirmenizin süzgecinden geçecek olursa, sayın bakanın şu soruları cevaplamasını rica ediyorum.

Maddede «bu amaçla bilgi toplar, değerlendirir, yetkili mercilere veya kullanma alanına ulaştırır» diye bir ifade var. Kullanma alanından kasıt nedir?. Yetkili mercii anladık da; kullanma alanı nedir ve bunun bu maddede yer almasının sebebi nelerdir?.

2. «İstihbarat kuruluşlarıyla işbirliği yapar» diyor. Türkiye'de 4 veya 5 istihbarat kuruluşu var ve bunların arasında işbirliği büyük bir zorunluk ve büyük bir problem. Acaba, bu işbirliğini gerçekleştirmek için bir mevzuat getirecekler mi?. Tüzüğe bir madde koymaları bunu sağlamaz. Bir kanun getirecekler mi; bu ihtiyacı hissediyorlar mı?.

3 üncü sorum; devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Anayasa düzenine falan bütün bu maddelerin bir çerçeve örtüsü var. Bu örtü önce maddenin üzerine serilmiş; arkasından «emniyet ve asayişi sağlamak üzere» diye bir genelleme getirilmiş. Ondan sonra da «her konuda» diye bir genelleme getirilmiş. Her konuda istihbarat yapmak yetkisi tanındığına göre bu madde gereği; üst tarafta yaklaşık farklılıkları doğuran ıstılahlar, kelimeler niçin kullanılmıştır?.

Bunların açıklanmasını rica ediyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Efendim, buradaki kullanma alanı ne olabilecek, devletin diğer istihbarat kuruluşlarıyla işbirliğini bir kanun sistemi içerisinde sağlamayı düşünüyor musunuz?. Keza diğeri...

Son sorunuz neydi Sayın Bayezit?.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkanım 3 üncü sorum; maddenin başında «Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Anayasa düzenine ve genel güvenliğe» gibi hepimizin üzerinde hassasiyetle titrediğimiz; ancak tefsir farkımız olan bir durum var...

BAŞKAN — Yani, «Burada da mefhum kargaşası var mıdır?» diyorsunuz.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Maddede «Her konuda» dediğine göre, «Emniyet ve asayişi sağlamak üzere» dediğine göre -gayet geniş- maddenin başına bu mefhumlar niçin konmuştur?.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Kullanma alanına ulaştırır. Bu bilgi-

leri icracı dairelere, icra ile görevli olanlara ulaştırır manasındadır.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın bakan, yetkili merci geçiyor efendim. Bir kelimesinde «Yetkili mercilere ve kullanma alanına ulaştırır» diyor. Yetkili mercilere ulaştırmak makul; ama kullanma alanına ulaştıracaksınız. Ne demek, kullanma?. Bu bilgileri hangi alan değerlendirecek, ne yapacak; nedir kullanma alanı?.

BAŞKAN — Evet efendim, anlaşılmıştır?.

Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, şimdi yetkili merciler operasyonun yapıldığı yerde, bir de fiilen icrada bulunan insanlar var. Bunlara bu bilgileri; mesela diyelim ki, Güneydoğuda veyahut Doğuda devletin güvenliği ile ilgili bir istihbarat alınmıştır. Orada operasyonda olan devletin güvenliklerine bu istihbaratî bilgiyi vermek zarureti hâsıl olmuştur, onlara ulaştıracaktır.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Yetkili merci kim .

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Aynı şey efendim. Başka bir merci yok ki. Bunu başka bir merci olarak siz...

M. TURHAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Önerge verdik, maddeden «Kullanmalarını» çıkarabilir misiniz?.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, değerlendirmesini Yüce Meclis yapar.

PAŞA SARIOĞLU (Ağrı) — Siz gerekli görüyor musunuz?.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, biz gerekli gördüğümüz metni koymuşuz. Zatı âliniz beğenmiyorsunuz...

TÜLAY ÖNEY (İstanbul) — Niye açıklamıyorsunuz?.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Biz de açıklıyoruz efendim.

İşbirliği, devletin istihbarat birimleri ile kurulacak olan istihbarat biriminin işbirliği yapması hepimizin amacıdır. Bunu sağlamak için getiriyoruz. Zorluk çıkarsa, daha iyi düzenleyebilecek bir kanun getirmeyi de düşünüyoruz.

M. TURHAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Bugün bu işbirliğinin gerçekleştiğine inanıyor musunuz?.

BAŞKAN — Efendim, sual içinde sual olmaz Sayın Bayezit lütfen efendim.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Efendim, «Gerekirse» dediler de onun için sordum.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Yukarıda sayılan konuların tahakkuk edebilmesi, açıklığa kavuşturulabilmesi için her türlü tedbir; onların sağlanabilmesi için.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Öney.

TÜLAY ÖNEY (İstanbul) — Sayın Başkan, ülkemizde suçluları cezaları bittikten sonra topluma yeniden kazandırmak üzere, birtakım iyi niyetli tatbikatlar ve kararlar vardır. Mümkün mertebe de uygulanmaya çalışılmaktadır. Yani, bir insana, suçluluğu alenen tespit edilip cezaevine girip uzun süre bile olsa cezasını çektikten sonra, toplum içinde saygın bir yer alması için kendisine yardım edilmektedir. Böyle bir durum varken, hiç mahkeme huzuruna dahi çıkmamış, herhangi bir suçluluğu tespit edilip ceza almamış olan kişilerin, belli bir günde belli bir yerde yapmış oldukları bir konuşma veya şu veya bu hareket bazı çevrelerce hoş karşılanmadığı için, alenen bu görülmektedir çünkü; bir gün güvenlik tahkikatına işleri düştüğünde «sakıncalıdır» diye bir sonuç gelebilmekte ve bu kişi bulunduğu mevkideki bu durumunu dahi kaybedebilmektedir. Bu çelişkiyi sayın hükümet nasıl izah eder?. Bu bir.

İkincisi; özellikle aynı müessesede sırf kadro yükselme aşamasına geldiği için, uzun süre o müessesede çalıştığı halde, kadro yükselmesi aşamasına gelen 1 kişi güvenlik soruşturmasına tabi tutulmakta ve dediğim şekilde «sakıncalıdır» ibaresi ile kadro atamasına tabi tutulamamakta, hatta işinden edilebilmektedir. Özellikle üniversitelerimizde bugün bu olay son günlerde gündemdedir. Bu sorunun aydınlatılmasını istirham ediyorum.

BAŞKAN — Efendim, bunu görüş olarak arz etmeyin, görüş haline getirmeyin. Sual haline getirin ve getirdiniz de zaten.

Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, soru güvenlik soruşturmalarıyla ilgilidir. Bizim kuracağımız istihbarat teşkilatının güvenlik soruşturması ile bir ilgisi yok; o ayrı bir birim tarafından yapılmaktadır ve bu madde ile bir ilgisi yoktur.

Arz ederim.

BAŞKAN — Sayın Üner, buyurun.

MEHMET ÜNER (Kayseri) — Sayın Başkanım, görüşmekte olduğumuz bu yasada, ki daha önce ek

4 üncü maddeyi kabul ettik, o maddede de, polisi, branşına bakılmaksızın her zaman ve her yerde görevli kıldık. Görüşmekte olduğumuz ek 8 inci maddede ise, ki bu maddedeki istihbarat pahalı, teknik ve özel bilgiyi gerektiren bir bilgi birikimini gerektirdiğine göre, bu istihbarat işini hangi polise ne şekilde yaptıracağız?.

BAŞKAN — Sayın Bakan, buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Bu hususta eğitim görmüş yetkili kişilere yaptıracağız efendim.

BAŞKAN — Sayın Özbek, buyurun.

AHMET SIRRI ÖZBEK (Adıyaman) — Sayın Başkan, Adalet Bakanlığında adlî sicil şubesi bütün suçluların sicilini tutmaktadır ve esas itibar edilmesi gereken müessese de budur. Buna rağmen vatandaşlarımıza uygulanan güvenlik soruşturma işlemi bu madde kapsamına girmektedir.

Bu durumda idarî bir işlem olan güvenlik soruşturması, hâkim kararına bağlı olan adlî sicilden daha mı itibarlı olacaktır?.

BAŞKAN — Sayın Özbek, bu konuya sayın bakan cevap verdi, «Bu bir güvenlik soruşturması değildir» dedi. (HP sıralarından gürültüler.)

AHMET SIRRI ÖZBEK (Adıyaman) — Sayın Başkan, lütfen Erkan Yolaç'ın «Evet, Hayır» yarışmasına çevirmeyin.

BAŞKAN — Efendim, cevap verdiği bir soruyu, tekrar bakana sormam niye istenir?.

AHMET SIRRI ÖZBEK (Adıyaman) — Niye ciddiye almıyor sayın bakan sorumuzu?.

BAŞKAN — Bilemem efendim.

Sayın bakan, «Bu bir güvenlik soruşturması müessesesi değildir, onun ayrı bir birimi vardır» diyor.

Sayın Paşa Sarıoğlu, buyurun.

PAŞA SARIOĞLU (Ağrı) — Sayın Başkan, soruma şöyle başlamak istiyorum. Şimdiye kadar devlete müracaat edip de devletten görev isteyen, ancak hiçbir suçu olmadığı halde, haklarında yapılan güvenlik soruşturması sonucunda sakıncası bulunan kişilere görev vermemişlerdir.

Şimdi, acısını duyarak söylemek istediğim olaylar var; bunlar genç lise mezunlarıdır, bunlar bütün hayatları boyunca sakıncalı ve fişli kalacaklardır. Bunun için sayın bakanlık ne düşünmektedir?.

2 nci sorum; Türkiye'de bu şekilde devletten görev isteyenlerin sayısı nedir?.

3 üncü sorum; mahkemeye gitmiş; fakat mahkemede beraat etmiş olan ve devletten görev isteyen, ancak mahkemeye intikal edip de beraatlerine rağmen kendilerine görev verilmeyen kişilerin sayısı ne kadardır?.

BAŞKAN — Sayın Bakan, benim istirhamım şu : Görülüyor ki, arkadaşlar güvenlik soruşturması ile getirilen bu müessese arasında bir irtibat kurmak istiyorlar. Bu konuyu aydınlığa kavuşturursanız, belki sual adedi azalabilir.

Zatı âliniz, bunun ayrı bir birim olduğunu ve güvenlik soruşturması ile ilgili bulunmadığını ve bugünkü sızlanmaların konusu olan hususları aydınlatırsanız, zannediyorum sualler azalacak efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, bu madde ile bu soruların ilgisi yok.

PAŞA SARIOĞLU (Ağrı) — Sayın Başkanım, milletvekilleri bu konuda gerçekten karanlıkta. Çünkü vatandaşın ıstırabı vardır ve bunlar gençtir.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, o konu ayrı konu. O konu, bizim kuracağımız bu istihbarat dairesiyle ilgili değil diyorum efendim. Yani şurada kanunlaştırdığınız kişi, istihbarat dairesinden alıp, götürüp sizin güvenlik soruşturmanızı yapacak kimse değil. Başka nasıl cevap vermemi istiyorsunuz, anlamıyorum. (HP sıralarından «Bu neyin istihbaratı» sesleri, gürültüler.)

SÜLEYMAN KOYUNCUGİL (Gaziantep) — İstihbarat teşkilatı var efendim. Bu neyin istihbaratı?.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Saygıyla arz ediyorum efendim. (HP sıralarından «Böyle olmaz» sesleri, gürültüler.)

BAŞKAN — Efendim, bendeniz açık seçik olarak arkadaşlarımın beyan ettiği hususu zannediyorum sayın bakana bütün detayıyla aktardım ve...

PAŞA SARIOĞLU (Ağrı) — Siz istirham ettiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN — ... Ve arkadaşlarımın endişelerini de bildirdim. Sayın bakan da bu istikamette cevap verdi. Bu itibarla benim Başkan olarak yapacak bir şeyim yoktur.

AHMET SIRRI ÖZBEK (Adıyaman) — Bu kadar gizli midir?. İstihbarat teşkilatları var Türkiye'de. Bu devlet sırrı mıdır?.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Fırat.

AYHAN FIRAT (Malatya) — Sayın Başkan, rica ediyoruz sayın bakandan, bu bir sosyal yaradır; şu mikrofondan lütfen izahat versinler.

BAŞKAN — Sayın Fırat, sayın bakan, arkadaşların zatı âlinizin burada dile getirdiği konularla ilgili bir istihbarat örgütü bulunmadığını; bu sızlanmaların konusunun kuracağımız bu müesseseyle ilgili bulunmadığını; bunun başka bir vesileyle başka bir yerde konuşabilecek bir konu olduğunu ve sizin ve diğer arkadaşların bu müesseseyle ilgili sızlanmalarına konu teşkil edecek bir ilgi ve irtibat bulunmadığını söylediler. Bu itibarla daha fazla bir şey sormamıza imkân yok.

Sayın Ataklı, buyurun.

AYHAN FIRAT (Malatya) — Efendim arz edeyim. Bir vilayatte bu işi yapan polis nereye başvuracak?. Bu da polis yasası.

BAŞKAN — Efendim, müsaade buyurun.

SÜLEYMAN KOYUNCUGİL (Gaziantep) — Bu maddeyle kimler soruşturulacak?.

BAŞKAN — Efendim, bendenize iradem dışında nasıl sual sorarsınız?. Benim zihnimi nasıl kurcalayabilirsiniz?. (HP sıralarından «Sayın bakan açıklasın» sesleri, gürültüler.)

Efendim, bakanı nasıl zorlayabilirim?. Cevap vermezse ne diyebilirim?.

AYHAN FIRAT (Malatya) — Bu sır mıdır Sayın Başkanım?.

BAŞKAN — Lütfen sayın milletvekili arkadaşlarımız. 2 seneden beri burada milletvekilliği vazifesini yapıyoruz. Sayın bakanın verdiği cevaplar tatmin ederse eder, etmezse oylamada bunu değerlendirirsiniz.

PAŞA SARIOĞLU (Ağrı) — Sayın Başkan, bakın bütün arkadaşlar burada, ayrım yoktur.

BAŞKAN — Sayın Ataklı, lütfen buyurun.

PAŞA SARIOĞLU (Ağrı) — Bunun ihtiyacı içindeyiz ve buna bir cevap vermesinde yarar vardır.

BAŞKAN — Sayın Ataklı, buyurun efendim.

Sayın Sarıoğlu, siz tecrübeli bir arkadaşsınız, lütfen efendim.

PAŞA SARIOĞLU (Ağrı) — Efendim, saygıyla rica ediyorum.

BAŞKAN — Sayın Ataklı, buyurun.

VECİHİ ATAKLI (Şanlıurfa) — Sayın Başkanım, ek 8 inci maddenin sonundaki cümlede «Devletin diğer istihbarat kuruluşlarıyla işbirliği yapar» hükmü yer alıyor.

1. Devletin diğer istihbarat kuruluşları hangileridir?. Örneğin Millî İstihbarat Teşkilatı bunlardan mıdır?.

2. Ek 5 inci maddenin (A) fıkrasında teşekkülü öngörülen timler içinde de ek 8 inci maddede belirtilen istihbarat kuruluşlarından unsurlar bulunacak mıdır?.

3. Eğer bulunacaksa, bu timin asıl sorumluluğunu kim taşıyacak?. Böyle bir durumda, ileride bir ihtilaf konusu olabilecek durumlar meydana gelebilir mi?. Bu durumda kuruluşlar arasında bir yetki çatışması olmaz mı?. Bunu önlemek için nasıl bir tedbir alınacak ve düzenleme yapılacaktır?.

Arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, madde gayet açıktır. Getirmek istediğimiz de devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Anayasa düzenine karşı faaliyetlerin istihbaratını yapmaktır. Bu istihbaratı yapan, (ülkemizde) Millî İstihbarat Teşkilatı, Genelkurmay ve Jandarma Genel Komutanına bağlı istihbarat teşkilatları, Dışişleri İstihbarat Teşkilatları vardır.

Emniyet olarak biz de, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ve anayasal düzenini korumayı amaçlayan bir istihbarat dairesi kuruyoruz. Ülkelerin güçlülüğü, ülkelerin ileri safhalara ulaşabilmelerinin istihbaratla mümkün olduğu artık bütün dünyada kabul edilmiş bir husustur. Bu hususta atmış olduğumuz adımın bu kadar tereddütle karşılanmasını ve bu kadar suale hedef tutulmasını anlamak mümkün değildir.

Saygıyla arz ediyorum efendim.

SÜLEYMAN KOYUNCUGİL (Gaziantep) — Sayın Bakan, bugün yapılan istihbaratlar yanlış mıdır efendim?.

VECİHİ ATAKLI (Şanlıurfa) — Bir sorumuza cevap vermedi efendim : Timler içerisinde bulunacak mı?.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Hayır efendim.

BAŞKAN — Bunun ayrı bir birim olduğunu söyledi efendim. «Bu ayrı bir birim olduğu için de aralarında bir ihtilaf olmaz» diyorlar.

Buyurun Sayın Tutum.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayın Başkan, ek maddenin gerekçesinden okuyorum :

«Polisin görev alanına giren her türlü konuda istihbarat faaliyetlerinde bulunması ve diğer istihbarat kuruluşlarıyla işbirliği içinde çalışabilmesi için kesin

bir hükmün kendi mevzuatında yer alması gerekli görülmüştür» buyuruyor.

Şimdi, Millî İstihbarat Teşkilat Kanununun 5 inci maddesinden bir fıkra okuyorum :

«Bakanlıklar ve diğer kamu kurum ve kuruluşları kendi konularında görevlerinin gerektirdiği istihbaratı oluşturmakla yükümlüdür.»

Bu hükmü görmeden mi aktardınız bu maddeyi, şimdi söylediğim bu hükmü görmeden mi?. Polisin görev alanı...

BAŞKAN — Evet, şimdi bunu sual olarak... (HP sıralarından gürültüler.)

Arkadaşlar müsaade buyurun, neden müdahale ediyorsunuz efendim?. (HP sıralarından gürültüler.)

HÜSEYİN AVNİ SAĞESEN (Ordu) — Siz müdahale ediyorsunuz.

BAŞKAN — Sayın soru sahibiyle benim aramda bir hadise; (HP sıralarından gürültüler) — Sayın Tutum, kendisini müdafaa edemeyecek, bana cevap veremeyecek mevkide midir de siz müdahale ediyorsunuz?.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Milletvekillerini burada yok mu farz ediyorsunuz Sayın Başkan?

BAŞKAN — Buyurun.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayın Başkanım, Millî İstihbarat Teşkilatı Kanununda öngörülen istihbaratın niteliğiyle ek madde 8'de öngörülen istihbaratın hemen hemen aynı olduğu görülüyor.

Okuyorum...

BAŞKAN — Efendim, şimdi sizin okumanıza gerek yok. Ben arz edeyim. Zatı âliniz diyorsunuz ki... (HP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

Efendim, o zaman Sayın Tutum, buyurun size söz vereyim. 10 dakika konuşun. (HP sıralarından gürültüler) Bu soru olmaktan çıkıyor efendim, lütfen.

Buyurun.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Geleyim mi Sayın Başkanım?

BAŞKAN — Olur mu efendim, mümkün olur mu? Yerinizden olur efendim. İçtüzük gösteriyor onu. Neden yerinizden olacak? Çok kısa olduğu için yerinizden olacak.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Burada ek 8'de, «Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü, anayasal düzeni» diyor. Millî İstihbarat Teşkilatı Kanununun 4 üncü maddesinde de, «Cumhuriyetin ülkesi ve milletiyle bütünlüğü, varlığı, bağımsızlığı, güvenliği terimleri kullanılıyor. Aynı amaca yönelik, aynı konuda 2 ayrı istihbarat mı söz konusu oluyor? İkinci sorum bu.

Üçüncü sorum; bu ek 8 inci madde, buyurdular ki, «Güvenlik soruşturması yetkisini polis teşkilatına vermemektedir. Millî İstihbarat Teşkilatı Kanununun 4 üncü maddesinde «Millî İstihbarat Teşkilatına bu kanunda sayılan görevlerin dışında bir görev verilemez» demesine göre, burada da devlet hizmetlerine alınacak kişilerle güvenlik soruşturması yapılmasına dair Millî İstihbarat Teşkilatı Kanununda özel bir hüküm olmadığına göre, ek madde 8'de bu yetkiyi polise vermediğine göre, kim yapıyor bunu, hangi kaynaktan kaynaklanıyor? Lütfen bir açıklama yapılsın Sayın Başkan. (HP sıralarından, «Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, 1 inci soruda denilmek isteniyor ki, bu maddeyi niye getirdiniz? Bu bizim bir tercihimiz, ihtiyacımız meselesidir.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Bu, sizin tercihiniz mi, ülkenin tercihi mi, devletin tercihi mi?

BAŞKAN — İçişleri Bakanı olarak söylüyorlar efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, müsaade edin, biz hükümet olarak bunu getirmişiz, komisyondan da geçmiş, şimdi müzakere ediyorsunuz.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Araştırmadan getirdiğini kabul ediyor musunuz Sayın Bakan? Bize tescil edebilir misiniz?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, müsaade edin, laf atmayı bırakın şimdi.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Laf atmıyoruz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Şimdi, siz nasıl değerlendirirseniz değerlendirin efendim.

BAŞKAN — Sayın Kuşhan, Sayın Bakan zatı âlinize diyecek ki, «Ben bunu tetkik etmeden getirdim», onu mu dedirtmek istiyorsunuz?

Devam ediniz Sayın Bakan.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Keşke desin istiyorum.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Hayır; ne olacak?..

Hayır efendim bu bir ihtiyaçtır. Şimdi, bu nevi «Kanunu tetkik ettiniz mi, etmediniz mi, kanunu niye getirdiniz, niye getirmediniz?» gibi suallerine, bizce «Bizim

tercihimizdir, bu şekilde hükümet olarak değerlendirme yaptık» şeklinde cevabın en doğru olacağına inandığım için veriyorum. Şimdi, yine cevabımı tekrar ediyorum : Biz bu kuracağımız istihbarat teşkilatıyla, vatandaşların güvenlik soruşturmasını yapmayacağız. Bu soru bu kanunla ilgili değil; soruyu, mevzuunun dışına çıkmış olmasından dolayı cevaplamıyorum, herhangi bir maksatla değil efendim.

Sorunun kaynağı, cevabı, mademki bu kadar tecessüs uyandırmıştır; Başbakanlık emriyle verilen bir talimat üzerine yapılan güvenlik soruşturmalarına dayanmaktadır.

İki...

AYDIN GÜVEN GÜRKAN (Antalya) — Kim yapıyor?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Biz yapıyoruz; gerek Millî İstihbarat Teşkilatı, gerek bizim güvenlik bölümümüz var onlar yapıyor; fakat bizim yaptığımız güvenlik soruşturmasıyla, «Şu adamı işe alın veyahut bu adamı işe almayın» demiyoruz; bunu, alacak makamın kendisi değerlendiriyor. (HP sıralarından gürültüler)

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, öğrenmek istediğiniz konu bu değil midir? İster tenkit edersiniz, ister kabul edersiniz.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Makam bu yetkiyi nereden alıyor?

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Hangi kanundan aldı?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Bu yetkiyi biz vermemişiz, bu Bakanlar Kurulu kararıyla devam ediyor.

Yani, ne yapmamız lazım?

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Yetkisi nereden geliyor?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, bunun değerlendirmesini siz yapın.

BAŞKAN — Sayın Bakan, bunun müzakeresini yapmadığımız için sadece kurulmak istenen bu müessese hakkında konuşun; tamam mı efendim?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Evet onu söylemek istiyorum.

Saygılarımı sunarım.

PAŞA SARIOĞLU (Ağrı) — Sakıncalılar gittikçe artacak.

BAŞKAN — Sayın Paşa Sarıoğlu, rica ederim, konuşmanın bir usul ve adabının olduğunu zatı âliniz iyi biliyorsunuz. Lütfen efendim ve insaf ile rica ediyorum efendim. Zatı âliniz de sual sordunuz, bitti, sıra diğer arkadaşlara geldi, hâlâ oturduğunuz yerden müdahale ediyorsunuz.

PAŞA SARIOĞLU (Ağrı) — Bu işi uzatmak için yapmıyorum, anlamak için yapıyorum.

BAŞKAN — Sayın Sarıoğlu, anlamanın da bir usulü var efendim.

Buyurun Sayın Sevinç.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Sayın Başkan, genel asayiş gibi genel bir kavrama dayanarak çok sayıda ilgili insanlar hakkında bilgi toplamaya kalkışması, temel hak ve özgürlüklerin özünü zedelemez mi? Polis topladığı bilgileri hangi objektif kritere göre değerlendirecektir?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Polisin, suç işleyebilecek kimseler hakkında, şüpheli kimseler hakkında bilgi toplaması, insanların hürriyetlerini zedelemez efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Ağagil.

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Sayın Başkanım, Sayın Bakan biraz evvel bir soruya verdiği cevapta, Başbakanlık tarafından verilen bir yetkiye dayanılarak bu tasarı maddesinin hazırlandığını söylediğine göre...

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Bakanlar Kurulu efendim.

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Evet, Bakanlar Kurulu.

Bu kurulacak teşkilat, halen Başbakanlığa bağlı olarak görev yapmakta olan Millî İstihbarat Teşkilatının bir yardımcısı mı, yoksa ona rağmen bir teşkilat olarak mı kurulmaktadır?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Hepsinin arasında işbirliği...

BAŞKAN — Müstakil olduğunu beyan etti daha evvel efendim.

PAŞA SARIOĞLU (Ağrı) — Bakan cevap veriyordu Sayın Başkan.

BAŞKAN — Efendim daha evvel cevap verdi buna. Onun için cevap vermesine imkân tanımıyorum.

Buyurun Sayın Alcan.

VECİHİ ATAKLI (Şanlıurfa) — O zaman Bakan sussun da hep siz cevap verin Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Bakan, ken kendisine müsaade etmedikçe, cevap veremez efendim.

Sayın Alcan buyurun.

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Sayın Başkan, o zaman ben sorumu izah edemedim. İzin verirseniz ben sorumu sorayım.

BAŞKAN — Efendim, zatı âlinizin sualine Sayın Bakan iki defa cevap verdi.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Nerede verdi?

BAŞKAN — Verdi efendim, dinledik. Zatı âliniz dinlemedi. Bu bir ayrı birimdir, yeni bir müessesedir, diğer istihbarat örgütleriyle çelişkili bir halde değildir, bunlar arasında bir hiyerarşi düzensizliği, bir çelişki olmayacaktır dedi. Sayın Bakan bunları demediyse, zapta geçmediyse, ben o zaman bir şey söyleyemem.

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Zatı âliniz soru kısa olsun buyuruyorsunuz, onun için böyle soruyoruz. Benim sorum bu değildir efendim.

BAŞKAN — Evet.

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Örneğin bütçesi bakımından Millî İstihbarat Teşkilatı, Sayıştay denetiminin dışındadır. Eğer bu teşkilat MİT'e bağlı bir teşkilat olarak görev yapmazsa, Emniyet Genel Müdürlüğü bütçede, genel bütçe kontrolüne dahil olduğu için, bu teşkilat aynı paralelde mi görev yapacaktır? Dolayısıyla Millî İstihbarat Teşkilatı Kanununa bağlı bir teşkilat olarak mı görev yapacaktır, yoksa apayrı, tamamen Emniyet Genel Müdürlüğü Kanununa göre mi görev yapacaktır? Bunun ileride birtakım ihtilatlarını tatbikatta hep beraber göreceğiz, zaten kendileri de görecektir. Bu işbirliği, kanunî birtakım aksaklıkları gidermeye yetmez ki efendim.

BAŞKAN — Efendim şimdi şahsî görüşe geçtiniz. Sualinizi sorun efendim.

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Hayır efendim soru bu; ama zatı âliniz bunu tefsire tabi tutunca, Bakan cevap verecek, Bakanı da engelliyorsunuz.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Kurulan bu teşkilat müstakil bir teşkilattır. Diğerleriyle işbirliği elbetteki yapacaktır. Bütçede de Emniyet Genel Müdürlüğünün haber alması için konulmuş bir fasıl, bir bölüm vardır; Sayıştay denetimine de tabi değildir.

BAŞKAN — Sayın Alcan, buyurun.

SALİH ALCAN (Tekirdağ) — Sayın Başkanım, yeni ataması yapılacak memurların güvenlik soruşturmaları 7 - 8 aylık bir zaman almaktadır. Bürokrasi azalacaktır dediğinize göre, azalma böyle mi ispatlanacaktır?

Sayın iktidarın göreve başladığından bu ana kadar tüm bakanlıklarda görev alacak yeni memurların güvenlik soruşturmalarını taşrada hangi vasıftaki polis memurları, hangi ölçüler içerisinde yapmaktadır?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Güvenlik soruşturmalarının daha çabuklaştırılması için alınmış tedbirler vardır. Her an daha kısa bir zamanda bunu yapmaya gayret ediyoruz. Bununla ilgili daha rahatlatıcı bir yönetmelik de çıkarmak üzereyiz, hazırlığını yapmış bulunuyoruz.

TÜLAY ÖNEY (İstanbul) — Demek ki siz yapıyorsunuz Sayın Bakan. Demin biz yapmıyoruz dediniz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Niçin böyle yanlış anlıyorsunuz. Bu konuştuğumuz, kurduğumuz istihbarat dairesi bunu yapmayacak diyorum efendim. Bize bağlı güvenlik dairesi var; o yapıyor diyorum. Niçin anlamak istemiyorsunuz bilemiyorum?

TÜLAY ÖNEY (İstanbul) — O da size bağlı.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Defaatle söyledim.

SALİH ALCAN (Tekirdağ) — Efendim il ve ilçelerde...

BAŞKAN — Sayın Alcan, aslında ben bu suali sormayacaktım; fakat suali sordurmadı şeklinde bir itham altında kalmamak için sordurdum. Sayın Bakan bu birimlerin ayrı ayrı birim olduğunu ifade etti. Sayın Bakanı bütçe müzakerelerinde bu konuda etraflıca sigaya çekin; ama bu kanun metni dolayısıyla bu sualleri sormayın.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Kuruluş kanunu değil mi?

BAŞKAN — Efendim, konuyla ilgili.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Ama ek 8 inci maddeyle ihdas ediliyor.

BAŞKAN — Efendim, güvenlik soruşturması bu getirdiğim ek maddeyle ilgili değil diyor Sayın Bakan. Güvenlik soruşturmasıyla ilgili konuyu etraflıca başka bir yerde müzakere konusu yaparız.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Efendim, şimdi arkadaşımın sorduğu soru, bu kurduğunuz idarenin bütçesi Sayıştay murakabesinin dışında olacak mıdır? Yani siz bunu engellemekle, bütçe müzakeresine izafe etmekle...

BAŞKAN — Sayın Alcan'ı diyorum efendim, ona da cevap verdi.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Olur mu öyle şey.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Cengiz, sorunuzu sorunuz.

ÖMER NECATİ CENGİZ (İstanbul) — Yeni ek 7 nci maddede, «Ülke seviyesinde her konuda istihbarat faaliyetlerinde bulunur» deyimi çok geniş anlam taşımaktadır. Bilhassa «Her konuda» deyimi çok geniş kapsamlıdır. Polisin yanlış istihbarat ve uygulaması sonucu vatandaşlar peşlerinde birer polis olup olmadığı endişesine düşeceklerdir. Acaba insan haklarıyla bağdaşmayan bu gibi zorlayıcı baskılar zamanımızla bağdaşır mı? «Her konuda» deyiminin neleri kapsadığını, tutanaklara geçmesi bakımından açıklayabilir misiniz?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Devletin güvenliğiyle ve demokrasinin selameti açısından ilgili her konuyla; zaten madde metninde var, maddede sayılan hususlarla ilgili her konuda bu istihbaratı yapacaktır efendim.

BAŞKAN — Sayın Erel, buyurunuz.

SALİM EREL (Konya) — Sayın Başkanım, yüksek müsamahanıza dayanarak 2 cümlelik bir girişle soruma başlayacağım.

Dinî inançlarına, geleneklerine, aile birimine sarsılmaz bir imanla inanmış toplumumuzda, yavrularımızın yeni bir yuva kurmaları için verilecek karar, ebeveynin dudaklarından çıkacak bir kelimeyle gayesini oluşturur. Bu «evet» veya «hayır» dır. Yani bu şekilde bir evlilik oluşur veya oluşmaz. Bu «evet» veya «hayır» ifadesini verecek şekilde yapılan istihbarat sağlıklı olursa kurulacak yuva da dolayısıyla sağlıklı ve mutlu olur. Bu anlayış içerisinde sorularımı Sayın Bakana yöneltiyorum.

1. İstihbaratın konusunda yeterli, yetişmiş ve yetenekli kadro var mıdır?

2. İstihbaratın yöntemleri?..

3. Yöntemlerin kontrolü?..

4. Bu maddeyle polisin topladığı bilgiler yanlış olduğu takdirde mağdurlar hangi mercilere, ne şekilde itiraz edebileceklerdir?

5. Polis bilgi toplama anında, aile mahremiyeti gibi Anayasanın temel hak ve hürriyetlerinden saydığı konular hakkında ne gibi bir değerlendirme yapacaktır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, bu soruların maddeyle ilgisi yok. Çoğuna da biraz evvel verdiğim açıklamalarla cevap verdim efendim.

BAŞKAN — Sayın Kâzım İpek; buyurunuz.

KÂZIM İPEK (Amasya) — Vazgeçtim efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Oktay, buyurunuz.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Sayın Başkanım, «Genel güvenlik» tabiri, bu yasada bulunan diğer tabirler gibi son derece geniş kapsamlı, olabildiğince geniş alanı içerisine alabilen bir tabirdir. Acaba genel güvenlikle ilgili yapılacak istihbaratlar, faaliyetler konu, amaç, kapsam bakımından belli bir tasnife tabi tutulsaydı hizmetler daha objektif ve rahat bir şekilde yürütülmez miydi?

İkinci husus; Sayın Bakan, «Güvenlik soruşturması bu madde kapsamı dışındadır» diyorlar; fakat Sayın Bakanın beyanını madde metninden yorum şekliyle çıkarmaya imkân göremiyoruz. Sayın Bakan hangi yorum tarzıyla güvenlik soruşturmasının bu madde kapsamı dışında olduğunu ifade edebiliyor? Bu konuda bize bir done verebilirler mi, açıklık getirebilirler mi acaba?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, bunları bir tasnife tabi tutmak doğru değildir. «Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü, Anayasa düzeni ve genel güvenliği» tabirlerini tasnife tabi tutmak bizce doğru değildir; uygun tabirlerdir, kanunda yer almıştır.

Güvenlik soruşturmasının bizim kurmak istediğimiz istihbarat teşkilatıyla bir ilgisi olmadığını söyledim. Madde metninde, «Güvenliğini soruşturacak» diye böyle bir ifade var mı efendim?

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Nereden anlayacağız?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, devletle ilgili, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüyle ilgili bir işin vatandaşın güvenlik istihbaratıyla ne alakası var? Nasıl bir ilgi kuruluyor ben anlayamıyorum efendim.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Ne alakası olmadığını nasıl anlayacağız? Mesele orada.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, onu artık siz anlayacaksınız. Biz öyle anlıyoruz, onu da siz öyle anlayacaksınız.

BAŞKAN — Sayın Günseli Özkaya; buyurun.

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Polisten yetkili mercilere veya kullanma alanına değin her konuda çok geniş kapsamlı ve bir zincirin halkaları gibi birtakım yetkililere araştırma imkânını sağlayan bu madde üzerindeki kuşkularımı şu konularda dile getirmek istiyorum.

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) — Görüş bildiriyor Sayın Başkan.

BAŞKAN — Müsaade buyurun, anlayalım efendim.

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Örneğin, ileride ilmî buluşta bulunan bir bilim adamımız, ola ki YÖK'ün dışında, bu dinlenme, araştırma, böylesine yaygın bir araştırma sonunda kendi bulmuş olduğu bilimsel alandaki bir araştırma sonucunun çalındığını iddia eder ve bundan da bir sorun doğarsa bunun bir güvencesi var mıdır, buna karşı bir önlemleri var mıdır?

Bunun dışında, seçimlerde gizlilik ilkesi var. Oysa, böyle bir araştırma sonunda vatandaşın hangi partiye oy vereceğinin, bu fevkalade, polisten uygulama alanına veya kullanma alanına denilen alana kadar bazı istenmeyen kimselerin duyması ve neticede Anayasanın 24, 25, 26, 27 ve 67 nci maddelerinin - aykırılık demiyorum - ihlali, tağyiri bahis konusu mudur, değil midir?

BAŞKAN — Sayın Özkaya, yani bu istihbarat toplamanın kötüye kullanılması halinde ne gibi bir işlem yapılacağını...

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Sayın Başkan, istirham ediyorum. Demin teknik olarak sorduğum bir soruyu da hukukî tercüme etmeyerek sorumu cevapsız bıraktınız, sesimi çıkarmadım. Bendeniz hoşgörünüze sığınarak ifade buyurmak istiyorum ki; gazetelere yansıyan bir bakanın, bir gencin intiharıyla ilişkin olayı gibi gayri ciddî bulduğum bir olayı getirerek, bu bakanın imzası var mıdır, kimdir diye sormuyorum. İstirham ediyorum, 30 yıllık hukukçuluğumun neticesinde soruyorum.

BAŞKAN — Meslektaşız, biliyorum efendim.

Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, özür diliyorum, ben soruyu anlayamadım.

BAŞKAN — Efendim, Sayın Günseli Özkaya, bu istihbarat...

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Paydos etsek, biz de ambale olduk.

BAŞKAN — Müsaade buyurun efendim.

Bu istihbarat sırasında, bu istihbaratı yapan yetkili kendi vazifesini kötüye kullanır da bir ilim adamının buluşunu zapt ederse, keza gizliliği olan, mahrem olan konulara girer bunları tespit ederse ne olur? Onu demek istiyor efendim. Yani, suç işlerse ne olur?

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Bir güvencesi var mı?

BAŞKAN — «Bir güvencesi var mı?» diyor.

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Böyle bir önlem alınmış mı?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — İstihbarat mensuplarının suç işlemesinden mi bahsediyorsunuz efendim?

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Yeni bir önlem alınmış mıdır bunun için? Bunlar olursa nasıl bir önlem alınacak, ne olacak?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, yani bir görevin suiistimali...

Efendim, eğer soru yanlış anlaşılmadıysa, istihbarat elemanlarının bir suç işlemeleri mevzubahis ise, suç işleyenlerin takibi hakkında...

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Sayın Bakanım, galiba ben sorumu izah edemedim. Örneğin, ilmî bir ihtira beratı çalınır, kullanılır ve bunu çalan kendi buluşuymuş gibi kullanır; bunun önlemi nedir? Bir beste diyelim, besteyi çalıyor; bunun önlemi nedir?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, onun önlemi olur mu?

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Olmazsa nasıl tedbir alırsınız?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim öyle şey mi olur? Yani adam, hırsızlık yapacaksa, öldürecekse bunun cezaları olur; yani adam öldürmenin bir önlemi olur mu efendim, var mı bunun bir önlemi?

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Tabiî var efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — E, bunun önlemi var mı efendim? Yani bunun önlemi, denir ki, adam öldürürsen senin cezan şudur. Başka bunun önlemi var mıdır efendim? (HP sıralarından gürültüler) Efendim, yapılabildiğince yapılır, yapılmadıktan sonra, adamı öldürecekse bunun önlemi olur mu? Hırsızlığın yapılmaması için gerekli tedbirler alınır, yapılırsa önlenir mi efendim?

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Sayın Başkan, müsaade eder misiniz, sayın bakan haklı efendim, ben anlatamadım. Şimdi bu kanun tasarısı...

BAŞKAN — Sayın Özkaya ben anladım, konunuzu ben anladım efendim.

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Bu kanun tasarısında suçlu halini bile önlemek için önlemler getirilirken, sayın bakanın, bu suçlu olanları önlemek için tedbir olamayacağını söylemesi beni çok şaşırttı. O zaman bu kanun tasarısının hiçbir önemi olmayacağı kanısına varıyoruz.

BAŞKAN — Şimdi ben zatı âlinizin sualini anladım. Yani, bu hakkın kötüye kullanılması halinde ne olacak? Sayın bakan da hakkın kötüye kullanılması hakkında Ceza Kanunumuzda, diğer kanunlarda ne gibi bir müeyyide varsa o uygulanacak demek istiyor.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Bakan öyle bir şey demedi Sayın Başkan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Öyle diyorum efendim, öyle diyorum.

H. BARIŞ CAN (Sinop) — Sayın Başkan, zatı âlinize bir şey tevcih etmek istiyorum, «Gizliliğin mahremiyeti hakkında İçişleri Bakanı mezundur» dediniz biraz önce. Hiç anlayamıyorum, «Gizliliğin mahremiyeti hakkında İçişleri Bakanı mezundur» ne demek?

BAŞKAN — Efendim, Sayın Günseli Özkaya'yı zatı âliniz dinlememişsiniz, isterseniz zaman kaybına mahal vermemek için yeniden bir söz daha vereyim, herhalde siz de benim anladığım manada anlarsınız.

Buyurun Sayın Gürpınar.

İDRİS GÜRPINAR (Muğla) — Soracağım hususları arkadaşlarım sordular efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

Sayın Vardal buyurun efendim.

İSA VARDAL (Zonguldak) — Sayın Başkanım, 5 adet soru hazırlamıştım, ancak vaktinizi almamak için o 5 adet sorunun 4'ünü çıkarıyorum, sadece 1 soru soracağım. Ancak, soracağım soruya sayın bakanın samimiyetle cevap vermesini bilhassa istirham edeceğim.

BAŞKAN — Tabiî efendim, buyurun, temenni ederiz efendim.

İSA VARDAL (Zonguldak) — Efendim, sayın bakanımız, güvenlik soruşturmasının bu maddeyle ilgili olmadığını ifade ettiler. Ben kendilerine soruyorum : Başbakanlık bünyesinde kurulan güvellik soruşturma birimleri, halen görevde bulunan hâkim ve savcıların nakil kararnameleri sırasında haklarında güvenlik soruşturması yapmakta mıdır, yapmamakta mıdır? Lütfen cevap versinler efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, biz şu cevabı tekrarlıyoruz: Şuraya getirdiğimiz istihbarat kurumları güvenlik soruşturması yapmayacak efendim. Görüştüğümüz madde budur efendim; yani başka neyin münakaşasını yapıyoruz?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Ülker.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Sayın Başkan, Millî İstihbarat Teşkilatı Kanunu, ismi üzerinde bütün Türkiye'de millî olarak istihbarat yapacaktır ve burada bakanlıklar da dahil. Bu sebeple, bu maddenin burada yanlış getirildiği kanaatinde misiniz? Birinci sorum bu.

İkinci sorum, yani buraya böyle bir madde getirilmesine lüzum yoktur, bunu çıkarmayı düşünüyor musunuz? Çıkarmayı düşünmediğiniz takdirde, ki Anayasamızın 20 nci maddesi, «Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz. Adlî soruşturma ve kovuşturmanın gerektirdiği istisnalar saklıdır» demektedir, ancak, maddedeki «her konuda» deyiminden ne kastedildiği anlaşılamamaktadır. Polis, ancak yasal konularda, adlî konularda istihbarat yapabilir. Bunun dışına çıkarak özel hayatın gizliliğini ihlal edemeyeceği gibi, örneğin, yurttaşların yasal siyasî düşüncelerini, inançlarını, özel hayatını, ilişkilerini ve diğer konularını incelemeye, işlemeye yetkili değildir adlî olmanın dışında. Böyle bir girişim demokratik devlet, hukuk devleti ilkesiyle bağdaşamaz; vatandaşı huzursuzluğa sevk eder, partizanlığa, yurttaşlar arasında ayrıma ulaşabilir.

Bu nedenle, «her konuda» ibaresiyle, «kullanma alanı» ibarelerinin madde metninden çıkarılmasını düşünüyor musunuz?

BAŞKAN — Efendim, buna cevap verdiler Sayın Ülker.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Bu, gerekçelerle anlaşılmadı. Anayasanın 20 nci maddesine göre yapılamaz zaten; suç teşkil eder, Anayasaya aykırıdır.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Adlî olursa yapabilir, şahsî olursa yapamaz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, buradaki istihbaratın kişilerin özel hayatıyla, siyasî baskıyla ilgisi yoktur. «Her konu»dan anladığımızı; ne getirmek istediğimizi maddede belirttik. Tekrar tekrar maddeyi okumak istemiyorum. Orada sıralananlarla ilgili her konuda istihbarat yapılacaktır diyoruz ve bunu tekrarlıyoruz efendim.

Arz ederim.

BAŞKAN — Sayın Sağesen, buyurunuz.

HÜSEYİN AVNİ SAĞESEN (Ordu) — Efendim, burada maddede, «Genel güvenliğe dair önleyici ve koruyucu tedbirleri polis alır» diyor. Nedir bu «Önleyici ve koruyucu tedbirler?» Örneğin benim için önlemek adamı urgana vurmaktır, örneğin birisi için kazığa çakmaktır, birisi için ağaca asmaktır. Bunun gibi, yani muğlak genelde de olduğu gibi burada da muğlak bir ifade vardır. Nedir bu önleyici tedbirler?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim bu, her olayın kendi mahiyetine göre alınacak tedbirlerdir, her olayda değişebilecek tedbirlerdir. Bunları sıralamak mümkün değildir, ve doğru da değildir.

Arz ediyorum efendim.

BAŞKAN — Sayın Taşdemir, buyurunuz.

İBRAHİM TAŞDEMİR (Ağrı) — Sayın Başkan, 8 inci maddede polisin her konuda istihbarat faaliyetlerinde bulunacağı bu amaçla bilgi toplayacağı, istihbarat kuruluşları ile işbirliği yapacağı belirtilmiştir.

Şimdi, muhbir vatandaşlar bir istihbarat ve bilgi kaynağı olarak kabul edilecek mi ve kendileri ile işbirliği yapılabilecek mi?

Ayrıca, eğer muhbir vatandaşlar bir istihbarat unsuru olarak kabul edileceklerse, kanuna göre kendilerine ikramiye de verileceğine göre, bu muhbirlerin daha sistemli ve düzenli çalışmaları için bir teşkilat kurmayı düşünüyor musunuz?

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Şimdi efendim, vatanına, milletine hizmet eden insanları eğer muhbir olarak telakki edecekseniz, o düşüncenize bir diyeceğim yoktur. Ama, Türk Milletini, polisini, jandarmasını ve askerini kahpece pusu kurup da öldürmeye teşebbüs eden insanları, sizin tabirinizle, bize ihbar edenleri başımız üstünde tutacağız ve ödüllendireceğiz efendim, (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar) Cevap budur.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Devamlı saptırıyorsunuz sayın bakan, kimse bunu amaçlamadı.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) Gayemiz odur, o maksatla getirilmiş bir maddedir efendim.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Kimse sizin bu görüşünüze, ifade ettiğiniz anlamın dışında bir amaca yönelmemiştir Sayın Bakan.

BAŞKAN — Sayın Feridun Şakir Öğünç?.. Yok.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Kastınız o değilse, benim sözüm size değildir efendim.

İBRAHİM TAŞDEMİR (Ağrı) — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Buyurunuz efendim?

İBRAHİM TAŞDEMİR (Ağrı) — Zabıtlara geçmesi için söylüyorum; yanlış anlaşıldı. Ben şunu demek istiyorum: Şüphesiz her vatansever vatandaşın görevidir, kolluk kuvvetlerine yardımcı olmak görevidir. Ancak, eğer vatandaş görevini yerine getirirken, kendisine bir para, bir taviz veriliyorsa o zaman bu vatandaş, vatandaşlık görevini yapmayan bir kişidir, ben bu anlamda bunu söyledim.

BAŞKAN — Evet, anlaşıldı efendim.

Sayın Nalbantoğlu, buyurunuz efendim.

HİLMİ NALBANTOĞLU (Erzurum) — Sayın Bakan, hükümetimiz her vesileyle, «Liberal bir hükümetiz» dedi ve bazı konularda tabiatıyla kırtasiyeyi azaltıcı, bürokrasiyi azaltıcı bazı önlemler getirdi. Biz, bazılarına karşı çıktık, olmaz dedik; fakat bu kürsülerden denildi ki, «Biz vatandaşımıza güveniyoruz, emniyetimiz var; şöyle yapıyoruz, böyle yapıyoruz; şoför vatandaş dahi bir dilekçe verip de hemen ehliyet alacak» Şimdi de, memleketimizde biliyoruz ki 3 - 4 tane istihbarat örgütümüz vardır. Acaba hükümetimiz millete güvenmiyor mu ki, bir de polisimize ülke seviyesinde istihbarat faaliyeti görevi veriyor veya teşkilatı kuracak? Güvenmiyor musunuz da istihbarat görevini ayrıca veriyorsunuz?

Bu istihbarat işlemleri sırasında bilfarz, bizim de vatandaşlarımız gibi, dokunulmazlığımız kaale alınmadan; bizim de istihbaratımızı yapacaklar mı?

BAŞKAN — Buyurunuz Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, bu konunun milletimize güvenle ilgisi yoktur. Biz, milletimize güveniyoruz. Ancak, milletimizin içerisine nifak sokan, devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne karşı davranışlar

içerisinde bulunan, dış mihraklarca desteklenip, onlara yataklık yapanlarla mücadele etmeye çalışıyoruz.

Saygıyla arz ederim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Musa Ateş, zatı âliniz bu madde üzerinde mi söz istemiştiniz, yoksa daha evvelki madde üzerinde mi?

MUSA ATEŞ (Tunceli) — Hayır efendim istemedim.

BAŞKAN — Madde üzerinde verilmiş olan önergeleri okutuyorum.

ÖMER KUŞHAN (Ağrı) — Sayın Başkan daha sorular bitmedi.

BAŞKAN — Bir yanlışlık varsa düzeltiriz; bir dakikanızı rica ediyorum.

Sayın Kuşhan ve Sayın Işın da söz istemişlerdir.

MUHİTTİN YILDIRIM (Edirne) — Sayın Başkan benim de sorularım var.

BAŞKAN — Buyurun.

MUHİTTİN YILDIRIM (Edirne) — Sayın Başkan, sayın bakana soracağım sorular 5 taneydi; ama arkadaşlar sordukları için ben bir tanesini soracağım.

Polisin bilgi toplama halinde, aile mahremiyeti gibi Anayasanın temel hak ve hürriyetlerinden saydığı konuları açığa vurduğunda inceleme konusunda ne gibi tedbirler alınmıştır?

BAŞKAN — Evet Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, herhalde bu «her türlü soruşturma yapar» kelimesi galiba bizi bu münakaşalara getiriyor; biz bu ibareyi kaldıralım efendim. Kaldıralım, bu münakaşaları ortadan silelim ve aile mahremiyeti ile ilgimiz yok efendim. Aile mahremiyetine ne diye girelim. Aile mahremiyetinin ne diye soruşturmasını yapalım sayın milletvekili; yok böyle bir kastımız.

MUHİTTİN YILDIRIM (Edirne) — Yok mu?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Yok efendim yok. Eğer o «her türlü» kelimesinden neşet ettiği kabul ediliyorsa biz onu çıkaralım efendim. Peki.

BAŞKAN — Efendim teşekkür ederiz.

Sayın Işın, buyurun.

RUŞAN IŞIN (Sıvas) — Sayın Başkan, yeni ek madde 7'yi tetkik ettiğimizde «Polisı» (Sayın bakana teşekkür ediyoruz «her konuyu» kaldırdı) ama «istihbarat faaliyetlerinde bulunur, bu amaçla bilgi toplar, değerlendirir, yetkili mercilere veya kullanma alanına ulaştırır» diyor. Benim anladığım şekliyle bu maddede sayın bakanın biraz önce açıkladığı şekliyle yeni bir istihbarat teşkilatı kurulacağına amir bir hüküm yok. Trafik polisi de, malî polis de, karakol polisi de bu madde hükmüne göre genel anlamda polistir ve istihbarat faaliyetlerinde bulunur, değerlendirir; bu değerlendirmeleri de yetkili mercilere ulaştırır anlamını taşımaktadır. Yarın, sayın bakanımızın ifade ettiği şekliyle, istihbarat amacını taşıyan bir teşkilat kurulduğu takdirde, başka polisler de bu yetkiye dayanarak işlem yapar ise sonuç ne olur? Birinci sorum bu.

İkinci sorum; sayın bakanımız açıklamalarda bulunurken, bağışlasınlar beni, biz sayın Başbakanlığa bağlı bir Millî İstihbarat örgütümüz olduğunu biliyoruz, bunun dışında da 3 tane daha istihbarat örgütlerini açıkladılar. Devletin tüm istihbarat kuruluşlarının isimlerini saymanız mümkün müdür?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Saydım, saydım efendim.

RUŞAN IŞIN (Sıvas) — Efendim 3 tane saydınız; İçişleri Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Dışişleri Bakanlığı, başka var mı?

BAŞKAKN — Teşekkür ederim Sayın Işın.

Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, madde polise bu yetkiyi veriyor.

RUŞAN IŞIN (Sıvas) — Ama teşkilat kuracağınızı söylüyorsunuz, ayrıca bir teşkilat kuruyorsunuz» zabıtlara geçti efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, teşkilat kanunumuzda yok bu. Mevcut yetkileri veriyor polise.

RUŞAN IŞIN (Sıvas) — Ama polis bu yetkiden istifade edip kullanıyor. Siz ayrıca bir istihbarat teşkilatı kuruyorsunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Gerekirse kuracağız efendim.

BAŞKAN — Evet efendim.

Sayın Kuşhan, buyurun.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın Başkan, ben sayın bakana 8 tane soru soracaktım; bunun 3 tanesini arkadaşlarım sorduğu için vakit almamak gayesi ile tekrarlamayacağım, 2 tanesine sayın bakanın cevap vermesine zatı âliniz müsaade etmeyeceğiniz için sormaktan vazgeçiyorum; müsaade ederseniz geriye kalan 3 tane sorumu sormak istiyorum.

Yasada «Polis» diye başlayan bölümde» genel güvenliğine dair önleyici» diye bir tabir vardır ve devam ediyor. Ben bunun redakte edilişinde, yani yazı-

lışında «genel güvenliğe dair önleyici» derken genel güvenliği de önleyecek manasında bir ifade buluyorum. Bu ifade tarzı normal ve yasa diline uygun mudur?

2. Polisimiz bugüne kadar mevcut istihbarat teşkilatları ile gerektiğinde irtibat kurup müşterek çalışamıyor muydu ki yasaya «Bunlarla irtibat kurar ve beraber çalışır» diye bir seri hüküm koymak ihtiyacını duydular?

3. Müsaade ederseniz bunu zatı âlinize de yöneltmek istiyorum. Biraz önce bir konuyla ilgili olarak arkadaşıma bir açıklama yaparken, sürçü lisan olduğunu büyük bir arzuyla duymak istiyorum veya öyle olduğunu kabul etmek istiyorum, «Hükümeti burada sigaya mı çekiyorsunuz» diye bir ibare kullandınız.

BAŞKAN — Öyle bir şey yok efendim.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Bundan hareketle soruyorum.

BAŞKAN — Öyle bir şey söylemedim efendim.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Zabıtlarda vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN — Öyle bir şey söylemedim efendim. Öyle bir şey söylemedim diyorum, lütfen.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Hükümeti Meclis sigaya çekmeyecek de Türkiye'de, neresi sigaya çekecektir?

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN — Efendim, zatı âlinizle münakaşaya mı girelim? Ben dedim ki, hükümetin bu konuda sigaya çekileceği müesseseler ve yerler vardır; bütçe müzakereleridir, vesaire, vesaire dedim.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Hükümetin sigaya çekileceği yer burası Sayın Başkan.

BAŞKAN — Bütçe müzakereleri nerede oluyor?

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Zatı âlinizle çekişmeye girmek hâşâ haddimiz değildir Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, «devletin güvenliği, önlenmek isteniyormuşcasına bir yazılış tarzı olduğunu» söyledi Sayın Kuşhan, Efendim, eğer cümleyi baştan itibaren alırsak, biz o kanaati taşımıyoruz, «Polis devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, anayasa düzenine ve genel güvenliğine» derken; yani devletin genel güvenliği nedir; o şekilde düşünüyoruz ve öyle olduğunun da doğru olduğunu kabul ediyoruz efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Bitmedi Sayın Başkan, sorularım var.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — 1 dakika, peki efendim veriyorum.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Bizi o kadar hafife almayın.

BAŞKAN — Efendim, 3 tane dediniz. 3'ünü de sordunuz.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Müsaade edin cevaplasınlar efendim.

BAŞKAN — Efendim, 8 tane dediniz, 5 tanesini sormuyorum, 3 tanesini soruyorum dediniz.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın Başkan, bizi lütfen o kadar hafife almayınız.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Bir diğer soruyu cevaplıyorum; bu zaruretten doğmuştur Sayın Kuşhan. Yani diğer istihbarat teşkilatlarımızın yanında polisimizin de böyle bir istihbaratta bulunmasında fayda mülahaza edilmiştir efendim.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Bunlar bugüne kadar irtibat kuramıyorlar mıydı Sayın Bakan?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Vardı, irtibatımız da vardı; fakat biz de kendimizde böyle bir teşkilatı kurmakta daha fazla fayda mülahaza ettik efendim.

Hükümetin sigaya çekilmesi konusunu ben belki yanlış anlamış olabilirim. Biz onu şu manada anlıyoruz : Elbette yüce Meclisin, sayın milletvekillerinin usulü dairesinde...

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Onu size değil, Sayın Başkana yöneltmiştim efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Peki efendim.

Arz ederim.

BAŞKAN — Önergeleri geliş sırasına göre okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının ek madde 7'nin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

«Polis; devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Anayasa düzenine ve genel güvenliğine dair önleyici ve koruyucu tedbirleri almak, emniyet ve asayişi sağlamak üzere; ülke seviyesinde polisin görev alanına giren konuda istihbarat faaliyetlerinde bulunur, bu amaçla bilgi toplar, değerlendirir, yetkili mer-

cilere veya kullanma alanına ulaştırır. Devletin diğer istihbarat kuruluşları ile işbirliği yapar.

Aydın Güven Gürkan
Antalya
Metin Üstünel
Adana
Sururi Baykal
Ankara
Fikret Ertan
İzmir
Tevfik Güneş
Kırşehir
Vecihi Ataklı
Şanlıurfa
Hüseyin Avni Güler
İstanbul
Süleyman Koyuncugil
Gaziantep

Halil İbrahim Şahin
Denizli
Nuri Korkmaz
Adana
Yusuf Ziya Kazancıoğlu
Trabzon
İbrahim Taşdemir
Ağrı
Muhittin Yıldırım
Edirne
Kadir Narin
Diyarbakır
Tevfik Bilal
Hatay
Mehmet Kara
Trabzon

Salih Alcan
Tekirdağ

Yüksek Başkanlığa

Tasarının ek 7 (Eski ek 8) maddesindeki «Kullanma alanına» kelimelerinin metinden çıkarılmasını arz ederiz.

M. Turan Bayezit
Kahramanmaraş
Kâzım İpek
Amasya

Ömer Necati Cengiz
İstanbul
Coşkun Bayram
Adana

Rıza Tekin
Siirt

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Görüşülmekte olan 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının 7 nci maddesiyle 2559 sayılı Yasaya eklenen ek 8 inci (Halen ek 7) maddesinin aşağıdaki biçimde değiştirilmesini öneririz.

Saygılarımızla.

Reşit Ülker
İstanbul
Kâzım İpek
Amasya
Özer Gürbüz
Sinop

Günseli Özkaya
İstanbul
İdris Gürpınar
Muğla
Arif Toprak
Niğde

Ek Madde 7. — Polis, devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğüne, Anayasa düzenine ve genel güvenliğine dair önleyici ve koruyucu tedbirleri almak, emniyet ve asayişi sağlamak üzere ülke seviyesinde bu amaçlarla istihbarat faaliyetinde bulunur, bu amaçla bilgi toplar, değerlendirir, yetkili mercilere ulaştırır. Devletin diğer istihbarat kuruluşlarıyla işbirliği yapar.

Gerekçe :

Maddenin yasadan çıkarılması görüşündeyiz. Ancak Anayasamızın 20 nci maddesi «Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz. Adlî soruşturma ve kovuşturmanın gerektirdiği istisnalar saklıdır» demektedir.

Ancak maddedeki «Her konuda» deyiminden ne kastedildiği anlaşılmamaktadır. Polis ancak yasal konularda, adlî konularda istihbarat yapabilir. Bunun dışına çıkarak özel hayatın gizliliğini ihlal edemeyeceği gibi örneğin; yurttaşların yasal siyasî düşüncelerini, inançlarını, özel hayatını, ilişkilerini ve diğer konuları incelemeye, fişlemeye yetkili değildir. Böyle bir girişim demokratik devlet, hukuk devleti ilkesiyle bağdaşamaz vatandaşı huzursuzluğa sevk eder. Partizanlığa, yurttaşlar arasında ayrıma ulaşır.

Bu nedenle «Her konuda» ibaresi ile «Kullanma alanı» ibarelerinin madde metninden çıkarılmasını öneriyoruz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Kanun Tasarısında yer alan ek 7 nci maddesinin (Eski ek 8) 3 üncü satırındaki «Her konuda» ibaresinin madde metninden çıkarılmasını hükümet adına arz ve teklif ederim.

Yıldırım Akbulut
İçişleri Bakanı

BAŞKAN — Önergeleri, aykırılık derecelerine göre yeniden okutup oyunuza sunacağım :

«Görüşülmekte olan 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Tasarının 7 nci maddesiyle 2559 sayılı Yasaya eklenen ek 8 inci (Halen ek 7) maddesinin aşağıdaki biçimde değiştirilmesini öneriyoruz.

Ek Madde 7. — Polis, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Anayasa düzenine ve genel güvenliğine dair önleyici ve koruyucu tedbirleri almak, emniyet ve asayişi sağlamak üzere ülke seviyesinde bu amaçlarla istihbarat faaliyetinde bulunur, bu amaçla bilgi toplar, değerlendirir, yetkili mercilere ulaştırır.

Devletin diğer istihbarat kuruluşlarıyla işbirliği yapar.»

İstanbul Milletvekili Reşit Ülker ve arkadaşları

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Kanun Tasarısında yer alan ek 7 nci maddesinin (Eski ek 8) 3 üncü satırındaki «Her konuda» ibaresinin madde metninden çıkarılmasını Hükümet adına arz ve teklif ederim.

Yıldırım Akbulut
İçişleri Bakanı

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir. (ANAP sıralarından alkışlar)

Diğer önergeyi okutuyorum :

Tasarının ek madde 7'nin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Polis, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Anayasa düzenine ve genel güvenliğine dair önleyici ve koruyucu tedbirleri almak, emniyet ve asayişi sağlamak üzere, ülke seviyesinde polisin görev alanına giren konuda istihbarat faaliyetlerinde bulunur, bu amaçla bilgi toplar, değerlendirir, yetkili mercilere veya kullanma alanına ulaştırır. Devletin diğer istihbarat kuruluşlarıyla işbirliği yapar.

Antalya Milletvekili Aydın Güven Gürkan ve arkadaşları

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet katılıyor mu?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Tasarının ek 7 (Eski ek 8) maddesindeki «Kullanma alanına» kelimesinin metinden çıkarılmasını arz ederiz.

Kahramanmaraş Milletvekili Turan Bayezit ve arkadaşları

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılmıyor efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın Kadir Narin ve arkadaşlarının bir önergesi, Sayın Enver Özcan ve arkadaşlarının bir önergesi : «7 nci maddenin ek 8 inci maddesinin değiştirilmesini arz ve teklif ederiz» demişler, fakat değiştirge önergesini eklememişler ve gerekçe olarak da anayasaların değiştirilmesi, hukukî durumu ve genel olarak anayasaların değişitrilmesiyle ilgili bir anayasa kitabından çıkarılmış 8 sayfalık bir metin eklemişler.

Bu itibarla, bunu önerge olarak kabul edemiyoruz.

Keza Enver Özcan ve arkadaşlarının önergesi de aynı mahiyette, üstleri karalandığı için tam seçilemiyor, madde metni olarak, herhangi bir kanun metnini buraya eklemek suretiyle gerekçe olarak göstermişler ve aynı zamanda teklif edilen metni de eklememiş bulunduklarından önerge olarak kabul edilememiştir.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, bir şey soracağım, sayın bakan «Her türlü» kelimesini çıkaracağız demişlerdi.

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Çıktı efendim, çıktı, dinlemediniz mi?

BAŞKAN — Şimdi, ek 8 inci maddeyi ek 7 nci madde olarak, kabul edilen önerge ile birlikte oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Ek 7 nci madde kabul edilmiştir.

Daha önce ek 9 uncu maddenin müzakeresi yapılmıştı. Şimdi 9 olan madde numarasının 8 olarak düzeltilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Ek 9 uncu madde, ek 8 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Şimdi ek 10 uncu maddeyi ek 9 uncu madde olarak okutuyorum :

«EK MADDE 9. — İşledikleri bir suçtan dolayı tutuklanmasına veya mahkûmiyetine karar verilen polisler ile çarşı ve mahalle bekçileri, ceza ve tutukevlerinde diğer tutuklu ve hükümlülerden ayrı bir yer veya bölümde bulundurulurlar.

Mahkûm edilen polislerin cezalarını çekmeleri için özel cezaevi yaptırılabilir veya mevcutlardan tefrik edilebilir.»

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, bu ek 9 uncu (Eski ek 10 uncu) maddenin madde metninden çıkarılması için hükümetin bir önergesi var.

Sayın Metin Üstünel Halkçı Parti Grubu adına, keza Sayın İsmail Saruhan ve Sayın Sabri Irmak bu madde üzerinde söz istemişlerdir. Arkadaşlar taleplerinden vazgeçtikleri takdirde bu önergeyi oylatıp kararınızı alacağım.

SABRİ IRMAK (Konya) — Söz talebimden vazgeçiyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Üstünel. (HP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler)

Efendim müsaade buyurun. O önerge yüksek tasvibinize mazhar olacak mı olmayacak mı arkadaşımız bunu bilemediği için konuşuyor tabiatıyla.

Buyurun efendim.

HP GRUBU ADINA METİN ÜSTÜNEL (Adana) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının 7 nci maddesi ile eklenen ve biraz önce de değiştirilerek ek madde 9 olan ek madde 10'da, «İşledikleri bir suçtan dolayı tutuklanmasına veya mahkûmiyetine karar verilen polisler ile çarşı ve mahalle bekçileri, ceza ve tutukevlerinde diğer tutuklu ve hükümlülerden ayrı bir yer veya bölümde bulundurulurlar» hükmü yer almış bulunmaktadır.

Buna göre tutuklu ve hükümlü polisler ve bekçiler, diğer tutuklu ve hükümlülerden ayrı bir yer veya bölümde bulundurulacaklardır. Devletin en yüksek kademesindeki memurlar, örneğin; müsteşarlar, genel müdürler ve yanılmıyorsam milletvekilleri, bakanlar, başbakanlar için diğer tutuklulardan ayrı bir yer veya bölüm tahsis edilmemiştir. Hatırladığım kadarıyla hüküm giyen askerlerin mahkûmiyetleri belli bir süreden fazla ise, bu hükümlüler yürürlükteki mevzuatımıza göre, sivil ceza ve tutukevlerine cezalarını infaz için nakledilmektedirler.

Şimdi devletin, en yüksek dereceli memurlarına, milletvekillerine, bakanlara, başbakanlara veya askerlere ayrı bir ceza ve tutukevi, ayrı bir yer veya bölüm bulundurmadığı halde, polislere, çarşı ve mahalle bekçilerine ayrı bir yer veya bölüm bulundurmak istemesi hangi mantık ve hangi gerekçeye dayanmaktadır? (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Teşekkür ederim arkadaşlar.

Bu açıkça imtiyaz tanımak, ayrıcalık yaratmak değil midir? (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar) Bunun fayda ve lüzumu nedir? Bu imtiyaz ve ayrıcalık Anayasamızın «Hiçbir kişiye ve zümreye ayrıcalık tanınmayacağı» ilkesine aykırı değil midir? (ANAP sıralarından «Doğru» sesleri, alkışlar) Suçluları, mahkûmları, sanıkları; memuriyet unvan ve sınıflarına göre ayrı muamelelere tabi tutmak, hangi yasal gerekçeye ve hangi zarurete dayanmaktadır? (ANAP sıralarından alkışlar) Hüküm giyenler, hükümlülük süresi içinde, memuriyet unvanlarını geride bırakmaya mahkûmdurlar. Hükümlülere geride bıraktıkları memuriyet unvanlarına göre muamele yapılamaz.

Tasarının bu ek maddesi ile getirilen hükümler, Türk infaz sistemine tamamen yabancı ve aykırıdır. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri) Bu anlayış Türk infaz sistemine, kargaşaya ve sistemin çöküşüne neden olur.

Diğer yandan mahkûm edilen polislerin cezalarını çekmeleri için özel cezaevi yaptırılması, yukarıdan beri açıkladığımız nedenlere uygun düşmeyeceği gibi, mevcut ceza ve tutukevlerinden polislere ceza ve tevkifevi tefrik edilmesi de hukuk sistemimizle bağdaşamaz. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Üstünel, toparlayınız efendim, toparlayınız. (ANAP sıralarından gürültüler)

METİN ÜSTÜNEL (Devamla) — Toparlayacağım Sayın Başkanım, biraz sükûneti sağlayınız, ben de toparlayayım. (ANAP sıralarından gürültüler)

DEVLET BAKANI AHMET KARAEVLİ (Tekirdağ) — Konuşmalarınız yazılıyor.

METİN ÜSTÜNEL (Devamla) — Biz hepimiz yazarız arkadaşım. Biz hepimiz yazar çizeriz.

Tutukluya battaniye verilmesini, medenî ihtiyaçlarının karşılanmasını bile çok gören, iktidar, mahkûm olmuş polislere hangi düşünce, hangi anlayış ve hangi kritere göre özel Cezaevi yaptırmayı veya tefrik ettirmeyi gündeme getiriyor? (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Evet, Sayın Üstünel vaktiniz dolmuştur, toparlayınız efendim. Lütfen efendim.

METİN ÜSTÜNEL (Devamla) — Toparlayacağım Sayın Başkanım, toparlayacağım.

Sayın Başkan, bu kürsüde herkes konuşuyor, biz de geldik konuşuyoruz, bütün arkadaşlarımız da konuşacaktır. (Alkışlar)

BAŞKAN — Evet devam edin efendim, devam edin efendim.

METİN ÜSTÜNEL (Devamla) — Sayın arkadaşlar, Polis Yasasına karşı çıktık, niçin karşı çıktığımızı göstermemiz için bu konuşmayı, madde geri alınmasına rağmen yaptım. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri)

DEVLET BAKANI AHMET KARAEVLİ (Tekirdağ) — Konuşmalar yazılıyor.

METİN ÜSTÜNEL (Devamla) — Sayın arkadaşlarım, biz de yazarız, sizler de yazarsınız, yazarız.

BAŞKAN — Lütfen susalım.

Toparlayınız efendim.

METİN ÜSTÜNEL (Devamla) — Sayın arkadaşlarım, sözlerime son verirken hepinizi saygı ile selamlıyor ve hepinize hayırlı akşamlar diliyorum. (Alkışlar, «Bravo» sesleri)

BAŞKAN — Efendim, başkaca söz isteyen bulunmadığından ek madde 9'un metinden çıkarılmasına ilişkin önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci maddesiyle Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununa eklenmesi öngörülen ek 9 uncu (eski ek 10 uncu) maddenin tasarı metninden çıkarılmasını Hükümet adına arz ve teklif ederim.

Yıldırım Akbulut
İçişleri Bakanı

Gerekçe : Suç işleyen polislerin ceza ve tutukevlerinde ayrı bir bölümde bulundurulmaları hususu, Ceza ve İnfaz Kurumları Tüzüğünde yapılan değişiklikle gerçekleştirilmiş bulunduğundan bu maddenin metinden çıkarılması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN — Komisyon bu önergeye katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Bu itibarla, Sayın Ahmet Sırrı Özbek ve arkadaşlarının, Sayın Turan Bayezit ve arkadaşlarının, Sayın Pertev Aşçıoğlu ve arkadaşlarının, Sayın Mustafa Murat Sökmenoğlu ve arkadaşlarının, Sayın Cahit Tutum ve arkadaşlarının, Sayın Yusuf Ziya Kazancıoğlu ve arkadaşlarının, Sayın Sabri Irmak ve arkadaşlarının önergelerini işleme koymuyorum.

Keza, daha önceki maddelerde görüldüğü gibi, Sayın Enver Özcan ve arkadaşlarının, Sayın Şeyhmus Bahçeci ve arkadaşlarının önergeleri de, daha evvelki zapta geçen beyanlarımız veçhile, önerge mahiyetinde görülmediğinden işleme konulmamıştır.

Çalışma süremizin bitimine çok kısa bir zaman kalmış bulunduğundan, saat 21.30 da toplanmak üzere birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 19.52

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 21.30

BAŞKAN : Başkanvekili Abdulhalim Aras

KÂTİP ÜYELER : Süleyman Yağcıoğlu (Samsun), Cemâl Özbilen (Kırklareli)

BAŞKAN — 115 inci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

VII. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devamla)

1. — 4.7.1934 Tarihli ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/692) (S. Sayısı : 343) (Devam)

BAŞKAN — Kanun tasarısının müzakeresine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komisyon ve hükümet yerlerini aldılar.

9 uncu madde olarak müzakeresini yaptığımız 10 uncu maddenin çıkartılması kararlaştırılmış bulunduğundan, 11 inci maddeyi 9 uncu madde olarak okutuyorum :

EK MADDE 9. — Bu Kanun ve diğer kanun hükümlerine göre gerekli hallerde;

A) Önleyici, caydırıcı, düzenleyici ve koruyucu kolluk hizmetlerine dair görevlerin ifası sırasında silah kullanmak zorunda kalan polis hakkında, cezaî sorumluluğun tespiti bakımından Memurin Muhakematı Hakkında Kanuna göre işlem yapılır.

B) Adliyeye ilişkin vazife ve işlerle ilgili bir hizmeti yerine getirirken silah kullanmak zorunda kalan polis hakkında, hazırlık soruşturması bizzat Cumhuriyet savcıları veya yardımcıları tarafından yapılır.

BAŞKAN — Madde üzerindeki müzakerelere geçiyoruz.

Milliyetçi Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Osman Bahadır; buyurun efendim.

MDP GRUBU ADINA OSMAN BAHADIR (Trabzon) — Sayın Başkan, yüce meclisin değerli üyeleri; sözlerime başlamadan evvel hepinize şahsım ve grubum adına saygılar sunuyorum.

Polis Vazife ve Selahiyet Kanununa eklenen ek 11 inci ve şimdi 9 uncu madde olarak numaralanan madde üzerinde görüşlerimi arz etmek üzere huzurunuzda bulunuyorum.

Madde metnini okumak istiyorum :

«Bu Kanun ve diğer kanun hükümlerine göre gerekli hallerde;

A) Önleyici, caydırıcı, düzenleyici ve koruyucu kolluk hizmetlerine dair görevlerin ifası sırasında silah kullanmak zorunda kalan polis hakkında, cezaî sorumluluğun tespiti bakımından Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanuna göre işlem yapılır.

B) Adliyeye ilişkin vazife ve işlerle ilgili bir hizmeti yerine getirirken silah kullanmak zorunda kalan polis hakkında, hazırlık soruşturması bizzat Cumhuriyet savcıları veya yardımcıları tarafından yapılır» diyor.

Anayasanın 129 uncu maddesinin son bendini okuyacağım :

«Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idarî merciin iznine bağlıdır.»

Anayasanın getirdiği bu hükümle ve yine Anayasanın 177/e maddesinin biraz sonra takdim edeceğim hükmüyle Memurin Muhakematı Hakkında Kanun zımnen kalkmış bulunmaktadır. Nitekim, çok yakında kabul ettiğimiz Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 163 üncü maddesine göre de ilk tahkikat kalkmıştır. Hepinizin bildiği gibi, ilk tahkikat; Memurin Muhakematına göre yapılan idarî tahkikat ilk tahkikat mahiyetinde idi. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 163 üncü maddesi ilk tahkikatı kaldırdı. Yalnız, Memurin Muhakematı Kanununda verilen son tahkikat kararnamesi, ilk tahkikat mahiyetinde idi. Burada bir aksaklık yaratılmaması için, ilk tahkikat kararnameleri geldikten sonra bunları cumhuriyet savcısının hazırlık soruşturması mahiyetinde kabul edilerek iddianameye bağlaması esası getirilmiştir.

Anayasanın 177/e bendini okuyorum :

Anayasanın halkoylaması sonucu kabulünün ilanıyla birlikte yürürlüğe girecek hükümleri ve mevcut ve kurulacak kurum, kuruluş ve kurullar için yeni-

den kanun yapılması veya mevcut kanunlarda değişiklik yapılması gerekiyorsa bunlara ilişkin, işlemler mevcut kanunların Anayasaya aykırı olmayan hükümleri veya doğrudan Anayasa hükümleri, Anayasanın 11 inci maddesi gereğince uygulanır.»

Bu iki maddeyi birlikte karşılaştırdığımız takdirde, Memurin Muhakematı Hakkında Kanunun zımnen ilga edilmiş olduğu sonucuna varırız. Bu itibarla bu tasarıda «Memurin Muhakematı Hakkında hükümlerine göre işlem yapılır» deniyor. Çok yakında kabul ettiğimiz Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunundaki değişikliğe göre Memurin Muhakematı Hakkında Kanunun artık yürürlüğü kalmamış bulunuyor. Ancak biz Sayın Başbakandan, Anayasanın bu hükmünü yerine getirmek üzere, memurların işledikleri suçlarda 1609 sayılı Kanuna benzer izin müessesesinin getirilmesini ve bu suretle yeni bir kanun düzenlenmesini talep ediyoruz.

Bu konuda maruzatım bundan ibarettir. Hepinize saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Hüseyin Aydemir; buyurunuz efendim. (HP sıralarından alkışlar.)

HP GRUBU ADINA HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — Sayın Başkanım, Yüce Meclisimizin saygıdeğer üyeleri; Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Ek 9 uncu maddesi üzerinde grubumuz adına görüşlerimizi arz etmek için yüksek huzurunuzda bulunuyorum.

Kamuoyunda, «Ayrıcalıklar ve silah kullanmayı özendirme kanun tasarısı» diye adlandırılan tasarının bu maddesi, daha evvel Hükümet tarafından düzenlendiği şekliyle çok vahim ve tehlikeli boyutlarda hükümler ihtiva ediyordu. Hükümetçe düzenlenen 4 fıkralık bu maddenin 2 fıkrasındaki tehlikeli, vahim ve kanuna aykırı olan hükümler şükür ki Adalet Komisyonundaki müzakereler sırasında kaldırıldı. Bugün bu madde 2 fıkra halinde, silah kullanmayı özendirme ve yargılamayı, uluslararası kurallara aykırı olarak silah kullanan polise ayrıcalıklar tanınması hükümlerini yine de bir nebze ihtiva ederek yüksek huzurlarınıza getirilmiş bulunuyor.

Daha evvel Hükümetçe düzenlenen metinde, silah kullanan polis, kanunî şartları yerine getirmişse cezalandırılamaz, hükmü konmuş ve ayrıca tazminat davası da açılamayacağı ifade edilmişti. Bunun yanında, bunlarla da yetinilmemiş, hâkimin yargı hakkını, teminatını Anayasanın eşitlik ilkesine aykırı bir surette kullanma yetkisi veren, silah kullanan polisin tutuksuz yargılanacağı hükmü getirilmiş idi. Adalet Komisyonunda bu hüküm, Anayasaya aykırı bulunarak kaldırılmıştır. Böylece tasarının bu maddesi çok daha yumuşatılmış olarak huzurlarınıza getirilmiştir.

Yeni şekliyle ikinci fıkradaki adliyeye ilişkin vazifelerin görülmesinde, silah kullanan polisin soruşturması bizzat savcı tarafından yapılır hükmü, hepimizin arzu ettiği, özlemini duyduğumuz bir hükümdür. Gönül ister ki, sadece silah kullanmada değil, her türlü suçlarda bütün vatandaşlar için soruşturmalar bizzat savcılar ve savcı muavinleri tarafından ehliyetle vatandaşın hakkını koruyucu, Devletin ve kamunun objektivitesini sağlayıcı şekilde yapılsın. Bu maksatla savcılar ve savcı muavinleri yargılama görevini bizzat yapsınlar. Arzu edilen budur. Bu bakımdan, adlî görevlerin ifası sırasında silah kullanan polisin yargılanmasının da polise bırakılmayarak bizzat savcılar ve savcı muavinleri tarafından yapılması hükmünü, bir ayrıcalık olarak değil, daha mükemmel bir kanun tedvini yönünden uygun karşılıyoruz.

Ancak, 9 uncu maddenin birinci fıkrasındaki geniş bir şümulde, «Önleyici, caydırıcı, düzenleyici ve koruyucu kolluk hizmetlerine dair görevlerin ifası sırasında silah kullanmak zorunda kalan polis hakkında, cezaî sorumluluğun tespiti bakımından Memurin Muhakematı Hakkında Kanuna göre işlem yapılır» hükmü son derece tehlikeli, boyutları son derece genişletilmiş bir hükümdür; bu bakımdan mahzurludur. Esasen, daha evvel konuşan arkadaşımızın da ifade ettiği gibi, Memurin Muhakematı Hakkında Kanun, halen Anayasamızın ilgili maddesine de aykırı düşmektedir. Çünkü Memurin Muhakematı Hakkında Kanun çok eskiden çıkarılmış, uzun yıllar ve halen de uygulanmakta olan, memurların idarî görevlerinin ifasında; yani memurun memuriyet vazifesini ifasında memuriyetten mütevellit suçlarından dolayı uygulanması gereken, özel muhakeme usullerini tespit eden ve böylece yargılama usulleri bakımından bazı memurlara, görevlerinin icabı olarak ayrıcalıklar tanıyan hükümler ihtiva etmektedir. Ancak, silah kullanma durumu başkadır. Silah kullanma yetkisini daha evvel burada arz etmiştik; polise silah kullanma yetkisini veren hükümlerin çoğu idarî görevle ilgili değil, adlî görevle ilgilidir. Prensip olarak polis adlî görevini ifası sırasında bir suç işlerse, umumî hükümlere göre Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa tabidir ve Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre savcılar tarafından hakkında soruşturma açılır ve her vatandaş gibi, hiçbir ayrıcalığa tabi olmadan, işlemiş

olduğu suç hakkında işlem, (vazife suiistimali olsun, vazife ihmali olsun) adlî merciler tarafından ifa edilir. Ancak memur ve polis idarî görevlerini yerine getirirken, idarî görevlerinden mütevellit bir suç işlemiş olursa, işte o zaman Memurin Muhakematı Hakkında Kanuna tabi olur ve bu ayrıcalıktan, özel muhakeme usullerinden istifade eder, savcılık harekete geçemez, vali ve kaymakam gibi idarî merciler o memur hakkında tahkikat açar ve özel muhakeme usullerinden geçtikten sonra (Kaza ve vilayet idare heyetlerinden) Danıştay kurullarında karara bağlanır ve eğer lüzumu muhakeme verilirse mahkemeye intikal eder.

Burada kanunun tedvin tarzında, «Önleyici, caydırıcı, düzenleyici ve koruyucu kolluk hizmetlerine dair görevlerin ifası sırasında silah kullanmak zorunda kalan polis hakkında» tabirinde sadece «İdarî vazifesini gören polis» demiyor; geniş ve şümullü. Çünkü, Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 16 ncı maddesinde 4 - 5 fıkra halinde, silah kullanmanın hangi şartlarda olacağını gayet vazıh ve açık bir şekilde ifade etmiştir. Bu şartlar dahilinde polis silahını kullanırsa adlî merciler harekete geçer, herhangi bir ayrıcalık tanımadan, normal olarak Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre adlî mercilerde muhakemesi yapılır.

Burada, bu kanunun 16 ncı maddesindeki şartlara uygun olarak silah kullanma yetkisini kullanan polisin muhakemesi, Memurin Muhakematı Hakkında Kanununa tabidir, demiyor, daha geniş bir şekilde, polis; önleyici, caydırıcı, düzenleyici ve koruyucu kolluk hizmetlerinde silah kullanırsa, diye, bu 16 ncı maddedeki 4 - 5 şartın dışında da, polis eğer adlî vazifesinin ifasında dahi olsa silah kullanmışsa yine bunu Memurin Muhakematı Hakkında Kanunun himayesine mazhar kılıyor.

Bunun üzerinde niçin bu kadar duruyoruz? Memurin Muhakematı Hakkında Kanun, muhakeme usullerinde hizmetin gereği icabı da olsa, ayrıcalık getiren bir hükümdür. Daha evvel Sayın İçişleri Bakanımıza burada sorduğumuz suallerde; «Polis, bu kanunla verilen yetkileri kullanma durumunda eğer suç işlerse, vazifeyi suiistimal ederse, yetkilerinin dışına taşarsa, onun hakkındaki şikâyetlerde, onun amiri mevkiinde olan vali ve kaymakamları güçlendirecek yetkileri getirdiniz mi, vatandaş şikâyet ettiği zaman vali ve kaymakamlar bunların hakkından gelebilir mi?» dedik. Sayın bakan, «Bu konuda mevzuat müsaittir, ceza sistemleri vardır, ceza muhakeme usulleri vardır, disiplin kurulları vardır, bu prosedürü harekete geçiririz, böylece vazifesini ve yetkisini kötüye kullanan polis memurları cezalandırılır, bir endişe duymuyoruz» dedi.

Bu noktada biz, tecrübelerimize istinaden ifade etmek istiyoruz ki, Memurin Muhakematı Hakkında Kanuna göre açılan tahkikatların yüzde 90'ı mutlaka memur lehine neticelenmiş, tahminime göre ancak yüzde 10'u, hatta ondan daha azı adlî mercilere gidebilmiştir.

Eğer biz (Anayasaya da aykırıdır halen; 1982 Anayasasına da aykırı olduğunu birazdan arz edeceğim) burada, suçun şumulünü, Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 16 ncı maddesindeki silah kullanma şartlarının dışına da taşacak şekilde; önleyici zabıtayı içerisine alacak, adlî zabıtayı da içerisine alacak çok geniş bir şekilde bütün silah kullanmalarda Memurin Muhakematı Hakkında Kanun uygulanır dersek, polisi silah kullandırmaya, mevcut kanunun 16 ncı maddesindeki şartların da üstünde özendirmiş oluruz. Bu çok tehlikelidir ve böylece, bu maddenin vereceği cüretle olur olmaz durumlarda silah kullanan polis, yetkisini tecavüz ettiği zaman özel muhakeme usullerine tabi tutulur, çoğu çeşitli uygulamaların etkisi altında adlî mercilerde ceza görmekten kurtulur ve suç oranı çok daha büyük ölçülerde artar.

Geçenlerde Konya Milletvekili Salim Erel arkadaşımız bu kürsüden üç defa, Konya'da bir polis komiserinin sarhoş olarak gece vakti 50 vatandaşı karakola toplayıp, bir kısmına müessir fiilde bulunduğunu ifade etti. Soru önergesiyle üç defa kürsüye getirilen...

BAŞKAN — Sayın Aydemir, toparlayın efendim.

HÜSEYİN AYDEMİR (Devamla) — Sayın Başkanım, müsaade ederseniz Memurin Muhakematı Hakkında Kanunun işlemediğini göstermek istiyorum.

KADİR DEMİR (Konya) — Bilmeden konuşuyorsun.

BAŞKAN — Toparlayınız efendim, lütfen.

HÜSEYİN AYDEMİR (Devamla) — Sayın Başkanım, hepimiz konuyu biliyoruz; hâlâ o polis komiseri Konya'da duruyor. Memurin Muhakematı Hakkında Kanuna göre emniyet müdürü gidip tahkikat yapmıştır. Halbuki devletin müfettişleri vardır, mülkive müfettişleri vardır, gidip tahkikatı yapmaları gerekir; o polis komiserinin tahkikat sonuna kadar işten el çektirilmesi gerekir; oradan alınıp başka ye-

re verilmesi gerekir. Bütün bunlara rağmen, Memurin Muhakematı Hakkında Kanuna göre yapılan işlem neticelendirilememiş, komiser halen yerinde durmaktadır; nihayet basit bir suç.

Silah kullanma gibi gayet ciddî bir müessese işletildiği zaman, ki mülkî idare amirlerinin polise, zabıtaya ve jandarma teşkilatına, diğer yönden yetkilerinin güçlü olmamasını da nazara alarak, elbette onlar da düzelecek, İl İdaresi Kanunu o imkânları yakında verecek, düzeltilecek; ama biz bugünkü durumda bunu da nazara alarak Memurin Muhakematı Hakkında Kanuna göre muhakeme usulünü sureti katiyede tasvip etmiyoruz. Yine normal, eskiden olduğu gibi polis silahını kullanırsa adlî merci huzuruna çıksın, herhangi bir imtiyazdan yararlanmasın ve hesabını versin. Eğer hakikaten 16 ncı maddedeki şartları yerine getirmişse ceza da görmez, zaten o yetkiyi kanun vermiştir ve böylece adlî merciler de huzura kavuşur ve şaibe altında kalmaz.

Kaldı ki, bugün için Anayasamız 1609 sayılı Kanundaki muhakeme sistemini memurlar için getirmiştir. Bu, izin alma sistemidir; çok etkili olmuştur bu. Rüşvet, irtikap, ihtilastan dolayı daha evvel suç işleyenlerin Memurin Muhakematı Hakkında Kanuna tabi olmadığı; Cumhuriyet Savcıları tarafından sadece vali ve kaymakamlardan izin alınmak suretiyle genel hükümlerin harekete geçirildiği sistemdir. Bugünkü Anayasamız 1609 sayılı Kanundaki sistemi empoze etmektedir.

BAŞKAN — Sayın Aydemir, Sayın Aydemir...

HÜSEYİN AYDEMİR (Devamla) — Toparlıyorum Sayın Başkanım. bitti.

Binaenaleyh, süratle Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu kaldırıp, bütün memurlar için, 1982 Anayasamızın amir hükmü olarak 1609 sayılı Kanunu yürürlüğe koymak ve bu arada da özellikle silah kullanma yetkisi, ister idarî görevin ifasında olsun, ister adlî görevin ifası sırasında olsun, bu yetkiyi kullanan polis için mutlaka genel hükümler dairesinde takibat açılmasını temin etmemiz gerekir.

Yüksek takdirlerinize saygılarımla arz ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Hakkı Artukarslan; buyurun efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

HAKKI ARTUKARSLAN (Bingöl) — Sayın Başkan, muhterem milletvekili arkadaşlarım; 11 inci madde üzerinde (şimdi 9 uncu madde oldu) benden evvelki arkadaşlarım detayıyla izahta bulundular. Yüksek himayenize sığınarak, kanun tasarısının son maddelerine gelindiğine göre, Meclisimizde de bu 5 günlük mesai içerisinde gerçek manada bir mücadele verildiğini görerek, bazı edindiğim kanaat ve intibaları serdetmeme fırsat veriniz. Yanlış bir şey söylersem düzeltmeye, tashih etmeye hazırım. (HP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Muhterem milletvekilleri, hepimiz bu vatanın evladı olarak hizmet manasında koşuşturmaktayız. Burada söylenen sözler de bir hatibin, bir milletvekilinin zaman zaman heyecan içerisinde veyahut da asabî bir mizaç içerisinde ölçüsünü kaçırmış olabilirliğini kabul etmemiz lazım. Bununla beraber milletvekili arkadaşlarımızın hemen hemen hepsi yapıcı olma gayreti içinde olmuşlardır. Bilhassa bu son maddelere gelirken fevkalade olumlu bir gidişat içine girdiğimizi görüyor ve gurur duyuyorum.

Türk milleti ordusuna, güvenlik güçlerine daima saygı duymuştur. Ordumuz, polisimiz vatanın ve Devletin bütünlüğünün teminatı, Cumhuriyetin ve demokrasinin koruyucusu olmuştur. Hiç kimse Türkiye'de diktatörlük kuramamıştır. Türk milleti, onun parçası olan ordusu ve polisi asla buna rıza göstermemiştir ve göstermeyecektir. («Bravo» sesleri, alkışlar)

1923'ten bugüne kadar çeşitli siyasî istikrarsızlıklarda bunu görmüşüzdür. İhtilat ve açmazlarda müdahalelere dikkat edilirse, hep Devleti, Cumhuriyeti ve demokrasiyi koruma ve kollama olarak görürüz.

Bazen kendi kendime, bu kadar büyük tepkiye bakarak; «Bu kanunu desteklemede hata mı yapıyorum?» sorusunu sormaktayım.

YILMAZ DEMİR (Bilecik) — Hata yapıyorsun.

HAKKI ARTUKARSLAN (Devamla) — Demokrasimizi, hürriyetimizi zedeliyor muyum, tarzı içerisinde rahatsız olmaktayız. (Alkışlar) Bu ruhu ahval içinde gerek kanuna, gerekse geçmişe dönüp bakıyorum, kendimi zorluyor ve doğruyu bulmaya çalışıyorum.

Sayın milletvekilleri, müsaade ederseniz tespit ve müşahedelerimi, zayıf anlatımımla bu Yüce Meclise, aslında arzda zorluk çekerek arz etmeye gayret edeceğim. 1900'lerden bugüne, kısa başlıklarla mühim sayılan olaylara temas ederek geçmek istiyorum.

Dikkatle bakılırsa 1900, 1920'lerde Devletin merkezi olan İstanbul'da, o günün yapısına göre bir hareket görürsünüz. Allah lafzı celiliyle «Şeriat isteriz» gösterileri, kavgaları, hengamesi, çıkmazda olan koca imparatorluğun yıkılmasını süratlendirmekten başka bir şeye yaramamıştır.

1960'larda bu sefer Türk Bayrağı ve Atatürk portresi altına sığınan yakın tarihimizin olaylarını yaşadık.

1980'lerde, 1900'ün, 1960'ın Allah, Bayrak, Atatürk portrelerinin tamamen bırakıldığını görüyor; Mao'nun, Lenin'in, Fidel'in, Stalin'in meydanları doldurduğunu müşahede ediyoruz.

YILMAZ DEMİR (Bilecik) — Konya'dan da bahset.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Konya'dan bahset

HAKKI ARTUKARSLAN (Devamla) — Bu memleketc, Cumhuriyete Türk Devletine...

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Hitler'den, Mussolini'den bahset.

HAKKI ARTUKARSLAN (Devamla) — Müdahale edebilecek her şeyden bahsetmek, cumhuriyet çocuğu olarak hepimizin namus borcudur. Yanlış, her yerde yanlıştır. Bu üç olaya da dikkatle bakılırsa içinde kandırılmış, zorla tehditle olaya bulaştırılmış, büyük ekseriyeti kullanan ihaneti görürsünüz. Aslında her üç olayın altındakiler aynı kişi, aynı düşünce, aynı zihniyet çevreleridir.

ÖZER GÜRBÜZ (Sinop) — Maddeye de bir gelsen.

HAKI ARTUKARSLAN (Devamla) — Maddeyi arkadaşlarımız konuşmuştu; müsaade edin bitiriyorum.

Tarihimiz, geçmişimiz, dünyadaki etkin hâkimiyet ve başarımız, bize miras kalan bu övünülecek miras yanında, geçmiş güçlüğümüzden dolayı çevremizde ve dünyada bize karşı dıştan ve içten bir sürü oyun oynanmakta ve bu oyunlar devam etmektedir; bugün bile yurt boyutunda ortaya çıkarılan odaklar, şehit olan güvenlik görevlileri... Daha gün yapılan bir siyasî toplantıya sızanlar, 12 Eylül evveli sloganları, mitingi tertip edenlerin tüm ikâz ve müdahalelerine rağmen maalesef sergilemişlerdir.

Anlatmak istediğim; bu Mecliste, İçtüzük ve yasaların verdiği hakkı kullanırken, sizin ve bizim samimî olan hareketlerimizin, diş ihanetlerin vasıta edemeyeceği bir olgunluk içinde tutulmasıdır. (ANAP sıralarından alkışlar) Yani, ifrat ve tefrite dikkat etmemiz; kötüye, devlet düşmanlarına fırsat vermememiz gerekmektedir. («Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Toparlayınız efendim.

HAKKI ARTUKARSLAN (Devamla) — Polis yatak odasına giremez. Onun millî yapısı ve milletine hizmet yemini vardır. Ferdî hata yapan olursa, onu tüm polise teşmil etmek insafla kabili telif midir?

BAŞKAN — Sayın Artukarslan, elinizdeki sayfaların tamamını okumak isterseniz,..

HAKKI ARTUKARSLAN (Devamla) — Yok efendim, sadece budur.

BAŞKAN — Lütfen efendim.

HAKKI ARTUKARSLAN (Devamla) — Polis; silah kullanma, takip etme, müdahale etme, karakola götürme, ifade alma, tim kurma, suçlu yakalama görevlisi değilse, polisin görevi nedir?

Muhterem milletvekilleri, polisin elini - kolunu bağlarsanız; caniyi, rejim düşmanlarını, suçluyu polisten farklı tutmak gibi bir duruma getirirsiniz. Polis, köyden, kentten göreve gelmiş, bu milletin ve bu halkın öz evladıdır. Bu devlet için canını vermeye hazırdır.

Bir polisin, (Bizim de tasvip etmediğimiz) bir çocuğa kelepçe vurması hatasını, gazetelerden fotokopi yaparak Meclise dağıtan arkadaşlarımın; terör kurşunu ile şehit ve yaralı yüzlerce polisin geride bıraktıkları yetimleri ve ailelerini de görmeleri lazımdır. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Polisin, sokağa bırakılan çocuğa, masum kimseye, binlercesine yaptığı yardım yok mudur?

1960 yılında polisin silahı alındı. Ben o devri yaşadım. Ankara Kızılay Meydanında serseri grubundan bazıları, namuslu ve iffetli hanımlarımızı çevirip soyarak oynatmaya kalktılar. Bunu bizatihi gördüm.

Bu Kanun herhalde yüksek Meclisin tasvipleriyle çıkacaktır. O kanaati taşıyorum.

BAŞKAN — Toparlayınız efendim; toparlayınız.

HAKKI ARTUKARSLAN (Devamla) — İktidar ve muhalefeti ile basını ile bu selahiyetini kullanacak hükümetin ve polisin takipçisi olacağız; görevimiz budur. Ümit ve temenni ederiz, bu Kanunla hainler ve suçlular caydırılacak ve cezalandırılacaktır; halkımız daha rahat, daha güvenli hürriyetini ve hakkını kullanır hale gelecektir.

Bu duygular içerisinde, çıkacak kanunun Türk Milletine, yüce Meclisimize, hükümetimize hayırlı olması dileğiyle hepinize saygı ve hürmetler sunuyorum.

Sağolan, var olun. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın İsmail Saruhan; buyurunuz. (HP sıralarından alkışlar)

İSMAİL SARUHAN (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizin sayın üyeleri değişik siyasî partilere mensup olabilir, ama bu çatı altında...

BAŞKAN — Sayın Saruhan, madde üzerinde rica edeyim,

İSMAİL SARUHAN (Devamla) — Bitiriyorum Sayın Başkan.

Hukuka herkesten, her vatandaştan daha çok bizler saygılı olmalıyız. Hele kürsüdeki saygınlığımızın bunun çok daha ilerisinde olmasını temenni ediyorum.

Bu gecenin Kadir Gecesi olması nedeniyle yekdiğerimizi üzücü ve kırıcı sözler söylenmemesi dileğiyle hepinize saygılar sunarım. (Alkışlar)

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Sayın Başkan, sataşma var. İzin verirseniz bu konuda açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN — Hangi konuda efendim?

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Efendim, şimdi müzakereler esnasında bir arkadaşımız, küçük bir kız çocuğunun eline kelepçe vurulmasından bahsettiler. O konuda bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN — Evet buyurun.

Sayın Bozkurt, bu hava yumuşaklığını biraz daha yumuşatmak kaydıyla size söz veriyorum.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — İfade buyuracaklarınızı tahmin ediyordum Sayın Başkanım; tabii.

Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygı değer üyeleri; aşağı yukarı 5 günlük bir mesaiyi oldukça yoğun bir surette geçirdik.

Görüşmekte olduğumuz Polis Vazife ve Selahiyet Yasası gerçekten çok önemli bir yasaydı. Şimdi, Halkçı Parti olarak bizim bu Yasaya karşı ortaya koymaya çalıştığımız tepkiler, iyi biline ki, bizim polis müessesesine karşı olduğumuz ve bundan dolayı böyle bir tavrı ortaya koyduğumuz anlamında yorumlanmaya. Elbette polis, devletin gücüdür. Devletin bir kolluk gücü olarak varlığını sürdürebilmesi, toplumun güvenliği, asayişi, huzuru bakımından elbette hepimizin sevgiyle bakması, hepimizin sempatiyle bakması gereken bir müessesedir. Biz eğer bu tepkileri ortaya koyuyorsak, bu bizim polise karşı bir tepki ya da polis kavramına karşı bir tepki duyduğumuzdan değildir.

Polis, elbette hepimizin, tüm milletvekilleri olarak mutlaka üzerinde ittifak ederek güçlendirmemiz gereken bir müessesedir; ama bu güçlendirme demokratik kurallar içerisinde, temel hak ve özgürlüklere zarar vermeyecek, onların olağan koşullarda, demokratik ölçülerde kullanılmasına engel teşkil etmeyecek, vatandaşların can ve mal güvenliği aleyhine tavırlar ortaya çıkmasına elvermeyecek bir statü içerisinde olmaları halinde makbuldür, muteberdir.

Biz polisin elbette çağdaş polis telakkisi seviyesine ulaştırılmasından yanayız. Biz elbette polisin eğitiminden yanayız. Biz elbette polisin çağdaş donanımlarla donatılmasından; bu, telekominikasyon imkânlarından tutunuz da, suçluların rehabilitasyonuna kadar olayların önlenmesi, koruyucu kolluk kuvveti olarak ifa edecekleri görevler açısından geniş imkânlara sahip olmasına taraftarız; ama bu, insan hak ve özgürlüklerine karşı güçlendirme, insan hak ve özgürlüklerini demokratik ölçüler içerisinde kullanma imkânını ortadan kaldırıcı mahiyette olursa, eğer bu güçlendirme hukuk devleti ilkesine zarar verirse, eğer bu güçlendirme bir polis devleti işaretlerini taşıyor ise buna karşı çıkmak da demokrasiden yana olan güçler için vazifedir ve lütfen yüce Meclis ve yüce Türk Milleti, Halkçı Partinin birkaç gündür Mecliste verdiği yoğun çabayı, yoğun gayreti bu açıdan değerlendirmelidir.

BAŞKAN — Sayın Bozkurt, toparlamanızı rica edeyim efendim.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, burada «Bizim Radyo» lafları edildi, polise karşı çıktığımız için; burada edilmedik laflar bırakılmadı. Burada sanki biz anarşi ve terörü himaye edermişcesine bir tutum sergiliyormuşuz gibi değerlendirmeye kalkışıldı. Anarşiye, teröre kim karşı değil ki?.. Anarşiye, teröre inanınız ki, Halkçı Parti şu yüce Meclisin çatısı altında bulunan tüm partiler kadar karşıdır. (ANAP sıralarından alkışlar)

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Belki de daha fazla.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Devamla) — Devletin varlığı, ulusun ve ülkenin bütünlüğü konusunda inanınız ki, Halkçı Partili her milletvekili arkadaşım, en şedid tavırlar koyan, bendeniz gibi ceza alan arkadaşlarınız da inanınız bu konularda son derece hassastırlar. Bizim hareketimiz hiçbir zaman bu mefhumların, devletin varlığı, ulusun, ülkenin bütünlüğü konularında herhangi bir tavır değil, bilakis bunların temini yolunda polisin demokratik olanaklara kavuşması içindir ve lütfen değerli arkadaşlarım; 12 Eylül öncesindeki olayları, 12 Eylül öncesindeki anarşiyi, terörü gerekçe göstermek suretiyle mutlaka hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmayacak birtakım önlemleri almak gerekir, diye bir mütalaayı ve mülahazayı hiçbir zaman kabul etmemek gerektiğini hepimiz kabul edelim.

Hepimiz bilelim ki, bunların hukuk devleti ilkesine bağlı olarak ve demokratik kurallar içerisinde çözümü vardır. Demokrasi çözümler rejimidir. Demok-

rasi, kendi iç bünyesinde ihtiva ettiği teminatlarla, garantilerle ülkenin karşılaştığı sorunların üstesinden gelmeye muktedirdir ve inanınız, biliniz ki, Halkçı Parti polise karşı değildir. Karşı tavrımız, antidemokratik birtakım yetkilerin polise verilmek istenmesi gibi bir kanaate sahip olmamızdandır. Bu ne zaman ortaya çıkarsa, artan biçimde Anayasanın ve İçtüzüğün verdiği kurallar, olanaklar son noktalarına kadar zorlanmak suretiyle bu tepkiyi bizden mutlaka görecektir.

Bu düşüncelerle yüce Meclise saygılar sunuyorum ve bir noktaya daha işaret etmek istiyorum: Bizim Radyoyu dinleyen bizler değiliz. Halkçı Partinin Grup Başkanvekili olarak şunu lütfen müsaade edin arz edeyim; Bizim nazarımızda komünizm karşı olduğumuz bir düşüncedir. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bozkurt.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Devamla) — Bağlıyorum efendim, bağlıyorum.

Komünizm, bizim karşı olduğumuz bir düşüncedir; tıpkı faşizme karşı olduğumuz gibi. (HP ve ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Yüce Meclise saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Efendim müzakereler tamamlanmıştır.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Gündeme geçiyor muyuz Sayın Başkan?

BAŞKAN — Şimdi Sayın Rıfat Bayazıt, Sayın Münir Sevinç soru sormak istemişlerdir.

Soru sorma işlemi tamamlanmıştır.

Buyurun Sayın Bayazıt.

RIFAT BAYAZIT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, Anayasanın 129 uncu maddesinin son fıkrasında, memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılmasının, kanunda belirlenen istisnalar dışında, kanunun göstereceği idarî merciin iznine bağlı olduğu vurgulanmış, bu husus aynı zamanda Anayasanın 177 nci maddesiyle de yine hüküm altına alınmış; Memurin Muhakematı Hakkında Kanunun, bu iki madde karşısında zımnen değiştirilmesi gerekli bulunmuştur.

İzin müessesesi 1609 sayılı Kanunla getirilmiş; 1609 sayılı Kanun, bazı memurların işledikleri suçları izne bağlamıştır.

Bir hafta, on gün kadar evvel kabul ettiğimiz Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 163 üncü maddesi de, ilk tahkikatı tamamen kaldırmış, hazırlık tahkikatı haline sokmuş ve bunların failleri hakkında açılacak davanın da iddianameye bağlanmasını öngörmüştür.

Bu kanunî gerekler karşısında sayın hükümet acaba Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu, 1609 sayılı Kanundaki gibi bir izin müessesesine bağlayacak mıdır? Bu hususu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Sevinç.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Efendim, sayın bakan cevap versin.

BAŞKAN — Ben cevap verdi zannediyordum efendim.

RIFAT BAYAZIT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, sorunun cevabını almadan başkasına soru sorduruyorsunuz. (Gülüşmeler)

BAŞKAN — Efendim, öyle bir şey yapmadım; sayın bakanın cevabını bekliyorum.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Anayasanın okunan ilgili maddesinde de belirtildiği üzere, kanunla gösterilen istisnalar hariç tutulmuştur. Eğer sadece bir hukukî sorunu tartışıyorsak, bu şekilde Memurin Muhakematı Hakkında Kanuna tabi olacağını söylemiş olmamız Anayasaya aykırılık teşkil etmez. Çünkü kanunda gösteriyoruz ve istisna tutuyoruz.

Saygıyla arz ederim efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Sevinç.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Sayın Başkan, malum...

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Soru Sayın Başkan.

BAŞKAN — Efendim, soru sorma işleminin bittiğini bildirdik. Bu itibarla Sayın Tutum, Sayın Rıfat Bayazıt'a söz verdik, şimdi sıra Sayın Sevinç'te. (HP sıralarından «Soru sorma işleminin bittiğini ilan etmediniz» sesleri)

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Soru istemimiz duyulmadı efendim.

BAŞKAN — Sayın Oktay, bunu açıkça beyan ettim. Zatı âlinizi yazmıştım efendim.

Buyurun Sayın Münir Sevinç.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Sayın Başkan, Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 16 ncı maddesi, polisin nerelerde, nasıl silah kullanacağını çok bariz bir şekilde anlatmıştır. Şimdi görüşmekte olduğumuz kanunun ek madde 11/A fıkrasında aynı şekilde polisin nerede nasıl silah kullanacağı getirilmiştir. Bunu 11 inci maddenin (A) fıkrasında getireceğimize 16 ncı maddeye ilave yapmış olsaydık daha bütünlük sağlamış olmaz mıydık?

İkinci sorum; polis için bu Kanunda, bizzat cumhuriyet savcıları veya yardımcıları tarafından sorgulamaları yapılır denilmektedir. Bekçi ve jandarmayı kim sorgulayacaktır?

Üçüncü sorum; polise, işlediği suçlardan dolayı yapılan soruşturmasında Anayasanın, «Kanun önünde herkes eşittir» ilkesine aykırı olarak ayrı bir güvence verilmektedir. Hiçbir kamu görevlisine tanınmayan bu ayrıcalığın polise tanınmasının amacı nedir?

Sorularım bu kadar Sayın Başkan.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — 1 inci sualde, «16 ncı maddeye ilave edilseydi bu madde, daha iyi olmaz mıydı?» deniliyor. Evet, belki daha iyi olabilirdi; fakat burada değişik bir şekilde olay da tanzim edilmiş olabiliyor. Mesela, önleyici, caydırıcı, düzenleyici ve koruyucu bir kolluk hizmeti yapıldığı anda vukubulabilecek silah kullanma olaylarında nasıl bir usul tatbik edilebileceği bu madde ile getirilmiş oluyor. Misal olarak, farz ediniz ki, bir toplum olayında kast taşımaksızın kullanılmış bir silahla bir yaralama veyahut ölüm olayı vuku bulmuşsa, bu takdirde polisin bu imkânlardan istifade etmesi kendisine getirilebiliyor.

Polisin bu gibi hallerde Cumhuriyet savcılarınca soruşturmaya tabi tutulmasında biz, duyulabilecek kuşkuların kalkmış olmasını temin etmek gayreti içerisindeyiz. Daha iyi, daha güvenilir, daha bilgili bir soruşturmaya tabi tutulmuş olmasını sağlamak amacını güdüyoruz.

Bir ayrıcalık olarak biz düşünmüyoruz. Çünkü, gayemize ancak bu şekilde varabiliriz.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Bekçi ve jandarmayı sordum.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Onlar yok efendim; madde polisi düzenliyor, onlar maddede yoktur .Fakat Jandarma Teşkilat Kanununda şöyle bir hüküm var; «Adlî görevi dışında ilgili birlik komutanı tarafından tahkikat yapılıyor» Jandarma için de böyle bir düzenleme vardır.

Arz ederim efendim.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN — Sayın Tutum, buyurun.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayın Başkan, ek madde 11'in (A) bendinde dört tür kolluk hizmeti sayılıyor; «Önleyici, caydırıcı, düzenleyici ve koruyucu». Önleyici kolluk hizmeti ile caydırıcı kolluk hizmeti arasında ne fark vardır? Somut bir örnekle açıklarlarsa memnun olurum.

2. Bugün polis memurlarının görev sırasında silah kullanmak zorunda kalmaları durumunda haklarında Memurin Muhakematı Hakkında Kanun uygulanmıyor mu ki, buraya özellikle Memurin Muhakematı Hakkında Kanun getirilmiştir.

Teşekkürler.

BAŞKAN — Evet, Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, «Önleyici ve caydırıcı» tabirleri arasında pek mühim farklılıklar olduğunu kabul etmiyoruz. Bunlar hemen hemen aynı manaya gelen kelimelerdir. Mühim olan bir suçun önlenmesi ve caydırılması için yapılan teşebbüslerdir.

İkinci soru?..

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Affedersiniz Sayın Başkanım, sorumu tekrarlıyorum :

Ek Madde 11'in (A) bendinde, görevin ifası sırasında silah kullanmak zorunda kalan polis hakkında, Memurin Muhakematı Hakkında Kanuna göre işlem yapılacağı söyleniyor. Bugün görevden dolayı, görevi sırasında işledikleri bir suç nedeniyle polisler hakkında Memurin Muhakematı Hakkında Kanun uygulanmıyor muki özellikle getirdiniz, neden getirdiniz? Gerekçede bir izahat yok.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, bunlar tatbikatta tereddütler doğuruyor. Bazı mahkeme kararları veyahut idareler bunun Memurin Muhakematı Hakkında Kanuna tabi olduğunu, diğerlerinin olmadığını ileri sürüyorlar. böyle bir açıklık; olaya bir açıklık kazandırmak için bunu getirmiş bulunuyoruz efendim.

Buyurun Sayın Oktay.

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Sayın Başkanım, bilindiği üzere, bu yasada polise sınırsız yetkiler tanındı. Şimdi bu madde, muhakeme açısından polise bir ayrıcalık getirmektedir. Böylesine geniş yetki ile donatılmış bir teşkilata, ayrıca bir de muhakeme bakımından ayrıcalık getirilmesi, polisin daha fazla keyfî davranmasına ve suç işleme konusunda azmettirilmesine sebebiyet vermez mi? Vermezse, neden vermez?

Teşkkür ederim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, tabiî biz bu müesseseyi, böyle hep keyfî davranacak insanlardan teşekkül eden bir müessese olarak görmüyoruz ve o şekilde de olsun

arzu etmiyoruz. Biz bu müessesenin, kanun çerçevesinde çalışacağına ve hizmet vereceğine inanıyoruz ve bunu sağlayabilmek için de şimdiye kadarki yetkilerinde polisin bu ileri sürülen mahzurları doğrulayacak derecede hareket ettiklerine pek raslamadığımızı ifade etmek istiyorum.

O bakımdan, zaten türlü iddialarla, mevcut Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun yeteri kadar yetkiler verdiği polisin, şimdiye kadar böyle keyfî davranışlarda bulunduğu pek görülmüş ve iddia edilmiş hususlardan değildir. İstisnaları; kötü muamele yapanlar ve vazifesini ihmal edenler tabiîki vardır ve gerekli idarî, cezaî takibata maruz bırakılmışlardır.

Saygı ile arz ediyorum efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

Şimdi, madde üzerinde verilmiş önergeler vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının Ek 11 inci maddesinin tasarıdan çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Sırrı Özbek	Paşa Sarıoğlu
Aldıyaman	Ağrı
Turgut Sözer	Nuri Korkmaz
Sakarya	Adana
Kadir Narin	Tevfik Güneş
Diyarbakır	Kırşehir
Lezgin Önal	Ali Rıdvan Yıldırım
Hakkâri	Tunceli
Sururi Baykal	Muhittin Yıldırım
Ankara	Edirne
İbrahim Taşdemir	Yılmaz İhsan Hastürk
Ağrı	İstanbul
Ömer Kuşhan	Durmuş Fikri Sağlar
Kars	İçel

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı, 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bazı maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarısının 7 nci maddesinin ek 11 inci maddesinin tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

M. Murat Sökmenoğlu	Abdurahman Demirtaş
Hatay	Hatay
Türkân Turgut Arıkan	Nazmi Önder
Edirne	Muş
İskender Cenap Ege	
Aydın	

Yüksek Başkanlığa

Madde 7, ek madde 11 :

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesinin Ek 9 uncu maddesi (A) fıkrasından «Polis hakkında cezaî sorumluluğun tespiti bakımından Memurin Muhakematı hakkındaki kanuna göre işlem yapılır» cümlesinin tasarıdan çıkarılmasını dileriz.

Maddenin komisyonca geri çekilmesini, düzeltilerek Meclise getirilmesini arz ederiz.

Mustafa Çelebi	Erol Ağagil
Hatay	Kırklareli
H. Yılmaz Önen	Neriman Elgin
İzmir	Ankara

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Verilmiş önergelerin gerekçeleri var Sayın Başkanım, onların da okunması gerekir; neden okunmuyor?

BAŞKAN — Gerekçeyi okutuyorum :

«Polis memurdur. Haliyle Memurin Muhakematı Kanununa tabidir. Mükerrer kanun hükümleri kanun yapma tekniğine aykırıdır.

4 Şubat 1329 tarihinde yayınlanıp aynı gün yürürlüğe giren Memurin Muhakematı Hakkında Kanunun 1 inci maddesine göre :

Memurinin vazifei memuriyetlerinden münbais veya vazifei memuriyetlerinin ifası sırasında hâdis olan cürümlerinden dolayı icrayı muhakemeleri şeraiti atiye dairesinde mehakimi adliyeye aittir.

2 nci maddesine göre :

Memurinden birinin vazifei memuriyetinden dolayı veya ifayı vazife esnasında bir cürüm ika eylediği gerek doğrudan ve gerek bir şikâyet ve ihbar ve iddia üzerine anlaşıldıkta o memur memurini merkeziyeden ise evvelemirde mensup olduğu nezaret veya daire ve memurini vilayetten ise vali ve mutasarrıf ve kaymakam veya merbut bulunduğu şubei idare amiri tarafından Usulü Muhakematı Cezaî Kanununa tevfikan bizzat veya bilvasıta hakkında tahkikatı iptidaiye icra edilir ve evrakı tahkikiye zirine tahkikatı vakıanın hülasasını ve netayicini havi fezlekesi yazılarak bunun ziri dahi tahkikatı icra eden zat tarafından imza veya tahtim olunur.

Kanunun 4 üncü maddesinde ise, kapsamı belirtilmiş olup, bu kapsam 4 üncü maddeye göre, kazalarda kaza kaymakamı ile şubatı idarei kaza rüesayı memurininden ve meclisi idarei kaza âzasından maada bilcümle memurin ve müstahdemin ile nahiye müdür ve müstahdemini hakkındaki evrakı tahkikiye kaza meclisi idaresine ve sancaklarda muta-

sarrıf ile şuabatı idareî liva rüesayı memurininden ve meclisi idareî liva âzasından maada bilumum memurin ve müstahdemin liva ve mülhak kazalar kaymakamları ile şuabatı idareî kaza rüesayı memurini ve mecalisi idare âzası hakkındaki evrakı tahkikiye meclisi idareî livaya ve vilayet merkezlerinde vali ile bairadei seniye mensup memurini merkeziyei vilayetten ve meclisi idareî vilayet âzasından maada bilcümle memurini merkeziyeî vilayet ve mülhak liva mutasarrıflarıyla şuabatı idareî liva rüesayı memurini ve mecalisi idareî liva âzası ve merkezi.

BAŞKAN — Sayın Koyuncugil, bir bakayım ilgisi var mı efendim?

Sayın Kuşhan anladıysa bilmiyorum ben anlayamadım; çünkü lisanı çok koyu.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Memurin Muhakematı Kanunu Sayın Başkan. Eğer lisanı beğenmediyseniz, o zaman değiştirme yetkisi size ait.

SÜLEYMAN KOYUNCUGİL (Gaziantep) — Gayet ciddî efendim.

BAŞKAN — Efendim, ilgisi var mıdır yok mudur, onu öğrenmek için baktım.

Gerekçenin okunmasına devam ediyoruz :

«... lüzum veya men'i muhakemesine karar verilir denmektedir.

Tahkikatı iptidaiye icrasında ve lüzum veya men'i muhakemeye ait muamelatta işbu kanunda musarrah olmayan hususatta usulü muhakematı cezaiye ahkâmına tevfiki hareket olunur.

Lüzumu muhakemesine karar verilen memurin, bu kararı ifa eden meclisi idarenin bulunduğu mahaldeki mahkemei adliyede muhakeme olunur. Şu kadar ki bir kaza meclisi idaresince lüzumu muhakemesine karar verilen bir memurun cürmü, cinayet nevinden ise muhakemesi merbut bulunduğu livada, cinayet davasını rü'yet eden mahkemeye aittir. Vilâyet merkezlerinin ba iradei seniye mensup memurini ile mecalisi idaresi âzasından Şûrayıdeviet mülkiye dairesince lüzumu muhakemelerine karar verilen memurların icrayı muhakemeleri dairei mezkûrece lüzumu muhakeme kararında tayin ve tasrih edilecek en yakın vilayet merkezi mehakimi adliyesine aittir.

Aleyhinde tahkikatı iptidaiye icrasına mübaşeret olunan memurlar lüzum görülürse memuriyetleri vekâletle idare ettirilmek üzere işten el çektirilir ve lüzumu muhakemelerine karar verilen memurların devamı memuriyetlerinde mahzur görüldüğü takdirde işten el çektirileceği gibi azilleri cihetine dahi gidilebilir. Beraat veya mahkûmiyet halinde haklarında ahkâmı mevzuatı kanuniyye dairesinde muamele olunur.

Kanun hakkındaki açıklamalardan da görüleceği üzere polisler de zaten devlet memuru olmalarından dolayı bu kanun kapsamındadırlar. O halde ayrıca Polis Vazife ve Selahiyet Kanununa bu konuda bir hüküm koymaya gerek yoktur. Böyle bir hükmün yer alması kanun tekniğine aykırı olacaktır.

Saygılarımızla.

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesiyle kanuna eklenen ek madde 9'un (A) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 7 —

Ek Madde 9. —

Fıkra A)

Bu kanunun 16 ncı maddesindeki verilen yetkiye istinaden, belirtilen şartların tahakkuku halinde silah kullanmak zorunda kalan şahıs hakkında, cezaî sorumluluğun tespiti bakımından Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanuna göre işlem yapılır.

Onural Şeref Bozkurt	Hüseyin Aydemir
Çanakkale	İzmir
Arif Toprak	Hayrullah Olcay
Niğde	İzmir
İbrahim Ural	Salim Erel
İstanbul	Konya
Bilâl Şişman	Kâzım İpek
İstanbul	Amasya

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesiyle, Ek Madde 9'un (A) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 7,

Ek Madde 9.—

Bu Kanunun 16 ncı maddesindeki verilen yetkiye istinaden, belirtilen şartların tahakkuku halinde, silah kullanmak zorunda kalan şahıs hakkında, cezaî

sorumluluğun tespiti bakımından Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanuna göre işlem yapılır.

Münir Sevinç	Fikret Ertan
Eskişehir	İzmir
Süleyman Koyuncugil	Tevfik Güneş
Gaziantep	Kırşehir
Halil İbrahim Şahin	Hüseyin Avni Sağesen
Denizli	Ordu
Lezgin Önal	Yusuf Ziya Kazancıoğlu
Hakkâri	Trabzon
Turgut Sözer	Sururi Baykal
Sakarya	Ankara
Vecihi Ataklı	Muhittin Yıldırım
Şanlıurfa	Edirne
Tevfik Bilal	Hüseyin Avni Güler
Hatay	İstanbul
Mahmut Kara	H. Seyit Konuksever
Trabzon	Edirne
Salih Alcan	Metin Üstünel
Tekirdağ	Adana

Ali Rıza Akaydın
Çorum

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının 7 nci maddesiyle, Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanuna eklenmesi öngörülen Ek 9 uncu maddeye aşağıdaki (üç) fıkranın eklenmesini hükümet adına arz ve teklif ederim.

Yıldırım Akbulut
İçişleri Bakanı

«Sanık polis, hakkında dava açıldığı takdirde duruşmadan vareste tutulabilir Olayın mahiyetine ve kusurun derecesine göre, İçişleri Bakanlığınca durumu uygun görülen polisin vekâlet verdiği avukatın ücreti, Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesine konulacak ödenekten karşılanır. Avukat tutma ve ücret ödeme usül ve esasları yönetmelikle gösterilir.

Polisin, kanunlarla verilen görevlerini yaptığı sırada veya bu görevlerini yapmasından dolayı şehit olması halinde, dul eşine, eşi hayatta değilse veya evlenmişse çocuklarına, bunlar bulunmadığı takdirde bakmakla mükellef olduğu ana ve babasına; konut sahibi yapmak amacıyla, Toplu Konut Fonundan miktarı, ödemesiz devresi ve ödeme süresi Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulunca tayin edilecek esaslara göre ve faizsiz olarak kredi verilir. Bu fıkra hükmü, 1 Ocak 1971 tarihinden itibaren şehit olan polislerin aileleri hakkında da tatbik olunur.

1481 sayılı Asayişe Müessir Bazı Fiillerin Önlenmesi Hakkında Kanuna göre, sanık ve hükümlülerden ilan edilmek suretiyle arananların bulundukları yerleri bildiren ve yakalanmalarına yardımcı olanlara para ödülü verilebilir. Verilecek ödülün miktarı ile bu fıkranın uygulanmasına dair diğer hususlar İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle gösterilir. Para ödülüne ait giderler Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesine konulacak ödenekten karşılanır. Ödül verilen kişilerin kimlikleri, rızaları olmadıkça hiçbir şekilde açıklanamaz.»

BAŞKAN — Şimdi önergeleri aykırılık sırasına göre okutup oylarınıza sunacağım.

Adıyaman Milletvekili Sayın Ahmet Sırrı Özbek ve arkadaşlarının önergesiyle, Hatay Milletvekili Sayın Mustafa Murat Sökmenoğlu ve arkadaşlarının önergesi ek maddenin tasarıdan çıkarılması mahiyetindedir.

Bu 2 önergeye komisyon katılıyor mu?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN — Hükümet?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Hatay Milletvekili Mustafa Çelebi ve arkadaşlarının önergesi :

Görüşülmekte olan kanunun 7 nci maddesinin Ek 9 uncu maddesi (A) fıkrasından, «Polis Hakkında cezaî sorumluluğun tespiti bakımından Memurini Muhakematı Hakkındaki Kanuna göre işlem yapılır» cümlesinin tasarıdan çıkarılmasını dileriz.

Maddenin Komisyonca geri çekilmesini, düzeltilerek Meclise getirilmesini arz ederiz.

BAŞKAN — Maddenin komisyona iadesini muhtevi önergeye komisyon katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılmıyor efendim.

BAŞKAN — Hükümet?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

«Çanakkale Milletvekili Onural Şeref Bozkurt ve arkadaşlarının önergesi :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesiyle kanuna eklenen ek madde 9'un (A) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 7.—

Ek Madde 9. —

Fıkra A)

Bu kanunun 16 ncı maddesindeki verilen yetkiye istinaden, belirtilen şartların tahakkuku halinde, silah kulanmak zorunda kaaln şahıs hakkında, cezaî sorumluluğun tespiti bakımından Memurun Muhakematı Hakkındaki Kanuna göre işlem yapılır.»

BAŞKAN — Aynı mahiyetteki diğer önergeyi de okutuyorum :

«Eskişehir Milletvekili Münir Sevinç ve arkadaşlarının önergesi:

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesiyle ek madde 9'un (A) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 7. —

Ek Madde 9, —

Bu Kanunun 16 ncı maddesindeki verilen yetkiye istinaden, belirtilen şartların tahakkuku halinde, silah kullanmak zorunda kalan şahıs hakkında, cezaî sorumluluğun tespiti bakımından Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanuna göre işlem yapılır.»

BAŞKAN — Komisyon bu 2 önergeye katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyor.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci maddesiyle Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununa eklenmesi öngörülen ek 9 uncu maddeye aşağıdaki (üç) fıkrasının eklenmesini Hükümet adına arz ve teklif ederim.

Yıldırım Akbulut
İçişleri Bakanı

«Sanık polis, hakkında dava açıldığı takdirde duruşmadan vareste tutulabilir. Olayın mahiyetine ve kusurun derecesine göre, İçişleri Bakanlığınca durumu uygun görülen polisin vekâlet verdiği avukatın ücreti, Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesine konulacak ödenekten karşılanır. Avukat tutma ve ücret ödeme usul ve esasları yönetmelikte gösterilir.

Polisin, kanunlarla verilen görevlerini yaptığı sırada veya bu görevlerini yapmasından dolayı şehit olması halinde, dul eşine, eşi hayatta değilse veya evlenmişse çocuklarına, bunlar bulunmadığı takdirde bakmakla mükellef olduğu ana ve babasına; konut sahibi yapmak amacıyla Toplu Konut Fonundan miktarı, ödemesiz, devresi ve ödeme süresi Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulunca tayin edilecek esaslara göre ve faizsiz olarak kredi verilir. Bu fıkra hükmü, 1 Ocak 1971 tarihinden itibaren şehit olan polislerin aileleri hakkında da tatbik olunur.

1481 sayılı Asayişe Müessir Bazı Fiillerin Önlenmesi Hakkında Kanuna göre, sanık ve hükümlülerden ilan edilmek suretiyle arananların bulundukları yerleri bildiren ve yakalanmalarına yardımcı olanlara para ödülü verilebilir. Verilecek ödülün miktarıyla bu fıkranın uygulanmasına dair diğer hususlar İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilir. Para ödülüne ait giderler Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesine konulacak ödenekten karşılanır. Ödül verilen kişilerin kimlikleri, rızaları olmadıkça hiçbir şekilde açıklanamaz.»

BAŞKAN — Hükümet, vermiş olduğu önergeyle 3 ek fıkra ilavesi istemektedir.

Bu önergeye katılıyor musunuz?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Er-(Erzincan) — Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN — Okunan önerfeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Sayın Şeyhmus Bahçeci ve Sayın Feridun Şakir Öğünç'ün önergeleri vardır. Bu önergeler daha önceki önergeler mahiyetinde bulunduğundan ve önerge şeklinde kabul edilmediğinden işleme konulmamıştır.

9 uncu maddeyi kabul edilen önerge ile birlikte oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 9 uncu madde kabul edilmiştir.

Ek 12 nci maddeyi 10 uncu madde olarak okutuyorum :

Ek Madde 10. — Sanık polis, hakkında dava açıldığı takdirde duruşmadan vareste tutulabilir. Olayın mahiyetine ve hizmet kusurunun özelliğine göre, İçişleri Bakanlığınca durumu uygun görülen polisin vekalet verdiği avukatın ücreti, Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesine konulacak ödeneklerden karşılanır. Avukat tutma ve ücret ödeme usul ve esasları yönetmelikte belirtilir.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Buyurun efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim bu ek 12 nci maddenin metinden çıkarılması hakkında bir önergemiz var.

BAŞKAN — Bu önergeniz geldi efendim.

Bu vaziyet karşısında hükümet, eski ek 12 nci maddenin, yeni ek 10 uncu maddenin metinden çıkarılması için bir önerge vermiştir.

Bu madde hakkında Sayın Osman Bahadır, Sayın Arif Toprak söz istemişler; keza Sayın Halil İbrahim Şahin ve Sayın İsmail Saruhan, Sayın Ömer Kuşhan söz istemişlerdi.

Arkadaşlarımızın söz almamaları halinde bu önergeyi oylarınıza sunacağım, oylarınızla tasvip gördüğü takdirde, bu madde metinden çıkarılmış olacaktır.

Sayın Osman Bahadır? Yok.

Sayın Arif Toprak? Yok.

Sayın Halil İbrahim Şahin? Yok.

Sayın İsmail Saruhan? Yok.

Şimdi, söz alan arkadaşlarımız söz talebinden vazgeçmiş bulunmaktadırlar. Bu itibarla önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının 7 nci maddesiyle Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununa eklenmesi öngörülen Ek 12 nci maddenin; yeni numarası ile Ek 10 uncu maddenin tasarı metninden çıkarılmasını hükümet adına arz ve teklif ederim.

Yıldırım Akbulut
İçişleri Bakanı

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Gerekçesi nedir Sayın Başkan?

BAŞKAN — Önerge bu mahiyette Sayın Bayezit.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Önerge bu mahiyette; gerek görmüyoruz efendim, metinden çıkarıyoruz, çekiyoruz.

BAŞKAN — Oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Sayın Başkan, komisyonun da hükümetin talebine katıldığı hususu zabıtlara geçsin efendim. Çünkü Komisyona sorulmadı da, onun için bu düşüncemi izhar ettim.

BAŞKAN — Sayın Sururi Baykal, Sayın Hatay Milletvekili Mustafa Çelebi...

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Sayın Başkan, usul hakkında bir şey söyleyebilir miyim efendim?

BAŞKAN — Bir dakika efendim.

Sayın Ömer Kuşhan ve arkadaşları, keza Sayın İbrahim Ural ve arkadaşları, Sayın Kadir Narin ve arkadaşları, Sayın Feridun Şakir Öğünç ve arkadaşlarının önergelerini, bu kabul edilen önerge sebebiyle işleme koymuyorum.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Sayın Başkan, şunu arz etmek istiyorum, müsaade ederseniz?

BAŞKAN — Bir dakikanızı rica edeyim.

Efendim, maddenin metinden çıkarılması için verilen önerge kabul edildiği için, bu madde için verilen önergeleri işleme koymamış oluyorum; onu belirttim.

SÜLEYMAN KOYUNCUGİL (Gaziantep) — Her biri ayrı ayrıdır, her birinin ayrı ayrı özelliği vardır.

BAŞKAN — Metinden çıkarılınca neyin müzakeresini yapacağız?

Buyurun Sayın Sevinç.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Sayın Başkan, gerçekten bu demokrasiye yakışmayacak, bu Meclisin teamüllerini değiştiren ve Meclisi bir noktada yine hafife alan bazı hareketler yapılmaktadır. Biraz evvel kabul edilen maddeye eklenen bu 12 nci maddenin ta kendisidir. Biraz değişiklik şeklinde, maksat, bu 12 nci maddenin bu Mecliste görüşülmemesini sağlamaktır. Zatı âlinizin yavaş sesle konuşması, kâtip üyenin de, ne olduğu belli olmayacak şekilde hızlı okuması nedeniyle 12 nci madde bir evvelki maddeye monte edildi. Üzülerek işin farkında olduğumuzu; ama kanunları bu şekilde çıkarmanın hiç kimseye yararı olmayacağını bilmeniz lazım.

BAŞKAN — Sayın Sevinç, biz gelen önergeyi okuturuz ve yüksek Meclisin ıttılaına arz ederiz. Keza, tekrar oylanırken yine okutur, yüksek Meclisin ıttılaına arz ederiz. Bizim bu vazifemizdir. Komisyonun yaptığı bir hareketi...

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Sayın Başkan, neyin ne yapıldığı anlaşılmadı.

BAŞKAN — Efendim, «3 fıkra eklenmesiyle ilgili okutulan bu önergeyi oylarınıza sunuyorum» dedim, zapta da öyle geçti.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — O fıkralar tamamen 12 inci maddeyi içermektedir. Bunun için önergelerimiz var. Maddeyi içeren önergelerimizi hiç ettiniz. Bu nedenle Meclis tarihine kara bir leke daha sürülmüş oldu.

BAŞKAN — 12 nci maddeyi okumadığım için bilemiyorum efendim. Onu müzakereleri takip eden arkadaşların bilmesi lazım.

AYDIN GÜVEN GÜRKAN (Antalya) — Sayın Başkan, usul hakkında...

BAŞKAN — Buyurun efendim.

AYDIN GÜVEN GÜRKAN (Antalya) — 12 nci madde ile ilgili önergeleri işleme koymamak için bu bir usul stratejisi görüldü. Olabilir, haklıdır. Ancak, yaptığımız şudur : Biz diyelimki, 12 nci madde ile ilgili bu Meclis önerge verdi ve birisi bir önerge vererek 12 nci maddenin 11 inci madde olmasını öngördü; dolayısıyla bizim 12 ile ilgili olarak verdiğimiz önergeler maddenin yalnızca numarası değiştiği için boşta mı kalacak?

Yapılan, sadece bu değil, onun da ötesinde, milletvekillerinin önerge hakkını ortadan kaldıran ve verilmiş önergeleri dikkate almamaya yönelik vahim ve çok ağır bir usul hatasıdır. 6 - 7 tane önerge vardır; bizim düzeltilmesini istediğimiz, ilk önce sizin takdirinize sunduğumuz metin, halen bu tasarının içinde mevcuttur. Bu tasarının içinde mevcut olan bir metin hakkında verilen önergeleri dikkate almıyorsunuz Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Sayın Güven, herhangi bir düzen içerisinde Başkanlığı göstermek çok hatalıdır. Takip ettiğimiz usulü demin arz ettim.

Hükümet, geçen 9 uncu maddeye 3 fıkra eklenmesi hakkında bir önerge verdi. Bu önergeyi okuttum, ondan sonra tekrar...

AYDIN GÜVEN GÜRKAN (Antalya) — Bütün bunları biliyoruz.

BAŞKAN — Efendim, müsaade buyurun.

Tekrar aykırılık derecesine göre sıraya koydum ve ondan sonra da oylarken, okunduktan sonra, «Hükümetin teklif ettiği bu 3 fıkrayı oylarınıza sunuyorum» dedim. Burada Başkanlığın ne oyunu olacak? Ben şahsen, şu anda 12 nci maddede ne yazılıdır bilmiyorum; samimî olarak itiraf edeyim, farkında da değilim.

AYDIN GÜVEN GÜRKAN (Antalya) — Efendim, siz sayın milletvekillerinin haklarını korumakla yükümlü bir makamdasınız. Burada metin duruyor. Bu metin hakkında arkadaşlarımızın değişiklik önergeleri vardır, dikkate almaya mecbursunuz. (ANAP sıralarından «Bağırma» sesleri)

BAŞKAN — Sayın Gürkan, İçtüzüğün hükümlerine göre, 12 nci madde üzerinde verilmiş önergeleri, aykırılık derecesine göre sıraya koydum ve hükümetin teklifi, sizin önergelerinizin en aykırısı olduğu için; yani metinden çıkartılması teklifi olduğu için, onu oylamak mecburiyetinde kaldım. Birinci metin; yani bu 10 uncu maddenin metinden çıkarılması teklifi kabul edildikten sonra diğer önergelerin bir değeri, bir manası kalır mı? Onun için de tatbike koyamadım. Gayet açık efendim.

AYDIN GÜVEN GÜRKAN (Antalya) — Bunu kabul etmek mümkün değil Sayın Başkanım. 6 tane önergeyi okutmamak için yüce Meclisin bu hallere düşürülmesi hakkına sahip değilsiniz efendim. Konu şudur Sayın Başkanım; bir metin vardır, fıkralar vardır, 4 fıkra hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisinin önerge vermek hakkını elinden almışsınızdır, İstirham ediyorum. (Gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Gürkan, İçtüzük hükümlerini bilmeden, İçtüzüğü tetkik etmeden bu şekilde afakî konuşma çok kolaydır. (ANAP sıralarından alkışlar)

AYDIN GÜVEN GÜRKAN (Antalya) — Ben afakî konuşmuyorum efendim.

BAŞKAN — Ben zatı âlinize İçtüzük hükümlerini söylüyorum; en aykırı önerge olarak hükümetin teklifini oya koyuyorum.

CÜNEYT CANVER (Adana) — Sayın Başkan, uygulamalarınızdan, sizin de İçtüzüğü yeterince bilmediğiniz anlaşılmıştır.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Canver, 2 seneden beri buradasınız ama, çok geride kalmışsınız ve sınıfta kalırsınız bu gidişle. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

CÜNEYT CANVER (Adana) — Sayın Başkan, size yetişemedik bir türlü; tarafsız davranamadığınız için.

BAŞKAN — Sen sınıfta kalırsın. (Gürültüler)

AYDIN GÜVEN GÜRKAN (Antalya) — Sayın Başkan, bir şey sormak istiyorum. 9 uncu maddeye eklediğiniz...

CÜNEYT CANVER (Adana) — Önce asıp sonra yargılanmaz; önce yargılanır, sonra asılır.

AYDIN GÜVEN GÜRKAN (Antalya) — 9 uncu maddeye eklediğiniz üç - dört fıkrayla, yüce Meclisin verdiği kararla eklediğiniz fıkralar hakkında bu Meclis ve arkadaşlarım önerge verebilmek hakkını kullanmışlar mıdır, kullanabilmişler midir?

BAŞKAN — Efendim, ben İçtüzük hükümlerini tatbik ettim.

İSKENDER CENAP EGE (Aydın) — Sayın Başkan, oyladınız mı bunu?

BAŞKAN — Evet.

İSKENDER CENAP EGE (Aydın) — Bitti o zaman efendim.

BAŞKAN — Usul hakkında söz istedi, onun için verdim efendim.

SURURİ BAYKAL (Ankara) — Sayın Başkan, usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Efendim, usul hakkında söz verdim.

Şimdi, eski metindeki 13 üncü maddeyi 10 uncu madde olarak okutuyorum :

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Sayın Başkan, ek madde 13 hakkında vermiş olduğumuz bir önerge var.

BAŞKAN — Arz edeceğim efendim.

Ek 10 uncu maddeyi okutuyorum :

EK MADDE 10. — Mahallin en büyük mülkî amirinin emriyle polisin, bu Kanun ve diğer kanunlarla verilen görevlerini yerine getirmek üzere aldığı tedbirlere uymayan veya koyduğu yasaklara aykırı hareket edenler ile yaptığı yazılı çağrıya gelmeyen, istediği bilgileri vermeyen veya eksik veya yanlış bilgi verenler, fiil daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde, Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesinin 1 inci fıkrası uyarınca cezalandırılırlar.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, eski numarası 13, yeni numarası 10 olan ek maddenin müzakeresine geçiyoruz.

Sayın Osman Bahadır, Sayın Özer Gürbüz, Sayın Hüseyin Aydemir, Sayın Halil İbrahim Şahin ve Sayın Cahit Tutum söz almışlardır; fakat bu ek 10 uncu maddenin metinden çıkarılmasıyla ilgili bir hükümet önergesi vardır. Arkadaşlarımız söz istedikleri takdirde söz veririm; ama müzakerelerin kolaylaşması bakımından, sözlerinden sarfınazar ettikleri takdirde önergeyi diğer önergelere aykırı bulunması sebebiyle oylatırım.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, bir şey sorabilir miyim?.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Arkadaşlar konuşur, konuşmaz, önemli değil; önergelerde, hükümetin önergesini en aykırı olması nedeniyle hemen oyluyorsunuz. Bütün önergeleri önce okuyup Genel Kurulun ittılaına arz etmek gerekmez mi efendim?.

BAŞKAN — Efendim, bendeniz «Bu en aykırı önergedir» dedim ve biz en aykırı önergeyi okuttuk. En aykırı önerge ne?. Metinden çıkarılma.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Efendim, öbürlerini Genel Kurula okumanız gerekir. Bundan önceki yaptığınız uygulamayı eksik yaptınız Özür dilerim, hata demiyorum, diyemiyorum; ama eksik yaptınız.

BAŞKAN — Okutalım efendim.

Efendim, şimdi arkadaşlarımız sarfınazar ediyorlarsa...

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Sayın Başkan, zabıtlara geçmesi bakımından bir sual sormak istiyorum.

BAŞKAN — Efendim, lütfen oturun.

Buyurun Sayın Bahadır, konuşacak mısınız efendim?.

OSMAN BAHADIR (Trabzon) — Konuşmaktan sarfınazar ediyorum efendim. (ANAP sıralarından alkışlar.)

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Özer Gürbüz?...

Vazgeçtiniz.

Sayın Hüseyin Aydemir.

HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — Sarfınazar ediyorum efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Halil İbrahim Şahin?...

Vazgeçtiniz.

Sayın Cahit Tutum....

Vazgeçtiniz.

Şimdi önergeleri okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 Sıra Sayılı Kanun Tasarısının 7 nci maddesiyle Polis Vazife ve Selahiyeti Kanununa eklenmesi öngörülen Ek 10 (Eski 13) üncü maddenin tasarı metninden çıkarılmasını ve müteakip ek madde numaralarının da buna göre değiştirilmesini hükümet adına arz ve teklif ederim.

Yıldırım Akbulut
İçişleri Bakanı

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Ka-

nuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının 7 nci maddesinin Ek 13 üncü maddesinin tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

M. Murat Sökmenoğlu Hatay	Abdurrahman Demirtaş Hatay
Türkân Turgut Arıkan Edirne	İskender Cenap Ege Aydın

Nazmi Önder
Muş

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının Ek 10 uncu maddesinin metinden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Sırrı Özbek Adıyaman	Turgut Sözer Sakarya
Kadir Narin Diyarbakır	Tevfik Güneş Kırşehir
Sururi Baykal Ankara	Lezgin Önal Hakkâri
Mehmet Üner Kayseri	Paşa Sarıoğlu Ağrı
Ali Rıdvan Yıldırım Tunceli	Muhittin Yıldırım Edirne
İbrahim Taşdemir Ağrı	Durmuş Fikri Sağlar İçel
Yılmaz İhsan Hastürk İstanbul	Ömer Kuşhan Kars

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının Ek madde 13'ün kanun tasarısından tamamen çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Onural Şeref Bozkurt Çanakkale	Hüseyin Aydemir İzmir
Salim Erel Konya	Hayrullah Olca İzmir
İbrahim Ural İstanbul	Arif Toprak Niğde
Kâzım İpek Amasya	Cahit Tutum Balıkesir

Bilal Şişman
İstanbul

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 7 nci maddesinin Ek 13 üncü maddesinin tasarı metninden çıkarılması arz ve teklif olunur.

Gerekçe : Kanun, Polis Vazife ve Selahiyet Kanunudur. Ceza Kanunu gibi ceza maddeleri getirmesi yasa tekniğine ters düşmektedir. Uygulamada bu cezaî hüküm yanlış değerlendirilecek ve keyfiliğe neden olacaktır. Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarının 526 ncı maddesi selahiyettar mercilerce verilen emirlere uymamayı cezaî hükme bağlamış ve Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 157 nci maddesi polis tedbirlerine uymayanlar için ayrıca müeyyide getirmiştir.

Bu nedenlerle, anılan maddenin, tasarı metninden çıkarılması önerilmiştir.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

AHMET SIRRI ÖZBEK (Adıyaman) — Türk Ceza Kanununun, «Türkiye Cumhuriyeti Kanunu» diye okudu; bu kadar fahiş hata yapmayın.

BAŞKAN — «Ceza Kanunu» diye okudu efendim, zapta da geçmiştir.

Yavaş okuyun.

KÂTİP ÜYE SÜLEYMAN YAĞCIOĞLU (Samsun) — Zapta bakın efendim, «Türk Ceza Kanunu» diye okudum.

BAŞKAN — Buyurun yavaş okuyunuz tane tane okuyunuz, arkadaşımız anlayamıyormuş efendim.

Özer Gürbüz Sinop	Onural Şeref Bozkurt Çanakkale
Arif Toprak Niğde	Yusuf Demir Uşak
Günseli Özkaya İstanbul	Yılmaz İhsan Hastürk İstanbul
M. Besim Göçer Çorum	Veysel Varol Erzincan
Mehmet Üner Kayseri	İbrahim Taşdemir Ağrı

Kâzım İpek
Amasya

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının Ek madde 13'ün kanun tasarısından tamamen çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Aydın Güven Gürkan Antalya	Metin Üstünel Adana
Fikret Ertan İzmir	Halil İbrahim Şahin Denizli
Nuri Korkmaz Adana	Y. Ziya Kazancıoğlu Trabzon

Süleyman Koyuncugil	Mehmet Kara
Gaziantep	Trabzon
Münir Sevinç	Bahriye Üçok
Eskişehir	Ordu
Hüseyin Avni Sağesen	Tevfik Bilâl
Ordu	Hatay
İbrahim Taşdemir	Kadir Narin
Ağrı	Diyarbakır
Vecihi Ataklı	Turgut Sözer
Şanlıurfa	Sakarya
Hüseyin Avni Güler	S. Hüsamettin Konuksever
İstanbul	Edirne
Salih Alcan	Sururi Baykal
Tekirdağ	Ankara
Muhittin Yıldırım	Tevfik Güneş
Edirne	Kırşehir

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısı hakkında Kanunun Ek 10'un aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Öneri : Mahallin en büyük mülkî amirinin emriyle polisin, bu Kanun ve diğer kanunlarla kendisine verilmiş bulunan görevlerini, yerine, gerektiğince yerine getirmek üzere aldığı tedbirlere uymayan veya toplum düzeni ve kamu yararıyla ilgili koyduğu yasaklara aykırı hareket edenlerle, soruşturma gayesiyle yaptığı yazılı çağrıya, belirtilen süre içinde gelmeyen, istediği bilgileri istenen boyutlarda vermeyen, eksik veya yanlış bilgi vermek suretiyle polisi yanıltanlar faili bulunmasalar dahi, tahkike konu fiil daha ağır bir suç teşkil etmese bile, Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesinin 1 inci fıkrası uyarınca cezalandırılırlar.

GEREKÇE: Bu yasayla etkinliği ve yetkisi tahkike konu fiil daha ağır suç telkin etmese bile Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca cezalandırılırlar.

Gerekçe: Bu yasayla etkinliği ve yetki vusatı ve gaye boyutlarında etkinliği sağlanmak istenen polis, bu görevini ifa ederken mahallin en büyük mülkî amirinden emir aldığına göre, gerek bu ve gerekse diğer, yetkidar edici kanunlarla verilen yetkilerini kullanıp, görevini ifa ederken herkes, onun ihtiyaç duyduğu ve istediği boyutlarda kendisine yardımcı olmak zorundadırlar. Ayrıca her ne sebeple olursa olsun kendisine polisçe çağrı çıkarılanlardan çağrıya istenen sürede icabet etmeyenler, toplum düzeyini ve kamu yararına uygun hareket ederek vatandaşlık görevini, layıkınca ifa etmemiş olacağından, polisin kendisinden isteyeceği bilgi ve belgeleri her hal ve şartta hemen polise ulaştırmadığı takdirde polisin görevlerini bu yasada öngörülen boyutlarda ifa etmesini engelleyici bir fiilin faili olacağından, ayrıca eksik ve yanlış bilgi vererek polisin görevini bu yasayla istenen boyutlarda ifa etmesine engel teşkil edeceğinden, bu fiil daha ağır suç teşkil etmemiş olmasına rağmen, kanunun 526 ncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca cezalandırılmalıdırlar.

Ömer Kuşhan	Ali Aşkın Toktaş
Kars	İzmir
Enver Özcan	Aydın Güven Gürkan
Tokat	Antalya
Şeyhmuş Bahçeci	Nuri Korkmaz
Diyarbakır	Adana

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, Sayın Murat Sökmenoğlu ve arkadaşları, Sayın Sırrı Özbek ve arkadaşları, Sayın Şeref Bozkurt ve arkadaşları, Sayın Özer Gürbüz ve arkadaşları, Sayın Aydın Güven Gürkan ve arkadaşları ile İçişleri Bakanı Sayın Yıldırım Akbulut'un önergeleri vardır. Sayın Yıldırım Akbulut'un önergesi diğer önergelere nazaran en aykırı önergedir; bu da maddenin metinden çıkarılmasıdır. Bu itibarla, aynı mahiyette bulunan bu 6 önergeyi birlikte oylarınıza sunacağım.

Komisyon önergeye katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN — Tabiî hükümet teklifi olduğu için hükümete sormaya gerek yok.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Sayın Başkan, diğer önergeler neden okunmuyor efendim?

BAŞKAN — Okundu efendim.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Sayın Başkan, bir evvelki kaldırılan maddenin önergeleri nerede; onlar neden okunmadı?

BAŞKAN — Efendim, şimdi burada aynı neticeye varmıyor muyuz? Sayın Bayezit'in ikazı üzerine okuttum. Şayet okutmasaydım da, Sayın Yıldırım Akbulut'un önergesini okutsaydım ve yüksek heyetiniz de kabul etseydi; şimdi bu 6 önergeyi yüksek heyetiniz kabul ederse aynı neticeye varmaz mı efendim? Ben pratik bir çare buldum, arkadaşımız itiraz etti, ben de bunu yerine getirdim. Şimdi Sayın Bayezit'in dediğini de yerine getirdim; aynı neticeye varıyoruz.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Benim dediğimi yerine getirmediniz; teşekkür ederim, hatayı tashih ettiniz.

BAŞKAN — Aynı neticeye varıyoruz Sayın Bayezit.

Bu 6 önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Eski numarasıyla 13, yeni numarasıyla 10 olan ek madde metinden çıkarılmıştır.

Diğer okunan önergeler, bu önergenin kabulü sebebiyle işlem görmeyecektir.

Ek 14 üncü maddeyi, ek 10 uncu madde olarak okutuyorum. (HP sıralarından «11 inci madde» sesleri)

Efendim, 12'den evvel 9'du; kabul edilmedi, 13 kabul edilmedi, şimdi 14'ü de 10 olarak okuyoruz :

«EK MADDE 10. — 1481 sayılı «Asayişe Müessir Bazı Fiillerin Önlenmesi Hakkında Kanun»a göre sanık ve hükümlülerden ilan edilmek suretiyle aranan'ların bulundukları yerleri bildiren ve yakalanmalarına yardımcı olan kişilere para ödülü verilebilir.

Verilecek ödülün miktarı, 1481 sayılı Kanuna göre çıkarılan Yönetmelik uyarınca teşkil olunan kurulca kararlaştırılır.

Para ödülüne dair giderler Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesinin ilgili harcama kaleminden karşılanır.

Ödül verilen kişilerin kimlikleri, rızaları olmadıkça hiç bir şekilde açıklanamaz.»

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Sayın Başkan, bu madde hakkında da verilmiş bir önergemiz var efendim. Bu maddenin de metinden çıkarılması hakkındadır önergemiz.

BAŞKAN — Sayın Durcan Emirbayer, konuşmak ister misiniz?

DURCAN EMİRBAYER (İzmir) — Madde çıkarıldığına göre lüzum yok.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Şimdi verilmiş önergeleri geliş sırasına göre okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının ek madde 14'ün 1 inci ve 2 nci paragrafının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ömer Kuşhan	Nuri Korkmaz
Kars	Adana
Enver Özcan	Ali Aşkın Toktaş
Tokat	İzmir
M. Besim Göçer	Ali Rıza Akaydın
Çorum	Çorum
Mustafa Kâni Bürke	Halil İbrahim Şahin
Denizli	Denizli
Şeyhmus Bahçeci	Kadir Narin
Diyarbakır	Diyarbakır

Değişiklik önerisi : 1481 sayılı «Asayişe Müessir Bazı Fiillerin Önlenmesi Hakkında Kanun»a göre sanık ve hükümlülerden ilan edilmek suretiyle aranan'ların bulundukları yerleri bildiren ve yakalanmalarına yardımcı olan kişilere para ödülü verilir.

Verilecek ödülün miktarı, 1481 sayılı Kanuna göre çıkarılan Yönetmelik uyarınca teşkil olunan kurulca aranan sanık veya hükümlüler işledikleri suçlarına ve yakalanmalarının, toplum düzeni ve kamu güvenliği yönünden taşıdıkları öneme, uygun bir miktardan az olmamak üzere takdir olunur.

Gerekçe : Bu suç işlemiş kimselerin bulundukları yerleri bilen ve bunu ilgili mercilere bildiren kimselerin «1481 sayılı Yasaya göre çıkarılan yönetmelik» uyarınca ödüllendirilip ödüllendirilmemesinin takdirini bu komisyona bırakmak, bu görevi ifa edecek kimselere cazip gelmeyebileceğinden gayenin gerçekleşmesini önleyici bir mahiyet arz edebilir. Halbuki bu kişilerin, takdir hakkı olmadan mutlaka ödüllendirilmesi madde metnindeki gayenin tahakkukunu kolaylaştıracaktır.

Ayrıca verilecek ödülün miktarının tayini hususunda, işlenen suçun toplum düzeninin ihlali ve kamu düzeni yönünden taşıdığı öneme eşit bir miktarda olması adalet ve hakkaniyet esaslarına daha çok uygun gelecek ve muhatabı olan insanları daha çok teşvik eder mahiyette olacaktır. Ayrıca yasanın gayesinin gerçekleşmesine de yardımcı olacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanunun ek madde 14'ün son paragrafının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Öneri : Ödüllendirme gayesiyle yapılacak giderler Emniyet Genel Müdürlüğü Bütçesine konulacak bu maksada tahsis edilmiş fasıldan karşılanır.

Toplum yararı ve kamu düzeni yönünden bir görev ifa eden muhbirlerin adları ve kimlikleri rızaları alınmadan açıklanamaz. Bu adların kayıtlı bulunduğu belgeler önemli evrak mütalaa edilerek, bu işe tahsis edilen kilitli kasalarda muhafaza edilirler. Bu belgeler yasal bekletilme süreleri dolduktan sonra önemli belgelerden imha edilmesi gerekenlerin imhası için uygulanan prosedüre göre imha edilirler.

Gerekçe : Bu maksatla kullanılacak paraların, bütçe usullerine göre harcanmasının sağlanması, harcama-

yı yapanları veya harcama kararı alacak heyeti şaibe altına sokmadan, görevlerini ifa etmelerini sağlamak, bu harcamaların bu işe tahsis edilmiş bütçe faslından yapılmasıyla gerçekleştirebilirler. Bir noktada polise sanık ve hükümlülerin yakalanmalarında yardımcı olan muhbirlerin bir nevi millî ve kutsal bir görev ifa etmiş olmaları nedeniyle, kendilerini ihbar ettikleri kişiler veya onların yakınlarının husumetinden korunmalarını sağlamak maksadıyla adlarının gizli kasalarda muhafaza altına alınmaları ve imhalarında önemli evraklarla imhası usulüne uyulması gerekli, hatta bir noktada zorunludur da.

Aynı zamanda adlarının bu derecede saklandığını bilen ihbarcılar bu görevi daha bir rahatlık içinde ve gerektiğinde yasanın da çıkış gayesine uygun biçimde yapacaklardır.

Bu teminatı kendilerinden esirgememek vatandaşın güvenliğini sağlamakla da görevli bulunan devletin görevi olmak gerekir.

Ömer Kuşhan
Kars
Aydın Güven Gürkan
Antalya

Şeyhmus Bahçeci
Diyarbakır
Nuri Korkmaz
Adana

Enver Özcan
Tokat

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının 7 nci maddesiyle Polis Vazife ve Selahiyet Kanununa eklenmesi öngörülen ek 10 uncu maddenin tasarı metninden çıkarılmasını hükümet adına arz ve teklif ederim.

Yıldırım Akbulut
İçişleri Bakanı

BAŞKAN — Önergeleri aykırılık derecesine göre tekrar okutuyorum.

Maddenin tasarı metninden çıkarılması önergesini okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının 7 nci maddesiyle Polis Vazife ve Selahiyet Kanununa eklenmesi öngörülen ek 10 uncu maddenin tasarı metninden çıkarılmasını hükümet adına arz ve teklif ederim.

Yıldırım Akbulut
İçişleri Bakanı

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN — Hükümet katılıyor tabiatıyla.

AYHAN FIRAT (Malatya) — Sayın Başkan, hükümet bir maddeyi geri çekiyor; oylamaya lüzum var mı?

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bu vesileyle, Sayın Ömer Kuşhan ve arkadaşlarının önergesi, keza yine Sayın Ömer Kuşhan ve arkadaşlarının önergesi, yine önerge olarak kabul etmediğimiz Sayın Yılmaz Demir ve arkadaşlarının önergesi, yine Sayın Enver Özcan ve arkadaşlarının önerge olarak kabul etmediğimiz önergesi, yine Sayın Kadir Narin ve arkadaşların, daha evvelki esbabı mucibelerde belirttiğimiz ve aynı mahiyetteki önergeleri işleme konulmamıştır.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Gerekçelerini okutmadınız.

BAŞKAN — Efendim, bu 3 önergede de daha evvel bahsettiğim şekilde metinlerini ilave etmemişler, muayyen kitaplardan ilgi ve alakası bulunmayan metinleri buraya ilave etmişler. Esasen diğer 2 önerge de, bu kabul edilen önerge vesilesiyle oylama konusu yapılamamıştır.

Sayın Mehmet Topaç ve arkadaşlarının önergesi, ile Sayın İsmail Saruhan ve arkadaşlarının 3 ayrı önergesini, 9 uncu maddede yer almış bulunduğundan dolayı işleme koyamıyoruz.

İSMAİL SARUHAN (Ankara) — Sayın Başkan, önergelerimi geri alıyorum.

BAŞKAN — Esasen Sayın Saruhan da önergelerini geri alıyorlar efendim.

Yeni ek madde teklifleriyle ilgili olarak aynı mahiyette 13 tane önerge vardır, bu önergeleri okutup, birlikte işleme koyacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki fıkranın 343 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci maddesine ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Şeyhmus Bahçesi
Diyarbakır
Ömer Kuşhan
Kars
Durcan Emirbayer
İzmir
Şükrü Babacan
Kırklareli
Rıza Tekin
Siirt

Muhittin Yıldırım
Edirne
Kâzım İpek
Amasya
Münir Sevinç
Eskişehir
Ruşan Işın
Sıvas
Yusuf Demir
Uşak

Ek Madde 15. — Polis, 1 inci maddeye uygun olarak vatandaşı fişlemesi halinde, bu fişlemenin salt genel terbiye ve ahlak kurallarına aykırı olarak utanç verici veya toplum düzeni bakımından tasvip edilmeyen tavır ve davranışlardan doğduğunu fişe yazmak zorundadır.

Gerekçe :

343 sıra sayılı ve 4.7.1934 tarihli 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Yasasının 1 inci maddesindeki fişleme son derece geniş anlamı haiz bir ibaredir. Bu madde gereği fişlenen kişilerin fişlenme nedenlerinin yazılı olması onları haksız ve yersiz isnatlardan koruyacaktır. Bu itibarla, kişinin suçunun ne olduğunun fişe yazılması yerinde olacaktır. Ayrıca, kişinin kendisine başka suçların izafesini de engelleyecektir. Bu işlemin yapılmaması halinde ne için fişlendiği anlaşılmayan ve hatta kendisi bilmeyen kişiyi kamuoyunda ve çevresinde «şaibeli» kişi haline getirecektir. Türk hukuk sisteminde, dünya hukuk sistemlerine paralel olarak «gizlilik» esası kabul edilmemiştir. Kişi öncelikle ne ile suçlandığını, bu nedenle öğrenmek durumundadır. Kaldı ki kişinin birtakım emniyet görevlilerince herhangi bir biçimde «istismarı» da bu ek maddeyle önlenebilecektir. Fişlenme nedeni net bir biçimde belli olan kişi, psikolojik baskıdan da arınacak ve günlük yaşamında muhtemel bunalımlardan kurtulabilecektir.

Tüm bu nedenler göz önüne alındığı takdirde; bu gerekçede de belirtildiği gibi fişe suçun ne olduğu mutlaka yazılmalıdır.

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki fıkranın 343 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci maddesine ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Şükrü Babacan Kırklareli	Durcan Emirbayer İzmir
Vecihi Ataklı Şanlıurfa	Metin Üstünel Adana
Enver Özcan Tokat	Ruşan Işın Sıvas
Rıza Tekin Siirt	Münir Sevinç Eskişehir
Kâzım İpek Amasya	Yusuf Demir Uşak

Ek Madde 15. — Polis, 1 inci maddeye uygun olarak vatandaşı fişlemesi halinde, bu fişlemenin genel terbiye ve ahlak kurallarına aykırı olarak utanç verici tavırlardan doğduğunu fişe yazmak zorundadır.

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum...

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, gerekçeleri okutun lütfen.

BAŞKAN — Gerekçesi aynı efendim, aynı gerekçe.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sonra, bu önergeler aynı değil, siz «Aynı» dediniz.

BAŞKAN — Aynı gerekçe, ama hayhay okutuyorum efendim.

Gerekçe :

4.7.1934 Tarih ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 5 inci maddesi, vatandaşların parmak izlerinin alınması ve fotoğraflarının alınmasına lüzum görülen kişileri saymaktadır. Bunlar genellikle umumî ev sahibi ya da itiyat sebebiyle ve menfaat kastıyla kendilerini başkalarının keyfine terk etmek ve toplumca hoş karşılanmayan eylemleri yapan insanlardır. 2559 sayılı Kanunun 5 inci maddesine (F) bendinin eklenmesini öngören 343 sıra sayılı kanun tasarısında ise 2559 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde sayılan kişilere ek olarak yeni kişiler fotoğraf alınmaya ve parmak izi alınmaya zorlanmaktadır.

343 sıra sayılı kanun tasarısının 1 inci maddesinde sayılan bu kişiler ahlak kurallarına aykırı olarak utanç verici veya toplum düzeni bakımından tasvip edilmeyen tavır ve davranışlarda bulunanlar gibi umumî kadın olmakla karşılaştırılmayacak ölçüde hafif bir davranış farklılığına sahip insanlardır. Bu hafif tavır ve davranış farklılığı gösteren insanları umumî kadınlarla, kaçakçılarla, serserilerle ve mazannaisu erbabıyla karıştırmamak için bunların fişlerine işlenmelerinin çok hafif bir sebeple olduğunun belirtilmesi vatandaşın kişilik hakkını korumak bakımından son derece gerekli ve insanîdir. Ek madde bu amaçla düzenlenmiştir.

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun maddesinin 7 nci maddesine aşağıdaki fıkranın ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Durcan Emirbayer İzmir	Münir Sevinç Eskişehir
Şehymus Bahçeci Diyarbakır	Muhittin Yıldırım Edirne

Ruşan Işın — Sıvas
Kâzım İpek — Amasya
Mustafa Çelebi — Hatay
Rıza Tekin — Siirt
Yusuf Demir — Uşak

Ek Madde 15. — Polis 1 nci maddeye uygun olarak vatandaşı fişlemesi halinde, bu fişlemenin genel terbiye ve ahlak kurallarına aykırı olarak utanç verici davranışlardan doğduğunu fişe yazmak zorundadır.

Gerekçe : 343 sıra sayılı ve 4.7.1934 tarihli 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Yasasının 1 inci maddesindeki fişleme son derece geniş anlama haiz bir ibaredir. Bu madde gereği fişlenen kişilerin fişlenme nedenlerinin yazılı olması, onları haksız ve yersiz isnatlardan koruyacaktır. Bu itibarla kişinin suçunun ne olduğunun, fişe yazılması yerinde olacaktır. Ayrıca kişinin kendisine başka suçların izafesini de engelleyecektir. Bu işlemin yapılmaması halinde ne için fişlendiği anlaşılmayan ve hatta kendisi bilmeyen kişiyi kamuoyunda ve çevresinde «şaibeli» kişi haline getirecektir. Türk hukuk sisteminde dünya hukuk sistemlerine paralel olarak «gizlilik» esası kabul edilmemiştir. Kişi öncelikle ne ile suçlandığını bu nedenle öğrenmek durumundadır. Kaldı ki kişinin birtakım emniyet görevlilerince herhangi bir biçimde «istismarı» da bu ek madde ile önlenebilecektir. Fişleme nedeni net bir biçimde belli olan kişi psikolojik baskıdan da arınacak ve günlük yaşamında muhtemel bunalımlardan kurtulabilecektir.

Tüm bu nedenler göz önüne alındığı takdirde bu gerekçede de belirtildiği gibi fişe suçun ne olduğu mutlaka yazılmalıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki fıkranın, 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının 7 nci maddesine ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Muhittin Yıldırım — Edirne
Ömer Kuşhan — Kars
Kâzım İpek — Amasya
Ruşan Işın — Sıvas
Durcan Emirbayer — İzmir
Şeyhmus Bahçeci — Diyarbakır
Münir Sevinç — Eskişehir
Yusuf Demir — Uşak
Rıza Tekin — Siirt
Şükrü Babacan — Kırklareli

Ek Madde 15. — Polis, 1 nci maddeye uygun olarak vatandaşı fişlemesi halinde, bu fişlemenin salt toplum düzeni bakımından tasvip edilmeyen davranışlardan doğduğunu fişe yazmak zorundadır.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Gerekçesi de var.

BAŞKAN — Aynı daktilodan çıkmış, efendim, Birincisiyle aynı mahiyettedir.

ÖMER NECATİ CENGİZ (İstanbul) — Daktilo aynı olabilir.

BAŞKAN — Ama itimat buyurun efendim. Okuyalım, ama Başkanlığa biraz da itimat buyurun efendim. İsterseniz gönderelim aynı olduğunu aşağıdaki arkadaşlar görsünler efendim.

İBRAHİM TAŞDEMİR (Ağrı) — Ek madde aynı değil.

BAŞKAN — Aynı daktilo makinesi, aynı kelimeler.

AYHAN FIRAT (Malatya) — Sayın Başkan, ben yazarım yukarı gider daktilo edilir gelir.

BAŞKAN — Efendim, daha evvel bunlar okunduğu için ben burada da okumayalım demek istedim.

Önergenin okunmasına devam ediyoruz.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, siz bu önergelerin hepsini aynı telakki ettiniz. Aynı önerge değil, ayrı ayrı önergelerdir efendim.

BAŞKAN — Efendim, şimdi arz edeceğiz.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sistemleri ayrı.

BAŞKAN — Sayın Bayezit, bu 13 önergeyi okuduk.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Yani çabuk bitsin diyorsanız oylayın, çıkalım gidelim.

BAŞKAN — Sayın Bayezit, bu 13 önerge okunup bittikten sonra beyanlarınızı zannediyorum ki geri alırsınız, Şu sebeple...

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sonu geldi o işin zaten. Başlangıçta verdiğiniz işaret ayrı idi.

BAŞKAN — Bu 13 önergede temel kaide fişleme ile ilgili; fakat birinde «Tavır» diyor, birinde «Davranış» diyor. Kelime farklılıkları var. Biz, bu 13 önerge kabul edildiği takdirde aynı mahiyette olduğu için komisyona redaksiyon için göndereceğiz. Redaksiyondan geldikten sonra 13 önergeyi, redaksiyonla birlikte tekrar oylayacağız. Keyfiyet bundan ibarettir.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkanım, «Tavır» ve «Davranış» gibi çok küçük farklılık yok önergelerde; esaslı farklılık var, fişlemenin konusunun farklılığı var.

BAŞKAN — Önergeleri okutuyorum efendim. Hangi fark varsa arz edin.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Nihayet bir yarım saat daha beklenilir. Niye bu kadar ısrar ediyorsunuz?

BAŞKAN — Efendim, ayrı ayrı okuduk ve bunlar da kabul edildi. 13 tanesi de diyelim. Redaksiyon için komisyona göndermeyecek miyiz bunları efendim?

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Ne biliyorsunuz kabul edileceğini? Belki reddedilecek.

BAŞKAN — Şimdi aynen burada vatandaşı fişleme ile ilgili, «Salt toplum düzeni bakımından tasvip edilmeyen davranışlardan» deniliyor. Diğerinde ise; «Polis, 1 inci maddeye uygun olarak vatandaşı fişlemesi halinde bu fişlemenin salt toplum düzeni, genel terbiye ve ahlak..». Sadece bu farklılıklar var. Yani fişlemenin, «Salt toplum düzeni», «Terbiye ve ahlak» vesaire bakımından böyle küçük nüans farkları var. Bunları...

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, onlar nasıl nüans olur? Zaten bütün mücadelemiz o kavramların anlaşılmasında.

BAŞKAN — Efendim, komisyon bunları alacak, hepsini hamur yapacak ve redaksiyon edecek efendim.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Bütün mücadelemiz o kavramlarda.

BAŞKAN — Efendim teker teker oylayalım, aynı neticeye varır efendim.

Okunsun efendim, teker teker oylayalım.

Biz, vakit kazanmak için yapmıyoruz Sayın Bayezit, burada kanun tekniğine uygun bir işlem yapıyoruz. Kanun tekniğine uymak için yapıyoruz. Sadece vatandaşı fişlemeyle ilgili 13 tane önerge geliyor. Burada, kiminde, «Toplum düzeniyle ilgili» diyor, kiminde «genel ahlak» vesaire diyor. Bunları komisyon kabul ettiği takdirde redakte edecek.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Takdir sizindir efendim.

BAŞKAN — Evet, okumaya devam edin efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki fıkranın 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının 7 nci maddesine ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla

Ahmet Sırrı Özbek	Mehmet Besim Göçer
Adıyaman	Çorum
İhsan Gürbüz	Şükrü Babacan
Hatay	Kırklareli
Enver Özcan	Mustafa Çelebi
Tokat	Hatay
Şevki Taştan	Ruşan Işın
Sıvas	Sıvas
Rıza Tekin	Kâzım İpek
Siirt	Amasya

Yusuf Demir
Uşak

Ek Madde 15. — Polis, 1 inci maddeye uygun olarak vatandaşı fişlemesi halinde, bu fişlemenin ahlak kurallarına aykırılıktan olduğunu fişe yazmak zorundadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki fıkranın, 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının 7 nci maddesine ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Paşa Sarıoğlu	Mehmet Nuri Üzel
Ağrı	Eskişehir
Mustafa Kâni Bürke	Tevfik Bilâl
Denizli	Hatay
Şevki Taştan	Şükrü Babacan
Sıvas	Kırklareli
Ruşan Işın	Rıza Tekin
Sıvas	Siirt
Kâzım İpek	Yusuf Demir
Amasya	Uşak

Ek Madde 15. — Polis, 1 inci maddeye uygun olarak vatandaşı fişlemesi halinde, bu fişlemenin genel terbiyeye aykırılıktan olduğunu fişe yazmak zorundadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki fıkranın, 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının 7 nci maddesine ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Ek Madde 15. — Polis, 1 inci maddeye uygun olarak vatandaşı fişlemesi halinde, bu fişlemenin, salt toplum düzeni bakımından tasvip edilmeyen tavırlardan doğduğunu fişe yazmak zorundadır.

M. Besim Göçer	Mustafa Kâni Bürke
Çorum	Denizli
Halil İbrahim Şahin	Kadir Narin
Denizli	Diyarbakır
Muhittin Yıldırım	Veysel Varol
Edirne	Erzincan
Tevfik Bilâl	Lezgin Önal
Hatay	Hakkâri
Mustafa Çelebi	Ruşan Işın
Hatay	Sıvas

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki fıkranın, 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının 7 nci maddesine ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Ömer Kuşhan	Şeyhmus Bahçeci
Kars	Diyarbakır
Durcan Emirbayer	Münir Sevinç
İzmir	Eskişehir
Mustafa Çelebi	Ruşan Işın
Hatay	Sıvas
Rıza Tekin	Şükrü Babacan
Siirt	Kırklareli
Kâzım İpek	Yusuf Demir
Amasya	Uşak

Ek Madde 15. — Polis, 1 inci maddeye uygun olarak vatandaşı fişlemesi halinde, bu fişlemenin ağır hapis cezasından doğmadığını fişe yazmak zorundadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki fıkranın 343 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci maddesine ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Şükrü Babacan	Münir Sevinç
Kırklareli	Eskişehir
Durcan Emirbayer	Şeyhmus Bahçeci
İzmir	Diyarbakır
Mustafa Çelebi	Kâzım İpek
Hatay	Amasya
Yusuf Demir	Muhittin Yıldırım
Uşak	Edirne
Rıza Tekin	Ruşan Işın
Siirt	Sıvas

Ek Madde 15. — Polis, 1 inci maddeye uygun olarak vatandaşı fişlemesi halinde, bu fişlemenin kaçakçılığın maznunu olmak nedeniyle doğmadığını fişe yazmak zorundadır.

BAŞKAN — Bir diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki fıkranın 343 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci maddesine ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Münir Sevinç	Metin Üstünel
Eskişehir	Adana
Ömer Kuşhan	Vecihi Ataklı
Kars	Şanlıurfa
Durcan Emirbayer	Şükrü Babacan
İzmir	Kırklareli
Ruşan Işın	Rıza Tekin
Sıvas	Siirt
Kâzım İpek	Yusuf Demir
Amasya	Uşak

Ek Madde 15. — Polis, 1 inci maddeye uygun olarak vatandaşı fişlemesi halinde, bu fişlemenin kaçakçılığın mahkûmu olmak nedeniyle doğmadığını fişe yazmak zorundadır.

BAŞKAN — Bir diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki fıkranın 343 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci maddesine ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Vecihi Ataklı	Durcan Emirbayer
Şanlıurfa	İzmir
Metin Üstünel	Şükrü Babacan
Adana	Kırklareli
Münir Sevinç	Enver Özcan
Eskişehir	Tokat
Kâzım İpek	Ruşan Işın
Amasya	Sıvas
Rıza Tekin	Yusuf Demir
Siirt	Uşak

Ek Madde 15. — Polis, 1 inci maddeye uygun olarak vatandaşı fişlediğinde, bu fişlemenin ammenin itimadı ve mal aleyhine işlenmiş suçlar nedeniyle olmadığını fişe yazmak zorundadır.

Gerekçe :

Ammenin itimadı ve mal aleyhine suç işlemiş olmak ve toplumumuzca çok ağır biçimde değerlendirilen ve yargılanan bir suçtur. Bu nedenle fişlenmiş olanların Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmekte olan 343 sıra sayılı ve 4.7.1934 tarihli ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısının 1 inci maddesi ile fişlenmesi öngörülenlerle karıştırılmaması hakça bir davranış olacaktır. Bu nedenle 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddelerin Eklenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısının 1 inci maddesi ile fişlenmesi öngörülenlerin fişlerine bu fişlemenin ammenin itimadı ve mal aleyhine işlenmiş suç nedeniyle doğmadığının yazılması hakça bir davranış olacaktır. Ek maddenin gerekçesi yukarıda arz edilendir.

BAŞKAN — Bir diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki fıkranın 343 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci maddesine ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Münir Sevinç	Durcan Emirbayer
Eskişehir	İzmir
Metin Üstünel	Vecihi Ataklı
Adana	Şanlıurfa
İsmet Turhangil	Şükrü Babacan
Manisa	Kırklareli
Kâzım İpek	Ruşan Işın
Amasya	Sıvas
Rıza Tekin	Yusuf Demir
Siirt	Uşak

Ek Madde 15. — Polis, 1 inci maddeye uygun olarak vatandaşı fişlediğinde, bu fişlemenin birleşme yeri sahibi olmak nedeniyle doğmadığını fişe yazmak zorundadır.

BAŞKAN — Bir diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki fıkranın 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının 7 nci maddesine ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Şükrü Babacan	Durcan Emirbayer
Kırklareli	İzmir
Metin Üstünel	Münir Sevinç
Adana	Eskişehir
Vecihi Ataklı	Enver Özcan
Şanlıurfa	Tokat
Ruşan Işın	Rıza Tekin
Sıvas	Siirt
Kâzım İpek	Yusuf Demir
Amasya	Uşak

Ek Madde 15. — Polis, 1 inci maddeye uygun olarak vatandaşı fişlediğinde, bu fişlemenin yabancı memleketlerden Türkiye'ye kaçmak olmadığını fişe yazmak zorundadır.

Gerekçe :

Türkiye Büyük Millet Meclisince 343 sıra sayısı ile görüşülmekte olan 4.7.1934 tarihli 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısının 1 inci maddesi ile 14 Temmuz 1934 tarihli ve 2559 No. lu Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 5 inci maddesine (F) fıkrası eklenmiştir.

Bu fıkra ile o güne kadar fişlenmekte olan kaçakçılar ve kaçakçıların, serserilerin umumî ev sahibinin, birleşme yeri sahiplerinin ve umumî kadınların yanında ve bunlara ek olarak bazı insanların daha fotoğrafları ve parmak izleri alınarak fişlenmeleri öngörülmüştür. Bunların kaçakçılar ile serseriler ile umumî ev sahipleri ile birleşme yeri sahipleri ve umumî kadınlar ile karıştırılmalarını önlemek ve haksız bir nitelendirmeden korumak için bu ek madde düzenlenmiş ve önerilmiştir.

BAŞKAN — Efendim, okutmuş bulunduğum 13 adet önerge de «Fişleme halinde bu fişlemenin terbiye ve ahlak kurallarına aykırı olarak utanç verici tavırlardan doğduğunu fişe yazmak zorundadır» şeklindedir veyahut temel görüş olarak buna bazıları sadece «genel ahlak» demiş bazıları «davranış» demiş. Bu 13 önergeyi birlikte oylarınıza sunacağım ve yüksek Meclis kabul ettiği takdirde de redaksiyon için Komisyona vereceğim.

Komisyon bu 13 önergeye katılıyorlar mı efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Şimdi 13 önerge, ek madde 15 olarak ilave talep etmiş. Tabiatıyla çıkan maddeleri bilemediği için bu şekilde beyan etmiş. Bendeniz burada bu 13 önergenin ek 10 uncu madde olarak 7 nci madde metnine ilavesini oylarınıza sunuyorum. Ka-

bul edenler... Kabul etmeyenler... 13 önerge de kabul edilmemiştir.

Diğer önergeleri okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki fıkranın 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının 7 nci maddesine ek madde 21 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ek Madde 21. — Polisçe gözaltına alınanlar, kendilerine poliste yasalara aykırı davranışlarda bulunulduğu yolundaki iddia ve isnatlarını, savcılığa ve mahkemeye başvurma hakları saklı kalmak üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonuna bildirmeleri halinde, Komisyon en geç 90 gün içinde dilekçeyi görüşerek, ilgiliye cevap verir.

Halil İbrahim Şahin	Şükrü Babacan
Denizli	Kırklareli
Münir Sevinç	Nuri Korkmaz
Eskişehir	Adana
Rıza Tekin	Süleyman Koyuncugil
Siirt	Gaziantep
Sururi Baykal	Yusuf Demir
Ankara	Uşak
Kâzım İpek	Aydın Güven Gürkan
Amasya	Antalya

Ruşan Işın
Sıvas

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki fıkranın 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının 7 nci maddesine ek madde 19 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

«Ek Madde 19. — Hâkim kararı olmadan yakalamanın koşulları özel bir kanunla düzenlenir.»

Halil İbrahim Şahin	Süleyman Koyuncugil
Denizli	Gaziantep
Nuri Korkmaz	Sururi Baykal
Adana	Ankara
Aydın Güven Gürkan	Tülay Öney
Antalya	İstanbul
Şükrü Babacan	Kâzım İpek
Kırklareli	Amasya
Ruşan Işın	Yusuf Demir
Sıvas	Uşak

BAŞKAN — Okunan Halil İbrahim Şahin ve arkadaşlarının ek 10 uncu madde olarak 7 nci maddeye ilavesini muhtevi önergelerine Komisyon katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Bu önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi tekrar okutuyorum :

Aşağıdaki fıkranın 343 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci maddesine ek madde 19 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ek Madde 19. — Hâkim kararı olmadan yakalamanın koşulları özel bir kanunla düzenlenir.

Denizli Milletvekili
Halil İbrahim Şahin
ve arkadaşları

BAŞKAN — Komisyon ve hükümet önergeye katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi ek 10 uncu madde olarak oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısına aşağıdaki maddenin ek madde 16 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ek Madde 16. — Polisin görevini ifa ederken uyması gereken prosedür ve uygulayacağı yöntem, eğer daha önce çıkarılmış ve halen yürürlükte bulunan yasalarda tadat edilmiş ise polis görevini ifa ederken bu kanuna değil de daha önce çıkarılmış ve yürürlükte bulunan kanuna göre işlem yapar.

Bu nedenle Emniyet Genel Müdürlüğü bütün karakollarda ve polis teşkilatının bütün dairelerinde bulundurmak üzere daha önce çıkarılan ve halen yürürlükte bulunan polisin göreviyle ilgili tüm yasaları bir kitapta toplar.

Gerekçe :

Malum olduğu üzere birbirlerinden habersiz ve değişik zamanlarda çıkarılan ve halen yürürlükte bulunan yasalar dağınık vaziyette her daire veya görevli elinde birbirlerinden haberdar olmadan kullanılmakta ve bu nedenle yurt sathında aynı olay ve fiillere ayrı ceza ve takip sistemi uygulanmakta ve yeknesaklığın bozulmasına neden olmaktadır.

Halbuki devletin güven verici olması esastır ve bunun için de aynı olaya, aynı sonucun; aynı suça aynı

cezanın verilmesi sağlanmalıdır. Bu da yasaların bir arada toplanması ile sağlanabilir.

Ömer Kuşhan	Kenan Nuri Nehrozoğlu
Kars	Mardin
Şeyhmus Bahçeci	Rıza Öner Çakan
Diyarbakır	Zonguldak
Muhittin Yıldırım	Yusuf Demir
Edirne	Uşak
Ruşan Işın	Tevfik Bilal
Sıvas	Hatay
Süleyman Koyuncugil	Yılmaz Demir
Gaziantep	Bilecik

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyor.

BAŞKAN — Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki fıkranın, 343 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci maddesine ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Ek Madde 15. — 2 nci maddenin (A) fıkrasında sözü edilen resmî kurum ve kuruluşlara ait lokallerin kapanması halinde ilgili genel müdür, müdür, müsteşar durumdan derhal haberdar edilir.

Gerekçe :

Vatandaşlarımızın temel hak ve özgürlüklerini inançla savunmak ve keyfîliklerden korumak, Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevleri arasındadır. Bu kanun tasarının, kanunlaşması halinde vatandaşı keyfîliklerden koruması mümkün değildir. İlgili maddenin değiştirilmesi bu zorunluktan doğmuştur. Bu değişiklikle de olsa, vatandaşın temel hak ve özgürlüklerinin kısmen korunması mümkün olacaktır. Kanundaki madde değişikliğinin temel amacı budur.

Saygıyla arz edilir.

Selçuk Akıncı	Salih Alcan
Tekirdağ	Tekirdağ
Cemal Özdemir	Mehmet Kara
Tokat	Trabzon
Ali Rıdvan Yıldırım	Musa Ateş
Tunceli	Tunceli
Y. Ziya Kazancıoğlu	Selahattin Taflıoğlu
Trabzon	Yozgat
Vecihi Ataklı	İsa Vardal
Şanlıurfa	Zonguldak
Cahit Karakaş	Rıza Öner Çakan
Zonguldak	Zonguldak
Muhteşem Vasıf Yücel	Ruşan Işın
Zonguldak	Sıvas
Yusuf Demir	Rıza Tekin
Uşak	Siirt

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki fıkranın 343 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci maddesine ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Ek Madde 15. — 2 nci maddenin birinci fıkrasında sözü edilen «kumar» kavramı yönetmelikle tanımlanır ve düzenlenir.

Ali İhsan Elgin	Durmuş Fikri Sağlar
İçel	İçel
Ömer Necati Cengiz	Hüseyin Avni Güler
İstanbul	İstanbul
Sabit Batumlu	Yılmaz İhsan Hastürk
İstanbul	İstanbul
Mehmet Kafkaslıgil	Tülay Öney
İstanbul	İstanbul
Reşit Ülker	H. İbrahim Ural
İstanbul	İstanbul
Hüseyin Aydemir	Durcan Emirbayer
İzmir	İzmir
Fikret Ertan	Hayrullah Olca
İzmir	İzmir
Ruşan Işın	M. Turan Bayezit
Sıvas	Kahramanmaraş
Mehmet Üner	Halis Soylu
Kayseri	Kars

Ömer Kuşhan
Kars

BAŞKAN — Bir önerge daha vardır okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki fıkranın 343 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci maddesine ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Ek Madde 15. — 2 nci maddenin birinci fıkrasında sözü edilen kumar oynanan umumî ve umuma açık yerler yönetmelikle tanımlanır ve düzenlenir.

Erol Ağagil Kırklareli	Şükrü Babacan Kırklareli
Tevfik Güneş Kırşehir	Y. Salih Güngörmez Kocaeli
Orhan Otağ Kocaeli	Salim Erel Konya
İlhan Dinçel Malatya	Ayhan Fırat Malatya
Kenan Nuri Nehrozoğlu Mardin	İsmetTurhangil Manisa
Abdullah Çakırefe Manisa	İdris Gürpınar Muğla
Bahriye Üçok Ordu	Fahrettin Uluç Samsun
Özer Gürbüz Sinop	Rıza Tekin Siirt
Ruşan Işın Sivas	H. Barış Can Sinop
Hüseyin Avni Sağesen Ordu	Arif Toprak Niğde
Turgut Sözer Sakarya	Günseli Özkaya İstanbul

Hasan Altay
Samsun

BAŞKAN — Her 2 önerge de aynı mahiyettedir, birlikte işleme koyuyorum.

Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Her iki önergeyi birlikte oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesine aşağıdaki fıkranın ek madde 20 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ek Madde 20. — Kapatma ve/veya faaliyetten men kararlarının idarî yargıca bozulması halinde, devlet, kapatılan ve/veya faaliyetten men nedeniyle ilgililerin uğradığı zararı tazmin eder.

Halil İbrahim Şahin Denizli	Şeyhmus Bahçeci Diyarbakır
Süleyman Koyuncugil Gaziantep	Şükrü Babacan Kırklareli
Sururi Baykal Ankara	Nuri Korkmaz Adana
Tülay Öney İstanbul	Rıza Tekin Siirt
Yusuf Demir Uşak	Aydın Güven Gürkan Antalya

Ruşan Işın
Sivas

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul eednler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesine aşağıdaki fıkranın ek madde 16 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ek Madde 16. — Polis, şikâyete bağlı bir suç eylemi oluşturan eylemlerde bu kanunda kendisine tanınan hak ve yetkileri kullanamaz.

Halil İbrahim Şahin Denizli	Nuri Korkmaz Adana
Süleyman Koyuncugil Gaziantep	Sururi Baykal Ankara
Tülay Öney İstanbul	Aydın Güven Gürkan Antalya
Şükrü Babacan Kırklareli	Kâzım İpek Amasya
Şeyhmus Bahçeci Diyarbakır	Ruşan Işın Sivas

Yusuf Demir
Uşak

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul eednler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesine aşağıdaki fıkranın ek madde 17 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ek Madde 17. — Toplu suçlar için öngörülen 15 günlük gözaltına alma süresinin ilk 48 saatinden sonrası için hâkim kararı gereklidir.

Halil İbrahim Şahin Denizli	Süleyman Koyuncugil Gaziantep
Nuri Korkmaz Adana	Sururi Baykal Ankara
Aydın Güven Gürkan Antalya	Tülay Öney İstanbul
Şeyhmus Bahçeci Diyarbakır	Şükrü Babacan Kırklareli
Ruşan Işın Sivas	Yusuf Demir Uşak

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesine aşağıdaki fıkranın ek madde 18 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ek Madde 18. — Polisçe alınan ikametgâh ve iş adresinden ayrılmama kararının süresi 15 günü aşamaz.

Halil İbrahim Şahin Denizli	Süleyman Koyuncugil Gaziantep
Sururi Baykal Ankara	Aydın Güven Gürkan Antalya
Nuri Korkmaz Adana	Tülay Öney İstanbul
Şükrü Babacan Kırklareli	Kâzım İpek Amasya
Ruşan Işın Sivas	Yusuf Demir Uşak

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesine aşağıdaki fıkranın ek madde 23 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ek Madde 23. — Ek madde 5 uyarınca ceza ve tutukevinden alınanlar, alınışlarında ve dönüşlerinde talepleri halinde üniversite hastanelerinde sağlık kontrolundan geçirilirler.

Halil İbrahim Şahin Denizli	Süleyman Koyuncugil Gaziantep
Nuri Korkmaz Adana	Sururi Baykal Ankara
Aydın Güven Gürkan Antalya	Şükrü Babacan Kırklareli
Tülay Öney İstanbul	Ruşan Işın Sivas
Kâzım İpek Amasya	Yusuf Demir Uşak

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesine aşağıdaki fıkranın ek madde 22 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ek Madde 22. — Kimliğini belgeleyememe halinde, yakalamadan önce, polis, vatandaşa kimliğini kanıtlama konusunda her türlü yardımı yerine getirmekle yükümlüdür.

Halil İbrahim Şahin	Yusuf Demir
Denizli	Uşak
Münir Sevinç	Aydın Güven Gürkan
Eskişehir	Antalya
Nuri Korkmaz	Süleyman Koyuncugil
Adana	Gaziantep
Sururi Baykal	Kâzım İpek
Ankara	Amasya
Ruşan Işın	Rıza Tekin
Sivas	Siirt

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki fıkranın 343 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci maddesine ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Ek Madde 15. — 2 nci maddenin birinci fıkrasında sözü edilen en büyük mülkî amirin emri mutlaka yazılı olmalıdır.

Erol Ağagil	Şükrü Babacan
Kırklareli	Kırklareli
Tevfik Güneş	Y. Salih Güngörmez
Kırşehir	Kocaeli
Salim Erel	Ayhan Fırat
Konya	Malatya
K. Nuri Nehrozoğlu	Abdullah Çakırefe
Mardin	Manisa
İsmet Turhangil	Günseli Özkaya
Manisa	İstanbul
İdris Gürpınar	Bahriye Üçok
Muğla	Ordu
Özer Gürbüz	Ruşan Işın
Sinop	Sivas
Rıza Tekin	Hasan Altay
Siirt	Samsun
Hüseyin Avni Sağesen	Arif Toprak
Ordu	Niğde

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesine aşağıdaki fıkranın ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Ek Madde 15. — 2 nci maddenin birinci fıkrasında sözü edilen en büyük mülkî amirin emrinin sözlü verilmesi halinde bu en geç 24 saat içinde yazılıya çevrilir.

Ali İhsan Elgin	Durmuş Fikri Sağlar
İçel	İçel
Ömer Necati Cengiz	Hüseyin Avni Güler
İstanbul	İstanbul
Sabit Batumlu	Yılmaz İhsan Hastürk
İstanbul	İstanbul
Mehmet Kafkaslıgil	Tülay Öney
İstanbul	İstanbul
Günseli Özkaya	H. İbrahim Ural
İstanbul	İstanbul
Hüseyin Aydemir	Fikret Ertan
İzmir	İzmir
Hayrullah Olca	Durcan Emirbayer
İzmir	İzmir
A. Aşkın Toktaş	M. Turan Bayezit
İzmir	Kahramanmaraş
Halis Soylu	Mehmet Üner
Kars	Kayseri

Ömer Kuşhan
Kars

BAŞKAN — Her 2 önergeyi birlikte işleme koyuyorum.

Komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Her 2 önergeyi birlikte oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Her 2 önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının ek 7 nci maddesine aşağıdaki fıkranın en madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Ek Madde 15. — 2 nci maddenin (A) fıkrasında düzenlenen kumar oynanan umumî veya umuma açık yerlerin kapanması ancak şikâyet üzerine mümkündür.

Erol Ağagil	Şükrü Babacan
Kırklareli	Kırklareli
Tevfik Güneş	Salim Erel
Kırşehir	Konya
Y. Salih Güngörmez	Abdullah Çakırefe
Kocaeli	Manisa
Günseli Özkaya	İsmet Turhangil
İstanbul	Manisa
Ayhan Fırat	Kenan Nuri Nehrozoğlu
Malatya	Mardin
Hüseyin Avni Sağesen	Arif Toprak
Ordu	Niğde
Bahriye Üçok	Hasan Altay
Ordu	Samsun
Rıza Tekin	Özer Gürbüz
Siirt	Sinop
Ruşan Işın	İdris Gürpınar
Sıvas	Muğla

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesine aşağıdaki fıkranın ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Ek Madde 15. — 2 nci maddenin (D) fıkrasına uygun olarak genel ahlaka zararı dokunacak temsil verilen yerlerin kapatılması ancak şikâyet halinde mümkündür.

Şevki Taştan	Selçuk Akıncı
Sıvas	Tekirdağ
Salih Alcan	Enver Özcan
Tekirdağ	Tokat
Mehmet Kara	Y. Ziya Kazancıoğlu
Trabzon	Trabzon
Musa Ateş	Vecihi Ataklı
Tunceli	Şanlıurfa
Selahattin Taflıoğlu	Cemal Özdemir
Yozgat	Tokat
İsa Vardal	Ruşan Işın
Zonguldak	Sıvas
Cahit Karakaş	Rıza Öner Çakan
Zonguldak	Zonguldak
Muhteşem Vasıf Yücel	A. Rıdvan Yıldırım
Zonguldak	Tunceli

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesine aşağıdaki fıkranın ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Ek Madde 15. — 2 nci maddenin (D) fıkrasına uygun olarak genel ahlaka zararı dokunacak video bant gösterilen yerlerin kapatılması ancak şikâyet halinde mümkündür.

Erol Ağagil	Şükrü Babacan
Kırklareli	Kırklareli
Tevfik Güneş	Y. Salih Güngörmez
Kırşehir	Kocaeli
Salim Erel	Abdullah Çakırefe
Konya	Manisa
İsmet Turhangil	Ayhan Fırat
Manisa	Malatya
Kenan Nuri Nehrozoğlu	Günseli Özkaya
Mardin	İstanbul
Hüseyin Avni Sağesen	Arif Toprak
Ordu	Niğde
İdris Gürpınar	Bahriye Üçok
Muğla	Ordu
Özer Gürbüz	Ruşan Işın
Sinop	Sıvas
Rıza Tekin	Hasan Altay
Siirt	Samsun

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesine aşağıdaki fıkranın ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Ek Madde 15. — 2 nci maddenin (D) fıkrasına uygun olarak genel ahlaka zararı dokunacak film oynatılan yerlerin kapatılması ancak şikâyet halinde mümkündür.

Erol Ağagil	Şükrü Babacan
Kırklareli	Kırklareli
Tevfik Güneş	Ruşan Işın
Kırşehir	Sıvas

Y. Salih Güngörmez	Günseli Özkaya
Kocaeli	İstanbul
Salim Erel	Abdullah Çakırefe
Konya	Manisa
Arif Toprak	İsmet Turhangil
Niğde	Manisa
Ayhan Fırat	Kenan Nuri Nehrozoğlu
Malatya	Mardin
Hüseyin Avni Sağesen	Hasan Altay
Ordu	Samsun
Özer Gürbüz	Bahriye Üçok
Sinop	Ordu

Rıza Tekin
Siirt

BAŞKAN — Bu 4 önergeyi birlikte işleme koyuyorum.

Komisyon 4 önergeye katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

DEVLET BAKANI KÂZIM OKSAY (Bolu) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Her 4 önergeyi birlikte oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesine aşağıdaki fıkranın ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz .

Nuri Korkmaz	Hilmi Nalbantoğlu
Adana	Erzurum
Davut Abacıgil	Lezgin Önal
Balıkesir	Hakkari
Veysel Varol	Şevki Taştan
Erzincan	Sıvas
Kâzım İpek	Yusuf Demir
Amasya	Uşak
Ruşan Işın	Rıza Tekin
Sıvas	Siirt

EK MADDE 15. — Polis, 1 inci maddedeki genel terbiye kavramını vatandaşın başkalarına zarar vermeyen davranışlarını kısıtlayıcı bir biçimde yorumlayamaz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

DEVLET BAKANI KÂZIM OKSAY (Bolu) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesine aşağıdaki ek maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

EK MADDE 15. — Bu Kanunun İnsan Hakları Evrensel Beyannamesine ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine aykırı hükümleri uygulanmaz.

Gerekçe :

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde yer alan insan hak ve özgürlükleri asgarî temel haklardır.

Çağımızda bunlara aykırılık ve hak ve özgürlükleri bunların gerisinde tutmak düşünülemez.

Sururi Baykal	Ruşan Işın
Ankara	Sıvas
Ömer Kuşhan	Salim Erel
Kars	Konya
Hayrullah Olca	Salih Alcan
İzmir	Tekirdağ
Şevki Taştan	Tülay Öney
Sıvas	İstanbul

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

DEVLET BAKANI KÂZIM OKSAY (Bolu) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının ek 7 nci maddesine aşağıdaki fıkranın ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

EK MADDE 15. — Mevzuatta suç olarak kabul edilmemiş davranışlar hakkında polisçe genel terbi-

ye ve ahlak kurallarına aykırılık iddiasıyla bu kanuna dayanılarak işlem yapılamaz.

Aydın Güven Gürkan Antalya	Şeyhmus Bahçeci Diyarbakır
Tülay Öney İstanbul	Yusuf Demir Uşak
Sururi Baykal Ankara	Nuri Korkmaz Adana
Süleyman Koyuncugil Gaziantep	Ruşan Işın Sıvas
Kâzım İpek Amasya	Rıza Tekin Siirt
Şükrü Babacan Kırklareli	Halil İbrahim Şahin Denizli

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyor efendim.

DEVLET BAKANI KÂZIM OKSAY (Bolu) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 7 nci maddesine aşağıdaki fıkranın ek madde 15 olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

A. Rıdvan Yıldırım Tunceli	Ahmet Sırrı Özbek Adıyaman
Halil Nüzhet Goral Aydın	İhsan Gürbüz Hatay
Şevki Taştan Sıvas	Mehmet Üner Kayseri
Yusuf Demir Uşak	Turgut Sözer Sakarya
İbrahim Ural İstanbul	Kâzım İpek Amasya
Ruşan Işın Sıvas	Şükrü Babacan Kırklareli

Rıza Tekin
Siirt

EK MADDE 15. — Polis, 1 inci maddedeki genel terbiye ve ahlak kurallarına aykırılığı, vatandaşın başkalarına zarar vermeyen davranışlarını kısıtlayıcı biçimde kullanamaz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

DEVLET BAKANI KÂZIT OKSAY (Bolu) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Ek madde ilavesine ilişkin önergelerin müzakeresi tamamlanmıştır.

7 nci maddeyi, kabul ettiğiniz ek maddelerle birlikte oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici maddeyi okutuyorum :

GEÇİCİ MADDE — 2559 Sayılı Kanunun uygulama usul ve esaslarının gösterilmesi hakkındaki Polis Vazife ve Selahiyet Tüzüğünde (Nizamnamesinde) gerekli değişiklik ve düzenlemeler yapılır. Bu düzenlemeler yapılıncaya kadar mevcut mevzuatın bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Madde üzerinde 2 adet önerge vardır, okutuyorum :

DEVLET BAKANI KÂZIM OKSAY (Bolu) — Sayın Başkan, çıkarma önergesi vardı.

BAŞKAN — Lütfen efendim, lütfen.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan kanun tasarısının geçici maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

İsa Vardal Zonguldak	Muhteşem Vasıf Yücel Zonguldak
Cahit Karakaş Zonguldak	Rıza Öner Çakan Zonguldak

Sururi Baykal
Ankara

Geçici Madde — 2559 sayılı Kanunun uygulama usul ve esaslarının gösterilmesi hakkındaki polis ve Selahiyet Tüzüğünde işbu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 6 ay içinde gerekli değişiklik ve düzenlemeler yapılır. Bu değişiklik ve düzenlemeler yapılıncaya kadar mevcut tüzüğün bu kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının geçici maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını hükümet adına arz ve teklif ederim.

Yıldırım Akbulut
İçişleri Bakanı

BAŞKAN — En aykırı önergeyi oylarınıza sunacağım.

Geçici maddenin metinden çıkarılmasıyla ilgili önergeye komisyon katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz Sayın Başkan.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, sayın bakan önemli maddelerin müzakeresinde bazı somut kavramları, düzenlenecek tüzükte açıklayacaklarını söylemiş ve Genel Kurulda arkadaşlarımızın yüzde 80'i de buna dayanarak oy vermiştir. Şimdi burada nizamname çıkarma yetkisi kaldırılıyor. Onun için hükümetin bu konudaki samimiyetini göstermesi bakımından bu husus önemlidir. Bunu Genel Kurula arz ediyorum.

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılıyor.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Geçici madde metinden çıkarılmıştır.

Sayın milletvekilleri, yeni müstakil madde ilavesine ilişkin 31 tane önerge vardır. Bu önergeleri oylarınıza arz edeceğim. Yalnız oylarınıza arz etmeden evvel bir hususu yüksek ıttılaınıza arz etmek istiyorum.

Bu önergeler, 2559 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına ilişkin tasarıya 7 nci madde ile ilgili ek maddelerden ayrı olarak, kabul edildiği takdirde yeni madde şeklinde monte edilecek. Monte edildiği takdirde 2559 sayılı Kanunda hangi metin ilga edilmiş, hangisi edilmemiş; hangisiyle ters düşüyor tabiatıyla belli olamayacak. Bu itibarla kanun tekniğine aykırı bir işlemi yerine getirmiş olacağız.

Başkanlık olarak bu önergelerin kanun tekniği bakımından uygunsuzluğunu nazarı itibare alarak oylatmama karar ve niyetinde idim; fakat yüksek Meclisimizin bir haftaya yakın zamandan beri müzakerelerinde yeni bir münakaşa konusu yaratmamak için okutup oylarınıza sunacağım. (HP sıralarından «Önergeleri geri alıyoruz» sesleri)

Önergeleri geri alıyorsanız hay hay efendim, geri alırsanız oylamayız. Ama tamamen takdirlerine aittir. Bizim kanaatimiz bu merkezdedir. Fakat yeni bir münakaşa konusu açmamak için şahsî kanaatimi...

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Efendim, önergeye bakmak istiyorum.

BAŞKAN — Burada efendim, buyurun bakın. (ANAP sıralarından alkışlar)

Efendim, 00.45'te toplanmak üzere birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 00.26

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 00.45

BAŞKAN : Başkanvekili Abdulhalim Aras

KÂTİP ÜYELER : Yavuz Köymen (Giresun), Muzaffer Yıldırım (Kayseri)

BAŞKAN — 115 inci Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

VII. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. — 4.7.1934 Tarihli ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/692) (S. Sayısı : 343) (Devam)

BAŞKAN — Ek madde tekliflerini geliş sırasına göre okutup oylayacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İkinci yasama yılının 17 nci döneminde 343 sıra sayısı ile görüşülmekte olan 4.7.1934 tarihli ve 2559

sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısına aşağıdaki madde metninin 8 inci madde olarak eklenmesine ve şu andaki tasarıda var olan 8 inci maddenin 9 uncu madde, 9 uncu maddenin 10 uncu madde olarak düzeltilmesini saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

Neriman Elgin Ankara	Cemal Özdemir Tokat
Tevfik Bilâl Hatay	Şeyhmus Bahçeci Diyarbakır
Ömer Kuşhan Kars	Hüseyin Avni Güler İstanbul
Salih Alcan Tekirdağ	Salim Erel Konya
Rıza Tekin Siirt	M. Seyfi Oktay Ankara
Ruşan Işın Sıvas	Ali Rıdvan Yıldırım Tunceli

«Madde — 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun ile Polis ve Selahiyetleri Kanununda ve ilgili diğer mevzuatla polise verilen yetkiler, bayan sanık ve diğer bayan ilgilileri ilgilendiren yasal işlemler, bayan polisler marifetiyle yürütülür.

Bu nedenle yeteri kadar bayan polis memuru istihdam ettirilir.

Gerekçe : Kadınlar toplumumuzun en değerli varlıklarıdır. Onların incitilmesi için azamî dikkat ve ihtimamın gösterilmesi zorunludur. Onların yıpratılmaması ve üzülmemesi...»

(HP sıralarından gürültüler, «Yanlış okundu» sesleri)

ALİ RIDVAN YILDIRIM (Tunceli) — Sayın Başkan, Kâtip arkadaşımız yanlış okudular efendim, «Onların incitilmemesi» ni, «Onların incitilmesi» şeklinde okudu.

BAŞKAN — Efendim, büyük bir hata yapılmadı, tekrar okuturum efendim; biz de «incitilmemesi» diye anladık. Yeniden okuturuz efendim. (HP sıralarından «Büyük hata» sesleri)

Baştan okutuyorum efendim :

«Gerekçe : Kadınlar, toplumumuzun en değerli varlıklarıdır. Onların incitilmemesi için azamî dikkat ve ihtimam gösterilmesi zorunludur. Onların yıpratılmaması ve üzülmemesi, tartaklanmaması, kötü sözlere tabi tutulmamaları bir çiçeğin özenliği ile yetiştirilmiştir; çok önemli bir keyfiyettir. Unutmamalıdır ki, bir memleketin istikbali büyük bir özen, sevgi ve saygı ile bakılan Türk analarının mübarek ellerindedir.

Türk Ulusal Kurtuluş Savaşında, hiçbir ülkeye nasip olmamış ve olmayacak şekilde Türk anası fedakârlığını ve kahramanlığını kanıtlamıştır. Bayanları saygı, sevgi ve ihtimam görmeyen, horlanan, üzülen tartaklanan yerde süründürülen, kendi yönünden çocuklarına eziyet edilen, eşine hakaret edilen bir ülkenin geleceği olamaz.

Bayan polislerin diğer polislere nazaran daha müşfik, daha merhametli, daha dikkatli, daha saygılı olacağını büyük bir inançla sanıyor ve kabul ediyoruz. Bayan polise, sanık bayanın daha çok güven duyacağı tabiîdir. Unutulmamalıdır ki, güçlü ve inançlı, özgür sosyal demokrasiye gönül vermiş, çağdaşlık yolunda başarılı hamleler yapacak, ülkenin sorunlarını çözümleyecek gücü kendinde bulacak bir neslin doğuşu, kadınlarımızın iyi yetiştirilmelerine bağlıdır.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İkinci yasama yılının 17 nci döneminde 343 sıra sayı ile görüşülmekte olan 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısına aşağıdaki madde metninin 8 inci madde olarak eklenmesine ve şu andaki tasarıda varolan 8 inci maddenin 9 uncu madde, 9 uncu maddenin 10 uncu madde olarak düzeltilmesini saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

Sururi Baykal Ankara	Salim Erel Konya
Şeyhmus Bahçeci Diyarbakır	Cemal Özdemir Tokat
Ömer Kuşhan Kars	Bilâl Şişman İstanbul

Tevfik Bilal	Şükrü Babacan
Hatay	Kırklareli
H. Yılmaz Önen	Rıza Tekin
İzmir	Siirt
Ruşan Işın	Ali Rıdvan Yıldırım
Sıvas	Tunceli

MADDE. — 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun ile Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununda ve ilgili diğer mevzuatla verilen yetkiler kullanılırken polis:

1. Kişi hak ve özgürlüklerini hiçbir surette ihlal etmeyecektir.

2. İlgililere azamî şevkât, sevgi ve saygı gösterecektir.

3. Onur kırıcı söz ve davranışlardan kaçınacaktır.

4. Kişilerin mahkûm oluncaya kadar masum ve saygıya değer vatandaşlar olduklarının bilinciyle hareket edeceklerdir.

Gerekçe : Kişilerin vazgeçilmez Anayasadan ve insan olmaktan kaynaklanan hakları vardır. Kişi hak ve özgürlükleri kutsaldır. İyi muamele gören, sevilen, sayılan vatandaşlar polise itimat ve güven duyarlar. Bu şekilde polis, başvurulan, güven duyulan bir merci haline gelir. Polisle vatandaş ilişkilerinin uygar ve insanî esaslar üzerine kurulmasına toplumun küçümsenemez yararları vardır. İlişkileri iyi kurulmuş bir toplumda sosyal problemlerin azalacağı ve giderek ortadan kalkacağı tabiîdir. Sosyal problemlerin bittiği bir ülkede herkesin yüzü güler. Mutlu, sevecen ve üretken olur. Üretim arttığı bir ülkede enflasyon tırmanamaz, yaşam koşulları kolaylaşır. Öyle bir ülkede işsizlik, bugün olduğu gibi insanlığı ezen dev boyutlara ulaşamaz. Herkesin işinin, gücünün bulunduğu, hayat pahalılığı bulunmadığı bir ülkede sosyal barış kurulur. Toplumsal patlamalar gündemden çıkar. Böyle bir ülkede, «Bırakınız yapsınlar, bırakınız ezsinler, bırakınız silindir gibi ezsinler, altta kalanın canık çıksın, hak kuvvetlinindir, ölen ölür, kalan sağlar bizimdir» anlayışları iflas eder.

Böyle bir ülkede çağdaş sosyal demokrasi egemen ve iktidar olur.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu?..

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Görüşülmekte olan tasarıya aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Madde : Bu Kanunun, Türk Ceza Yasasına, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa ve uluslararası mevzuata aykırı hükümleri uygulanamaz.

Salim Erel	Şükrü Babacan
Konya	Kırklareli
Mehmet Üner	Cemal Özdemir
Kayseri	Tokat
Salih Alcan	Ömer Kuşhan
Tekirdağ	Kars
Şevki Taştan	Ruşan Işın
Sıvas	Sıvas

Gerekçe : Uygulamalarda birliği sağlamak, mevcut olması muhtemel aykırılıklara çözüm bulmak ve böyle bir halde temel yasalardan olan ceza mevzuatımızın uygulamada geçerliliğini esas almak gerekir.

Diğer yandan, bize göre polisin ihtiyacı yetki değildir. Polisin ihtiyacı ekmektir, konuttur, sosyal güvenliktir.

Baskı ve işkence iddialarının yaygın bulunduğu bir ortamda yapılacak şey, yetkileri artırmak değil, azaltmaktır.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen oturun efendim, lütfen efendim, oturmadığınız müddetçe oylamaya geçmem efendim.

Komisyon ve hükümet önergeye katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 343 sayılı ve 1934 Haziran tarihli 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Kanuna yü-

rürlük maddesinden önce aşağıdaki maddenin eklenmesini değerli Genel Kurulumuzun yüksek tasvip ve kabullerine arz ve teklif ederiz.

Derin saygılarımızla.

Salim Erel Konya	Şükrü Babacan Kırklareli
Sururi Baykal Ankara	Cemal Özdemir Tokat
Lezgin Önal Hakkâri	Kenan Nuri Nehrozoğlu Mardin
Şeyhmus Bahçeci Diyarbakır	Kâzım İpek Amasya

Ruşan Işın
Sivas

Madde : Göz altına alınan sanığın, soruşturmasına başlanmadan önce, sağlık durumunu belirten rapor Hükümet tabibi tarafından tanzim edilir.

Sağlık durumu soruşturmaya müsait değilse, iyileşinceye kadar doktor nezaretinde tedavi edilir.

Ancak sağlık durumunun müsait olduğu istikametinde doktor raporu alındığında; soruşturmaya başlanır.

Polisimizi şaibeden korunmak için, soruşturma hitamında Hükümet tabibine kontrolu yaptırılır, rapora bağlanır, dosyaya eklenir.

Buna rağmen, soruşturma yapılan şahıs, işkenceden müşteki ise, bu kez savcıya müracaat ile devlet hastanesinde kontrolunu yaptırıp rapor almak hakkına sahiptir.

Gerekçe : Basınımıza, zaman zaman soruşturma sırasında tutukluların, kendilerini pencereden atarak intihar ettikleri, ayrıca fısıltı gazetelerinde de soruşturması sırasında tutuklulara eziyet edildiğine dair haberler eksik değildir.

Bu aynen polisimiz için de üzüntü ve sıkıntı kaynağı olmaktadır. Hiçbir insan ülkesi için en iyi niyetlerle çalışırken; böylesine ithamlar altında kalmayı istemez.

Maddede belirttiğimiz hususlar yerine getirildiğinde, hem halkımız indinde bu tip dedikoduların önemi kalmayacak ve hem de polisimiz huzur içinde görevini yerine getirmek imkânı bulacaktır; kanaatimizle Yüce Meclise saygıyla sunarız.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve Hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İkinci Yasama Yılının 17 nci Döneminde 343 sıra sayısıyla görüşülmekte olan 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısına aşağıdaki madde metninin 8 inci madde olarak eklenmesine ve şu andaki tasarıda varolan 8 inci maddenin 9 uncu madde, 9 uncu maddenin 10 uncu madde olarak düzeltilmesini saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

Madde: Genel terbiye ve ahlak kavramında 2559 sayılı Yasanın 5 inci maddesinin A, B, C, Ç, D, E bentlerindeki eylemler anlaşılır.

Gerekçe :

Genel terbiye ve ahlak kavramı soyut olduğundan kavram kargaşalıklarına neden olmaktadır. Terbiye özel değerler, ahlak toplumsal değerler bütünüdür. Bu nedenle yaptırım dışında kalması gerekirken yasa tasarısı maddesine girmiş olduğundan vaki kavramlardan yukarıdaki bentlerde yazılan eylemleri anlamak hukukî yoruma daha yatkın olacağından maddenin yasa tasarısına ithali gerekir.

Halil İbrahim Şahin Denizli	Salim Erel Konya
Nuri Korkmaz Adana	Mehmet Kara Trabzon
Cemal Özdemir Tokat	Sururi Baykal Ankara
Ahmet Sırrı Özbek Adıyaman	Mustafa Kâni Bürke Denizli

Ömer Kuşhan
Kars

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyor.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyor.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İkinci Yasama Yılının 17 nci Döneminde 343 sıra sayısıyla görüşülmekte olan 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısına aşağıdaki madde metninin 8 inci madde olarak eklenmesine ve şu andaki tasarıda varolan 8 inci maddenin 9 uncu madde, 9 uncu maddenin 10 uncu madde olarak düzeltilmesini saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

Yılmaz İhsan Hastürk İstanbul	Salim Erel Konya
Yılmaz Demir Bilecik	Kenan Nuri Nehrozoğlu Mardin
Şükrü Babacan Kırklareli	Lezgin Önal Hakkâri
Ömer Kuşhan Kars	Rıza Tekin Siirt

Cemal Özdemir
Tokat

Madde : Bu kanunda sözü edilen vazifeleri yerine getirirken ve selahiyetleri kullanırken polis çalışma günleri içinde 8 saatten fazla çalıştırılamaz. 8 saatten fazla için fazla mesai ödenir. Polisin fazla mesaisi aynı kadrodaki memurların fazla mesaisinden yüzde 20 daha yüksektir. Polise her ne surette olursa olsun ayda 100 saatten fazla mesai yaptırılamaz.

Gerekçe :

Polisimizin zinde ve aile sorunlarından arınması, maddi sıkıntı içinde olmaması hallinde görevini daha sevecen ve tarafsız yapmasına neden olur. Maddi sıkıntı içinde olan polis ev kirası ve yemek parası, kasap parası düşünen polisin yetkilerini kullanmasını beklemek mümkün değildir. Ayrıca ağır çalışma saatleri olan polis fazla mesai ile nispeten tatmin olmuş olur.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim.

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz Sayın Başkanım.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İkinci yasama yılının 17 nci döneminde 343 sıra sayısı ile görüşülmekte olan 4.7.1934 tarihli ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısına Aşağıdaki madde metnin 8 inci madde olarak eklenmesine ve şu andaki tasarıda varolan 8 inci maddenin 9 uncu madde, 9 uncu maddenin 10 uncu madde olarak düzeltilmesini saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

Ahmet Sırrı Özbek Adıyaman	Şeyhmus Bahçeci Diyarbakır
Ömer Necati Cengiz İstanbul	Ömer Kuşhan Kars
Rıza Öner Çakan Zonguldak	Salih Alcan Tekirdağ
Yılmaz Demir Bilecik	Salim Erel Konya
Rıza Tekin Siirt	Ali Rıdvan Yıldırım Tunceli
M. Seyfi Oktay Ankara	Cemal Özdemir Tokat

MADDE — Yasa kapsamında bahsi geçen «Genel Ahlak» kavramı, Türk Ceza Kanununda anlamını bulan ahlak kavramının karşılığı olarak anlaşılacaktır.

GEREKÇE : Türk Ceza Kanunu genel kanunlarımızdandır. Bütün olarak cezalandırılabilecek suçları saymıştır. Bu arada ahlak ve adaba aykırı suçları da saymıştır. Yani, ahlak kavramı içerisinde, hangi suçların ahlaka aykırı olduğunu saymıştır. Polisin bu sınırları aşması, yasanın ihlali olacağından, bu tarifin yapılmasında yasal zaruret vardır. Önerimizin kabul edilerek, bu maddenin yasa kapsamına alınmasını saygıyla arz ederiz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyor Sayın Başkanım.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İkinci yasama yılının 17 nci döneminde 343 sıra sayısı ile görüşülmekte olan 4.7.1934 Tarihli ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun Ba-

zı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısına aşağıdaki madde metninin 8 inci madde olarak eklenmesini ve şu andaki tasarıda varolan 8 inci maddenin 9 uncu madde, 9 uncu maddenin 10 uncu madde olarak düzeltilmesini saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

Ahmet Sırrı Özbek Adıyaman	Şeyhmus Bahçeci Diyarbakır
Tevfik Bilâl Hatay	H. Yılmaz Önen İzmir
Hüseyin Avni Güler İstanbul	Salim Erel Konya
Şükrü Babacan Kırklareli	Ruşan Işın Sıvas
Cemal Özdemir Tokat	Ömer Kuşhan Kars

Rıza Tekin
Siirt

MADDE — Yurt içi turnelerine çıkan sanatçı ve toplulukların temsil, gösteri ve konserlerinden en az 8 saat önce mahallin mülkî amirinden izin almaları gerekir.

İzin dilekçesini sanatçının menejeri veya topluluğun idarecileri verebilirler.

GEREKÇE : Özellikle Anadoluda sanat işlevlerinin çok zayıf olduğu bir gerçektir. Bu nedenle birçok sanatçı grubu, özellikle tiyatro ve ses sanatçısı grubu, bu nedenle ve maddî sıkıntılarını giderebilmek için yurt içi gösterileri için turneler tertiplemektedirler.

Bu turneler sırasında sanatçılar birçok zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Bunların başında da mülkî amirden izin alma gelmektedir. Bu izin anında birçok bürokratik engelle karşılaşan sanatçıyı, bu sıkıntılarından kurtarmak için, izin işlemlerinin süresini kısa tutmak ve formaliteleri asgariye indirmek gerekmektedir. Bu nedenle bu maddenin, yani turnelere ayrıcalık tanıyan bu maddenin kabul edilmesi gerekmektedir.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İkinci yasama yılının 17 nci döneminde 343 sıra sayı ile görüşülmekte olan 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısına aşağıdaki madde metninin 8 inci madde olarak eklenmesini ve şu andaki tasarıya var olan 8 inci maddenin 9 uncu madde, 9 uncu maddenin 10 uncu madde olarak düzeltilmesini saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

Şükrü Babacan Kırklareli	Ömer Kuşhan Kars
Halil İbrahim Şahin Denizli	Nuri Korkmaz Adana
Mehmet Kara Trabzon	Sururi Baykal Ankara
Salim Erel Konya	Mustafa Kâni Bürke Denizli

Rıza Tekin
Siirt

MADDE : Polisin eğitim ve öğretimi yeni bir yasa ile düzenlenir. Polis olmak için Polis Meslek Okulları veya fakülte ve yüksek okul mezunu olmak gerekir. İlgili yasa 1 yıl içinde çıkarılır.

Gerekçe :

Çağımızda polisin eğitimi ve öğretimi halen önemini korumaktadır. İç güvenliğin güvencesi olan polisin bilgi ve kültür düzeninin yükseltilmesi esastır. Bu nedenle, Polis Meslekî Okulları ve Yüksekokul, Fakülte mezunu olmayan bu mesleğe atanamazlar. Halkın güvencesi korkusuzca yaşamın teminatı olmak zorunda olan polis, her bakımdan eğitim ve öğretimi en teknik, en yüksek seviyede ele alınmalıdır. Bu nedenle yukarıdaki maddenin yasa tasarısına ithali gerekir.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyor efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki madde metnin 8 inci madde olarak eklenmesine ve şu andaki tasarıda var olan 8 inci maddenin, 9 uncu madde, 9 uncu maddenin, 10 uncu madde olarak düzeltilmesini saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

Halil İbrahim Şahin Denizli	Nuri Korkmaz Adana
Mehmet Kara Trabzon	Salim Erel Konya
Ahmet Sırrı Özbek Adıyaman	Şükrü Babacan Kırklareli
Ruşan Işın Sivas	Rıza Tekin Siirt

Cemal Özdemir
Tokat

MADDE : Polis gözetim süresi içinde sanığı, kendisi veya yakınlarının isteği üzerine doktora sevk etmekle yükümlüdür.

Gerekçe :

Devlet, can güvenliğinin sigotrası olmak zorundadır. Aynı zamanda, korkusuzca yaşamanın güvencesi polis olmalıdır. Bu nedenle sanık ve yakınlarının isteğinde polis gözetim süresi içinde hükümet tabipliğine veya hastaneye sevk etmekle yükümlüdür. Bu nedenle yukarıdaki maddenin 343 sıra sayılı tasarısına ithali gerekir.

BAŞKAN — Önerge komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyor efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki madde metninin 8 inci madde olarak eklenmesine ve şu andaki tasarıda var olan 8 inci maddenin 9 uncu madde, 9 uncu maddenin, 10 uncu madde olarak düzeltilmesini saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

Ahmet Sırrı Özbek Adıyaman	Şeyhmus Bahçeci Diyarbakır
Salim Erel Konya	Yılmaz Demir Bilecik
Kenan Nuri Nehrozoğlu Mardin	Şükrü Babacan Kırklareli
Ruşan Işın Sivas	Cemal Özdemir Tokat

Ömer Kuşhan
Kars

Madde : Yasa kapsamında bahsi geçen «Genel Güvenlik» kavramı, taksirli suçlar ile kabahatleri kapsamı içerisine almaz.

GEREKÇE :

Genel güvenlik kavramı çok geniş bir kavramdır. İçerisine her türlü kasıtlı, kasıtsız suç girer. Bu polisin işini bir hayli zorlaştıracağı gibi, yasalarımızın bile kastı cezalandırdığı hukuk sistemimizde, yeni bir uygulamaya neden olacaktır. Aynı zamanda, aşırı istismarlara da neden olacaktır. Bu nedenle, genel güvenlik kavramının bu şekilde sınırlandırılması yararlı olacağından, bu maddenin yasa tasarısına eklenmesini arz ve teklif ederiz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyor efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki madde metninin 8 inci madde olarak eklenmesini ve şu andaki tasarıda varolan 8 inci maddenin 9 uncu madde, 9 uncu maddenin 10 uncu madde olarak düzeltilmesini saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

«Madde — Adlî Zabıta Yasası, bu yasanın yürürlük tarihinden itibaren 1 yıl içinde çıkarılır.»

Gerekçe :

Kuvvetler ayrılığı prensibinin gereği yargı bir bütündür. Hazırlık soruşturmasından ilk tahkikatına, ilk tahkikatından son soruşturmasına ve nihayet ilgili derecelerden geçerek kesinleşmesine ve hatta iadei

muhakemeye, yazılı emre kadar bütün olarak devam eder. Çağın akışı içinde ihtisas esas alındığından yargı görevini idarî görevle yükümlü kişilerce devam ettirmek haksızlıklara neden olmaktadır.

Yıllardır ülkemizde adlî polis ve diğer tabiri ile adlî zabıta yasasının çıkarılması için çalışmalar yapılagelmektedir. Ancak tüm özgür ülkelerin bu yasaları çıkarmalarına rağmen, bizde her nedense yıllardır bekletilmektedir. Bu nedenle Yüce Meclis bu yasayı çıkarmalıdır.

İçtüzük hükümlerine göre yukarıdaki maddenin tasarı metnine eklenmesini saygılarımızla talep ederiz.

Halil İbrahim Şahin	Salim Erel
Denizli	Konya
Nuri Korkmaz	Ahmet Sırrı Özbek
Adana	Adıyaman
Mehmet Kara	Münir Sevinç
Trabzon	Eskişehir
İsmet Turhangil	Ömer Kuşhan
Manisa	Kars

Cemal Özdemir
Tokat

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyorlar mı?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki madde metnini 8 inci madde olarak eklenmesine ve şu andaki tasarıda varolan 8 inci maddenin 9 uncu madde, 9 uncu maddenin 10 uncu madde olarak düzeltilmesini saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

Ahmet Sırrı Özbek	Şeyhmus Bahçeci
Adıyaman	Diyarbakır
Ömer Necati Cengiz	Ömer Kuşhan
İstanbul	Kars
Rıza Öner Çakan	Hüseyin Avni Güler
Zonguldak	İstanbul
Yılmaz Demir	Salih Alcan
Bilecik	Tekirdağ
Ruşan Işın	Salim Erel
Sıvas	Konya
Rıza Tekin	Cemal Özdemir
Siirt	Tokat
Ali Rıdvan Yıldırım	M. Seyfi Oktay
Tunceli	Ankara

Madde : Cezaevlerinde gerekli prosedüre göre alınan tutuklu ve hükümlülerin, bu süreler içerisinde, cezaevlerinde sahip oldukları her türlü olanakları aynen muhafaza edilip, bütün ihtiyaçları polisçe karşılanır.

GEREKÇE : Cezaevlerinden alınan tutuklu ve hükümlülerin cezaevlerinde sahip oldukları imkânlar vardır. Çünkü cezaevlerinin kendilerine göre yönetmelikleri vardır. Yiyecek, yatak, haberleşme gibi imkânlara sahiptir.

Halbuki polis karakollarında ne yatak vardır ve ne de gözaltına alınanların yiyecek ihtiyaçları karşılanmaktadır.

Bu nedenle cezaevlerinde zaten cezalarını çekmekte olan hükümlü ve tutukluları, bilgilerine başvurmak üzere alıp götüren polis, bu kişilerin ihtiyaçlarını da sağlamak durumundadır. Yani tutuklu ve hükümlüleri, cezaevi koşullarından daha zor bir ortamda bulunmaya mecbur etmeye kimsenin hakkı yoktur.

Bunun için bu maddenin yasa tasarısı kapsamına alınmasını saygılarımızla talep ederiz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyoruz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki madde metninin 8 inci madde olarak eklenmesine ve şu andaki tasarıda var olan 8 inci maddenin 9 uncu madde, 9 uncu maddenin 10 uncu madde olarak düzeltilmesini saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

Madde 8. — Polis izinli olduğu sürece, gerek görev bölgesi içinde, gerekse görev bölgesi dışında

silah taşıyamaz, olaylara müdahale edemez.

GEREKÇE : Polis, izinli iken kendi sosyal ve fiziksel ihtiyaçlarını gidermesi gerekir.

Daha sağlıklı ve güçlü görevine dönebilmesi için mutlaka dinlenmesi gerekir. Ancak görev bölgesi içinde ve dışında doğal olarak tatil döneminde olan polis, vatandaşın gözünde devletin otoritesini temin eden kişi değil de, aralarından biri olarak görecekleri için meydana gelecek olaylara yaptığı müdahalelerindeki tavır ve hata, daha sonraki saygınlığını yok edecektir.

H. Yılmaz Önen	Yılmaz Demir
İzmir	Bilecik
Tevfik Bilâl	Ömer Necati Cengiz
Hatay	İstanbul
Kenan Nuri Nehrozoğlu	Şeyhmus Bahçeci
Mardin	Diyarbakır
Salih Alcan	Salim Erel
Tekirdağ	Konya
Rıza Tekin	Ömer Kuşhan
Siirt	Kars
M. Seyfi Oktay	Cemal Özdemir
Ankara	Tokat

Ruşan Işın
Sıvas

BAŞKAN — Komisyon önergeye katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyor efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Tasarıya madde metni eklenmesine ilişkin önergelerin müzakeresi tamamlanmıştır.

MADDE 8. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 8 inci madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Madde üzerinde verilmiş önergeler vardır, okutuyorum:

Yüksek Başkanlığa

Görüşülmekte olan 343 sıra sayılı Kanun Tasarısının 8 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 8. — Bu kanun yayımı tarihinden 1 yıl sonra yürürlüğe girer.

Cahit Tutum	Kadir Narin
Balıkesir	Diyarbakır
Salim Erel	Sururi Baykal
Konya	Ankara
Onural Şeref Bozkurt	M. Seyfi Oktay
Çanakkale	Ankara
Şeyhmus Bahçeci	Münir Sevinç
Diyarbakır	Eskişehir
Özer Gürbüz	Muhittin Yıldırım
Sinop	Edirne
Ahmet Sırrı Özbek	Nuri Korkmaz
Adıyaman	Adana
Cemal Özdemir	Aydın Güven Gürkan
Tokat	Antalya

BAŞKAN — Komisyon önergeye katılıyor mu efendim?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ATİLLA SIN (Muş) — Katılıyor efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyor efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

8 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 8 inci madde kabul edilmiştir.

9 uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 9. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?..

Sayın Ali Bozer; buyurun efendim. (Alkışlar)

MDP GRUBU ADINA ALİ BOZER (Ankara) — Sayın Başkanım, yüce Meclisin değerli üyeleri; gecenin bu saatinde söz almak durumunda kalmış bulunmam dolayısıyla gerçekten üzülüyorum. Sizlerin bu kıymetli zamanlarını israf etmek istemezdim, ancak yüce Meclisimiz, siyasî yönden fevkalade önemli bir kanunu ikmal etmek üzeredir. Bu Kanun dolayısıyla yüce Mecliste fikir ayrılıkları olmuş ve bu fikir ayrılıkları, zaman zaman hiçbirimizin tasvip etmediği bazı olaylara vesile olmuştur. Ancak, yürekten inanıyorum ki, bu Meclisin asil üyeleri, bu geçen olaylardan ders alacaklar ve bundan sonraki yasama yılında çok daha itinalı, birbirimize saygılı bir çalışma düzeni tesis edeceklerdir.

Bu itibarla bu yüce çatı, altında cereyan eden olayları, bir üzüntü vesilesi olmak yerine, örnek teşkil edeceği itibariyle, bir anlamda da mutluluk verecek bir olay sayıyorum. (Alkışlar)

Bu samimî hissiyatım içinde Milliyetçi Demokrasi Partisi adına yüce Meclisin mümtaz üyelerini saygı ile selamlarım. (Alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, bir kanunun yürürlük maddesi hakkında söz almak itiyat değildir, belki de garipseyeceksiniz; ancak bu Kanunun yürürlük maddesi hakkında söz almanın gereğine samimiyetle inanıyorum.

Çok iyi takdir edersiniz ki, kanunları Bakanlar Kurulu yürütür; bu kanunlara hayatiyet veren tüzüklerdir, yönetmeliklerdir. Bu itibarla kanun tek başına hiçbir mana ifade etmez. Kanunun başarılı bir tatbikata ulaşabilmesi için tüzüklerin, yönetmeliklerin ve onu tatbik edenlerin fevkalade itinalı; kanunun ruh ve esprisine uygun bir davranış içine girmeleri şarttır.

Biraz sonra kabul buyuracağınız bu Kanunda, geçici madde ile tüzük çıkarılması hususu emredilmektedir. Bu tüzüğü çıkarırken, hükümetimizin Mecliste geçen bu müzakereleri, Meclisin duyarlılığını dikkate alarak, demokratik rejim ilkelerine uygun ve kanunun uygulamasını milletin, halkımızın menfaatine; fakat aynı zamanda da asayişi temine matuf bir şekilde çıkarmasını yürekten arzu ediyorum. Bu itibarla yürürlük maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum.

Değerli milletvekilleri, eski yılların tecrübeleri bizim nesillerin hatıralarındadır. Maalesef, yanlış uygulamalar dolayısıyla polis ve milletimiz zaman zaman karşı karşıya getirilmiştir. 1980 öncesi olayları hep beraber yaşadık, hatta daha önceki tarihlere gidecek olursak, o tarihlerde bazı yanlış uygulamaların iktidarlara neye mal olduğunu da bizim nesil görmüştür. Bu itibarla biz, polis teşkilatına içten saygı duyuyoruz; Ancak bu teşkilatın şefkat, ile, sevgi ile vatandaşa hizmet götürmesi lazım geldiğine de inanıyoruz. Bunu vurgulamak için söz aldım.

Polis teşkilatını hiçbir zaman hor göremeyiz; ona saygı borçluyuz. Çünkü, o bizim malımızı, canımızı beklemekle mükelleftir, asayişi teminle mükelleftir. Ancak, yüce Meclisin ondan da bir talebi vardır. Bu görevi görürken, biraz evvel arz ettiğim veçhile, adil, şefkât dolu, saygılı bir yönetim tarzı tesis etmesidir. Bunu tesis ettiği müddetçe, milletin gözünde daha da yüceleceklir. Bu itibarla polis teşkilatımızın bu Meclis müzakerelri dolayısıyla daha da duyarlı bir uygulama içine girmesini samimiyetle arzu ediyorum.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, bütün mesele dengeler meselesidir. Polis teşkilatına çok geniş yetkiler verirsiniz, bu yetkileri samimiyetle verirsiniz; ancak mesele dengeyi kurmaktır. Sayın Başbakanımızın burada yapmış olduğu konuşmayı bir noktada tamamlamak istiyorum. Terörle mücadele hepimizin görevidir, uyuşturucu madde trafiği ile mücadele hepimizin görevidir. Bunu polis teşkilatı yapacaktır; ancak polis teşkilatına bu yetkileri verirken kişisel hak ve hürriyetlerle polis teşkilatına verilen yetkiyi dengelemek hünerdir. İşte yüce Meclis bu dengeyi tesis etmek için hassasiyet göstermiştir. Bir taraftan polis teşkilatımıza bu yetkiyi vereceksiniz, öbür taraftan da polis teşkilatımız bu hizmeti ifa ederken milletimizi tedirgin etmeyecektir. Bu zannediyorum ki, bize düşen, hükümete düşen, polis teşkilatımıza düşen başlıca görevdir.

Onu için tüzüğün çıkarılmasına, kanunun tatbikatına önem verdiğimizi dile getirmek istedim.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, müsaade buyurursanız, bu Kanunun hazırlanışı, buraya gelişi ve böylesine anlayışlı bir hava içinde sona erdirilmesine taalluk eden bir özeleştiri yapmak istiyorum. Bu özeleştirim hiç kimseyi istihdaf etmemektedir. Sadece, eğer bu naçiz özeleştirim bundan sonraki çalışmalarımıza birazcık ışık tutarsa, bundan fevkalade mutlu olurum.

Bu kadar önemli, siyasî nitelik taşıyan bir kanunun, çok arzu ederdim ki evvela siyasî parti liderleri arasında müzakere konusu yapılmasına gidilsin. Bu ihmal edilmiştir.

İkinci husus, çok arzu ederdim ki, komisyonda bu meseleler derinliğine ele alınsın, aynı diyalog ve hassasiyet komisyonda gösterilsin. Komisyonda hassasiyet gösterilmemiştir demek istemiyorum. Komisyonda iktidar partisi milletvekilleri, muhalefet partisi milletvekilleri görevlerini yapmışlardır, hepimizin orada da hataları vardır. Ama gönül arzu ederdi ki, evvela parti liderleri arasında bir toplantı yapılarak sakıncalı taraflar dikkatten kaçmasın, tasarı daha mükemmel bir hale gelsin, sonra komisyonlarda olgunlaşsın, ondan sonra da bu yüce Meclise gelsin. Çünkü, böyle bir kanunun, bu yüce Meclisin benimsediği bir eser olarak millete takdim edilmesinde polis teşkilatının kuvvetlendirilmesi için gerçek bir zaruret görüyorum.

H. YILMAZ ÖNEN (İzmir) — Bir haftadır neredeydiniz? (MDP sıralarından «Dinlemesini öğren» sesleri)

ALİ BOZER (Devamla) — Arz edeceğim efendim, müsaade buyurun.

Değerli arkadaşlarım, muhalefet engelleme yapmıştır, (Mümkün olduğu kadar hakşinas olmaya çalışacağım. Hakşinas olma kuralında bazı inhiraflarım olursa, bunu arkadaşlarımın, benim samimiyetime vermesini ve bağışlamasını istirham ediyorum) bu engelleme, Sayın Başbakanın da ifade ettiği gibi, onun demokratik bir hakkıdır. Bunu iktidar partisi milletvekili arkadaşlarımızın da aynı anlayış içinde değerlendirdikleri kanısındayım. Ancak arkadaşlarım, bizim temennimiz, engelleme yapacak ortamın hazırlanmasına imkân vermemektir. Biz Milliyetçi Demokrasi Partisi olarak engellemeyi sevmiyoruz; ama bir şeyin de karşısındayız; bu ortamı hazırlamayalım. Bu ortam hazırlanırsa, engelleme demokratik hak olarak karşınıza çıkar. (MDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Bozer, toparlamanızı rica ediyorum.

ALİ BOZER (Devamla) — Müsaade buyurun efendim, toparlayacağım.

Biz Milliyetçi Demokrasi Partisi olarak görüşümüzü bu Kanun vesilesiyle bildirdik. Özellikle bir hususa itina ettik, bunu bilhassa belirtmek istiyorum.

Değerli arkadaşım «Bir haftadan beri neredeydiniz?» dedi. Biz Meclisteki bu müzakereleri takip ederken, öte yandan da partilerimizin değerli temsilcileriyle temas kurma çabası gösterdik, diyaloğun tesisine yardımcı olduk. Bunlar gizli, görülmeyen çalışmalardır; fakat bu havanın doğmasında yardımcı olan çalışmalardır. Bunun için Milliyetçi Demokrasi Partisi olarak yapıcı muhalefet görevini yerine getirdiğimiz kanısındayım. (Alkışlar)

Bu arada iktidar partisi milletvekili arkadaşlarıma ve sayın hükümete teşekkür etmek istiyorum; diyalog örneği vermişlerdir, önemli bazı maddeleri geri çekmişlerdir. Arkadaşlarım, bu hiçbir partiye, hiçbir iktidara nakise getirmez; demokrasinin tesisinde örnek olur. O itibarla müsaade ederseniz, bu muhalefeti gösteren başta Halkçı Parti olmak üzere Halkçı Partiyi ve bu diyalog anlayışını gösteren iktidar partisini huzurlarınızda tebriki görev biliyorum. (Alkışlar)

Çok sayın hocamın bir sözüne de değinmeden geçemeyeceğim. Sayın Çelikbaş Hocam buyurdular ki «Demokrasilerde çoğunluk hâkimdir.» Arkadaşlarım, demokrasilerde çoğunluk hâkim değildir. Biz bunun ıstırabını çekmiş bir milletiz. Eski bir siyasî bilimci olmasına rağmen halen geçerliliğini muhafaza eden Duvarger, demokrasilerin bir diyalog rejimi olduğunu söyler, bir uzlaşma rejimi olduğunu söyler. Bundan sonraki çalışmalarımızda da, eğer bütün milletvekili arkadaşlarım uzlaşmaya itibar ederlerse - ki bunda asla şüphem yoktur - biz bundan sonraki nesillere fevkalade güzel örnekler veririz. Bundan da bu yüce Meclis iftihar eder, iftihar duyar.

Binaenaleyh, bizim 6 Kasım seçimlerini müteakip teşkil ettiğimiz Meclis diğer meclislerden başkadır arkadaşlarım. Tartıştık, engelleme yaptık, sinirli günler geçirdik, bazan da, o bazı yüce makamları üzdük; ama sonunda bir yerde birleştik; kanunu çıkardık, hepimiz dostça, arkadaşça mutlu bir biçimde ayrılıyoruz. Bu küçümsenemeyecek bir örnektir.

BAŞKAN — Sayın Bozer, toparlayın efendim.

ALİ BOZER (Devamla) — Bu havanın devamı dileğiyle bütün arkadaşlarını saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Sayın Başkan, müsaade eder misiniz, bir konuda?

BAŞKAN — Bir dakikanızı rica ediyorum.

Sayın Başbakan, buyurun. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (İstanbul) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gecenin hem bu saatinde hem de bizim için pek önemli bir gecede zamanınızı fazla almak istemiyorum.

SABİT BATUMLU (İstanbul) — Bizim için de önemli.

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — «Bizim için» derken hepimizi kastettim, kusura bakmayın. «Benim için» demedim.

SABİT BATUMLU (İstanbul) — Ayırt etmeyin yani.

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Bu Kanun müzakeresi dolayısıyla son 1,5 sene içerisinde Türkiye Büyük Millet Meclisi belki önemli bir devre yaşamıştır. Benim inancım bu devreden, şu geçirdiğimiz 5 günden hepimiz çok şeyler öğrenmişizdir. Bunun hepimize, iktidara, muhalefete çok şey öğrettiği ve aynı zamanda gelecek günler için bu tecrübelerden istifade etmek bakımından faydalı olduğu kanaatindeyim. Aynı şekilde Sayın Ali Bozer'e bu bakımdan da iştirak ediyorum.

Muhalefet ne yapmıştır; engelleme yapmıştır, ilk konuşmamda da söylediğim gibi, İçtüzüğün verdiği imkânlardan mümkün olduğu kadar istifade ederek bu Kanunu engellemeye çalışmıştır. Biz de iktidar ola-

rak yine İçtüzüğün verdiği imkânlardan faydalanarak, bu engellemeye mani olmaya çalıştık. Bu arada İçtüzüğü bütün incelikleriyle öğrendik, her iki taraf da öğrenmiştir. (Gülüşmeler) Anayasayı da öğrendik, yani daha fazla Anayasaya bakma ihtiyacını duyduk, onu da öğrendik. Bu bakımdan faydalı olmuştur.

Ben önümüzdeki devrede, yani eylülden sonraki devrede, aramızda kurulmuş bu münasebetin, elektrikli de olsa, zor da olsa bize çok şeyler verdiği için faydalı olduğu kanaatinde olduğumu tekrar izhar ediyorum.

Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu yeni bir kanun değildir; ilk konuşmamda da bahsettim, mevcut kanunda bu hükümlerin mühim bir kısmı vardır. Ne yapılmıştır? Bu Kanun, Polis Vazife ve Selahiyet Kanununu yeni baştan tedvin eden bir kanun değil, mevcut kanuna bazı maddeler ilave eden bir kanundur. Aslında ilk konuşmamda da söylediğim gibi, bu Kanunda getirilen husus, bazı maddeleri açıklığa kavuşturmak, tatbikatta görülen aksaklıkları gidermektir.

İkincisi de, son yıllarda geçirdiğimiz tecrübelerin ışığı altında 3 konuyu; özellikle vurguluyorum; bir tanesi birçok maddelerde açıkça ifade edilmiş; devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü, Anayasa düzenini korumak için, yani pratik olarak söylersek, terör ve anarşiye karşı devleti korumak için, uyuşturucuyla mücadele edebilmek için, bir de kaçakçılıkla mücadele edebilmek içindir. Bu konular üzerine ki, bu konular son yılların önemli konuları haline gelmiştir; Anayasamızda da bu bakımdan aynı maddeler hemen hemen yer almıştır.

Müzakereler sırasında çok şey söylenmiştir. Bu konuşmalardan üzüldüğüm taraflar olmuştur; iki taraf için de söylüyorum, netice itibariyle bu söylenen sözler zabıtlara intikal etmiştir ve zabıtlarda da, bir arkadaşımızın dediği gibi, tarihin yargısına bırakılmıştır. Yalnız üzüldüğüm bir nokta var; bu üzüntüm, sonradan Sayın Onural Şeref Bozkurt'un yaptığı konuşmayla kısmen hafiflemiştir, bunu en son Sayın Ali Bozer de aşağı yukarı ifade etti.

Biz polisi bu memleketin bir evladı farz ediyoruz. Bazan öyle ifadeler oldu ki, demin bahsettiğim terörist, anarşist, uyuşturucu imalatçısı ve kaçakçısı, kaçakçı sanki masum vatandaş; polis bunları ezen bir - Nasıl tarif edeyim - zalim hüviyetine sokuldu. Bunlar doğru değildir, bunun tersi doğrudur. Hatta hatta bazan şu da ifade edildi; «Polis evinize gelecek, yatak odanıza girecek.» Ben tam tersini söylüyorum; binlerce, milyonlarca masum vatandaşın kapısının bir anarşist, bir eşkıya tarafından vurulduğunu, vatandaşın da telefonu olduğunu düşündüğümüz zaman ilk telefon edeceği yer polis karakoludur; eğer telefonu varsa.

H. BARIŞ CAN (Sinop) — Siz inanıyor musunuz Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Gayet tabiî. Hiç merak etmeyin memlekette telefon çok gelişiyor, her gün her tarafta bir telefon santralı açılıyor, şehirlerarası görüşmeye bağlanıyor. Bugün birçok köyümüzde sadece telefon değil, otomatik telefon isteyen köylerimizin sayısı da çoğalmaya başladı.

BEŞİR ÇELEBİ (Mardin) — Bağlanmıştır Sayın Başbakanım.

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Bağlananları biliyorum.

Bir konuyu da kısaca söylemeden geçemeyeceğim; bizim hakkımızda, «Ekonomide muvaffak olamadığımız için polis devleti kuruyoruz, o yolu açıyoruz» gibi ifadelerde bulundular. Açıkça söyleyeyim; çok yadırgadım. Bugün Türkiye, siz ister kabul edin ister etmeyin, ekonomi bakımından en parlak dönemlerinden birini yaşamaktadır. (ANAP sıralarından alkışlar) Birkaç tane misal vereceğim. Üzerinde çok bahsettiğiniz enflasyon rakamları; bir zaman yüzde 60'lar dediğiniz rakamlar yüzde 40'lar ve daha aşağı seviyeye doğru inmeye başlamıştır. Bunu incelediğiniz zaman göreceksiniz.

HÜSEYİN AVNİ GÜLER (İstanbul) — Bu filmi çok seyretmiştik.

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — İkinci bir rakam daha vereyim: Türkiye'de geçen sene ilk defa elektrik istihsal artışı yüzde 12'nin üzerine çıktı. Bu sene 5 ayda da aynı tempo devam etmektedir. Bunun bir tek izahı vardır; o da sanayide faaliyet fevkalade yüksek demektir. Bu ondan evvelki yıllarda yüzde 3 - 4'ler mertebesinde idi.

Bir rakam daha ilave edeceğim; Türkiye'de çimento istihsali, istihlaki geçen sene yüzde 18 artmıştır. Ondan evvelki yıllarda yüzde 3 - 4 civarında artıyordu. Bu sene yüzde 30 civarında artmaktadır.

SALİM EREL (Konya) — Polis Kanunu ile ne ilgisi var bunun?

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Hayır; yani «ekonomi kötü, polis devleti kuruyorsunuz» dediniz de onun aksi olduğunu söyleyeceğim.

Son bir rakam daha vereyim: Bu sene özel teşebbüse verilen teşvik belgelerinin 5 aydaki yekûnu, ge-

çen sene 315 milyar iken; aynı devrede bu sene 938 milyara yükselmiştir. Yani yüzde 197 artış vardır.

H. BARIŞ CAN (Sinop) — Özgürlükler ne kadar arttı? Ekonomi bitti.

BAŞKAN — Lütfen dinleyelim efendim. Lütfen.

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Şimdi bu rakamları söylediğime göre; işte Türkiye'nin en büyük yatırımlarından birinin temelini de geçen ay attık. Evet, Türkiye'nin dış kredi itibarı üzerinde de konuşmak istemiyorum; ama ekonomisi bu kadar iyi giden bir ülkede biz niye polis devleti kuralım? Elimizde imkân var mı?

H. BARIŞ CAN (Sinop) — Özgürlüklerden bahsedin, özgürlüklerden.

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Anayasa düzeni ortada iken biz bunu kurabilir miyiz?

H. BARIŞ CAN (Sinop) — Kocaeli Milletvekili Sayın Aras, lütfen gündeme gelelim.

BAŞKAN — Sayın Barış Can, Sayın Başbakan lütfen rica edeyim.

H. BARIŞ CAN (Sinop) — Ekonomi bitti; özgürlüklerle ilgili...

BAŞKAN — Sayın Barış Can, (Başkanın tokmağı vurması) dinlemesini bileceksiniz. Sayın Barış Can, zatı âlinize ceza verme imkânını bana bahşetmeyin. Lütfen dinleyiniz efendim; lütfen.

İLHAN AKÜZÜM (Kars) — Ayıptır, ayıp..

BAŞKAN — Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Şimdi muhterem arkadaşlarım, bu konuda bu kadar söylemem kâfidir.

Bir de kanun nasıl tatbik edilecek? Sözlerimin başında da ifade ediyorum; mevcut kanunun 1 inci maddesi, geçen gün de okudum, aynen şöyle söylüyor : «Polis; asayişi, âmme, şahıs, tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korur. Halkın ırz, can ve malını muhafaza ve âmmenin istirahatini temin eder.

Yardım isteyenlerle yardıma muhtaç olan çocuk, alil ve âcizlere muavenet eder. Kanun ve nizamnamelerinin kendisine verdiği vazifeleri yapar.»

İşte bu anlayış içerisinde bu kanun tatbik edilecektir ve biz polisimizin modern bir hüviyete sahip olması bakımından, bizden evvelki dönemde başlatılan, bizim de hızlandırdığımız eğitim, polisin modern teçhizatla teçhizatlandırılması, polisin, aynı zamanda, eline geçen imkânın artırılması, lojman meselesi gibi konularda büyük atılımlar yapmışızdır. Polis vatandaşımızın yanındadır, vatandaşımız da polisin yanındadır. İnanıyorum ki bu kanunun tatbikatında biz polisimizle vatandaşımızı eskisinden olduğundan çok daha fazla kaynaştıracağız ve memleketin daha iyi daha güvenli hale gelebilmesi için her türlü imkânı kullanacağız ve bu arada şunu da ifade edeyim, yanlış davrananlar olursa, bunlara karşı da hiçbir şekilde insafımız yoktur. (ANAP sıralarından, «Bravo» sesleri, alkışlar)

Büyük Meclise saygılar sunuyorum. ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Cahit Tutum, HP Grubu adına buyurun efendim.

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI NECAT TUNÇSİPER (Balıkesir) — Sayın Başkan, yürürlük maddesini oylamadık.

BAŞKAN — Bu müzakereler bittikten sonra oylayacağız; madde üzerinde görüşme yapıyoruz efendim.

Sayın Tutum, Grup adına siz mi konuşacaksınız, yoksa başka bir arkadaş mı?

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Yürürlük maddesi üzerinde söz istedim Sayın Başkan.

BAŞKAN — Grubunuz adına zatı âliniz söz istemişsiniz, onun için zatı âlinize söz verdim efendim.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Benim konuşmam şahsım adına olacak Sayın Başkan.

BAŞKAN — Zatı âlinizden evvel Sayın Çelikbaş söz istediler.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, ben de bir yazı göndermiştim.

BAŞKAN — Zati âlinizin ismi var efendim.

HP GRUBU ADINA CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayın Başkan, saygıdeğer üyeler; doğrusu yapacağım konuşma konusunda ciddî tereddütlere düştüm, neyi tartıştığımızı da anlayamadım. Bir haftadır Sayın Başkanlık Divanı, özellikle bugünkü Divan Başkanımızın, ilgili maddelerde konuşma yapmak için çabalayan arkadaşlarımızı sadece davet etmek için olağanüstü gayret sarf ederken, yürürlük maddesini vesile ittihaz ederek kanunun tümü üzerinde müzakere açmış gibi bir muamele yapmasını ibretle takdirlerinize sunuyorum. (HP sıralarından alkışlar)

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (İstanbul) — Yürürlük değil yürütme.

CAHİT TUTUM (Devamla) — Eğer aynı müsamahayı bendenize bağışlarlarsa, memur katsayısının tespit edilmek üzere bulunduğu 2 katsayıyı veya ona benzer bir - iki ilavelerle memurun durumunu geçiştirmeye çalıştığı bir sırada, onların dramatik problem-

lerini huzurunuza getireyim ve diyeyim ki, şu anda 463 bin memur, kamu görevlisi 40 bin liranın aşağısında ücret almaktadır. Şu anda bütün söylentilere rağmen düz memurların bugün için, 1985'in ilk yarısında aldıkları ücret artış miktarı yüzde 21 dolayındadır. Yapacakları 2 katsayı ilavesiyle sadece ve sadece yüzde 4 veya 5 dolayında bir ücret zammı meydana getirilebilmektedir. Bu dramatik tabloları huzurunuzda ayrıntılı bir şekilde ben de dökebilirdim; üretim istatistikleriyle beraber bir de bunları karşılaştırırdık. Ama ben gecenin bu geç saatinde saygıdeğer üyeler, yürürlük maddesi ile ilgili görüşlerimi arz etmekle daha çok kendimi ödevli sayıyorum.

Bu yasa, polisin yetki ve görevlerinde önemli değişiklikler yapmıştır. Bir hafta boyunca bazı önemli değişiklikler, geri almalar ve yumuşatmalara rağmen, tasarıyı, uygulamada kişi hak ve özgürlükleri açısından son derece ciddî sıkıntılar doğurabilecek nitelikte görmekteyiz. Hukukî boşlukların doldurulması bahanesi ile özgürlükler açısından sakıncalı bir sistem ortaya çıkarılmıştır. Bu düzenleme ile polis verilen yeni yetkilerin birkaç tanesine değinmekle yetineceğim. Parmak izi ve fotoğrafları alınacak. Kişilerinin kapsamının genişletilmesi, genel ahlak ve edep kurallarına aykırı davranışların önlenmesine ilişkin zabıta tedbirlerinde bulanıklık ve nihayet polisin önemli kapatma ve men yetkileri, özel ve resmî kurum ve kuruluşlara ait lokallerin kapatılması, film ve vidéo bant gösterileri, bilgisayar oyunları ve her türlü televizyon oyunu oynatılan yerlerin belli koşullarda kapatılması, umumî yer haline getirildiği tespit edilen resmî kurum ve kuruluşlara ait lokallerin kapatılması, halen şahsî şikâyete bağlı olan suçları işleyenlere polisin resen müdahale etme yetkisinin kabul edilmesi, yakalanan kişinin yakalandığı tarih ve bulunduğu yerin bile yakınlarına bildirilmesinin kabul edilmemesi, belli suçların soruşturulması sırasında ifadesine başvurulması gereken hükümlü ve tutukluların ceza ve tutukevinden alınarak soruşturmanın yapıldığı yerde bilgi ve görgüsüne başvurma yetkisinin tanınması, kimlik sorma, kimlik gösterme ve kimliğini ispat edememe hallerinde polise tanınan yetkiler, nihayet oyun, temsil ve çeşitli gösterilerin engellenmesi, ifadesine yeniden başvurulması gerekli görülenlerin adreslerinden ayrılmamalarının emredilebilmesi, özel timlerin görevlendirilmesi, şekil ve sınırları tamamlanmamış zor kullanım yetkilerinin verilmesi.

Bütün bu yetkiler önemlidir. Bunların derecesi ve gereği üzerinde uzun uzun tartışmalar yaptık. Ama herhalde bir nokta üzerinde ittifak etmemiz gerekir: Bu yetkiler son derece önemlidir ve korkarız ki, şu anda polis örgütümüze, altından kalkamayacağı ağır bir yük tahmil edilmiştir. Yeni yetkiler, sanıyorum yine şu anda benim Başkanlık Divanına sunduğum önergemde belirttiğim gibi, belki bir hazırlık ve geçiş dönemine ihtiyaç gösterecektir.

Bizim, getirilen kanun tasarısının, temel hak ve özgürlüklerde birtakım sınırlamalar getirmekte olması konusunda gösterdiğimiz hassasiyetin temelinde şu vardır: Bu yasa doğrudan doğruya sokaktaki vatandaşı ilgilendirmektedir. Bu nedenle, konu bu kadar duyarlıdır. Bunda biz de büyük duyarlılık gösteriyoruz. Vatandaşın, doğrudan doğruya özgürlüğüne yönelik herhangi bir yasal tasarruf karşısında olağanüstü bir hassasiyet göstermemiz, ana muhalefet partisi olarak son derece doğaldır.

Tecrübelere dayanarak biliyoruz ki, bu şekilde özgürlükler üzerinde gerilen kısıtlamalardan, genellikle, maalesef hemen her yerde olduğu gibi, bizde de şer kuvvetleri yakalarını sıyırma imkânını bulurken, dürüst ve masum kişilere daha çok fatura çıkarılır; bundan korkarız. Bu endişeyi taşıdığımız için olağanüstü hassasiyet gösteriyoruz.

Şu anda, hukukî boşlukların doldurulması gerekçesiyle verilen bu yetkiler, bize göre bir uygulama ve geçiş dönemini gerektirmektedir. Tasarının genel gerekçesinde, «ülkemizin sosyo ekonomik yapısında meydana gelen hızlı gelişme ve değişmelerin ortaya çıkardığı sorunlara, devlet kamu hizmetlerinin aynı süratle cevap veremediği ve yenileşemediği» belirtilmektedir. Bu yargı, emniyet teşkilatı için de söz konusudur. Bugünkü yürürlükteki Emniyet Teşkilat Kanunu 1937 yılından kalmadır. Polise verilen yetkilerin bir deprem yaratmadan uygulamaya konulabilmesi için son derece duyarlı bir hazırlık içinde olmak gerekir. Şu anda bunun iki temel koşulu vardır. Yeni yetkiler, sanıyorum ki, Polis Vazife ve Selahiyet Tüzüğünde bazı değişiklikleri gerektirmektedir veya yeni bir teşkilat düzenlenmesine ihtiyaç göstermektedir.

Bugün, mevcut Teşkilat Kanununda yer alan kolluk çeşitleri, emniyet makamları, emniyet teşkilat bölümleri, emniyet teşkilat meslek dereceleri, merkez ve il emniyet teşkilat esasları, emniyet mesleğine kabul koşulları, emniyet mensuplarının seçilme ve atanma usulleri, emniyet teşkilatının teftiş hizmetleri ve meslek disiplini kül olarak ele alınması gerekmektedir. İşte bunun için diyoruz ki, bu yasa

bu şekilde kabul edilecekse, en azından ciddî bir teşkilat düzenlemesine ve mesleğin yeniden düzenlenmesine ihtiyacı vardır. Geçmişte biz bazı yasaları erteledik. Örneğin, Trafik Kanunu bunun tipik örneğidir. Trafik Kanununu 1983 yılında kabul ettik ve kademeli olarak yürürlüğünü öngördük. 1984'te değiştirdik ve nihayet 18 Haziran 1985'te ancak yürürlüğe koyduk.

Değerli milletvekilleri, o halde, şu anda bu yasanın yayımından itibaren 1 yıl sonra yürürlüğe girmesini öneriyoruz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (HP sıralarından alkışlar)

DEVLET BAKANI AHMET KARAEVLİ (Tekirdağ) — Sayın Başkan, yürütme maddesindeyiz.

BAŞKAN — Yürütmedeyiz efendim.

Bir konuyu açıklamak isterim: Sayın tutum, bu yürürlük maddesi dolayısıyla yeni bir tatbikat başladığını ifade ettiler. İlk önce Sayın Ali Bozer bendenizden söz istedi ve «Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütecek, bu kanunun tatbikatı çok önemlidir, bu bakımdan söz istiyorum» dediler.

Sayın Ali Bozer kürsüye çıkmadan önce, kendisinin kürsüye çıkacağını bilmeyen diğer arkadaşlarımız Sayın Cahit Tutum, Sayın Fethi Çelikbaş, Sayın Turan Bayezit ve keza Sayın Başbakan söz istediler.

Demek ki, bu çığırı bendeniz açmadım; fakat ben, Sayın Ali Bozer'in ileri sürdüğü görüşleri benimsediğim için, bu madde üzerinde söz verdim. Kaldıki, bu maddenin müzakeresi üzerine gruplara ve kişisel görüşlerini bildirecek sayın milletvekillerine ve hükümete söz vermek mecburiyetim vardır.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — O zaman bana niye vermediniz Sayın Başkanım? Benim grup adına önergem var.

BAŞKAN — Efendim, daha evvel Milliyetçi Demokrasi Partisi Grubu adına Ali Bozer söz istedi, ondan sonra zatı âliniz istedi, kaydettim, onun için söz verdim.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Yürürlük maddesi üzerinde bana söz verecektiniz.

BAŞKAN — Evet, yürürlük üzerinde konuşuyoruz efendim. 9 uncu madde üzerinde konuşuyoruz efendim.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Tamam, o zaman önergem ne oldu Sayın Başkan?

BAŞKAN — Sayın Çelikbaş, Anavatan Partisi Grubu adına, buyurun. (ANAP sıralarından alkışlar)

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayın Başkan, bir yanlışlık yapıyorsunuz. Benim önergemi okutur musunuz? Yürürlük benim önergem.

BAŞKAN — Önergenizi okudum efendim, reddedildi.

ANAP GRUBU ADINA FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Sayın Başkan, büyük Meclisin muhterem üyeleri; 1968 yılının ilkbaharından itibaren başlayarak tırmana tırmana gelişen ve nihayet...

İSA VARDAL (Zonguldak) — Sayın Başkan, madde üzerinde konuşsunlar lütfen.

BAŞKAN — Efendim, ne üzerinde konuşulacağını Başkanlık iyi biliyor ve esbabı mucibesini de zatı âlinize söyledim efendim.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Türk Silahlı Kuvvetlerinin müdahalesiyle bir iç savaşın eşiğinden kurtulan, bölünmek ve parçalanmaktan kurtulan...

İSA VARDAL (Zonguldak) — Takdir hakkınızı yanlış kullanıyorsunuz.

BAŞKAN — Takdir hakkınız böyledir efendim. Burada yürütme maddesi vardır. Yürütmeyi yerine getirecek hangi makamdır, bunu tartışıyor sayın milletvekilleri.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Ve vatandaşın en mukaddes hakkı olan yaşamak hakkını dahi emniyet altına almakta acze düşmüş olan bir devletin ıstırabını gören bir arkadaşınız olarak konuşuyorum.

12 Eylülden evvel Türkiye'nin ne hale geldiğini yakından takip etmek için, çok rica ediyorum ve tavsiye ediyorum, 1968'in ilkbaharından itibaren Millet Meclisinde ve Cumhuriyet Senatosunda cereyan eden görüşmelerin tutanaklarını okuyunuz arkadaşlar. Çok ibret vericidir.

Bu itibarla, Türkiye'yi bu acz içerisinde bulunmaktan kurtararak ona devlet gücü vermek, vatandaşa can ve mal emniyeti konusunda güven vermek ve nihayet memleketi parçalanmaktan kurtarmak isteyen bir tasarıyla karşı karşıya gelmek ve ona şurasından burasından alarak tenkit etmek geçmiş hadiseleri çok kolayca unutmak demektir arkadaşlar. Vaktiyle derlerdi, hafızayı beşer nisyan ile malûldür; ama zabıtları okursanız arkadaşlar, ne devirlerden geçmiştir memleket, göreceksiniz.

Şimdi bu tecrübelerin ışığı altında Anayasanın tek bir fıkrasını okuyacağım. 14 üncü maddenin son fıkrası : «Anayasanın hiçbir hükmü, Anayasada yer alan hak ve hürriyetleri yok etmeye yönelik bir

faaliyette bulunma hakkını verir şekilde yorumlanamaz.»

Size bir vesika göstereceğim, fazla değil.. Sene 1977, 1 Mayıs. İstanbul'da Cumhuriyet meydanında DİSK bir miting yapıyor. Ertesi gün, 2 Mayıs'ta gazetelerde çıkan resimler budur arkadaşlar: «Marks, Lenin, Engels ve Stalin» işte arkadaşlar. Ne yazıyor bilir misiniz? «Kurtuluş» yazıyor. (HP sıralarından «Ne alakası var bunun?» sesleri)

AYHAN FIRAT (Malatya) — Ne alakası var Sayın Çelikbaş?

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Bir tek devlet yoktu arkadaşlar. (HP sıralarından gürültüler) Suç işlenmiş; devlet yok. (HP sıralarından gürültüler) Şimdi sabredin. (HP sıralarından gürültüler)

AYHAN FIRAT (Malatya) — Sayın Başkan, yürütme maddesiyle ne ilgisi var? (HP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen efendim. Diğer arkadaşların söylediklerinin yürütme... (HP sıralarından gürültüler)

AYHAN FIRAT (Malatya) — Usul hakkında Sayın Başkan, lütfen...

BAŞKAN — Lütfen efendim, oturun. (HP sıralarından gürültüler)

M. SEYFİ OKTAY (Ankara) — Kahramanmaraş'ta, Sıvas'ta yapılan katliamlardan da bahset öyleyse.

AYHAN FIRAT (Malatya) — Eski şeylerden bahsetmenin ne manası var?

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Dinleyiniz arkadaşlar, biz dinledik. Bu tasarının hedefleri şu arkadaşlar.

BAŞKAN — Yarası olan gocunur. (ANAP sıralarından alkışlar, HP sıralarından gürültüler)

AYHAN FIRAT (Malatya) — Yara sizde var sizde, (HP sıralarından gürültüler)

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Devletin, milletin...

BAŞKAN — Sizde de olmadığına göre niye bağırıyoruz; madem sizde de yok.

AYHAN FIRAT (Malatya) — O lafınızı size iade ediyorum.

BAŞKAN — Efendim, size karşı böyle bir iddiada mı bulunduk?

AYHAN FIRAT (Malatya) — Sayın Başkanım, söylediğiniz lafı tartıp söylemeniz lazım.

BAŞKAN — Ben tartıyorum ve öyle söylüyorum.

AYHAN FIRAT (Malatya) — Tartmıyorsunuz.

BAŞKAN — Siz heyecanınızdan ne söylendiğini anlamıyorsunuz. (HP sıralarından gürültüler)

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Heyecan değil bu; isyan bu, isyan.

BAŞKAN — Devam edin Sayın Çelikbaş.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — «Anayasa; devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü korumak» birinci hedef ve Türkiye'de sağda ve solda sınırları Anayasa ile tespit edilmiş çoğulcu, demokratik parlamenter rejimi yaşatmak ve geliştirmek; sağda ve solda sınırları tespit edilmiş. Böyle bir demokratik rejimi yaşatmak ve geliştirmek.

CÜNEYT CANVER (Adana) — Sana göre demokrasi, çoğunluğun tahakkümüdür.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Avrupalılara kabul ettirdik; siz etmediniz, ama onlar etti. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Üçüncü hedef : Birleşmiş Milletler Teşkilatının...

VECİHİ ATAKLI (Şanlıurfa) — Sizin nerede olduğunuz belli değil.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Uyuşturucu Maddelerle Mücadele Komisyonunun bir kararı var, 1984 Şubatında alınmış. Karar şunu tespit ediyor: Dünyada enternasyonal terörizm, silah kaçakçılığı ve uyuşturucu maddeler ticareti kolkola bir arada organik yürüyor.

TEVFİK BİLAL (Hatay) — Daha dün anlattık size.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Sayın Paşa Sarıoğlu biliyor bunu, Konseyde geçti, zabıtlara geçti.

Bu itibarla, bu hedefi istihdaf ediyor. Bunlar organize çalışıyor: Silah kaçakçılığı, enternasyonal terörizm ve gayrı meşru uyuşturucu maddeler ticareti dünyada kolkola yürüyor ve kararı nedir Avrupa Konseyinin bilir misiniz arkadaşlar? «Bunu konseye üye devletlerin en üst seviyesinde, devlet ve hükümet başkanları seviyesinde ele alıp müzakere edelim; tek başına devletlerin yürüteceği iş değildir» diyor. Hem kim diyor biliyor musunuz bunu, kim temenni ediyor? Sosyalist İspanya Hükümetinin Başbakanı olan zat teklif ediyor umumî konuşmasında. Dünya böyle arkadaşlar. Biraz kabuğunuzdan çıkın, dünyanın nereye gittiğini görmeye gayret edin. (ANAP sıralarından alkışlar) (HP sıralarından «Demogoji yapıyor» sesleri, gürültüler)

AYHAN FIRAT (Malatya) — Şunu söyleyin, babaları kim affetti babaları?

VECİHİ ATAKLI (Şanlıurfa) — Niçin kaçakçıları affettiniz?

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Muhterem arkadaşlar, benim temennilerim olacak. Türkiye'ye müteveccih tehditler bitmemiştir. Bunu zapta geçirtiyorum. İçeride ve dışarıda Türkiye'nin birlik ve bütünlüğüne müteveccih büyük çalışmalar vardır. Dışarısıyla teması olan arkadaşlar bunları görüyorlar, temenni ediyorum ki, gruplarında anlatırlar. (HP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Toparlayın Sayın Çelikbaş.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Bu itibarla bu kanunun hükümet tarafından yabancı dillere behemehal tercüme ettirilmesini rica ediyorum. Sebebi şu: Yabancı ülkelerde, ihtilalci...

H. BARIŞ CAN (Sinop) — Kitabınızda yazın; çocukluğumuzdan beri biliriz; sizin için, «Kitabı olmayan hoca» diyorlar, siz bunları kitabınıza yazınız.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — İşçi sendikaları konfederasyonunun adı ilerici geçiyor arkadaşlar, confédèration des I' ouvriere des syndicale vouguet progressiste diyor; revolüsyoner demiyor. Bu itibarla çok yanlış ve maksatlı tercümeler yapılabileceğini hatırlatarak hükümetin bu kanunu 3 - 4 dilde behemehal tercüme ettirmesini temenni ediyorum.

H. BARIŞ CAN (Sinop) — Kitabı olmayan tek profesör.

BAŞKAN — Sayın Çelikbaş, lütfen konuşmanızı toparlayınız.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Toparlıyorum efendim.

Hükümetin polisin eğitimi ve polisin teçhizat noksanlığını tamamlamak için başlattığı faaliyetlere en yoğun bir şekilde devam etmesini temenni ediyorum; çünkü Başbakanın dedikleri gibi, «Vatandaş polisi kendisini koruyan bir unsur olarak görmediği müddetçe, bunun memlekete hayri yoktur.» Vatandaşla polisi kaynaştırmaya mecburuz arkadaşlar. Bu tasarı kanuniyet kazandığı anda hükümetin bu istikamette çalışacağına güvenerek bunu kendilerinden temenni ediyorum.

Şimdi arkadaşlar son söze geliyorum :

Bu Anayasayı beğenmeyenler var; çok rica ediyorum, bunu spekülasyon mevzuu yapmayınız. Mebus arkadaşlar Anayasanın neresini beğenmiyorlarsa, tadilat için teklif hazırlarlar, gayet kolay, onlara verecek cevap bulunur...

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Demokrasinin tarifini yanlış yapan kişi Anayasa hakkında konuşamaz.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Bu çeşit spekülasyonlar, dışarıda memleketin huzur ve istikrardan mahrum olduğu zehabını uyandırıyor. Buna hakkımız yoktur. (Gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Çelikbaş, toparlayınız efendim.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Toparlıyorum efendim. Şimdi, arkadaşlar benim her partide talebelerim vardır. Ben hayatı boyunca...

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Senin her partiyi dolaştığını biliyoruz.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Ben hayatı boyunca uzlaşıcı bir insan olarak tanındım. Bu itibarla yabancı ülkelerle temasımda, delegasyon başkanı olarak verdiğim bütün yemeklerde şunu söylüyorum; Biz Türklerin bir atasözü vardır; «İnsanlar konuşa konuşa, hayvanlar koklaşa koklaşa anlaşır.» Diyalog Türk Milletinin bize bıraktığı büyük bir değerdir arkadaşlar. Biz konuşa konuşa hallederiz, ama konuşurken hüsnüniyet ve hakkı suiistimal etmemek esastır.

Teşekkür ederim arkadaşlar. (ANAP sıralarından alkışlar)

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Böyle konuşmalarla mı anlaşacağız?

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Çelikbaş.

Buyurun Sayın Bayezit.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayın Başkan, benim bir talebim vardı; maddede üzerinde grup adına söz istemiştim, ne oldu?

BAŞKAN — Efendim, «Madde üzerinde söz isteyen var mı? dedim, söz isteyen olmadı.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Talebimiz vardı.

BAŞKAN — Efendim, gelmedi bize böyle bir şey.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Niye sormuyorsunuz; benim önergemi nasıl oylatırsınız madde üzerinde konuşmadan?

BAŞKAN — Müsaade buyurur musunuz; bendenize Kanunlar Müdürlüğü tarafından şu anda intikal ettiriliyor.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Benim günahım ne sayın Başkanım?

CÜNEYT CANVER (Adana) — Sayın Başkan, tatile girerken gider ayak demokrat olun.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Ne yaptığınız bilinmiyor herhalde.

BAŞKAN — Sayın Tutum, bu talebiniz bendenize intikal etmedi ve gördünüz de; fakat ben 8 inci maddenin müzakeresi sırasında, «Söz isteyen var mı?»

diye sordum ve ondan sonra da önergeyi okuttum. Önergeye komisyon «Katılıyoruz» dedi, oyladım; ondan sonra da maddeyi oyladım. Bu itibarla Başkanlığın herhangi bir kötü davranışı ve kastı yoktur.

Buyurun Sayın Bayezit.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sözlerime başlarken, Sayın Çelikbaş Hocama teşekkür borcumu ifa etmek istiyorum. Kendileri 45 sene önce Mülkiyede benim hocamdı. Genç, yeni yeni yetişmeye başlayan ve çiçeği burnunda bir doçentti. O zaman ben de 25 yaşlarında falandım. Bugün kendileri şu kürsüden konuşurken, sanki 45 sene önceki Çelikbaş konuşuyor duygularına kapıldım. Bana bu duyguyu hissettirdikleri için teşekkür ediyorum.

Muhterem arkadaşlarım, kanunun, «Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür» şeklindeki yürütme maddesini görüşüyoruz ve mutadın dışında, sanki bütçenin geneli üzerinde müzakere yapılır gibi, Sayın Başkanın şimdiye kadar sakladıkları ve en sonunda lütfettikleri müsamahalarına dayanarak görüşlerimizi arz ediyoruz.

Bu vesileyle şunu vurgulamak istiyorum ki, basınımızın şaka olarak ortaya attığı bir konu demek ki gerçek değilmiş. (ANAP sıralarından «Nedir o?» sesi) Ben bunu açıklamaktan teeddüp etmiştim, açıklayayım efendim. Özellikle siyasî açıdan teeddüp etmiştim; «Bu kanunu sular idaresi yürütür» mevzuu.

METİN BALIBEY (Afyonkarahisar) — Tabiî, tabiî, yazdınız, yazdınız sonra geri aldınız.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Demek ki basının şakalarını değerlendirir, hatta hatta o şakaları basına izafe ederek tevatür şekliyle dahi şu kürsüye getirirken biraz inceleme yapmak gerekiyor.

İLHAN AKÜZÜM (Kars) — Basına inandığınızı mı söylüyorsun?

BAŞKAN — Lütfen efendim.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım, polisle siyasî iktidarlar arasında bir bağ ve rabıta kurulmuştur Türkiye'de. Bunu hiç kimse inkâr edemez. Türkiye'de halkın yanında olmayan iktidarlar, polisi kendi programlarının, kendi, bundan önceki dönemlerde siyasal, bu dönemde ekonomik icraatlarının bir bekçisi yapma tutkusundan sıyrılamamışlardır.

ENGİN CANSIZOĞLU (Zonguldak) — Polis bağımsızdır, bağımsız.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Bu iktidarın bugüne kadar olanları bir tarafa bırakarak, geçmişten ders alıp, Türk polisini bu tablonun dışına çıkaracağını ümit etmek istiyoruz ve özellikle Türk polisine seslenerek, «Eğer bu iktidar, bundan önceki halktan yana olmayan iktidarların yaptığı gibi, sizlere siyasî açıdan bir yaklaşım göstererek, sizi kendi amalinin bir aleti yapmaya yeltenirlerse, Türk Halkının önce, takip etmeye mecbur olduğunuz kişilerden önce onlara gereken cevabı veriniz. Bu, şu kanunda yazılı olmasa bile sizin en aslî görevinizdir.» diyoruz arkadaşlar.

MUSTAFA RÜŞTÜ TAŞAR (Gaziantep) — O kafa, o kafa, hiç değişmemiş.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Muhterem milletvekilleri, bu müzakereler bazı gerçekleri ortaya koydu. En önemli gerçek şu sayın arkadaşlarım. Bazı kutsal kavramlar var : Bu vatanın, bu devletin, milleti ve ülkesiyle bölünmez bütünlüğü. Yine ikinci kutsal kavram; anarşi ve terörle mücadele. Hepsinden önemlisi, devletin güçlerine saygınlık. Bugüne kadar olan müzakereler ortaya koydu ki, Anavatan İktidarı ve Anavatan Grubu, bütün bu kutsal kavramların yalnız kendi inhisarında olduğu saplantısından hâlâ kurtulamamıştır. Lütfen bu saplantıdan sıyrılın arkadaşlar.

MEHMET DELİCEOĞLU (Adıyaman) — Kim diyor bunu yahu?

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Hepimizin muhtaç olduğu, Türk Milletinin muhtaç olduğu partilerarası uzlaşmayı Eylül döneminde kurmak istiyorsak, bunun temel şartı, sizin bu saplantınızdan kurtulmanızdır.

İkincisi, yine çok rica ediyorum, şu sizin radyo edebiyatlarını ve geçen gün söylediğim gibi, arabesk Mc Carthy'ciliği lütfen bırakın arkadaşlar.

MUSTAFA RÜŞTÜ TAŞAR (Gaziantep) — O radyo sizin Turan bey.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Şu çatının altında herkes sizden çok bu millete bağlıdır, sizden çok, hepimizden çok milliyetçidir, manevî değerlere hepimiz sizden çok sadığız. (ANAP sıralarından alkışlar) Lütfen ucuz politikanın sömürü aleti yapmayınız.

Yine bu müzakereler bir noktayı ortaya koydu, Sayın Başbakana teşekkür ediyorum; «Muhalefetin engelleme hakkıdır; yaptılar. Biz de İçtüzüğün açıklıklarından istifade ederek hakkımızı kullandık» dediler. Hayır Sayın Başbakan, siz onu yapmadınız.

DEVLET BAKANI AHMET KARAEVLİ (Tekirdağ) — Hayır, öyle demediler.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — O şekilde bir konuşma, özür dilerim.

BAŞKAN — Lütfen efendim.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Sayın Başbakan kabul ediyorlar, oradan Sayın Turizm Bakanının tabiriyle yağcılık yapmayın.

Ne dediniz Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (İstanbul) — İçtüzüğün inceliklerini öğrendik dedim.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Arkadaşlar, Sayın Başbakanın tekrarladığını kabul ediyorum, İçtüzüğün inceliklerinden faydalanarak bazı...

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (İstanbul) — İçtüzüğün inceliklerini öğrendik dedim.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Öğrendik dediler ve ondan esinlenerek bazı tavırlar ve davranışlar içine girdiğini söylemek istediler. Hayır Sayın Başbakan, siz bunu yapmadınız. Siz Sayın Başbakan teşriî hülle yaptınız. Bir maddenin arkasını öbür maddenin önüne eklediniz ve Meclis Başkanımız bu hüllenin içinde yer aldı ve siz Türk politikasında teşriî hüllenin ilk örneğini verdiniz. (Alkışlar)

Engelleme yapmak bizim doğal hakkımızdır; ama teşriî hülle sizin hakkınız değildir, lütfen bunu mimleyiniz.

Sayın Başkanın tutumuna gelince...

NABİ SABUNCU (Aydın) — Sayın Başkan, sabaha kadar mı konuşacak?

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Herkes konuştu, müsaade ederseniz ben de arz edeyim.

Sayın Başkan müsterih olsunlar efendim. Meclis tatile girip de kendileri istirahate çekildikleri zaman, 3 günlük yönetimlerinden sureti katiyede vicdan huzursuzluğu duymalarına lüzum yoktur. Çünkü kendileri sâkin bir ortamda düşünmeye başladıklarında, sergiledikleri İçtüzüğün dışında ve altında uygulamalarla, bugün ortaya koydukları tablonun bir kere gerçekleşmesi nedeniyle teamül teşkil etmeyeceğini, teamül oluşturmayacağını bileceklerdir. O bakımdan vicdan azabı çekmelerine hiç ve hiç lüzum yoktur.

Anavatan Partili milletvekili arkadaşlarım, sizlere sesleniyorum. Bu kanunu biraz sonra oylayacağız.

BAŞKAN — Sayın Bayezit, toparlayınız efendim.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Sayın Başkanım, toparlıyorum efendim.

Anavatan Partili milletvekili arkadaşlarım, sizlere sesleniyorum. Bu kanunu seçim çevrenize bayram şekeri olarak götürüyorsunuz. Eğer siz bu bayram şekerini halkınıza, seçmenlerinize, etrafınıza gelenlere beşuş bir çehre ile sunma imkânını bulabileceğinizi düşünüyorsanız, eğer siz 6 Kasımda size oy verenlerin bugün duyduğu pişmanlığı, yarın bu kanuna oy vermekle duymayacağınızı düşünüyorsanız bu kanuna müspet oy vermelisiniz arkadaşlarım.

BAŞKAN — Toparlayınız efendim.

M. TURAN BAYEZİT (Devamla) — Sayın Başkan, ben grubum adına bütün Meclisteki arkadaşlarımızın tatillerini ve mübarek bayramlarını ve onların şahsında halkımızın bayramlarını kutluyorum. Eylül ayında hepimizin özlediği diyaloğun, sadece kahve içme, sigara içme diyaloğu değil, öze yönelik yaklaşım olmasını temenni ediyorum.

Hepinize saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Onural Şeref Bozkurt, bir beyanda bulunduktan sonra zatı âlinize söz vereceğim.

Sayın Bayezit, bendeniz huzur içerisinde uyuyacağım. Bu zabıtlar evlatlarımızın inceleyeceği çok güzel vesikalar olacaktır. Bu vesikalar içerisinde bendenizin; romanları, Anayasa metinlerini, sadet dışı önergeleri nasıl oylamadığımı görecekler ve ne kadar titizlikle İçtüzük hükümlerini tatbik ettiğimi anlayacaklardır.

Keza, 500'e yakın ve tasarıyla hiç münasebeti bulunmayan önergeleri oylamadıysam, bu önergeleri oylamadığımın gerekçelerini zabıtlardan okuyacaklar, ahfadım ve sizlerin çocukları çok güzel vazife yaptığımı anlayacaklardır. (ANAP sıralarından alkışlar) Ve başka bir gün bu kürsüyü işgal vazifesi yine bana nasip olursa, beni tarafsız hareket yapmayla öveceğinizi de umarım ve birçok zamanlarda da tarafsız hareket ettiğimi, tarafsız başkan olduğumu çoğu vesilelerle ifade ettiniz.

Keza, dün Sayın Seyfi Oktay arkadaşımızın, «Bugüne kadar sana itimat ediyor idik» sözünden dolayı kendilerine teşekkür imkânını geç buldum. Demek ki, tarafsızlığımı 2 seneden beri devam ettirmişim, bu benim için mutluluktur.

Sayın Bozkurt, buyurun.

Sayın Bozkurt, çok kısa konuşmanızı rica edeyim.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygıdeğer üyeleri; İkinci Yasama Yılının da sanıyorum, vaziyet onu gösteriyor ki son anlarındayız.

Değerli arkadaşlarım, geride 2 koskoca yasama dönemini bıraktık. Bana kalırsa 1983 Meclisinin iki ana temel görevi vardı. Bu iki ana temel görevden birincisi; demokrasiyi çağdaş anlamda, özgürlükçü, çoğulcu anlamda ve kendi içerisinde bir daha yeni sarsıntılara yol açmayacak bir biçimde yaygınlaştırmak ve yerleştirmek. İkincisi; bu birinci temel görevin belki de hazırlayıcı önkoşulu niteliğinde olmak üzere, ülkenin ekonomik ve sosyal durumunu ona elverecek bir düzeyde getirmekti.

İkinci Yasama Yılını doldurmakta olduğumuz 1983 Meclisi, demokrasinin daha da yaygınlaşması, daha ileri düzeye ulaşması açısından, doğrusu muhalefetin etkisiyle atılmış bir iki adımın dışında, ciddî bir gelişme kaydetme olanağını temin edememiştir. En basiti, 2 senedir toplumda açık bir beklenti yaratmış olmamıza karşın bir af kanununu, Meclisi oluşturan tüm siyasal partilerin yetkilileri, milletvekilleri, yöneticileri, Meclisin oluşmasından önceki aşamada, seçim aşamasında dahi çeşitli defalar ifade ettikleri halde bu konuda olumlu, somut bir noktaya ulaşamamışlardır. Böyle ileri bir noktaya ulaşamamak bir yana, maalesef şu bir haftadan beri üzerinde görüştüğümüz ve Meclisimiz için pek olumlu bir adım teşkil etmeyeceği kanaatimizi hâlâ muhafaza etmekte olduğumuz, Polis Vazife ve Selahiyet Yasasını yüce Meclise sunmak ve, oradan geçirmek isteyen bir hükümetin, doğrusu bu yolda pek de hoş karşılamadığımız etkisi altında bir çalışmayı ortaya koymak durumunda kalmıştır.

Değerli arkadaşlarım, şu bir haftalık mesai bir şeyi kanıtlamıştır. Artık «Muhalefeti de ben yapıyorum» zihniyeti, pek de haklı olmadığını açıkça ve bizzat onu söyleyenlere de kendisini hissettirmiş ve böyle bir düşüncenin ne denli yanlış olduğunu kabul ettirmiştir.

İkinci bir nokta; şu bir haftalık süre içerisinde biz partiler arası diyaloğa ehemmiyet veren, önem veren bir siyasal parti olmamıza rağmen ve bu yolda Sayın Bozer'in biraz evvel ifade buyurdukları gibi, çeşitli mutavassıt davranışlar ortaya çıkmasına rağmen ve bu diyaloga açık olmamıza rağmen Hükümetle bir uzlaşma temin edememiş olmamızdır.

Gerçekten bu diyaloğ esnasında biz Hükümetten tasarıyı geri çekmesini istedik. Biz, Hükümetten hiç olmazsa komisyon marifetiyle tasarının geri çekilmesini istedik. Bunu temin edemedik. Hükümet bu yoldaki uzlaşma konusunda, maalesef bize yeterli ölçüde yaklaşım içerisine girmedi. Ancak, şu bir haftalık muhalefet çabamızın sanıyorum, bizim dışımızdan da kaynaklansa, bir sonucu ortaya çıktı. Hükümet tek taraflı da olsa bizim işaret ettiğimiz yasanın aksayan, antidemokratik olan noktalarından bazılarını çekmek lüzumunu hissetti. Biz bu ölçüde bir başarının, ya da bu ölçüde olumlu bir adımın ortaya çıkmasında katkısı olduysa, şu bir haftalık mesaimizin yorgunluğunu duymayacak ve bundan huzur duyacağız.

Huzur sözünü Sayın Bozer'in bir cümlesiyle arz etmek istiyorum. Sayın Bozer, «Mutlu ayrılıyoruz» diyorlar. Belki kendileri mutlu olabilir, belki Anavatan Partililer mutlu olabilir; ama biz doğrusu mutlu ayrıldığımızı, bu yasa tasarısından dolayı, söylemek imkânına sahip değiliz. Bu yasa tasarısının bu haliyle çıkmasının bizim için bir mutluluk nedeni olması kesinlikle düşünülemeyen bir husustur. İsterdik ki, diyalog sonuç versin, isterdik ki, bir uzlaşma sağlansın ve sayın hocamın belirttikleri gibi, o mutluluğu hepimiz birlikte tadalım.

İnşallah bu mutluluğu ileride tadabilme dileğiyle, bu tadil döneminde tatillerinin iyi geçmesini dilediğim milletvekili arkadaşlarımın, gelecekteki diyalog konusunda daha tutarlı adımlar atılmasında büyük katkılar sağlayacaklarına olan inancımla Yüce Meclise saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN — Efendim 9 uncu madde üzerinde...

ALİ BOZER (Ankara) — Sayın Başkan, bir hususu tavzih etmek istiyorum, ufak bir sataşma var. Efendim, yasadan dolayı mutluluk duyduğumuzu ifade etmedim, uzlaşma havasından mutluluk duydum, yasanın tatbikinden endişem var dedim.

BAŞKAN — Efendim, 9 uncu madde üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır.

9 uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 9 uncu madde kabul edilmiştir.

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI NECAT TUNÇSİPER (Balıkesir) — Sayın Başkan, söz istiyorum. (Gürültüler)

BAŞKAN — Müsaade buyurun efendim.

Efendim, açık oylama talebi vardır, okutuyorum:

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan, Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısının tümü üzerinde son oylamanın ad okuna-

rak açık oylama suretiyle yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Paşa Sarıoğlu Ağrı	İsa Vardal Zonguldak
Yılmaz Önen İzmir	Tülay Öney İstanbul
Yılmaz İhsan Hastürk İstanbul	Abdullah Çakırefe Manisa
Selçuk Akıncı Tekirdağ	Erol Ağagil Kırklareli
Aydın Güven Gürkan Antalya	Ahmet Sırrı Özbek Adıyaman
Vecihi Ataklı Şanlıurfa	Yusuf Ziya Kazancıoğlu Trabzon
Muhteşem Vasıf Yücel Zonguldak	Şeyhmus Bahçeci Diyarbakır
Durcan Emirbayer İzmir	Cahit Tutum Balıkesir
İsmet Turhangil Manisa	Ömer Kuşhan Kars
Yılmaz Demir Bilecik	Neriman Elgin Ankara
Sururi Baykal Ankara	Salih Alcan Tekirdağ

Muhittin Yıldırım
Edirne

BAŞKAN — Efendim, bu açık oylama talebini daha önce okutmamın sebebi, son sözü verdiğim milletvekillerinin konuşmaları sırasında yüksek huzurlarınızı ikaz etmek içindi.

Şimdi söz sırasını belirtiyorum. Lehte söz alanlar : Sayın İsmail Saruhan, Sayın Nihat Türker, Sayın Osman Doğan, Sayın Nabi Sabuncu, Sayın Barlas Doğu.

Aleyhte söz alanlar : Sayın Günseli Özkaya, Sayın Hüseyin Aydemir, Sayın Halil İbrahim Şahin, Sayın Sabit Batumlu, Sayın İbrahim Ural, Sayın Turan Bayezit, Sayın Paşa Sarıoğlu, Sayın Sabri Irmak, Sayın Hilmi Nalbantoğlu.

Sayın Saruhan, buyurunuz.

İSMAİL SARUHAN (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sabahın bu saatinde sizlere uzun söz söyleyecek değilim. Anavatan Partisi ne yaparsa, Yüce milletimizin refah ve mutluluğu için yapar. Bundan daha önemlisi de Büyük Atatürk Cumhuriyetini daha güçlü kılmak için yapar.

Oyum beyazdır. Yaşasın demokrasi. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Buyurunuz Sayın Özkaya.

GÜNSELİ ÖZKAYA (İstanbul) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmesi tamamlanmış olan 2559 sayılı Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısına ret oyu kullanacağımı ve nedenlerini açıklamayı, hukuk düzenini savunan, hukukun üstünlüğüne inanan ve pozitif hukuka olan anlayışın 21 inci yüzyılın eşiğinde Türkiye'deki temsilcilerini tescil ettirme gereğini duyduğum için söz almış bulunuyorum.

Bu tasarı, sıkıyönetimi askerden arındırdığı oranda, polise devretmek anlamında, bir devir - temlik yasası niteliğini içerdiği için ret oyu kullanıyorum.

Bu tasarı, olağanüstü halin Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından saptama yetkisini, Türkiye Büyük Millet Meclisinden soyutladığı ve süresizliğe dönüştürdüğü için ret oyu kullanıyorum.

Yasal sınır tanımayan, oy egemenliğini milletin egemenliği ile eşdeğer tutan zihniyetin, demokrasinin özü ve biçimselliği ile bağdaşmadığı ve demokrasinin yalnız muhalefetin sırtında yeşermesinin olanak ve kural dışı bulunduğunu tescil için ret oyu kullanıyorum.

Bu tasarı, istisnaları anakural biçimine dönüştürerek, hukuk tekniği ve hukukun temel kurallarına ters düştüğü, Anayasa üstünlüğü ilkesini yeniden tartışmaya açtığı için ret oyu kullanıyorum.

Bu tasarı, siyasî ve idarî piramitin tepesinde rüşvet ve yolsuzluk rüzgârları esen günümüzde, piramitin eteklerinde de bu rüzgârları estiren kapıları açacağı için ret oyu kullanıyorum.

Özellikle kadın ve kızlarımızın evlerindeki güven ile, sokaktaki güvenceyi bu tasarı korku ve kuşkuya dönüştürdüğü için ret oyu kullanıyorum.

Bu tasarı; yer, zaman, nitelik ve nicelik kavramlarında hukuk kargaşası yarattığı için ret oyu kullanıyorum.

Siyasî ve idarî baskılarla masumların suçlu sayılması...

BAŞKAN — Sayın Özkaya, bir hususu hatırlatacağım sayın milletvekillerine.

Sayın Özkaya konuştuktan sonra birleşime ara vereceğim; ondan sonra açık oylamayı yapacağım. Şayet yemek yemek isteyen arkadaşlar varsa buyursunlar.

Buyurun efendim.

GÜNSELİ ÖZKAYA (Devamla) — Siyasî ve idarî baskılar ile masumların suçlu sayılmasına, gerçek suçluların ise, fiilî istisnalarla idarî ve ceza kovuşturmasının dışında kalarak, yapay suçlular yaratılmasına karşı olduğum için ret oyu kullanıyorum.

Kayıp ilanlarıyla, yakınlarını yitiren insanların oluşturduğu bir Türkiye yaratmamak, sosyal barış yerine sosyal patlamaların sorumluluğuna paydaş olmamak için ret oyu kullanıyorum.

İSA VARDAL (Zonguldak) — Kastı mahsusada yaptınız bu açıklamayı Sayın Başkan.

BAŞKAN — Biraz da payınızı yitiriyorsunuz herhalde. Bu da tarafsızlık oluyor öyle mi?

GÜNSELİ ÖZKAYA (Devamla) — Efendim, ben Anavatan Partisi milletvekillerine değil, tarihe konuşuyorum, hiç endişeniz olmasın. (HP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Herhalde uykusuzluğunuz yaptı zannediyorum.

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Konuşma devam ederken açıklama yapılmaz.

GÜNSELİ ÖZKAYA (Devamla) — Gelecekte bir hesaplaşmayı Türkiye gündemine sokmamak için, bir hesaplaşmayı karşı karşıya gelip gündeme getirmemek için ret oyu kullanıyorum.

Tasarı yasalaşmadan, Türkiye Büyük Millet Meclisi içinde bile saygı duvarını kaldıran, kutuplaşma ve kamplaşma yaratmış olduğundan, halk ve polisimizi de böylesi bir kutuplaşma ortamından kurtarmak için ret oyu kullanıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde muhalefetin varlığını söz hakkından soyutlayarak, sadece sayısal açıdan, biçimsel yönden bulunması gerekli iktidarın meşruiyetinin bir kanıtı olarak görme zihniyetine karşı olduğum için ret oyu kullanıyorum.

Yasa tasarısının Meclis zabıtlarına geçen «Sırrı devlet» gerekçesi ile, İçtüzüğümüzün 74 üncü maddesi gereği bir tasarı niteliği taşımadığı için ret oyu kullanıyorum.

Komisyon, hükümet ve iktidar partisinin oluşturduğu üçlü organ, Türkiye Büyük Millet Meclisinde muvazaa yoluyla muhalefetin yasa üzerinde görüş bildirme gibi, milletvekilinin yasa yapma görevini engelleyerek, yasanın meşruiyetine gölge düşürüldüğü için ret oyu kullanıyorum.

Muhalefetin Anayasaya aykırılık iddialarının tümünde, «Anayasa Mahkemesine git» görüşü ile Türkiye Büyük Millet Meclisinin ciddî çalışma, duyarlık, görev sorumluluğu ve yetkilerini tartışılır hale dönüştürdüğü içindir ki ret oyu kullanıyorum.

Atatürk'ün özlemini duyduğu çağdaş, uygar Türkiyemizde düşün çizgimin inançla özleştiğini tarihe ve gelecek kuşaklara tescil için ret oyu kullanıyor ve bu kanun tasarısının, yetkileri keyfiliğe dönüştüren, hakları haksızlarla birbirine karıştıran bir Türkiye yaratmaması dileğiyle sizleri selamlıyorum. (HP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Özkaya.

Saat 03.30'da toplanmak üzere birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 02.50

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 03.00

BAŞKAN — Başkanvekili Abdulhalim Aras

KÂTİP ÜYELER : Yavuz Köymen (Giresun), Muzaffer Yıldırım (Kayseri)

BAŞKAN — 115 inci Birleşimin Beşinci Oturumunu açıyorum.

VII. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. — 4.7.1934 Tarihli ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/692) (S. Sayısı : 343) (Devam)

BAŞKAN — Kanun tasarısı üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır.

Açık oylama önergesini okuttum. Açık oylama talebinin, yeterli sayıya erişip erişmediği bakımından imzaları kontrol edeceğiz.

Önergeyi tekrar okutuyorum :

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının tümü üzerindeki son oylamanın ad okunarak açık oylama suretiyle yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Ağrı Milletvekili Paşa Sarıoğlu ve arkadaşları

BAŞKAN — Efendim, arkadaşlarımız tek tek işaret buyursunlar :

Paşa Sarıoğlu? Burada.

İsa Vardal? Burada.

Yılmaz Önen? Yok.

EDİP ÖZGENÇ (İçel) — Ben tekabbül ediyorum.

BAŞKAN — Eksik olursa arz ederiz efendim.

Tülay Öney? Burada.

Yılmaz Hastürk? Burada.

Abdullah Çakırefe? Burada.

Erol Ağagil? Burada.

Selçuk Akıncı? Burada.

Aydın Güven Gürkan? Burada.

Sırrı Özbek? Burada.

Vecihi Ataklı? Burada.

Yusuf Kazancıoğlu? Burada.

Muhteşem Vasıf Yücel? Burada.

Cahit Tutum? Burada.

Durcan Emirbayer? Burada.

İsmet Turhangil? Burada.

Evet, 15 imza tamamdır efendim.

Açık oylamanın, adı okunan sayın milletvekillerinin kürsüye konacak oy kutusuna oy pusulasını atması suretiyle yapılmasını öneren önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... (HP sıralarından gürültüler)

YILMAZ İHSAN HASTÜRK (İstanbul) — Ad okunarak efendim.

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Ad okunarak «Kabul, ret» şeklinde.

BAŞKAN — Ad okunarak efendim.

Efendim, açık oylamanın adı okunan sayın milletvekillerinin kürsüye konacak oy kutusuna... (HP sıralarından «Ad okunarak» sesleri)

PAŞA SARIOĞLU (Ağrı) — Kabul ve ret şeklinde efendim.

BAŞKAN — Oy pusulasını atması suretiyle... (Gürültüler)

Sayın milletvekilleri, burada «Son oylamanın ad okunarak açık oylama suretiyle yapılmasını» denmiş. (HP sıralarından «Kabul, ret şeklinde» sesleri)

SURURİ BAYKAL (Ankara) — Ne yaparsanız yapın bu kanunu takip etmeye devam edeceğiz, Sayın Başkan.

BAŞKAN — Müsaade buyurun efendim; müsaade buyurun.

SURURİ BAYKAL (Ankara) — Uygulamasını da takip edeceğiz.

BAŞKAN — Ben ne söyledim de arkadaşım, oradan itiraz ediyorsunuz? İnsafla soruyorum zatı âlinize?

SURURİ BAYKAL (Ankara) — Efendim, 3 gündür bizi duymuyorsunuz, bir kere bakmıyorsunuz. Her türlü şeyi denediniz.

BAŞKAN — Son oylamanın ad okunarak açık oylama suretiyle yapılması arz ve teklif ediliyor.

Açık oylama ad okunarak iki türlü yapılır : Biri, kupaların kürsü önüne konularak milletvekillerinin isimleri okunduğu sırada oy pusulalarını kutuya atması; 2 ncisi, isimleri okunduğu sırada «kabul» veya «ret» demek suretiyle milletvekillerinin beyanda bulunması. Burada açıklık olmadığı için tereddüte düştük, arkadaşımız da bunun altında başka bir buzağı aradı. (Gülüşmeler)

Açık oylamanın, isimleri okunan sayın milletvekillerinin ayağa kalkarak «kabul» veya «ret» veya «çekimser» şeklinde beyanda bulunmaları suretiyle yapılmasını oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Önce önerge sahiplerinden başlayarak oylamaya geçiyoruz efendim.

(Oylamaya başlandı)

BAŞKAN — Oylamada bulunmayan sayın üyelerin isimlerini tekrar okutuyorum efendim.

(Oylamaya devam edildi)

BAŞKAN — Oyunu kullanmayan başka arkadaşımız var mı? Yok.

(Oyların ayrımı yapıldı)

SALİM EREL (Konya) — Sayın Başkan, oylamanın bittiğini ne zaman ilan edeceksiniz?

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Efendim, «Oylama işlemi bitmiştir» diye buyurdunuz mu?

RIZA ÖNER ÇAKAN (Zonguldak) — Oylama işleminin bittiğini işaret etmediniz efendim.

BAŞKAN — Efendim, Divan üyeleri arasında bir oy ihtilafı var, onu hallediyoruz.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Oylamanın bittiğini söyleyin de, oylamanın sonucunu sonra açıklarsınız. Oylamanın bittiğini söylemeniz usul gereğidir Sayın Başkan.

BAŞKAN — Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının oylamasına 289 milletvekili arkadaşımız katılmış; 179 kabul, 99 ret, 11 çekimser oy kullanılmıştır. Bu suretle tasarı kanunlaşmıştır. (ANAP sıralarından alkışlar)

V. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

a) Siyasî Parti Grubu Teklifleri

1. — TBMM'nin 16 Haziran 1985 Pazar gününden başlamak üzere tatile girmesine dair ANAP Grubu Başkanvekilinin önerisi.

BAŞKAN — Şimdi bir önerge vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

16 Haziran 1985 tarihinde toplanan Danışma Kurulunda siyasî parti grupları arasında oybirliği sağlanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin, İçtüzüğün 19 uncu maddesinin son fıkrası uyarınca Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Anavatan Partisi
Grubu Başkanvekili
Recep Ercüment Konukman
İstanbul

Öneri :

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 16 Haziran 1985 Pazar gününden başlamak üzere tatile girmesi önerilmiştir.

BAŞKAN — Bu önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. (ANAP sıralarından alkışlar)

Alınan karar gereğince 1 Eylül 1985 Pazar günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 04.20

VI. — SORULAR VE CEVAPLAR (Devam)

B) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, Erzurum İli Kadastro Müdürüne ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Mustafa Tınaz Titiz'in yazılı cevabı (7/557)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı (Sayın M. Tınaz Titiz) tarafından yazılı olarak yanıtlanmasına aracılığınızı arz ve rica ederim.

Saygılarımla.

Hilmi Nalbantoğlu
Erzurum

Soru 1. Erzurum Kadastro Müdürü Abdullah Belhan hakkında yolsuzluğu nedeniyle kaç tahkikat açılmış ve neticeleri ne olmuştur?.

Soru 2. Bu tahkikatlar nedeniyle aynı şahsın gerek dokümanı elinde bulundurması, gerekse ifadesi alınacak personele etkisi bakımından aynı yerde amir olarak görevde tutulması doğru mudur?. (Bu şahıs Erzurum Akdağ Köyü mera ve yayla tapulaması nedeniyle açığa alınmıştı.)

Soru 3. 3045 sayılı Yasa ile tapu fen memurlukları kadastro müdürlüklerine bağlandığına göre, tahrifat yapıldığı söylenen Akdağ Köyü fennî evrakı kendisine teslim edilmiş olan bu şahıs bu evraklarda yeniden düzenlemeler yapmaz mı?.

Bu gibi diğer fennî evrakların kendisine teslimi nedeniyle birçok vatandaşın hakkı zayi olmaz mı?.

T.C.
Devlet Bakanlığı 12.6.1985
Sayı : 07.50/2183

Konu : Sn. Hilmi Nalbantoğlu'nun yazılı soru önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İlgi : a) 27.5.1985 tarih ve 7/557-3564/141111 sayılı yazıları.

Erzurum Milletvekili Sayın Hilmi Nalbantoğlu'nun, Erzurum İli Kadastro Müdürüne ilişkin yazılı soru önergesinde sordukları soruların cevapları ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi arz ederim.

M. Tınaz Titiz
Devlet Bakanı

Erzurum Milletvekili Sayın Hilmi Nalbantoğlu'nun TBMM Başkanlığına sunduğu soruların cevapları aşağıdadır

1. Erzurum Kadastro Müdürü Abdullah Belhan hakkında görevi sebebiyle Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce 1.6.1985 tarihine kadar 19 soruşturma açılmıştır.

Bunlardan 11 soruşturma neticelenmiştir. Müfettişlerce bu soruşturmalar sonucunda bir adet fezleke, düzenlenmiş ve ilgili yargı mercine intikal ettirilmiştir.

Müfettişlikçe düzenlenen geri kalan 10 soruşturma ve inceleme raporlarında, Erzurum Kadastro Müdürü Abdullah Belhan hakkında cezaî veya inzibatı kovuşturma açılmasına gerek görülmemiştir.

2. Erzurum Kadastro Müdürü Abdullah Belhan hakkında cezaî yönden yapılan soruşturma C.M.H.K. uyarınca merkezden giden müfettişlerce yürütüldüğünden bu soruşturmalar sebebiyle müdürün maiyetindeki memurlar üzerinde baskı yapması söz konusu olamaz.

Devam etmekte olan soruşturmalarda Müfettişlerce ele alınmıştır.

Müfettişlerce incelenmesi devam eden şikâyet ve ihbar konuları rapora bağlandıktan sonra raporlar değerlendirilecek ve adı geçen müdürün görev mahallinde kalıp kalamayacağı hususu karara bağlanarak gereği yapılacaktır.

3. 3045 sayılı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü kuruluş ve görevleri hakkındaki kanun ile kadastro müdürlükleri kurulmuştur.

Sorunuzda söz edilen Akdağ köyüne ait arazi ihtilafları ile ilgili belgeler halen mahkemede bulunmaktadır.

Söz konusu belgeler kendisine tevdi edilen sorumlu amirin bu belgeler üzerinde tahrifata teşebbüs etmesi ve müfettişlerce de tespit edilip örnekleri soruşturma dosyasına eklenen fennî evrakın değiştirilmesi veya üzerinde herhangi bir ilavenin yapılması mümkün görülmemektedir. Kaldıki bu evrakın bir örneği Genel Müdürlük arşivlerinde bulunmaktadır.

Bu sebeple medenî kanunun 917 nci maddesi ile teminat altına alınmış olan vatandaşların haklarının zayi olması ihtimali bulunmamaktadır.

2. — Erzincan Milletvekili Veysel Varol'un, Erzincan Merkez ve Tercan ilçelerine bağlı kadastro yapılmamış köylere ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Mustafa Tınaz Titiz'in yazılı cevabı (7/560)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi saygı ile arz ederim.

Veysel Varol
Erzincan

Soru 1. Erzincan Merkez köyleri ile Tercan İlçesine bağlı köylerde kadastrosu yapılmamış olanlar var mıdır?. Varsa hangi köylerdir?.

Soru 2. Bu köylerde kadastro yapılması düşünülmekte midir?.

T.C.
Devlet Bakanlığı 12 . 6 . 1985
Sayı : 07-50/2192

Konu : Erzincan Milletvekili Sayın Veysel Varol'un yazılı soru önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İlgi : 21.5.1985 tarih ve 7/560-3585 sayılı yazıları.

Erzincan Milletvekili Sayın Veysel Varol'un Erzincan'ın merkez köyleri ile Tercan İlçesine bağlı köylerin kadastrosu hakkında yazılı soru önergesinde sordukları soruların cevapları ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Tınaz Titiz
Devlet Bakanı

Erzincan Milletvekili Sayın Veysel Varol'un TBMM Başkanlığına sunduğu soruların cevapları aşağıdadır :

1. a) Erzincan merkez ilçesinin 122 köyü mevcut olup bunlardan 107 adedinin kadastrosu tamamlanarak düzenlenen sicilleri Tapu Sicil Müdürlüğüne devredilmiştir.

Mertekli, Sazlıpınar, Çubuklu, Handere, Bağlar, Bulanık, Büyükköy, Çamlıca, Çardaklı, Çayıryan, Esenyurt, Karacalar, Otluk, Belitli, Sansa köylerinin kadastrosuna henüz başlanmamıştır.

b) Tercan İlçesinin 74 köyü mevcuttur. Bunlardan 44 adedinin kadastrosu tamamlanmış ve düzenlenen sicilleri Tapu Sicil Müdürlüğüne devredilmiştir.

Balyalı Doluca, Ermalı, Karacakışlak, Sengül, Yaylacık köylerinde kadastro devam etmektedir.

Mustafabey, Müftüoğlu köyleri 1985 programına alınmıştır.

Ağaören, Altınkaya, Boşdurak, Fırıdkılı, Gafurefendi, Gözbulak, Ilısu, İkizler Kalecik, Karaçay, Kavaklık, Kemercan, Konarlı, Kökpınar, Köprübaşı, Küçükağa, Küllüce, Oğulveren, Yastık, Yaylım, Yazıören, Yeşilyayla köylerinde kadastroya henüz başlanılmamıştır.

2. Erzincan merkez ilçesi ile Tercan İlçesi kadastroya açık olup henüz kadastrosuna başlanmamış olan köylerin kadastrosu bir program içerisinde yapılacaktır.

3. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, «Atatürk heykel ve anıtları»na ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut'un yazılı cevabı (7/564)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun İçişleri Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Hilmi Nalbantoğlu
Erzurum

1. Atatürk heykelleri yaptırma derneklerinin bu işlerden bir maddî istismar gözettikleri doğru mudur?

2. 1980'den beri hangi il ve ilçelerde veya müessese ve bölümlerinde Atatürk büst, heykel veya anıtları yapılmıştır? Bunlar kaçar TL.'ye mal olmuştur?

T.C.
İçişleri Bakanlığı 14 Haziran 1985
İller İdaresi Genel
Müdürlüğü
Şb. Md. : 430.303.2/2996

Konu : Yazılı soru önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 29 Mayıs 1985 tarih ve Genel Sekreterlik Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı Kanunlar ve Kararlar Müdürlüğü 7/564-3622.14314 sayılı yazınız.

Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu tarafından verilen ve tarafımdan yazılı olarak cevaplandırılması istenilen Atatürk heykel ve anıtları ile ilgili soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmuştur.

Arz ederim.

Yıldırım Akbulut
Bakan

Sayın Hilmi Nalbantoğlu
Erzurum Milletvekili

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 29 Mayıs 1985 tarih ve Genel Sekreterlik 7/564-3622/14314 sayılı yazıları ekinde alınan «Atatürk heykel

ve anıtlarına ilişkin yazılı soru önergeniz incelenmiştir.

1. Atatürk heykelleri yaptırma derneklerinin Atatürk heykellerini yaptırma işlerinden dolayı bir maddî istismar sözkonusu olmadığı gibi böyle bir istismarın düşünülmesi bile mümkün görülmemektedir.

Bu konuda herhangi bir duyuruda bulunulduğu takdirde gerekli inceleme ve soruşturma yaptırılacaktır.

2. Atatürk büst, heykel veya anıtları eskiden beri il, ilçe, kasaba ve köylerde veya müesseselerde Ulu Önder Atatürk'e sevgi ve onun ilke ve inkılaplarına bağlılığın bir sembolü olarak yapılagelmektedir.

Bunların kaç liraya mal olduğunun tespiti il ve ilçelerde bu konuda yapılacak geniş çaplı bir araştırma sonucu anlaşılabilecektir.

3. Yazılı önerge doğrultusunda bakanlıklar ve valiliklerden bilgi istenmiş olup, alınacak cevaplara göre ayrıca bilgi sunulacaktır.

Arz ederim.

Yıldırım Akbulut
Bakan

4.7.1934 Tarihli ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısına Verilen Oyların Sonucu :

(Kanunlaşmıştır.)

Üye Sayısı	:	400
Oy verenler	:	289
Kabul edenler	:	179
Reddedenler	:	99
Çekimserler	:	11
Oya katılmayanlar	:	106
Açık üyelikler	:	5

(Kabul edenler)

ADANA
Ahmet Akgün Albayrak
Ledin Barlas
Ahmet Remzi Çerçi
Ahmet Şevket Gedik

ADIYAMAN
Mehmet Arif Atalay
Mehmet Deliceoğlu

AFYON
Metin Balıbey
Hamdi Özsoy
Nihat Türker

AĞRI
Hasan Fecri Alpaslan

AMASYA
İsmet Özarslan
Hasan Adnan Tutkun

ANKARA
Hüseyin Cahit Aral
Kamil Tuğrul Coşkunoğlu
Hüseyin Barlas Doğu
Osman Işık
Göksel Kalaycıoğlu
Hazım Kutay
Alpaslan Pehlivanlı
Mehmet Sezai Pekuslu
Mehmet Sağdıç
İsmail Saruhan
Ogan Soysal
Fatma Rezan Şahinkaya
Halil Şıvgın

ANTALYA
Abdullah Cengiz Dağyar
Ali Dizdaroğlu
Sudi Neş'e Türel

ARTVİN
Ahmet Doğru
Hüseyin Şen

AYDIN
Ertuğrul Gökgün
Nabi Sabuncu

BALIKESİR
İsmail Dayı
Şerafettin Toktaş
Necat Tunçsiper

BİNGÖL
Hakkı Artukarslan
M. Ali Doğuşlu

BOLU
Seçkin Fırat
Ahmet Şamil Kazokoğlu
Kâzım Oksay
Fuat Öztekin

BURDUR
Necip Oğuzhan Artukoğlu
Fethi Çelikbaş

BURSA
Ahmet K. Alptemoçin
Kemal İğrek
Fahir Sabuniş
Mustafa Ertuğrul Ünlü

ÇANAKKALE
Ayhan Uysal

ÇANKIRI
Ahmet Özkan
Saffet Sakarya
İlker Tuncay

ÇORUM
Ünal Akkaya
İhsan Tombuş

DENİZLİ
Muzaffer Arıcı
Aycan Çakıroğulları

DİYARBAKIR
Özgür Barutçu

EDİRNE
İsmail Üğdül

ELÂZIĞ
Mehmet Özdemir
Naci Taşel
Nevzat Yağcı
Zeki Yavuztürk

ERZİNCAN
Yıldırım Akbulut

ERZURUM
Ebubekir Akay
İlhan Aras
Sabahattin Aras
Togay Gemalmaz
Mustafa Rıfkı Yaylalı

ESKİŞEHİR
Mustafa Balcılar
Cemal Büyükbaş
İsmet Oktay

GAZİANTEP
Mustafa Rüştü Taşar
Ünal Yaşar

GİRESUN
Burhan Kara
Yavuz Köymen
Ahmet Yılmaz

GÜMÜŞHANE
Akif Kocaman
Mahmut Oltan Sungurlu
İbrahim Turan

HATAY
Kâmran Karaman
Hamit Melek

ISPARTA
Metin Ataman
Fatma Mihriban Erden
Mustafa Kemal Toğay
İbrahim Fevzi Yaman

İÇEL
Hikmet Biçentürk
Rüştü Kâzım Yücelen

İSTANBUL
Behiç Sadi Abbasoğlu
Bülent Akarcalı
B. Doğancan Akyürek
M. Vehbi Dinçerler
Hayrettin Elmas
Halil Orhan Ergüder
İsmail Safa Giray
Ömer Ferruh İlter
R. Ercüment Konukman
Leyla Yeniay Köseoğlu
Turgut Özal
İbrahim Özdemir
Namık Kemal Şentürk
Ali Tanrıyar
Mustafa Tınaz Titiz
Saim Bülend Ulusu
Fazıl Osman Yöney

İZMİR
İsmet Kaya Erdem
Burhan Cahit Gündüz
Süha Tanık

KAHRAMANMARAŞ
Mehmet Onur

KARS
İlhan Aküzüm
Sabri Aras
Aziz Kaygısız

KASTAMONU
Erol Bülent Yalçınkaya

KAYSERİ
Nuh Mehmet Kaşıkçı
Mustafa Şahin
Cengiz Tuncer

KIRKLARELİ
Cemal Özbilen

KIRŞEHİR
İsmet Ergül

KOCAELİ
Osman Nuri Akyol
Mustafa Batgün

KONYA
Abdurrahman Bozkır
Kadir Demir
Ziya Ercan
Altınok Esen
Nihat Harmancı
Haydar Koyuncu
Kemal Or
Saffet Sert
Abdullah Tenekeci

KÜTAHYA
Ahmet Ekici
Mustafa Uğur Ener
Mustafa Kalemli

MALATYA
Metin Emiroğlu
Ahmet İlhami Kösem

MANİSA
Mehmet Timur Çınar
Mekin Sarıoğlu
Gürbüz Şakranlı
Münir Fuat Yazıcı

MARDİN
Beşir Çelebioğlu
Mehmet Necat Eldem

MUĞLA
Mehmet Umur Akarca
Ahmet Altıntaş

MUŞ
Alaattin Fırat
Atilla Sın

NEVŞEHİR
Ali Babaoğlu
Faruk Dırık

NİĞDE
Haydar Özalp
Birsel Sönmez

ORDU
Nabi Poyraz
İhsan Nuri Topkaya
Şükrü Yürür

RİZE
Arif Şevket Bilgin
Ahmet Mesut Yılmaz

SAKARYA
Nihat Akpak
Mustafa Kılıçaslan

SAMSUN
İlyas Aktaş
Muhlis Arıkan
Mehmet Aydın
Berati Erdoğan
Gülami Erdoğan
Süleyman Yağcıoğlu

SİNOP
Hilmi Biçer

SİVAS
Ahmet Turan Soğancıoğlu
M. Mükerrem Taşcıoğlu

ŞANLIURFA
Mustafa Demir
Osman Doğan

TEKİRDAĞ
Ali Rıfkı Atasever
Ahmet Karaevli

TOKAT
Metin Gürdere
Mehmet Zeki Uzun

TRABZON
Eyüp Aşık
Fahrettin Kurt

UŞAK
Mehmet Topaç

VAN
Hüseyin Aydın Arvasi
Mirza Kurşunluoğlu

YOZGAT
Mehmet Bağçeci
Lutfullah Kayalar
Mahmut Orhon

ZONGULDAK
Hasan Pertev Aşçıoğlu
Veysel Atasoy
Engin Cansızoğlu

(Çekimserler)

ANKARA
Ali Bozer
Nejat Abdullah Resuloğlu

AYDIN
İskender Cenap Ege

BALIKESİR
Fenni İslimyeli

İÇEL
Mehmet Kocabaş

İSTANBUL
Doğan Kasaroğlu

KAHRAMANMARAŞ
Rıfat Bayazıt

KARS
Musa Öğün

MARDİN
Abdülkerim Yılmaz Erdem

RİZE
Turgut Halit Kunter

TRABZON
Osman Bahadır

(Reddedenler)

ADANA
Vehbi Batuman
Coşkun Bayram
Cüneyt Canver
Nuri Korkmaz
Metin Üstünel

ADIYAMAN
Ahmet Sırrı Özbek

AFYON
M. Şükrü Yüzbaşıoğlu

AĞRI
Paşa Sarıoğlu
İbrahim Taşdemir

AMASYA
Kâzım İpek

ANKARA
Sururi Baykal
Necdet Calp
Neriman Elgin
Halil İbrahim Karal
Mehmet Seyfi Oktay

ANTALYA
Aydın Güven Gürkan

BALIKESİR
Davut Abacıgil
Cahit Tutum

BİLECİK
Yılmaz Demir

BİTLİS
Faik Tarımcıoğlu

BURSA
Mehmet Azizoğlu
M. Kemal Gökçora
ÇANAKKALE
Onural Şeref Bozkurt
ÇORUM
Ali Rıza Akaydın
Mehmet Besim Göçer
DENİZLİ
Mustafa Kâni Bürke
Halil İbrahim Şahin
DİYARBAKIR
Şeyhmus Bahçeci
Cevdet Karakurt
Kadir Narin
EDİRNE
Türkân Turgut Arıkan
S. Hüsamettin Konuksever
Muhittin Yıldırım
ERZURUM
Hilmi Nalbantoğlu
ESKİŞEHİR
Münir Sevinç
Mehmet Nuri Üzel
GAZİANTEP
Süleyman Koyuncugil
M. Hayri Osmanlıoğlu
GİRESUN
Cevdet Karslı
HAKKARİ
Lezgin Önal
HATAY
Tevfik Bilal
Mustafa Çelebi
İhsan Gürbüz
İÇEL
Edip Özgenç
Durmuş Fikri Sağlar
İSTANBUL
Sabit Batumlu
Ömer Necati Cengiz
Hüseyin Avni Güler
Yılmaz İhsan Hastürk
Feridun Şakir Öğünç
Tülay Öney
Günseli Özkaya
Bilal Şişman
Reşit Ülker
İZMİR
Hüseyin Aydemir
Durcan Emirbayer
Fikret Ertan
Hayrullah Olca
Yılmaz Önen
KAHRAMANMARAŞ
Mehmet Turan Bayezit
KARS
Ömer Kuşhan
Halis Soylu
KAYSERİ
Mehmet Üner
Muzaffer Yıldırım
KIRKLARELİ
Erol Ağagil
Şükrü Babacan
KIRŞEHİR
Tevfik Güneş
KONYA
Salim Erel
Sabri Irmak
KÜTAHYA
İlhan Dinçel
Ayhan Fırat
MANİSA
Abdullah Çakırefe
İsmet Turhangil
MARDİN
Kenan Nuri Nehrozoğlu
MUĞLA
İdris Gürpınar
NİĞDE
Arif Toprak
ORDU
Hüseyin Avni Sağesen
SAMSUN
Hasan Altay
Fahrettin Uluç
SİİRT
Rıza Tekin
SİNOP
Halit Barış Can
Özer Gürbüz
SİVAS
Ruşan Işın
Şevki Taştan
ŞANLIURFA
Vecihi Ataklı
TEKİRDAĞ
Selçuk Akıncı
Salih Alcan
TOKAT
Enver Özcan
Cemal Özdemir
TRABZON
Yusuf Ziya Kazancıoğlu
TUNCELİ
Musa Ateş
Ali Rıdvan Yıldırım
UŞAK
Yusuf Demir
VAN
Fevzi Necdet Erdinç
YOZGAT
Selahattin Taflıoğlu
ZONGULDAK
Rıza Öner Çakan
Cahit Karakaş
İsa Vardal
Muhteşem Vasıf Yücel

(Oya katılmayanlar)

ADANA
Mehmet Erdal Durukan
Yılmaz Hocaoğlu
Nurettin Yağanoğlu
ADIYAMAN
Arif Ağaoğlu
AFYON
Abdullah Altıntaş
AĞRI
Mehmet Yaşar
AMASYA
Arsan Savaş Arpacıoğlu
ANKARA
Eşref Akıncı
Ahmet Kemal Aydar
ANTALYA
Kadri Altay
Ümit Halûk Bayülken
Mustafa Çakaloğlu
ARTVİN
Nevzat Bıyıklı
AYDIN
Halil Nüshet Goral
Mehmet Özalp
Osman Esgin Tipi
BALIKESİR
Mustafa Çorapçıoğlu
BİLECİK
Recep Kaya
BİTLİS
Rafet İbrahimoğlu
Kâmran İnan
BOLU
Turgut Yaşar Gülez
BURSA
İlhan Aşkın
M. Memduh Gökçen
A. Sabahattin Özbek
İsmet Tavgaç
ÇANAKKALE
Nadir Pazarbaşı
Cafer Tayyar Sadıklar
ÇORUM
Ali Ayhan Çetin
DENİZLİ
İsmail Şengün
DİYARBAKIR
Mahmud Altunakar
Hayrettin Ozansoy
Ahmet Sarp
ERZİNCAN
Veysel Varol
Metin Yaman
ERZURUM
Sabahattin Eryurt
GAZİANTEP
Ahmet Ata Aksu
Galip Deniz
Feyzullah Yıldırır

GİRESUN
Turgut Sera Tirali (İ.A.)
HAKKÂRİ
Mehmet Sait Erol
HATAY
Abdurrahman Demirtaş
M. Murat Sökmenoğlu
İÇEL
İbrahim Aydoğan
Ali İhsan Elgin
İSTANBUL
Yaşar Albayrak
İmren Aykut
Mehmet Kafkaslıgil
Altan Kavak
Kemal Özer
Arife Necla Tekinel
İbrahim Ural
Ahmet Memduh Yaşa
İZMİR
Vural Arıkan
Özdemir Pehlivanoğlu
Işılay Saygın
Turgut Sunalp
Ahmet Süter
Rüştü Şardağ
Ali Aşkın Toktaş
KAHRAMANMARAŞ
Alaeddin Kısakürek
Ülkü Söylemezoğlu
Ali Topçuoğlu
KASTAMONU
Sadettin Ağacık
Hüseyin Sabri Keskin
Şaban Küçükoğlu
KAYSERİ
İbrahim Özbıyık
Mehmet Sedat Turan
KIRŞEHİR
Mehmet Budak
KOCAELİ
Abdulhalim Aras
(Bşk. V.)
Salih Güngörmez
Orhan Otağ
KONYA
Vecihi Akın
Emin Fahrettin Özdilek
KÜTAHYA
Ahmet Büyükuğur
A. Necati Kara'a
MALATYA
Fahri Şahin
Talat Zengin
MANİSA
Mustafa İzci
İsmail Özdağlar
MARDİN
Süleyman Çelebi
MUĞLA
Muzaffer İlhan
MUŞ
Nazmi Önder
NEVŞEHİR
Hacı Turan Öztürk
NİĞDE
Mustafa Sabri Güvenç
ORDU
Ali Mazhar Haznedar
Bahriye Üçok
RİZE
Fehmi Memişoğlu
SAKARYA
Mümtaz Özkök
A. Reyhan Sakallıoğlu
Turgut Sözer
SİİRT
Aydın Baran
M. Abdürrezak Ceylan
Nejdet Naci Mimaroğlu
SİVAS
Yılmaz Altuğ
Mahmut Karabulut
Mustafa Kemal Palaoğlu
ŞANLIURFA
Bahri Karakeçeli
Aziz Bülent Öncel
TOKAT
Selim Koçaker
Talat Sargın
TRABZON
Mehmet Kara
Necmettin Karaduman
(Başkan)
UŞAK
Mümtaz Güler
VAN
Ferit Melen
YOZGAT
Hüseyin Mükerrem Hiç
ZONGULDAK
Fevzi Fırat

(Açık Üyelikler)

BİNGÖL	:	1
BURDUR	:	1
İSTANBUL	:	1
İZMİR	:	1
NİĞDE	:	1

Türkiye Büyük Millet Meclisi

GÜNDEMİ

115 İNCİ BİRLEŞİM

15 . 6 . 1983 Cumartesi

Saat : 11.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

SEÇİM

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

6

SÖZLÜ SORULAR

1. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, Türkiye Kömür İşletmelerinin kömür üretim ve satışlarına ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/358) (1)

2. — İzmir Milletvekili Işılay Saygın'ın, yeminli özel teknik büro kuran belediye meclisi üyelerine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/392) (1)

3. — Çorum Milletvekili Ali Rıza Akaydın'ın, Konya Merkez İlçeye bağlı Sarıcalar Köyü merasında işletildiği iddia edilen madene ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/393) (1)

4. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, Türkiye Kömür İşletmelerine İlişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/359) (1)

5. — Sinop Milletvekili Hilmi Biçer'in, Türkiye'de F - 16 uçaklarının yapılması projesine ortak olan bir firmaya ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/328)

6. — İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, Bakanlıkta zorunlu nakil yapıldığı iddialarına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/331)

7. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in cezaevlerinde bulunan fikir suçlularına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/342)

8. — Adıyaman Milletvekili Ahmet Sırrı Özbek'in, Adıyaman İli Gölbaşı İlçesinde kurulacağı iddia edilen termik santrala ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/345)

9. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, Konya İli Cihanbeyli İlçesi entegre süt mamulleri ve soğuk hava deposuna ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/361)

10. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, Konya İlindeki telefon santral sistemine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/363)

11. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, Konya İli Beyşehir İlçesi linyit kömürü rezervlerine ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/364)

12. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, Konya İli Beyşehir İlçesindeki spor tesislerine ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/365)

13. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, işkence yaptıkları iddiası ile yargılanan resmî görevlilere ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/367)

14. — Uşak Milletvekili Yusuf Demir'in, açığa alınan ve tayin edilmeyen öğretmenlere ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/368)

15. — Balıkesir Milletvekili Davut Abacıgil'in, Balıkesir İli Gökçeyazı Ovasının sulanmasına ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/370)

(Devamı arkada)

---

(1) İçtüzüğün 96 ncı maddesi uyarınca sözlü soruya çevrilmiştir.

16. — İzmir Milletvekili Rüştü Şardağ'ın Türk Hava Yolları Genel Müdürlük binasının ihalesine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/372)

17. — Ordu Milletvekili Bahriye Üçok'un, TRT nin «İnkılap kanunları»na aykırı hareket ettiği iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/373)

18. — İzmir Milletvekili Hüseyin Aydemir'in, orman köy ve köylüsüne yansıtılan «fon» gelirlerine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/374)

19. — İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, Amerika Birleşik Devletlerinin «Yıldızlar savaşı» adlı stratejik savunma sistemine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/375)

20. — Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın, Türkiye'de belediyelere yapılan taşıt teslim ve satışlarına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/377)

21. — Uşak Milletvekili Yusuf Demir'in, Uşak İli Millî Eğitim Gençlik ve Spor Müdürlüğünün yayımladığı dergiye ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/378)

22. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, tarım kesimine yatırım yapan yabancı firma ve sermayeye ilişkin Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/379)

23. — Uşak Milletvekili Yusuf Demir'in, Uşak İli Banaz Orman Bölge Şefine ilişkin Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/380)

24. — İzmir Milletvekili Hüseyin Aydemir'in, orman köylülerinin kalkındırılmaları için yapılan çalışmalara ilişkin Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/381)

25. — Manisa Milletvekili Abdullah Çakırefe'nin, yurt dışına yapılan gezilere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/382)

7

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. — Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/529) (S. Sayısı : 353) (Dağıtma tarihi : 13.6.1985)

2. — Antalya Milletvekili Ali Dizdaroğlu'nun, Türk Ceza Kanununun 175, 176, 177 ve 178 inci Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ile Nevşehir Milletvekili Turan Öztürk ve 31 arkadaşının aynı mahiyetteki Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/102, 2/230) (S. Sayısı : 82, 82'ye 1 inci ve 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 25.6.1984; 9.10.1984; 7.6.1985)

3. — 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/669) (S. Sayısı : 332) (Dağıtma tarihi : 31.5.1985)

4. — 4.7.1934 Tarihli ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/692) (S. Sayısı : 343) (Dağıtma tarihi : 7.6.1985)

5. — Özel Öğretim Kurumları Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim Komisyonu Raporu (1/701) (S. Sayısı : 349) (Dağıtma tarihi : 7.6.1985)

6. — İstanbul Milletvekili Kemal Özer ve İki Arkadaşının, Madencilik İşkolunda Çalışanların Eğitilmeleri Hakkında Kanun Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (2/136) (S. Sayısı : 339) (Dağıtma tarihi : 10.6.1985)

7. — Ankara Milletvekili Sururi Baykal ve 9 Arkadaşının, 1475 Sayılı İş Kanununun 13 ve 24 üncü Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Adalet; Sağlık ve Sosyal İşler komisyonları raporları (2/181) (S. Sayısı : 341) (Dağıtma tarihi : 10.6.1985)

8. — Erzurum Milletvekili Sabahattin Aras, İstanbul Milletvekili Reşit Ülker, Kahramanmaraş Milletvekili Rıfat Bayazıt, Afyon Milletvekili Metin Balıbey, Sıvas Milletvekili Mustafa Kemal Palaoğlu ve Balıkesir Milletvekili Fenni İslimyeli'nin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü Teklifi ve Çorum Milletvekili İhsan Tombuş'un, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/191, 2/203) (S. Sayısı : 344) (Dağıtma tarihi : 11.6.1985)